

การพัฒนาแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะ

ด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู

THE DEVELOPMENT OF SUPERVISION MODEL TO ENHANCE TEACHERS
COMPETENCY ON EDUCATIONAL QUALITY ASSURANCE

พิมพ์สุดา เอี่ยมสกุล

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2562

การพัฒนารูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะ
ด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู

ปริญญานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ปีการศึกษา 2562
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

THE DEVELOPMENT OF SUPERVISION MODEL TO ENHANCE TEACHERS
COMPETENCY ON EDUCATIONAL QUALITY ASSURANCE

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of DOCTOR OF PHILOSOPHY
(Educational Science & Learning Management)
Faculty of Education, Srinakharinwirot University

2019

Copyright of Srinakharinwirot University

ปรินญาณินพนธ์
 เรื่อง
 การพัฒนารูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะ
 ด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู
 ของ
 พิมพ์สุดา เอี่ยมสกุล

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
 ปรินญาปรัญญาดุษฎฐิบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้
 ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)
 คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบปากเปล่าปรินญาณินพนธ์

..... ที่ปรึกษาหลัก	..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา)	(รองศาสตราจารย์ ดร.พัชรีย์ จันทร์เพ็ง)

..... ที่ปรึกษาร่วม	..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.วิลาวัลย์ ด้านสิริสุข)	(อาจารย์ ดร.ดวงใจ สีเขียว)

ชื่อเรื่อง	การพัฒนารูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะ
	ด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู
ผู้วิจัย	พิมพ์สุดา เอี่ยมสกุล
ปริญญา	ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
ปีการศึกษา	2562
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิไลลักษณ์ ลังกา
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	อาจารย์ ดร. วิลาวัลย์ ด่านสิริสุข

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบของสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู เพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู และเพื่อศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู เครื่องมือวิจัยประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ แบบประเมินรูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะ แบบประเมินสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษา และแบบสอบถามความพึงพอใจของครูต่อรูปแบบการนิเทศการศึกษา เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 18 คน และกลุ่มตัวอย่างครูจำนวน 81 คน ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู ประกอบด้วย 1) ด้านความรู้ความเข้าใจ ในเรื่องระบบประกันคุณภาพการศึกษา 2) ด้านทักษะ ความสามารถในการวิเคราะห์จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และจัดทำรายงานการประเมินตนเอง และ 3) ด้านเจตคติต่อการประกันคุณภาพการศึกษา ในส่วนของรูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครูนั้น เน้นกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันตามหลักการมีส่วนร่วม มีกระบวนการของรูปแบบ 8 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการ(Need analysis) ขั้นที่ 2 การวางแผนการดำเนินงาน (Fictional planning) ขั้นที่ 3 การเสริมสร้างความรู้ในการปฏิบัติงาน(Enhancing process of practices) ขั้นที่ 4 การปฏิบัติงานตามแผน (Performance) ขั้นที่ 5 การปฏิบัติกรนิเทศแบบกัลยาณมิตร(Friendly supervision) ขั้นที่ 6 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้(Sharing knowledge and experience) ขั้นที่ 7 การให้ข้อมูลสะท้อนผลการนิเทศ(Feedback) และขั้นที่ 8 การเผยแพร่ขยายผล (Elaboration) สมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านทักษะ และด้านเจตคติ ในการประกันคุณภาพการศึกษาของครู ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครูในทุกด้าน พบว่าหลังการใช้รูปแบบ ครูมีสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษา สูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และพบว่าความพึงพอใจของครูที่มีต่อรูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.54

คำสำคัญ : รูปแบบการนิเทศการศึกษา, เสริมสร้างสมรรถนะครู, ประกันคุณภาพการศึกษา

Title	THE DEVELOPMENT OF SUPERVISION MODEL TO ENHANCE TEACHERS COMPETENCY ON EDUCATIONAL QUALITY ASSURANCE
Author	PIMSUDA IEMSAKUL
Degree	DOCTOR OF PHILOSOPHY
Academic Year	2019
Thesis Advisor	Assistant Professor Dr. Wilailak Langka
Co Advisor	Wilawan Dansirisuk , Ph.D.

This research aims to study the factors of competence in educational quality assurance to develop models for educational supervision, enhance educational quality assurance and study the effectiveness of models for educational supervision. The research tools were interviews with academic experts, assessment of models for educational supervision and a questionnaire on the satisfaction of teachers on models of educational supervision. There were five experts, nine academic experts and 81 teachers who provided information for this research. The results of this research revealed that there were three factors of competence in educational quality assurance: (1) understanding educational quality assurance; (2) the skills and abilities to analyze and implement educational quality development plans, performance reports and individual self-assessment reports; and (3) attitudes towards educational quality assurance. Regarding the models for educational supervision to enhance educational quality assurance, the characteristics and process for educational supervision were as follows: (1) to study problems and needs analysis; (2) functional planning; (3) enhancing process of practices; (4) performance; (5) friendly educational supervision; (6) experience-sharing and knowledge; (7) educational supervision feedback; and (8) elaboration. When comparing understanding, skills and attitudes about the educational quality assurance of teachers before and after implementing models for educational supervision to enhance educational quality assurance with a statistical significance at .01. The satisfaction of teachers towards the models of educational supervision was at a high level, with an average of 4.54.

Keyword : Supervisor model, Enhanced teacher competency, Educational quality assurance

กิตติกรรมประกาศ

ปริญญานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี เป็นเพราะได้รับความกรุณาอย่างสูงยิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา และอาจารย์ ดร.วิลาวัลย์ ด่านสิริสุข คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ที่ท่านได้ให้ความกรุณาชี้แนะ ให้คำปรึกษา มอบความรัก รวมถึงเสริมสร้างพลังใจทางบวก แก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด อีกทั้งรองศาสตราจารย์ ดร.พัชรี จันทรเพ็ง ประธานกรรมการสอบ และอาจารย์ ดร.ดวงใจ สีเขียว ที่เมตตาเป็นกรรมการสอบ และเสนอแนะแนวทางทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น รวมถึง รศ.ดร.ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ และอาจารย์ ดร.รุ่งทิพา แยมรุ่ง ที่คอยให้กำลังใจ ตลอดจนความช่วยเหลือทางด้านวิชาการ ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน ที่กรุณาสละเวลาอันมีค่าของท่าน ในการตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย ตลอดจนให้ข้อมูลในการวิจัยอย่างดียิ่ง ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านเป็นทั้งผู้เชี่ยวชาญในด้านวิชาการ และเป็นทั้งเพื่อนร่วมอุดมการณ์ของผู้วิจัยตลอดมา และขอขอบคุณเพื่อนร่วมงานทุกท่านในสพม.34 ที่คอยสนับสนุน ช่วยเหลือ มอบกำลังใจอยู่เสมอ เป็นสิ่งที่มีคุณค่าต่อผู้วิจัยอย่างมากมาย

ขอขอบคุณผู้บริหารโรงเรียนแม่สะเรียง “บริพัตรศึกษา” ผอ.บำรุงศักดิ์ บุรสิทธิ์ ตลอดจนคณะครูในโรงเรียนทุกท่านที่ให้การช่วยเหลือ และให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเก็บข้อมูลของผู้วิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในมิตรไมตรีที่พวกท่านมอบให้ ขอโน้มคารวะทุกท่านจากหัวใจ

ขอขอบคุณเพื่อนร่วมรุ่นวท.รุ่น 2 ทุกคนที่จับมือเดินร่วมทางกันมา คอยให้กำลังใจ รวมถึงแลกเปลี่ยนข้อมูลทางวิชาการ ความรัก ความผูกพันของเราจะคงอยู่เสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง แจนแจน รุจน์ พีছে น้องวิ แม่แ้ว น้องเพ็ญ และพี่พนม ขอขอบคุณที่พวกเราไม่เคยทิ้งกัน

ท้ายที่สุดนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณคู่สมรสที่คอยเป็นแรงสนับสนุนในทุกๆด้านเสมอมา Mr.Isaac, Thank you for your support และที่ขาดไม่ได้ ผู้วิจัยขอรำลึกถึงพระคุณของบิดา มารดา คุณพ่อสามารถ คุณแม่ศรีวรรณ เอี่ยมสกุล ผู้มีพระคุณสูงสุดในชีวิต คอยเลี้ยงดู อบรม สั่งสอน ให้ผู้วิจัยได้มีความสมบูรณ์ แข็งแรงทั้งกายและใจ รวมถึงกำลังใจจากครอบครัว น้าพิวส์ น้องภูมิ น้องยุ้ย น้องพัทธธอร์หลานรัก ตลอดจนคุณพ่อ คุณแม่บุญธรรมของผู้วิจัย ดร.รามลักษณ์ อนุสุริยา และดร.รักษ์ วรณวนารักษ์ สำหรับความรักอย่างไร้เงื่อนไข อีกทั้งเป็นแรงบันดาลใจ และแรงสนับสนุนในการพัฒนาตนเองทางด้านการวิชาการของผู้วิจัยอย่างเต็มกำลัง

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ขออุทิศให้กับความดีงามของทุกท่าน

พิมพ์สุดา เอี่ยมสกุล

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญรูปภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง	1
คำถามการวิจัย.....	6
ความมุ่งหมายของการวิจัย	6
ความสำคัญของการวิจัย	6
ขอบเขตของการวิจัย	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	9
กรอบแนวคิดการวิจัย	13
สมมติฐานการวิจัย.....	16
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	17
1. หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา	18
1.1 ความหมาย หลักการ จุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา	18
1.2 กระบวนการนิเทศการศึกษาและเทคนิคการนิเทศการศึกษา.....	25
1.3 รูปแบบการนิเทศการศึกษา.....	30
1.4 การพัฒนารูปแบบ.....	43

1.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษา	46
2. แนวคิดด้านการประกันคุณภาพการศึกษา	55
2.1 ความหมาย ความสำคัญ และแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา	55
2.2 แนวคิด หลักการ วิธีการ การประเมินคุณภาพการศึกษาแนวใหม่	57
2.3 กฎกระทรวง ว่าด้วยการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561	58
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา	58
3. หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะ	59
3.1 ความหมายของสมรรถนะ	59
3.2 องค์ประกอบของสมรรถนะ	61
3.3 สมรรถนะครูด้านการประกันคุณภาพการศึกษา	63
3.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะ	69
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	74
ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบของสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู	76
ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพ การศึกษาของครูและตรวจสอบประสิทธิภาพของรูปแบบ	78
ระยะที่ 3 การศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการ ประกันคุณภาพการศึกษาของครู	82
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	89
ตอนที่ 1 ผลการศึกษาองค์ประกอบของสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู ผู้วิจัยได้แบ่งประเด็นการนำเสนอเป็น 2 ประเด็น ดังต่อไปนี้	89
ตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพ การศึกษาของครู และตรวจสอบประสิทธิภาพของรูปแบบ	95
ตอนที่ 3 ผลการศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้าน การประกันคุณภาพการศึกษาของครู	103

บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	113
สรุปผลการวิจัย.....	113
อภิปรายผลการวิจัย	115
ข้อเสนอแนะในการวิจัย	120
บรรณานุกรม	122
ภาคผนวก.....	129
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย	130
ภาคผนวก ข การหาคุณภาพเครื่องมือ.....	134
ภาคผนวก ค คู่มือรูปแบบการนิเทศการศึกษา.....	150
ภาคผนวก ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	211
ภาคผนวก จ หนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ	228
ภาคผนวก ฉ ภาพกิจกรรม.....	245
ภาคผนวก ช ใบรับรองจริยธรรมในมนุษย์.....	248
ประวัติผู้เขียน.....	250

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 สังเคราะห์แนวคิดรูปแบบการนิเทศการศึกษา.....	40
ตาราง 2 ความแตกต่างของการประเมินในองค์รวมและการประเมินแยกองค์ประกอบ	58
ตาราง 3 ลักษณะตัวอย่างของแบบประเมินคุณภาพของรูปแบบการนิเทศการศึกษา.....	80
ตาราง 4 ผลการสังเคราะห์แนวคิดองค์ประกอบของสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ของครู	90
ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นต่อรูปแบบการนิเทศ การศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษา	100
ตาราง 6 แสดงข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการประเมินผลการใช้รูปแบบการนิเทศ การศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู	103
ตาราง 7 แสดงการเปรียบเทียบด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านทักษะและด้านเจตคติของครู ในการ ประกันคุณภาพการศึกษา ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะ ด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู	105
ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านการประเมินทักษะในการประกันคุณภาพ การศึกษาของครู ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการ ประกันคุณภาพการศึกษาของครู.....	106
ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านเจตคติของครู ก่อนและหลังการใช้ รูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู	108
ตาราง 10 ตารางแสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของครูที่มีต่อ รูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู	111
ตาราง 11 การตรวจคุณภาพของแบบสัมภาษณ์ถึงโครงสร้างเกี่ยวกับองค์ประกอบของสมรรถนะ ด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู	135
ตาราง 12 การตรวจคุณภาพของรูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกัน คุณภาพการศึกษาของครู	136

ตาราง 13 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิต่อรูปแบบการ นิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษา	138
ตาราง 14 แสดงดัชนีความสอดคล้องของการตรวจคุณภาพของแบบประเมินสมรรถนะด้านการ ประกันคุณภาพการศึกษาของครู ด้านความรู้ ความเข้าใจ	139
ตาราง 15 แสดงค่าความยากง่าย (p)และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบประเมินสมรรถนะด้าน การประกันคุณภาพการศึกษาของครู ด้านความรู้ ความเข้าใจ.....	140
ตาราง 16 แสดงดัชนีความสอดคล้องของการตรวจคุณภาพของแบบประเมินสมรรถนะด้านการ ประกันคุณภาพการศึกษาของครู ด้านทักษะในการประกันคุณภาพการศึกษา.....	141
ตาราง 17 แสดงดัชนีความสอดคล้องของการตรวจคุณภาพของแบบประเมินสมรรถนะด้านการ ประกันคุณภาพการศึกษาของครู ด้านเจตคติ	142
ตาราง 18 แสดงดัชนีความสอดคล้องของการตรวจคุณภาพของแบบวัดความพึงพอใจของครูต่อ รูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู	143
ตาราง 19 แสดงคะแนนประเมินความรู้ความเข้าใจของครู ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการนิเทศ การศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู	144
ตาราง 20 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านการประเมินทักษะในการประกัน คุณภาพการศึกษาของครู ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะ ด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู	147
ตาราง 21 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านเจตติของครู ก่อนและหลังการใช้รูปแบบ การนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษา	148
ตาราง 22 ตารางแสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของครูที่มีต่อ รูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษา	149

สารบัญรูปภาพ

หน้า

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	16
ภาพประกอบ 2 การดำเนินการวิจัยจากระยะที่ 1 ถึงระยะที่ 3	75
ภาพประกอบ 3 แสดงกระบวนการของรูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการ ประกันคุณภาพการศึกษาของครู.....	99

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ ควรมีการพัฒนา ปรับปรุง ทำให้ศักยภาพที่มีอยู่ในตัวคน ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ คำว่าคุณภาพการศึกษา ไม่ใช่หน้าที่ของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือ หน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง แต่เป็นหน้าที่ของทุกภาคส่วนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ตั้งแต่รัฐบาล ที่เป็นผู้ กำหนดนโยบายเพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาผู้เรียน กระทรวง หน่วยงานต้นสังกัด เขตพื้นที่ การศึกษา มีหน้าที่จัดสิ่งสนับสนุน ด้านบุคลากรที่มีคุณภาพ รวมถึงการสนับสนุน วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน และแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสม เพื่อต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ตลอดจนกำกับ ติดตาม ให้เกิดการพัฒนาด้านการบริหารจัดการสถานศึกษาตามนโยบายที่รัฐกำหนด ผู้บริหาร สถานศึกษามีหน้าที่ดำเนินงานภายในสถานศึกษาให้เกิดวัฒนธรรมคุณภาพ เน้นกระบวนการมีส่วนร่วมและความสามัคคีของบุคลากร ผู้ปกครอง และชุมชน ส่วนครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ให้ความรู้ จัดประสบการณ์ตรงในการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ รวมถึงการพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความสามารถที่ทันสมัยอยู่เสมอ ทั้งหมดนี้คือ องค์ประกอบที่มีส่วนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมิน คุณภาพการศึกษา, 2562, 3-4)

ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยในการพัฒนาคุณภาพ และ มาตรฐานการศึกษาของคนไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ การประกันคุณภาพการศึกษาจึงเป็นเรื่อง สำคัญในการมุ่งพัฒนาการศึกษาสู่คุณภาพและมาตรฐาน ซึ่งมีผลให้การศึกษามีพลังที่จะพัฒนา ประชาชนให้มีคุณภาพอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง นั้นทำให้ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นการจัดการและการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน อย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นการสร้างความมั่นใจให้ผู้รับบริการการศึกษา ทั้งยังเป็นการป้องกันการ จัด การศึกษาที่ด้อยคุณภาพ และสร้างสรรค์การศึกษาให้เป็นกลไกที่มีพลังในการพัฒนาประชาชนให้ มีดียิ่งขึ้น (สุภาวดี ตรีรัตน์, 2554) ประกอบกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ยุทธศาสตร์ที่ 6 การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา ซึ่งให้ความสำคัญกับการ พัฒนาระบบประกันคุณภาพและประสิทธิภาพที่เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการของสังคม เพื่อให้รัฐสามารถใช้ทรัพยากรที่มีอย่างจำกัดให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดต่อผู้เรียน ยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเพื่อตอบโจทย์การเพิ่มประสิทธิภาพ การบริหารจัดการ

และบริบทที่เปลี่ยนแปลงของสังคมและประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพการจัดการศึกษาและส่งเสริมประสิทธิภาพการดำเนินงานของสถานศึกษาและสถาบันการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560, 131-132) อีกทั้งกฎกระทรวงว่าด้วยการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ กำหนดให้การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นการประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพ ตามมาตรฐานการศึกษาแต่ละประเภทและระดับการศึกษา เพื่อเป็นระบบในการควบคุมตรวจสอบระบบการบริหารคุณภาพที่สถานศึกษาจัดขึ้น เพื่อให้เกิดการพัฒนาและสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ทุกภาคส่วนและบุคคลโดยทั่วไปว่าสถานศึกษานั้นสามารถจัดการศึกษาได้อย่างดี ตามมาตรฐานการศึกษา และบรรลุเป้าหมายของหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานที่กำกับดูแล (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561, 1)

ประกอบกับนโยบายที่ให้พัฒนาระบบการประเมินและการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งภายนอกและภายในของทุกระดับ ก่อนจะมีการประเมินคุณภาพในรอบต่อไป โดยปรับปรุงมาตรฐานและตัวชี้วัดให้ลดลง กระชับ และสะท้อนถึงคุณภาพอย่างแท้จริง เน้นการประเมินสภาพจริง ไม่ซับซ้อน สร้างมาตรฐานระบบการประเมินเพื่อลดภาระการจัดเก็บข้อมูล ลดการทำเอกสารที่ใช้ ปรับทรรคนะในการประเมินเพื่อเป้าหมายในการพัฒนาตามบริบทของสถานศึกษา (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2561, 3-4) ซึ่งการปรับเปลี่ยนระบบการประเมินคุณภาพการศึกษา ตามนโยบายในการพัฒนา การศึกษาดังกล่าว เป็นระบบการประเมินรูปแบบใหม่ที่มุ่งเน้นการประเมินคุณภาพสถานศึกษาในภาพรวม (holistic rubrics) ของการจัดการศึกษาในสถานศึกษา โดยจะไม่แยกย่อยหรือองค์ประกอบในการประเมินกระบวนการหรือผลงาน แต่ให้ประเมินภาพรวมของผลงาน หรือกระบวนการนั้น ๆ ผลที่เกิดขึ้นจากการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความรู้ ทักษะ และเจตคติของผู้เรียน การบริหารจัดการสถานศึกษาที่มีคุณภาพจากการดำเนินการของผู้บริหารสถานศึกษา จะเป็นหลักฐานที่สะท้อนผลการประเมินของสถานศึกษาได้เป็นอย่างดี (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561, 1)

ครูเป็นผู้ที่มีบทบาทอย่างยิ่งในการประกันคุณภาพการศึกษา เนื่องจากครูคือผู้ที่ยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นผู้ใกล้ชิดกับศิษย์มากที่สุด ดังนั้นครูจึงต้องมีคุณภาพ จึงสร้างคุณภาพการศึกษาได้ (รุ่ง แก้วแดง, 2559, 101-102) การศึกษาทุกระดับชั้น หัวใจหลักคือครูในการถ่ายทอดความรู้ และการบริหารจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการดูคุณภาพของครู ดูได้จากคุณภาพของนักเรียน จึงต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาครูอาจารย์อย่างต่อเนื่อง เพื่อที่จะนำสิ่งที่ได้รับ ถ่ายทอดไปสู่ลูกศิษย์อย่างมีคุณภาพ (กนก อินทรพฤษ์และ

คณะ, 2556 : 37-45) ครูคือหัวใจสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ดังนั้นครูจะต้องมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการทำงานของตนเองอยู่ตลอดเวลา เพราะต้องมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในหลายด้าน (อำไพ สุจริตกุล, 2540, 111-114) ครูจะเป็นผู้ยกเอาหลักการต่าง ๆ นำไปสู่การปฏิบัติ ครูต้องทำให้การจัดการศึกษามีคุณภาพ สะท้อนให้เห็นในรูปของผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ใส่ใจในทุกขั้นตอน ตั้งแต่ค้นคว้าหลักฐาน สังเกตผู้เรียน เตรียมความพร้อมในการสอน ปฏิบัติหน้าที่สอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ประเมินความเข้าใจของผู้เรียนเป็นระยะ มีกิจกรรมให้ทำและตรวจสอบผลอย่างสม่ำเสมอ วัดและประเมินผลตามความจริง ครูต้องศึกษามาตรฐานการประกันคุณภาพภายใน ซึ่งเป็นมาตรฐานการปฏิบัติงาน ต้องรับรู้รายละเอียดของมาตรฐานด้านการเรียนรู้ คุณสมบัติของครูที่ดี และพัฒนาความสามารถของตนในการจัดการเรียนรู้ สำหรับมาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน ครูต้องตระหนักเพื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เป็นไปตามมาตรฐาน และจัดเก็บหลักฐานเชิงประจักษ์ เพื่อให้ตรงกับสิ่งที่กำหนดไว้เป็นเกณฑ์ในการประเมินคุณภาพ ครูต้องถือว่าการประกันคุณภาพเป็นงานหลัก และถือเป็นหน้าที่ที่จะต้องดำเนินงาน และมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ และได้คุณภาพ (ทิพราภา ปรามมุข, 2560) ดังนั้นครูจึงจำเป็นที่จะต้องมีส่วนร่วมด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งสมรรถนะมีความสำคัญทั้งต่อบุคคลและองค์กร ช่วยให้ผู้คลุ้บทั่วถึงระดับความรู้ ทักษะ และความสามารถของตนเองว่าอยู่ในระดับใดและจะต้องพัฒนาในเรื่องใด อีกทั้งช่วยให้องค์กรสามารถนำไปใช้ในการฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรในองค์กร(ชูชัย สมितिไกร, 2550, 28)

กระบวนการที่มีบทบาทเป็นผู้สนับสนุน และเป็นตัวเชื่อมในการพัฒนาสมรรถนะครู คือ กระบวนการนิเทศการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559, 70) การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการและภารกิจที่สำคัญอย่างยิ่ง และถือเป็นมาตรการอย่างหนึ่งที่ส่งผลโดยตรงต่อมาตรฐานการจัดการศึกษาและการพัฒนาการศึกษาในทุกขั้นตอน การนิเทศการศึกษาคือทั้งศาสตร์และศิลป์ในการช่วยให้ครูพัฒนาในหลายๆด้าน ทั้งด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ให้สามารถดำเนินการได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพมาตรฐานตามที่กำหนด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554, 2) การนิเทศการศึกษา เป็นความพยายามของผู้จัดการศึกษา ในการแนะนำและพัฒนาครูให้เกิดความมอกงามทางวิชาชีพทางการศึกษา เป็นศาสตร์ที่มีหลักการ ที่ถูกเรียบเรียงอย่างเป็นระบบ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ก่อให้เกิดเป้าหมายและแรงจูงใจในการกระทำ ผู้นิเทศจึงควรดำเนินการเพื่อช่วยเหลือครูให้มีความสามารถในการปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทำให้ครูก้าวทันโลกที่กำลังเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนอย่างเต็มที่ การดำเนินการใด ๆ ที่ทำให้ครูมีความ

พึงพอใจ และมีกำลังใจที่จะพัฒนาการจัดการเรียนการสอน และพัฒนาการดำเนินงานใด ๆ ของโรงเรียน ให้เป็นไปตามมาตรฐานและเป็นที่ยอมรับ (รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ, 2556, 36-37) กลlickแมน และคณะ (Glickman and others 1990:185-192 อ้างถึงในวัชรรา เล่าเรียนดี, 2553, 120-122) กล่าวถึงกรณีศึกษา ว่าผู้นิเทศจะต้องเลือกใช้วิธีการนิเทศที่เหมาะสม ในการช่วยให้ครูได้พัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ และสามารถพัฒนาถึงจุดสูงสุด โดยการช่วยเหลือ แนะนำ ให้ครูสามารถพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง โดยต้องคำนึงถึงระดับความเชี่ยวชาญหรือความสามารถทางการคิด และแรงจูงใจในการพัฒนา อีกทั้งมีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อช่วยครูให้สามารถปรับปรุงและพัฒนางานในวิชาชีพของตนเองได้อย่างต่อเนื่องและเกิดประสิทธิผลสูงสุดต่อผู้เรียน

สอดคล้องกับแนวคิดของวัชรรา เล่าเรียนดี (2550, 3) ที่สรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษา เป็นกระบวนการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างศึกษานิเทศก์และสถานศึกษา เพื่อที่จะเสริมสร้างหรือพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา และการจัดการเรียนรู้ของครู เพื่อให้เกิดประสิทธิผลในการเรียนของผู้เรียน ซึ่งการพัฒนาครูให้จัดการเรียนรู้และกิจกรรมเสริมจนบรรลุเป้าหมายของหลักสูตร จะต้องอาศัยการจัดการงานอย่างมีประสิทธิภาพ กระบวนการสำคัญที่ควบคู่ไปกับการจัดการคือการนิเทศการศึกษา โดยต้องเป็นกระบวนการที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล การดำเนินการต้องมีระบบและขั้นตอน มีการประชุมปรึกษาหารือระหว่างครูและผู้นิเทศอย่างต่อเนื่อง มีการสังเกตการณ์จัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีการวิเคราะห์ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ มีการประเมินผล การจัดการเรียนรู้ของครู มีการสร้างแรงจูงใจ มีแนวทางปรับปรุงแก้ไขที่ชัดเจน ผู้นิเทศต้องมีความเชี่ยวชาญรวมถึงมีวิสัยทัศน์กว้างไกล ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม ดังนั้นการพัฒนาครูให้สามารถจัดกิจกรรมและกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้บรรลุตามจุดหมายนั้น ผู้ที่ทำหน้าที่นิเทศการศึกษา จะต้องมีความรู้ หลักการ เทคนิค และวิธีการนิเทศอย่างชัดเจน เพื่อที่จะดำเนินการนิเทศ ติดตาม ให้ความช่วยเหลือ แนะนำ สนับสนุนแก่ครูอย่างจริงจัง ต่อเนื่องและเหมาะสมกับความแตกต่างกันของครู อีกทั้งรัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการ ยังได้มอบนโยบายโดยได้กล่าวถึงศึกษานิเทศก์ว่า ศึกษานิเทศก์เป็นกลุ่มหลักสำคัญที่ช่วยขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษา โดยปราศจากการเมือง พร้อมช่วยส่วนกลางนำนโยบายสู่การปฏิบัติในพื้นที่ให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม เพราะในสมัยอดีต ระบบการจัดการศึกษา จะอยู่ที่โรงเรียน ครู และผู้บริหารเป็นผู้ขับเคลื่อน แต่ปัจจุบันเรามีศึกษานิเทศก์เกิดขึ้นแล้ว จึงต้องให้กลุ่มศึกษานิเทศก์เป็นผู้สนับสนุนและเชื่อมโยง ระหว่างฝ่ายบริหารระดับนโยบายกับครูผู้สอน เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการปฏิบัติงานมากขึ้น เพื่อที่ครูจะได้ใช้เวลาในการจัดการเรียนการสอนอย่างเต็มที่ ขณะเดียวกัน ศึกษานิเทศก์ จะต้องช่วยยกระดับคุณภาพผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในการประเมินต่าง ๆ นอกจากนี้

ศึกษานิเทศก์จะมีหน้าที่สำคัญอีกหนึ่งบทบาทคือ การประกันคุณภาพการศึกษารูปแบบใหม่ ตามกฎกระทรวงเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.2561 ดังนั้นศึกษานิเทศก์จะต้องทำให้การประกันคุณภาพการศึกษามีคุณภาพ (เดลินิวส์ 2561 : 8) เห็นได้ชัดว่าการนิเทศการศึกษามีความสำคัญและความจำเป็นอย่างมากต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งจะต้องมีการเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง เปรียบเสมือนกระจกเงาที่สะท้อนการทำงานของบุคลากรในสถานศึกษาว่าเป็นอย่างไรมาก่อน จะต้องศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในเรื่องอะไร การนิเทศการศึกษาจะต้องมีเป้าหมายที่ชัดเจน ที่จะทำให้อุทิศบุคลากรในสถานศึกษาพัฒนาไปในทิศทางที่ถูกต้อง เหมาะสม ตามความมุ่งหมายที่แท้จริงของการนิเทศการศึกษา ประกอบกับปัจจุบันองค์ความรู้ของโลกขยายขอบเขตเพิ่มพูนขึ้นแบบเท่าทวีคูณ ประสิทธิภาพของเทคโนโลยีก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว สภาพแวดล้อมพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก จึงต้องปรับสภาพการจัดการศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการที่เปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559, 26)

แต่สืบเนื่องจากสภาพปัญหาการดำเนินการนิเทศการศึกษาที่ผ่านมา โดยส่วนใหญ่จะเป็นการนิเทศตามนโยบายจากส่วนกลาง ศึกษานิเทศก์ไม่มีโอกาสในการพัฒนาเทคนิควิธีการนิเทศที่ทันสมัยให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของครูและโรงเรียนเท่าที่ควร บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจและขาดทักษะการนิเทศ ขาดการเตรียมความพร้อม ไม่ได้สำรวจความต้องการจำเป็นในการนิเทศ ขาดการประเมินผลและขาดการนำผลการนิเทศไปใช้ประโยชน์ รวมถึงครูมีทัศนคติทางลบต่อการนิเทศ ประกอบกับจำนวนศึกษานิเทศก์มีไม่เพียงพอต่อการนิเทศ ตามรายงานผลการศึกษา สถานภาพการผลิตและพัฒนาครูในประเทศไทย (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561a, ข) พบว่าปัจจุบันครูไม่ได้รับการนิเทศจากศึกษานิเทศก์ที่มีความรู้ ความชำนาญเฉพาะสาขาวิชา มีเฉพาะการนิเทศภายในที่โรงเรียนดำเนินการเอง การพัฒนาอบรมครู ไม่สอดคล้องกับความต้องการของครู โดยการพัฒนาอบรมครูส่วนใหญ่ เป็นการอบรมตามที่หน่วยงานต้นสังกัดเป็นผู้กำหนด ทั้งเรื่องเนื้อหาหลักสูตรและวิธีการฝึกอบรม ซึ่งมักไม่สอดคล้องกับความต้องการของครู และเป็นการอบรมที่ไม่ได้กำหนดแผนไว้ชัดเจน รูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครูที่พัฒนาขึ้น จะเป็นการนิเทศที่ใช้แนวคิดการนิเทศ 4 แนวคิด โดยนำจุดเด่นของแต่ละแนวคิดมาผสมผสานกัน ประกอบด้วย แนวคิดการนิเทศแบบร่วมพัฒนา ผสมผสานกับการนิเทศแบบมีส่วนร่วม แนวคิดการนิเทศแบบกัลยาณมิตร และแนวคิดการนิเทศแบบคลินิก โดยมีเป้าหมายการนิเทศที่ชัดเจน เน้นผลลัพธ์ที่ส่งผลต่อสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู เพราะเนื่องด้วยในสังคมปัจจุบันซึ่งมีความเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ความเจริญก้าวหน้าทุกด้านเป็นไปอย่างรวดเร็ว จึง

จำเป็นต้องมีรูปแบบการนิเทศที่ทันสมัยสอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน เพื่อให้มีการพัฒนาไปสู่เป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ด้วยเหตุผลดังกล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนารูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู อันจะนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนและพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพต่อไป

คำถามการวิจัย

1. องค์ประกอบของสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู มีอะไรบ้าง
2. รูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครูมีลักษณะอย่างไร
3. เมื่อนำรูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครูไปใช้ เกิดผลอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู
3. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้แนวทางในการพัฒนาสมรรถนะครู สามารถนำไปประกอบการวางแผนในการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการประกันคุณภาพการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. ครูมีสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษา สามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. ศิษยานิเทศก็มีรูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู สามารถนำรูปแบบไปประยุกต์ในการพัฒนาครูได้อย่างเหมาะสมตามความต้องการจำเป็นของโรงเรียน
4. ครูมีความรู้ความเข้าใจในด้านการจัดกิจกรรมที่ส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพของผู้เรียน ตามมาตรฐานคุณภาพผู้เรียน

5. บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในด้านการจัดการศึกษาทุกฝ่าย มีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย โดยแบ่งเป็น 3 ระยะ โดยแต่ละระยะ มีขอบเขตประชากร และกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบของสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครูมีรายละเอียด ดังนี้

การศึกษาค้นคว้าองค์ประกอบของสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู เป็นการศึกษเกี่ยวกับสมรรถนะครู และองค์ประกอบของสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ ในประเด็นขององค์ประกอบของสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู แล้วนำมาสร้างเป็นประเด็นคำถาม เพื่อนำไปใช้ในการศึกษาความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมภาษณ์ แล้วสรุป วิเคราะห์องค์ประกอบของสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู ที่ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ร่วมกับการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิในด้านการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการเสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือผู้ทรงคุณวุฒิด้านการประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 9 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 1 คน รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 2 คน และศึกษานิเทศก์จำนวน 4 คน ซึ่งเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ด้านการทำงานการประกันคุณภาพการศึกษาไม่ต่ำกว่า 5 ปี

ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู และตรวจสอบประสิทธิภาพของรูปแบบ

ระยะนี้ เป็นการพัฒนารูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู โดยนำผลการศึกษาจากระยะที่ 1 มาสังเคราะห์ เพื่อให้ได้มา ซึ่งกรอบแนวคิดในการสร้างรูปแบบการนิเทศ ร่างองค์ประกอบของรูปแบบ และนำไปตรวจสอบความเหมาะสมโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จากนั้นนำมาแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องที่พบ เพื่อให้ได้รูปแบบการ

นิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู สำหรับการนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือผู้ทรงคุณวุฒิด้านการนิเทศการศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการประกันคุณภาพการศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวัดและประเมินผล ซึ่งกำหนดคุณสมบัติในการเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ คือเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ในการทำงาน ดังกล่าวไม่น้อยกว่า 5 ปี และมีผลงานวิจัยทางการศึกษาเป็นที่ยอมรับ จำนวน 9 คน

ระยะที่ 3 การศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู และปรับปรุงให้สมบูรณ์

โดยระยะนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาประสิทธิผล ของรูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู โดยเป็นการนำรูปแบบไปทดลองใช้กับครูระดับมัธยมศึกษา โดยใช้แบบแผนการวิจัยแบบกลุ่มตัวอย่างเดียว (One Group Pretest-Posttest Design) แล้วศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู ด้วยวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งในเชิงคุณภาพและในเชิงปริมาณ โดยผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยดำเนินการประเมินสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู และความพึงพอใจของครู ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง โดยใช้แบบวัดที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น นอกจากนี้ผู้วิจัยยังเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการพูดคุย ชักถาม และสัมภาษณ์จากกลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรคือ ครูระดับมัธยมศึกษา ในโรงเรียนขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 จำนวน 7 โรง ประกอบด้วย โรงเรียนสันกำแพง โรงเรียนนวมินทรา ชูทิศ พายัพ โรงเรียนฝางชนูปถัมภ์ โรงเรียนสันป่าตองวิทยาคม โรงเรียนจอมทอง โรงเรียนหืองสอน ศึกษา ในพระอุปถัมภ์ และ โรงเรียนแม่สะเรียง “ปริพัตรศึกษา”

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือครูระดับมัธยมศึกษา ในโรงเรียนขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต34 จำนวน 1 โรงเรียน โดยวิธีการเลือกแบบ เจาะจง ได้แก่ โรงเรียนแม่สะเรียง “ปริพัตรศึกษา” มีครูจำนวน 81 คน ซึ่งมีหลักการสำคัญในการ เลือกคือ เป็นโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมสถานศึกษาและประสานความร่วมมือกับ หน่วยงานต้นสังกัด เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับกรอบแนวทางการประเมินคุณภาพ ภายนอก ประกอบกับผู้บริหารโรงเรียนและคณะครูมุ่งเน้นในด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพ มีบุคลากรที่มีประสบการณ์แตกต่างกัน สามารถให้ข้อมูลหรือรายละเอียดที่ต้องการศึกษาอย่าง หลากหลาย อีกทั้งเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาที่อยู่ห่างไกลจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามาก ควรได้รับการสนับสนุนในการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

1. **ตัวแปรอิสระ** คือ รูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการ ประกันคุณภาพการศึกษาของครู
2. **ตัวแปรตาม** คือ ประสิทธิภาพของรูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้าง สมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู ประกอบด้วย
  - 2.1 สมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู
  - 2.2 ความพึงพอใจของครูที่มีต่อรูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้าง สมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **การพัฒนารูปแบบการนิเทศการศึกษา** หมายถึง หมายถึง กระบวนการพัฒนา รูปแบบการนิเทศการศึกษา โดยนำแนวคิดการนิเทศ 4 แนวคิด ประกอบด้วย แนวคิดการนิเทศ แบบร่วมพัฒนา แนวคิดการนิเทศแบบมีส่วนร่วม แนวคิดการนิเทศแบบกัลยาณมิตร และการนิเทศ แบบคลินิก มาสังเคราะห์ และดึงจุดเด่นของแต่ละแนวคิดมาผสมผสานกันเพื่อให้ได้รูปแบบการ นิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู

2. รูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู หมายถึง กระบวนการนิเทศการศึกษาซึ่งมีระบบ มีขั้นตอนในการติดตาม ดูแล และให้คำแนะนำ โดยการบูรณาการใช้แนวคิดการนิเทศที่สำคัญ 4 แนวคิด ประกอบด้วย แนวคิดการนิเทศแบบร่วมพัฒนา แนวคิดการนิเทศแบบมีส่วนร่วม แนวคิดการนิเทศแบบกัลยาณมิตรและการนิเทศแบบคลินิก มีเป้าหมายการนิเทศที่ชัดเจน เน้นผลลัพธ์ที่การเสริมสร้างสมรรถนะในด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู โดยมีองค์ประกอบ 6 ส่วน ดังนี้ (1)วัตถุประสงค์ของรูปแบบ (2)หลักการของรูปแบบ (3)แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบ (4)กระบวนการของรูปแบบ (5)กิจกรรมและเนื้อหาในการนิเทศตามรูปแบบ และ(6)เครื่องมือประกอบการใช้รูปแบบ โดยมีกระบวนการของรูปแบบการนิเทศการศึกษา ดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการ(Need analysis) โดยขั้นตอนนี้ เป็นการประชุม พูดคุยกับคณะผู้บริหารและคณะครูในโรงเรียน เพื่อสำรวจความคิดเห็นและความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรในโรงเรียน เพื่อนำไปประกอบในการวางแผนและกำหนดประเด็นในการพัฒนา

ขั้นที่ 2 การวางแผนการดำเนินงาน (Fictional planning) ผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานทุกฝ่าย ทั้งศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารและคณะครู ระดมสมอง ร่วมกันวางแผน กำหนดปฏิทิน และขั้นตอน กระบวนการในการปฏิบัติงาน รวมถึงกำหนดเป้าหมายร่วมกัน

ขั้นที่ 3 การเสริมสร้างความรู้ในการปฏิบัติงาน(Enhancing process of practices) ผู้วิจัยจัดอบรมครูในโรงเรียน ตามประเด็นการพัฒนา และตามปฏิทินที่วางไว้จากขั้นที่ 1 และขั้นที่ 2 เพื่อให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะและความสามารถในการปฏิบัติงานสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีคุณภาพ และยังเป็นการเสริมสร้างความมั่นใจในการทำงานให้แก่ครูอีกทางหนึ่งด้วย

ขั้นที่ 4 การปฏิบัติงานตามแผน (Performance) เป็นการลงมือปฏิบัติจริง โดยการนำความรู้จากขั้นที่ 3 มาปรับใช้ในการปฏิบัติงานตามแผนที่วางไว้ในแต่ละขั้นตอน อย่างเป็นระบบ ตามบทบาทหน้าที่ของตนเอง ทั้งในส่วนของผู้ให้การนิเทศ และผู้รับการนิเทศ

ขั้นที่ 5 การปฏิบัติกรนิเทศแบบกัลยาณมิตร(Friendly supervision) ในขั้นนี้เป็นบทบาทของผู้นิเทศ ประกอบด้วยศึกษานิเทศก์ และคณะผู้บริหารสถานศึกษา ร่วมปฏิบัติกรนิเทศโดยมุ่งเน้นการนิเทศแบบสร้างความเข้าใจ เน้นแนวทางที่ถูกต้อง โดยเป็นไปในรูปแบบกัลยาณมิตร ให้การยอมรับนับถือซึ่งกันและกัน ให้กำลังใจ และสนับสนุนในสิ่งที่ผู้รับการนิเทศต้องการ

ขั้นที่ 6 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้(Sharing knowledge and experience)จัดการประชุม เพื่อให้ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ มีโอกาสได้ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ถึงกิจกรรมและเนื้อหาที่ได้เรียนรู้ไป เป็นการทบทวนในสิ่งที่ปฏิบัติ โดยอาศัยแนวคิดความรู้ ประสบการณ์และบริบทจากการปฏิบัติ เพื่อนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับของแต่ละบุคคลไปประยุกต์ใช้

ขั้นที่ 7 การให้ข้อมูลสะท้อนผลการนิเทศ(Feedback) ขั้นตอนนี้เป็นบทบาทของผู้นิเทศ ที่จะเป็นผู้ให้ข้อมูลย้อนกลับ ข้อสังเกต จุดเด่น จุดที่ควรพัฒนา เพื่อครูจะได้นำไปปรับ และพัฒนาการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยเป็นการให้ข้อมูลสะท้อนผลการนิเทศแบบ Face to Face เพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้รับฟังและสามารถโต้แย้ง ให้เหตุผลได้ในขณะเดียวกัน

ขั้นที่ 8 การเผยแพร่ขยายผล (Elaboration) โดยการเผยแพร่ผลการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาจากการใช้รูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู จุดเด่น ข้อค้นพบ รวมถึงประเด็นที่สถานศึกษาอื่น ๆ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาของตนเอง โดยการเผยแพร่ในรูปแบบที่หลากหลาย เพื่อเป็นการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้รับการนิเทศ อาทิ การเผยแพร่ในสื่อออนไลน์ เช่น Facebook ,Line ของกลุ่มงานประกันคุณภาพการศึกษา รวมถึงเว็บไซต์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

3. การประเมินรูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู หมายถึง การตัดสินคุณภาพของรูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู ในด้านความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความถูกต้อง โดยพิจารณาจากความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิจากแบบประเมินคุณภาพของรูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู

4. ประสิทธิภาพของรูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู หมายถึง สมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษา และความพึงพอใจ ของครู มีรายละเอียดดังนี้

4.1 สมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู หมายถึง ความสามารถ หรือคุณลักษณะของครูที่จำเป็นในการปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพโดยมีองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ

1. ด้านความรู้ความเข้าใจ หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจของครู ในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย นโยบายการปฏิรูประบบการประเมินและการ

ประกันคุณภาพการศึกษา มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน กฎกระทรวงว่าด้วยการประกันคุณภาพการศึกษา แนวปฏิบัติการดำเนินการประกันคุณภาพภายในแนวทางการประเมินคุณภาพภายนอก และความเชื่อมโยงของการประกันคุณภาพภายในกับการประเมินคุณภาพภายนอก โดยประเมินสมรรถนะจากแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นแบบทดสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก

2. ด้านทักษะ หมายถึง ความสามารถของครูในการวิเคราะห์และกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษา จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา นำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาสู่การปฏิบัติ การกำหนดระดับคุณภาพของสถานศึกษา และจัดทำรายงานการประเมินตนเอง (Self Assessment Report:SAR) การนำผลการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการเตรียมนำเสนอข้อมูลที่เหมาะสมชัดเจน และเชื่อถือได้เพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอก โดยประเมินผลจากบันทึกการนิเทศในการปฏิบัติจริง ประกอบกับข้อมูลที่ได้จากการประเมินตนเองตามการรับรู้ของครูตามแบบประเมินสมรรถนะในด้านทักษะการประกันคุณภาพการศึกษาของครู เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน เป็น 5 4 3 2 1 หมายถึง มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ตามลำดับ

3. ด้านเจตคติ หมายถึง ความรู้สึกของครูที่แสดงออกถึงความรู้สึกทางบวก ที่มีการประกันคุณภาพการศึกษา มีความตระหนักและเห็นความสำคัญ มีความสนใจ มุ่งมั่น มีส่วนร่วมและสนับสนุนการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งสามารถสังเกตได้จากการร่วมกิจกรรม และประเมินจากการตอบแบบวัดสมรรถนะด้านเจตคติต่อการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน เป็น 5 4 3 2 1 หมายถึง มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ตามลำดับ

4.2 ความพึงพอใจของครู หมายถึง ความรู้สึกของครูที่มีต่อรูปแบบการนิเทศที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู ประเมินได้จากแบบสอบถามความพึงพอใจ โดยใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ กำหนดระดับการให้คะแนน เป็น 5 4 3 2 1 หมายถึง มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุดตามลำดับ

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู เป็นการวิจัยและพัฒนา R&D (Research and Development) ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด และหลักการที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษา เป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือครูในการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพการนิเทศการศึกษาเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ในการช่วยให้ครูพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ให้สามารถดำเนินการได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพมาตรฐานตามที่กำหนด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน , 2554, 2) กลlickแมนและคณะ (Glickman and others 1990: 185-192 อ้างถึงในวัชรรา เล่าเรียนดี, 2553, 120-122) กล่าวถึงการนิเทศ ว่าผู้นิเทศจะต้องเลือกใช้วิธีการนิเทศที่เหมาะสม ในการช่วยให้ครูได้พัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ และสามารถพัฒนาถึงจุดสูงสุด โดยการช่วยเหลือ แนะนำ ให้ครูสามารถพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง โดยต้องคำนึงถึงระดับความเชี่ยวชาญหรือความสามารถทางการคิด และแรงจูงใจในการพัฒนา สอดคล้องกับแนวคิดของวัชรรา เล่าเรียนดี (2550, 3) ที่สรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษา เป็นกระบวนการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างศึกษานิเทศ และสถานศึกษา เพื่อที่จะเสริมสร้างหรือพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา และการจัดการเรียนรู้ของครู เพื่อให้เกิดประสิทธิผลในการเรียนของผู้เรียน ซึ่งการพัฒนาครูให้จัดการเรียนรู้และกิจกรรมเสริมจนบรรลุเป้าหมายของหลักสูตรจะต้องอาศัยการจัดการงานอย่างมีประสิทธิภาพ กระบวนการสำคัญที่ควบคู่ไปกับการจัดการคือการนิเทศการศึกษา โดยต้องเป็นกระบวนการที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

แนวคิดการนิเทศการศึกษาที่ผู้วิจัยนำมาบูรณาการโดยใช้ แนวคิดหลัก 4 แนวคิด ผสมผสานกัน ประกอบด้วย แนวคิดการนิเทศแบบร่วมพัฒนา เป็นปฏิสัมพันธ์ทางการนิเทศระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษานิเทศก์และครู ในกระบวนการนิเทศการศึกษา ที่มุ่งแก้ปัญหาและพัฒนาการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ โดยใช้เทคนิคการนิเทศการจัดการเรียนรู้เป็นปัจจัยหลัก บนพื้นฐานของปฏิสัมพันธ์ร่วมกันของผู้นิเทศ ผู้สอนและคู่สัญญา เพื่อร่วมกันพัฒนาทักษะวิชาชีพ อันจะส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (รุ่งรัชดาพร เวชชาติ, 2556, 174-175) แนวคิดการนิเทศแบบมีส่วนร่วม เป็นการนิเทศการศึกษาอีกรูปแบบหนึ่งที่มุ่งการมีส่วนร่วมระหว่างผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศ ในการร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมแก้ปัญหา และเจรจาตกลงใจ

ที่จะดำเนินการร่วมกัน ถึงการปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนรู้ ทุกคนมีสิทธิ์เท่าเทียมกันในการดำเนินการร่วมกัน ตามวิถีทางประชาธิปไตย โดยใช้เสียงของสมาชิกส่วนใหญ่เป็นหลัก และเรียกว่าเป็นการนิเทศแบบพึ่งพา ส่วนแนวคิดการนิเทศการศึกษาอีกแนวคิดที่น่าสนใจ คือ แนวคิดการนิเทศแบบคลินิก ซึ่งหมายถึงการมีสัมพันธภาพอย่างจริงใจโดยตรงระหว่างครูกับผู้นิเทศ ซึ่งสัมพันธภาพที่ครูและผู้นิเทศได้ร่วมกันสร้างขึ้นมา เพื่อให้เกิดความเชื่อถือซึ่งกันและกัน ด้วยวิธีการสร้างจุดมุ่งหมายและจุดประสงค์ร่วมกัน โดยอาศัยการทำงานร่วมกัน เพื่อสร้างความเข้าใจ และความสัมพันธ์ทางวิชาชีพการสอนอย่างลึกซึ้งร่วมกัน มีการปฏิสัมพันธ์ที่กลมกลืนกัน และทั้งสองฝ่ายสามารถที่จะรักษาเอาไว้ซึ่งความเป็นตัวของตัวเอง ที่จะเพิ่มพูนความเป็นอิสระในการแสดงออกซึ่งความคิดเห็น และความคิดสร้างสรรค์ (Gold hammer, Anderson, & Krajewski, 1980, 4) และแนวคิดการนิเทศแบบกัลยาณมิตร ซึ่งแนวคิดนี้จะดำเนินการให้ประสบผลสำเร็จได้ ต้องอาศัยองค์ประกอบสำคัญคือ 1)เปิดใจ 2)ให้ใจ 3)ร่วมใจ 4)ตั้งใจ ศึกษาานิเทศก์และบุคลากรทุกคนต้องมีความวิริยะ อุตสาหะ บากบั่น พยายาม ตั้งตั้งใจในการแก้ไขปัญหาร่วมกัน ให้กำลังใจ สร้างสิ่งดี ส่งเสริมเพิ่มเติมสิ่งที่ดี (สุมน อมรวิวัฒน์, 2547, 217-220)

2. แนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกลไกสำคัญประการหนึ่งที่สามารถขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง ปฏิบัติงานได้อย่างเป็นระบบ มีคุณภาพ ตามมาตรฐาน ผู้ที่จบการศึกษามีคุณภาพตามที่มุ่งหวัง ผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรที่รับผู้จบการศึกษาเข้าศึกษาต่อหรือรับเข้าทำงาน มีความมั่นใจว่าการจัดการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละแห่ง มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน แม้จะไม่เท่ากันแต่ก็แตกต่างกันไม่มากนัก นักเรียนที่จบการศึกษาจากสถานศึกษาทุกแห่ง มีความรู้ความสามารถ ทักษะ และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่หลักสูตรสถานศึกษากำหนด นอกจากนี้ในการจัดการศึกษาจำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของบุคคลทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพตามที่คาดหวัง กระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาจึงเป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการศึกษาในปัจจุบัน และต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2556 : 2)

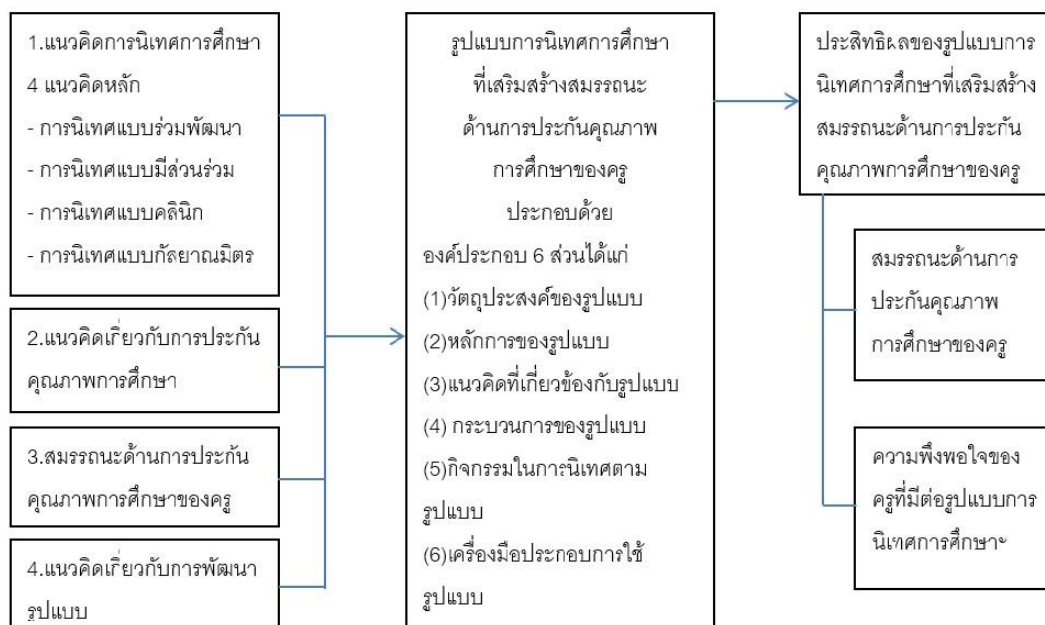
3. สมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู

สมรรถนะหมายถึงบุคลิกลักษณะที่ทำให้ปัจเจกบุคคล สามารถสร้างผลการปฏิบัติงานที่ดี ตามเกณฑ์ที่กำหนด และสามารถปฏิบัติงานในความรับผิดชอบได้ดีกว่าผู้อื่น (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561b, 1-3) ดังนั้นสมรรถนะครูด้านการประกันคุณภาพการศึกษา จึงหมายถึง คุณลักษณะของครูที่จำเป็นในการปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพโดย

มีองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ 1) ด้านความรู้ความเข้าใจ หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจของครู ในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย นโยบายการปฏิรูประบบการประเมิน และการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน กฎกระทรวงเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา ความเชื่อมโยงการประกันคุณภาพภายในกับการประเมินคุณภาพภายนอก เกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษา และการนำเกณฑ์ไปสู่การปฏิบัติ 2) ด้านทักษะ หมายถึง ความสามารถของครูในการกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษา จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา นำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาสู่การปฏิบัติ กำหนดระดับคุณภาพของสถานศึกษา และจัดทำรายงานการประเมินตนเอง (Self Assessment Report : SAR) 3) ด้านเจตคติ หมายถึง ความรู้สึกทางบวกที่มีต่อการประกันคุณภาพการศึกษา มีความรับผิดชอบ มีความสนใจ และมีความมุ่งมั่น ซึ่งสามารถสังเกตได้จากการร่วมกิจกรรม และประเมินจากการตอบแบบสอบถาม

จากแนวคิดดังกล่าว ผู้วิจัยจึงนำเสนอกรอบแนวคิด ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากแนวคิดและทฤษฎีที่ศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยจึงกำหนดสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

สมมติฐานการวิจัย

ครูมีสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษา หลังการใช้รูปแบบสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบการนิเทศที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการประกันคุณภาพการศึกษา โดยนำเสนอเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. หลักการ และแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการนิเทศการศึกษา

- 1.1 ความหมาย หลักการ จุดมุ่งหมายของนิเทศการศึกษา
- 1.2 กระบวนการนิเทศการศึกษา
- 1.3 เทคนิคการนิเทศการศึกษา
- 1.4 รูปแบบการนิเทศการศึกษา
- 1.5 การพัฒนารูปแบบ
- 1.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการนิเทศการศึกษา

2. แนวคิดด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

- 2.1 ความหมาย ความสำคัญ และแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา
- 2.2 แนวคิด หลักการ วิธีการ การประกันคุณภาพการศึกษาแนวใหม่
- 2.3 กฎกระทรวง การประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561
- 2.4 มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา

3. หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

- 3.1 ความหมายของสมรรถนะ
- 3.2 ความสำคัญของสมรรถนะ
- 3.3 องค์ประกอบของสมรรถนะ
- 3.4 สมรรถนะครูด้านการประกันคุณภาพการศึกษา
- 3.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะ

1. หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา

1.1 ความหมาย หลักการ จุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา

ความหมายของการนิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษา เป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือครูในการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การนิเทศการศึกษาเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ในการช่วยให้ครูพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ให้สามารถดำเนินการได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพมาตรฐานตามที่กำหนด(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554, 2) กลlickแมนและคณะ (Glickman and others 1990:185-192 อ้างถึงในวัชรรา เล่าเรียนดี, 2553, 120-122) กล่าวถึงการนิเทศ ว่าผู้นิเทศจะต้องเลือกใช้วิธีการนิเทศที่เหมาะสม ในการช่วยให้ครูได้พัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ และสามารถพัฒนาถึงจุดสูงสุด โดยการช่วยเหลือแนะนำ ให้ครูสามารถพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง โดยต้องคำนึงถึงระดับความเชี่ยวชาญหรือความสามารถทางการคิด และแรงจูงใจในการพัฒนา สอดคล้องกับแนวคิดของวัชรรา เล่าเรียนดี (2550, 3) ที่กล่าวว่า การนิเทศการสอน เป็นกระบวนการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ เพื่อที่จะพัฒนาหรือปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษา และการจัดการเรียนการสอนของครู

การนิเทศการศึกษา มีความหมายกว้างขวางและแตกต่างกันไป ตามความรู้ ประสบการณ์ และทักษะของนักการศึกษา ขึ้นอยู่กับแนวความคิด ระดับการปฏิบัติในการนำการนิเทศไปใช้ การนิเทศการศึกษาเป็นองค์ประกอบสำคัญของพัฒนาคุณภาพของครูให้มีประสิทธิภาพในด้านการจัดการเรียนการสอน โดยให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีนักการศึกษาหลายท่าน ได้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษา ดังต่อไปนี้

รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ (2556, 16) ได้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ว่า หมายถึงกระบวนการจัดการบริหารการศึกษา เพื่อชี้แนะ ให้ความช่วยเหลือ และความร่วมมือกับครู และบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา การนิเทศการศึกษาถือเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ เพราะกระบวนการนิเทศที่จัดว่าเป็นศาสตร์ ก็เพราะว่ากระบวนการนี้ เป็นปรัชญาที่แสวงหาความจริง ความรู้และคุณค่าในสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษา ส่วนที่ว่าเป็นศิลป์ก็เพราะต้องอาศัยเทคนิค วิธี และมนุษยสัมพันธ์ ในการทำงานร่วมกับผู้อื่น การติดต่อประสานงาน การจูงใจเพื่อการเปลี่ยนแปลงไปสู่เป้าหมายของการจัดการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับชาญชัย อาจินสมาจาร (2554, 5) ที่กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา คือกระบวนการสร้างสรรค์ที่ไม่หยุดนิ่ง ในการให้คำแนะนำ และ

การชี้ช่องทาง ในลักษณะที่เป็นกันเองแก่ครูและนักเรียนเพื่อการปรับปรุงตัว ตลอดจนสภาพการเรียนการสอน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการศึกษาที่พึงประสงค์

วัชรวิทย์ เล่าเรียนดี (2553:7) สุวรรณ ชาติสุกานต์ (2557:6) ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ (2542:2) และเมตต์ เมตต์การุณจิต (2543:54) กล่าวถึงความหมายของการนิเทศการศึกษาไปในทิศทางเดียวกัน สรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษา เป็นกระบวนการทำงานร่วมกับครู และบุคลากรทางการศึกษา ในการให้คำ แนะนำ การสนับสนุน การช่วยเหลือและติดตามการพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาให้มีคุณภาพเพื่อให้ครูสามารถปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ (เมตต์ เมตต์การุณจิต, 2543, 54; ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ, 2552, 2; วัชรวิทย์ เล่าเรียนดี, 2553, 7; สุวรรณ ชาติสุกานต์, 2557, 6)

ส่วน กิลคแมน (Gilckman) ได้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ว่า เป็นเรื่องของการงานกับปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการปรับปรุงการเรียนการสอน ซึ่งคล้ายคลึงกับแฮร์ริส (Harris) ที่ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาว่า เป็นสิ่งที่บุคลากรในโรงเรียนกระทำต่อบุคคลหรือสิ่งหนึ่งสิ่งใดโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจะคงไว้ หรือปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการเรียนการสอนในโรงเรียน มุ่งให้เกิดประสิทธิภาพด้านการสอนเป็นสำคัญ

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษา เป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ เป็นการช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการปฏิบัติงานร่วมกันและเกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ เพื่อปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษา ให้เกิดประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผลสูงสุดแก่ผู้เรียน

หลักการการนิเทศการศึกษา

หลักการการนิเทศการศึกษา เป็นแนวทางในการปฏิบัติให้ผู้นิเทศได้ดำเนินการซึ่งมีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้หลักการสำคัญของการนิเทศการศึกษาลักษณะคล้ายคลึงกัน โดยอเนก ส่องแสง (2540, 6) ได้ให้หลักการการนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้

1.การนิเทศต้องมีความถูกต้องตามหลักวิชาการ ได้แก่ มีนโยบาย จุดมุ่งหมายและแนวทางในการปฏิบัติการนิเทศที่แน่นอน ชัดเจน เป็นไปตามกฎเกณฑ์และสภาพปัญหาหรือความเป็นจริงในเรื่องนั้น ๆ มีวิวัฒนาการทั้งด้านเนื้อหา สาระ เครื่องมือเครื่องใช้ อุปกรณ์ ตลอดจนกลวิธีในการนิเทศ และมีการติดตามและประเมินผลการนิเทศอย่างมีระบบ

2.การนิเทศเป็นการช่วยกระตุ้น ประสานงานและแนะนำให้เกิดความเจริญงอกงามแก่ผู้สอนและผู้เรียนมากกว่าการจับผิด ได้แก่ มีการฝึกอบรมวิชาชีพเพื่อครูจะได้เข้าใจหลักการสอนทั่วไปพัฒนาเทคนิควิธีสอนให้มีประสิทธิภาพฝึกทักษะ และประสบการณ์ในการใช้

วัสดุอุปกรณ์การสอนพัฒนา เจตคติในการเรียนการสอนให้อยู่ในเกณฑ์ดี และ ปรับปรุงเอกสาร แผนการสอน เป็นต้น

3.การนิเทศตั้งอยู่บนรากฐานของประชาธิปไตย ได้แก่ ผู้นิเทศเป็นผู้นำ ทางด้านวิชาการไม่ใช่ผู้ใช้อำนาจ ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล และส่งเสริมให้มีการ แสดงออกโดยทั่วถึง ผู้รับนิเทศมีอิสระที่จะคิดริเริ่มและมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนปฏิบัติงาน และทุกคนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

4.การนิเทศเป็นกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ได้แก่ มีขั้นตอนการนิเทศ ตามลำดับ มีระเบียบวิธีการ มีการรวบรวมข้อมูลและสรุปผลมาใช้ในการนิเทศ และมีการ ประเมินผลและติดตาม

ส่วนไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ (2552, 10-11) ได้เสนอหลักการสำคัญของการนิเทศ การศึกษาไว้ว่า การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ผู้นิเทศ และ ผู้รับการนิเทศลักษณะของกระบวนการมีความหมายครอบคลุมถึงการทำงานเป็นขั้นตอน(Steps) มีความต่อเนื่อง(Continuity) ไม่หยุดนิ่ง(Dynamic) และมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์(interaction) ใน หมู่ผู้ปฏิบัติงานซึ่งลักษณะดังกล่าวล้วนเป็นลักษณะที่พึงประสงค์ของการนิเทศที่ดีทั้งสิ้น การนิเทศ การศึกษามีเป้าหมายอยู่ที่คุณภาพของผู้เรียน โดยผ่านตัวกลางสำคัญ คือ ครู และ บุคลากร ทางการศึกษา และการนิเทศการศึกษาเน้นบรรยากาศในการเป็นประชาธิปไตย และหลักการนิเทศ การศึกษาที่ดี มีดังนี้

1.การนิเทศการศึกษาจะได้ผลอย่างเต็มที่ ในการปรับปรุงการเรียนการสอนก็ ต่อเมื่อการนิเทศนั้นได้ให้ความสำคัญแก่วิธีการแก้ไขปัญหามีเหตุผล และตั้งอยู่บนจุดหมาย ที่แน่นอน ซึ่งได้ผ่านการพิจารณาทกลงร่วมกันโดยคณะครูและผู้นำที่นิเทศ

2.การนิเทศการศึกษาจะมีความหมายสำหรับครู ก็ต่อเมื่อการนิเทศนั้นแสดง ให้เห็นว่าเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องและและมีเหตุผลต่อผู้รับการนิเทศโดยตรง นั่นคือจะต้องทำให้ครูได้มี ส่วนร่วมในการพิจารณาว่า จะให้ผู้ทำการนิเทศช่วยเหลือในเรื่องใดจึงจะเป็นที่ต้องการ

3.การนิเทศการศึกษาที่ดี จะต้องสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเองอบอุ่น และสร้าง ความเข้าใจอันดีต่อกันในการช่วยเหลือครู และต้องทำให้ครูรู้สึกว่าจะช่วยให้เขาพบวิธีที่ดีกว่าใน การทำงานเพื่อบรรลุจุดประสงค์

4.การนิเทศการศึกษาจะให้ได้ผล ควรใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ในการแก้ไข ปัญหาและช่วยให้ผู้ร่วมงานได้ศึกษาปัญหาตลอดจนรายละเอียดต่าง ๆ เพื่อสร้างความเข้าใจ พื้นฐานเสียก่อน

ซึ่งสอดคล้องกับมุมมองของนักการศึกษา จากต่างประเทศ Franseth Jame (1961) ได้เสนอหลักการนิเทศการศึกษาที่ดีไว้ว่า การนิเทศการศึกษาจะได้ผลอย่างเต็มที่ในการปรับปรุงการเรียนการสอน ก็ต่อเมื่อการนิเทศนั้น ได้ให้ความสำคัญกับวิธีการแก้ไขปัญหามีเหตุผล และตั้งอยู่บนจุดหมายที่แน่นอน ซึ่งได้ผ่านการพิจารณาทกลงร่วมกันโดยคณะครูและผู้บริหารหน้าพื้นที่นิเทศ การนิเทศการศึกษาจะมีความหมายสำหรับครูก็ต่อเมื่อ การนิเทศนั้น แสดงให้เห็นว่าเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องและมีเหตุผลต่อผู้รับการนิเทศโดยตรง นั่นคือจะต้องทำให้ครูได้มีส่วนร่วมในการพิจารณาว่า อยากให้ผู้ทำการนิเทศช่วยเหลือในเรื่องใดจึงจะเป็นที่ต้องการ การนิเทศการศึกษาที่ดีจะต้องสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเอง กระตุ้น และสร้างความเข้าใจอันดีต่อกันในการช่วยเหลือครู และต้องทำให้ครูรู้สึกว่าจะช่วยให้เขาพบวิธีที่ดีในการทำงาน เพื่อบรรลุจุดประสงค์ของการนิเทศ การศึกษาควรใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ในการแก้ไขปัญห และช่วยให้ผู้รับการนิเทศได้ศึกษาปัญหาตลอดจนรายละเอียดต่าง ๆ เพื่อสร้างความเข้าใจพื้นฐานเสียก่อน การนิเทศการศึกษาต้องคำนึงถึงการจัดให้มีการสะดวกสบาย มีการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ มีการวางแผนอย่างมีระเบียบ มีการประสานความร่วมมือกัน การนิเทศที่ดีจะต้องเป็นวิชาชีพและมุ่งสู่มาตรฐานที่ตั้งไว้ Mark and Stoop (1985, 93) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของโปรแกรมการศึกษา ซึ่งจะเป็นบริการที่ทำเป็นทีม ครูทุกคนต้องการและมุ่งหวังที่จะได้รับการช่วยเหลือด้านการนิเทศ การนิเทศการศึกษาถูกปรับให้ตรงกับความต้องการของแต่ละบุคคลที่เป็นบุคลากรของโรงเรียน จะช่วยให้เป้าหมายและจุดมุ่งหมายทางการศึกษาแจ่มชัดขึ้น ช่วยปรับปรุงทัศนคติ และสัมพันธภาพของบุคลากรในโรงเรียน และช่วยพัฒนาในด้านความรู้สึกที่ดีต่อชุมชน มีการวางแผนทั้งระยะสั้นและระยะยาว โดยให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วม ช่วยให้ครูมีความเชื่อมั่นในตนเอง สามารถวิเคราะห์และแยกแยะปัญหาด้วยตัวเองได้ รับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครู แล้วนำมาพิจารณาร่วมกัน ช่วยกันจัดหาแหล่งวิทยาการ อุปกรณ์การสอน ตลอดจนเครื่องมือเครื่องใช้ให้แก่ครู ช่วยจัดหาเอกสาร หนังสือ และตำราให้แก่ครู ช่วยให้ครูรู้จักจัดหา หรือจัดทำสื่อการสอนที่ขาดแคลนด้วยตนเอง โดยใช้วัสดุในท้องถิ่นที่มีอยู่ หาทางให้โรงเรียน ชุมชน และหน่วยงานใกล้เคียงที่มีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ต้องยอมรับนับถือบุคลากรที่ร่วมงานในโรงเรียน และแสดงให้เห็นว่าเรามีความสำคัญในสถานศึกษานั้น ๆ ด้วย รวมถึงส่งเสริมให้ครูได้แสดงผลงานของตนเองและของโรงเรียน ให้ชุมชนทราบโดยสม่ำเสมอ

อดุลย์ วงศ์ก่อม (2552, 40) ได้สรุปแนวคิดของเบอร์ตันและบรูคเนอร์ (Burton and Bruckner, 1977:11) บริกส์และจัสแมน (Briggs and Justman, 1952:12) อัดัมและดิกกี (Adams and Dickey, 1953:1) มาร์คส์และสทูปส์ (Marks and Stoops, 1973:93) เซอร์จิโอแวนนี

และสตาร์โรท (Sergiovanni and Starratte, 1993:119) เป็นหลักการนิเทศ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. หลักการประชาธิปไตยที่เกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา เป็นการนำเอาปรัชญาและแนวคิดเรื่องประชาธิปไตยมาใช้ในการปฏิบัติงานนิเทศ โดยเฉพาะการนิเทศแบบประชาธิปไตย ซึ่งเป็นกระบวนการนิเทศที่ต้องการให้เกิดความช่วยเหลือกัน ยอมรับกัน ทั้งในฐานะผู้นำและผู้ตาม ร่วมรับผิดชอบด้วยกัน ในการทำงานจะร่วมกันวางแผน มิใช่เป็นการสั่งการจากผู้มีอำนาจฝ่ายเดียว กระบวนการนิเทศการศึกษาแบบประชาธิปไตย มิได้คำนึงถึงบรรยากาศในการทำงานร่วมกันเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการยอมรับบทบาทของกันและกันที่เปลี่ยนในฐานะผู้นำผู้ตาม โดยถือหลักการคือ ต้องไว้วางใจซึ่งกันและกัน เคารพซึ่งกันและกัน ร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ต้องยึดวิธีการแห่งปัญญาในการตกลง ตัดสินหรือไตร่ตรองในเรื่องทั้งปวง

2. หลักวิทยาศาสตร์ หลักการนิเทศเชิงวิทยาศาสตร์ที่ได้นำมาใช้ ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้นิเทศเปลี่ยนไปคือ แทนที่ผู้นิเทศจะแนะนำครูเรื่องวิธีการสอนโดยทั่วไป ผู้นิเทศต้องค้นหาวิธีที่เหมาะสม เพื่อให้ครูนำไปปฏิบัติหรือค้นหาวิธีที่เหมาะสมด้วยตนเอง โดยมีผู้นิเทศเป็นผู้ช่วยเหลือ ปัจจุบันแนวคิดดังกล่าวได้เปลี่ยนไป การนิเทศเชิงวิทยาศาสตร์ได้กลายเป็นเน้นหนักเรื่องวิจัยและกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งถือว่าเป็นเครื่องมือในการปรับปรุงการเรียนการสอนได้ดีขึ้น เพราะหลักวิทยาศาสตร์ในการนิเทศ คือ กระบวนการค้นหาความจริง โดยอาศัยหลักการทางวิทยาศาสตร์ในการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ในการนิเทศและปรับปรุงการสอน

3. หลักการสร้างสรรค์ การนิเทศเชิงสร้างสรรค์ได้ก่อให้เกิดแนวคิดในการนิเทศหลายประการดังนี้

3.1 การนิเทศเป็นทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์หรือกระบวนการกลุ่ม

3.2 การนิเทศเป็นการแนะแนว

3.3 การนิเทศเป็นการจัดและปรับปรุงหลักสูตร

3.4 การนิเทศโดยทีมการสอน เป็นการสร้างความเป็นผู้นำในการนิเทศให้กับครูแม่แบบเพื่อพัฒนางานนิเทศของตนต่อไป

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า การนิเทศเชิงสร้างสรรค์เป็นวิธีการหนึ่งที่ทำให้คนและงาน ได้มีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย

4. หลักภาวะผู้นำในงานด้านการนิเทศการศึกษา ก่อให้เกิดแนวคิดการนิเทศแบบภาวะผู้นำร่วมกัน ซึ่งเป็นการนิเทศที่เน้นให้เกิดภาวะผู้นำขึ้นในกลุ่ม และใช้ภาวะผู้นำที่เกิดขึ้น

ในแต่ละคน ผลักดันงานให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ โดยใช้ภาวะผู้นำที่ทุกคนมีอยู่ และที่ได้พัฒนานั้นมาร่วมกันทำงาน ความคิดนี้เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป นับเป็นแนวโน้มประการหนึ่งของการนิเทศการศึกษาในปัจจุบัน

5. หลักการติดต่อสื่อสาร ความสำคัญของการติดต่อสื่อสารเป็นกระบวนการหนึ่งของการนิเทศการศึกษา ที่ศึกษานิเทศก์จะต้องให้ความสำคัญและจะต้องสร้างให้เกิดขึ้น ไม่ใช่ในฐานะผู้ส่งสารและผู้รับข่าวสารเท่านั้น แต่ในฐานะของผู้อำนวยความสะดวก นักพัฒนา ผู้ดูแล และผู้มีส่วนร่วมในระบบการติดต่อสื่อสาร

กล่าวโดยสรุปได้ว่า หลักการนิเทศการศึกษาเป็นหลักการปฏิบัติงานอย่างมีระบบ มีขั้นตอนกำหนดเป้าหมาย การดำเนินงานที่ชัดเจน เน้นกระบวนการในการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างหมู่คณะ ให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหาอย่างมีเหตุผล โดยเปิดโอกาสให้บุคลากรได้สร้างสรรค์ความคิด และ เจตคติที่ดีต่อกัน โดยมุ่งส่งเสริมบรรยากาศแห่งความร่วมมือการสร้างขวัญและกำลังใจของผู้ปฏิบัติงานในการพัฒนาอาชีพให้เจริญก้าวหน้า ตลอดจนการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างผู้ปฏิบัติงานในการวางแผนร่วมกัน โดยให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วม

จุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษา มีส่วนช่วยให้ครูพัฒนาความรู้ ความสามารถ ทักษะในด้านการเรียนการสอนในลักษณะที่หลากหลาย เป็นการส่งเสริมพฤติกรรมอันพึงประสงค์ของครูผู้สอน ซึ่งมีนักการศึกษาหลายท่าน ทั้งในอดีต และปัจจุบัน ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้

ด้านสังัด อุทรานันท์ (2529, 8) ซึ่งถือว่าเป็นอาจารย์ทางด้านการศึกษาตั้งแต่อดีต ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ว่า การนิเทศศึกษามีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ 4 ประการต่อไปนี้ คือ 1) เพื่อพัฒนาคน 2) เพื่อพัฒนางาน 3) เพื่อสร้างการประสานสัมพันธ์ และ 4) เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจการที่กล่าวว่าการนิเทศการศึกษาได้มุ่ง “พัฒนาคน” ก็คือ การนิเทศการศึกษา เป็นกระบวนการการทำงานร่วมกับครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้ครูและบุคลากรเหล่านั้นได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้น ประการที่สอง เนื่องจากการนิเทศการศึกษาได้มีเป้าหมายสูงสุดอยู่ที่นักเรียน ซึ่งเป็นผลผลิตจากการสอนของครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยเหตุนี้การนิเทศที่จัดขึ้นจึงมีจุดมุ่งหมายที่จะ “พัฒนางาน” ซึ่งได้แก่ งานสอนให้ดีขึ้นนั่นเอง สำหรับการ “สร้างการประสานสัมพันธ์” นั้น จะเป็นผลที่เกิดขึ้นจากการทำงานร่วมกันรับผิดชอบร่วมกันผลัดเปลี่ยนกันเป็นผู้นำ ผู้ตาม ซึ่งไม่ใช่เป็นการทำงานภายใต้การถูกบังคับและ

คอยตรวจตราหรือคอยจับผิดและประการสุดท้ายคือการ “สร้างขวัญและกำลังใจ” นั่นถือว่าเป็นจุดมุ่งหมายที่สำคัญอีกประการหนึ่งของการนิเทศ ทั้งนี้เพราะว่าขวัญและกำลังใจเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้บุคคลมีความตั้งใจทำงาน หากการนิเทศไม่ได้ทำการสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานแล้ว การนิเทศการศึกษาก็คงจะประสบผลสำเร็จได้ยาก

กิติมา ปรีดีลภ (2532, 30) ได้สรุปความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้

1) เพื่อช่วยให้ครูค้นหาและมีวิธีการทำงานด้วยตนเอง 2) เพื่อให้ครูรู้จักแยกแยะ วิเคราะห์ปัญหาของตนเอง โดยช่วยให้ครูรู้ว่าอะไรเป็นปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่และจะแก้ไขปัญหานั้นได้อย่างไร 3) เพื่อช่วยให้ครูรู้สึกมั่นคงในอาชีพ และมีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง 4) เพื่อช่วยให้ครูคุ้นเคยกับแหล่งวิทยาการและสามารถนำไปใช้ในการเรียนการสอน 5) เพื่อช่วยเผยแพร่ให้ชุมชนเข้าใจแผนการศึกษาของโรงเรียนและให้การสนับสนุนโรงเรียน

ส่วนไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ (2552, 2) ได้ให้มองความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ในมุมที่แตกต่างไป สามารถสรุปได้ ดังนี้ ความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาควรทำให้เข้าใจในจุดประสงค์ของการศึกษา ทราบถึงความต้องการของผู้เรียน ทำให้ครูมีลักษณะของผู้นำ ช่วยให้ทราบถึงความเหมาะสมของงานกับความสามารถของตนเอง โดยเฉพาะครูใหม่ที่ต้องเรียนรู้งานใหม่ ๆ ในสถานศึกษา ตลอดจนพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของตนเอง ประเมินตนเองในด้านต่าง ๆ อย่างครอบคลุม ประโยชน์แก่สถานศึกษาคือ ช่วยสร้างความเข้าใจระหว่างชุมชนและสถานศึกษา ตลอดจนปัญหาที่ต้องการความช่วยเหลือจากหน่วยงานอื่น ๆ ภายนอก

กล่าวโดยสรุป การนิเทศการศึกษามีจุดมุ่งหมายหลักอยู่ที่การพัฒนาครูทั้งในด้านวิชาการและวิชาชีพ ช่วยให้ครูพัฒนาความรู้ ความสามารถ และทักษะในด้านการจัดการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย รวมไปถึงการสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงานของครู

1.2 กระบวนการนิเทศการศึกษาและเทคนิคการนิเทศการศึกษา

กระบวนการนิเทศการศึกษา

กระบวนการนิเทศ (Process of supervision) หมายถึง ขั้นตอนในการดำเนินงาน และการปฏิบัติงานการนิเทศอย่างมีระบบ มีการประเมินสภาพงานการทำงาน การจัดลำดับงานที่ต้องทำ การออกแบบงาน การประสานงาน ตลอดจนการอำนวยความสะดวกให้งานลุล่วงไป การนิเทศจะต้องมีกระบวนการในการนิเทศ เพื่อเป็นแนวปฏิบัติและมีความเป็นระเบียบในการปฏิบัติ ได้มีนักการศึกษาจากอดีตถึงปัจจุบัน ได้กล่าวถึงกระบวนการนิเทศไว้ดังนี้

สจ๊วต อุทรานันท์ (2529, 84-87) ได้พัฒนากระบวนการนิเทศการศึกษา ที่มีความสอดคล้องกับสภาพสังคมไทย ซึ่งมี 5 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 วางแผนการนิเทศ (Planning-P) เป็นขั้นที่ผู้บริหาร ผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศจะทำการประชุมปรึกษาหารือเพื่อให้ได้มาซึ่งปัญหาและความต้องการจำเป็นที่จะต้องมีการนิเทศ รวมทั้งวางแผนถึงขั้นตอนการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการนิเทศที่จะจัดขึ้นอีกด้วย

ขั้นที่ 2 ให้ความรู้ในสิ่งที่จะทำ (Informing-I) เป็นขั้นตอนของการให้ความรู้ความเข้าใจถึงสิ่งที่จะดำเนินการว่าจะต้องอาศัยความรู้ความสามารถอย่างไรบ้าง มีขั้นตอนอย่างไรและจะอย่างไรจึงจะทำให้ได้ผลงานออกมามีคุณภาพ

ขั้นที่ 3 การปฏิบัติงาน (Doing-D) ประกอบด้วย การปฏิบัติงานใน 3 ลักษณะคือ 1) การปฏิบัติงานของผู้รับการนิเทศ 2) การปฏิบัติงานของผู้ให้การนิเทศ และ 3) การปฏิบัติงานของผู้สนับสนุนการนิเทศ

ขั้นที่ 4 การสร้างขวัญและกำลังใจ (Reinforcing-R) ขั้นนี้เป็นขั้นตอนการเสริมกำลังใจของผู้บริหารเพื่อให้ผู้รับการนิเทศมีความมั่นใจและบังเกิดความพอใจ ในการปฏิบัติงานขั้นนี้อาจจะดำเนินการไปพร้อม กับผู้ที่รับการนิเทศกำลังปฏิบัติงานหรือการปฏิบัติงานได้เสร็จสิ้นก็ได้

ขั้นที่ 5 การประเมินผลผลิตของการดำเนินงาน (evaluating-E) เป็นขั้นที่ผู้นิเทศทำการประเมินผลการดำเนินการซึ่งผ่านไปแล้วว่าเป็นอย่างไร แล้วทำการปรับปรุงแก้ไข

ส่วนแฮริส (Harris) (อ้างถึงในวรรณพร สุขอนันต์, 2550, 26-27) ได้นำแนวคิดของแอลเลน (Allen) เกี่ยวกับกระบวนการบริหารงานการศึกษาโดยทั่ว ๆ ไป มาเสนอใช้กับการนิเทศการศึกษา ประกอบด้วยกระบวนการหลัก 5 ประการ ที่เรียกด้วยตัวอักษรย่อว่า “POLCA” ดังนี้

1.Planning processes (P) หมายถึง การวางแผนในการปฏิบัติงานโดยคิดว่า จะทำอะไร กำหนดจุดมุ่งหมายของงาน พัฒนาวិธีการดำเนินงาน กำหนดงานที่จะดำเนินการ คาดคะเนถึงผลที่จะได้รับจากโครงการและวางแผนโครงการ

2.Organizing processes (O) หมายถึง การจัดโครงสร้างของการดำเนินงาน โดยสร้างหลักเกณฑ์ในการทำงาน สร้างความสัมพันธ์ของงาน แบ่งงานโดยกำหนดหน้าที่ในการปฏิบัติงาน มีการประสานงาน มอบอำนาจให้ตามหน้าที่ และการรวบรวมทรัพยากรที่มีอยู่ทั้งคน และวัสดุอุปกรณ์

3.Leadng processes (L) หมายถึง บทบาทในฐานะผู้นำที่ดำเนินการ การวินิจฉัยสั่งการ การคัดเลือกตัวบุคคล การให้คำปรึกษาแนะนำ กระตุ้นให้บุคคลทำงานลงมือ ปฏิบัติงานสำเร็จในการปฏิบัติงาน การติดต่อสื่อสาร

4.Controlling processes (C) หมายถึง การควบคุมการปฏิบัติงาน ดำเนินงาน โดยการพิจารณาขอบหมายงาน ให้ความสะดวกในด้านต่าง ๆ มีการแก้ไขทันที เมื่องานผิดพลาด การให้บุคลากรออกจากงาน การดักเตือนและการกำหนดระเบียบในการปฏิบัติงาน

5) Assessing processes (A) หมายถึง การตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน โดยการประเมินผลการปฏิบัติงาน วัดผลการปฏิบัติงาน วิจัยผลการปฏิบัติงาน

ดังนั้นกระบวนการนิเทศการศึกษาจึงเป็นขั้นตอนการปฏิบัติงานที่มีความสัมพันธ์ ต่อเนื่องกันโดยตลอด เริ่มจากการศึกษาข้อมูล การวางแผน การปฏิบัติตามแผนและการ ประเมินผล กระบวนการดังกล่าวเป็นกระบวนการร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์ และครูทุก คนในโรงเรียน เพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดผลและประสิทธิภาพสูงสุด จาก การศึกษาขั้นตอนในการปฏิบัติการนิเทศตามหลักการ และแนวคิดของผู้ทรงคุณวุฒิและ นักวิชาการหลายท่าน และจากหน่วยงานผู้ปฏิบัติการนิเทศทั้งในระดับประถมศึกษา และ มัธยมศึกษาปรากฏว่ามีขั้นตอนการนิเทศศึกษาลำดับดังนี้

เทคนิคการนิเทศการศึกษา

เทคนิค (Techniques methods) หมายถึง ศิลปะ หรือกลวิธี ดังนั้น เทคนิคการนิเทศ การศึกษา จึงหมายถึง การใช้ศิลปะ หรือกลวิธีต่าง ๆ ในการแนะนำครูและผู้บริหาร ให้บรรลุ จุดมุ่งหมายได้โดยง่ายและรวดเร็ว เทคนิคการนิเทศมีหลากหลายวิธีการ การนิเทศการศึกษาที่ดี จะต้องเกิดจากความร่วมมือจากครู มีการวางแผนการนิเทศอย่างเป็นระบบ และใช้เทคนิคที่ เหมาะสม ซึ่งแต่ละเทคนิคมีลักษณะที่แตกต่างกัน

โกลด์สไตน์ (Goldstein อ้างถึงในวรรณพร สุขอนันต์, 2550, 103) ได้มองว่า การ เยี่ยมห้องเรียน เป็นเทคนิคหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการนิเทศการศึกษา จึงได้นำเสนอเทคนิคการ เยี่ยมชั้นเรียนไว้ดังนี้ 1) ผู้นิเทศมักจะถูกสอนไม่ให้ทำการบันทึก เพราะครูมีความรู้สึกว่าเป็นการขู่ และเมื่อครูอ่านพบข้อผิดพลาดของตนเอง ผู้นิเทศควรจะบันทึกข้อความระหว่างการเยี่ยมอย่าง

เป็นทางการเท่านั้นและจะต้องใช้บันทึกอย่างระมัดระวังและเท่าที่จำเป็นเท่านั้น 2) ผู้นิเทศไม่ควร
รบกวนโดยการพูดแทรกระหว่างที่ครูกำลังสอน นอกจากนี้ในบางโอกาสเท่าที่จำเป็น ควรเข้าห้อง
และออกจากห้องเรียนไม่ให้เป็นที่สังเกตของนักเรียน และ 3) ควรเขียนรายงานการเยี่ยมชั้นเรียน
ภายใน 24 ชั่วโมง หลังจากสังเกตการณ์สอน ครูย่อมมีความกระวนกระวายและกังวลเกี่ยวกับการ
รอคอยรายงาน ในส่วนของการการติดตามผล (Follow-up) ควรมีการติดตามผลทุกห้องเรียนที่ไป
ตรวจเยี่ยมทั้งผู้นิเทศ และครูจะต้องร่วมมือกันพิจารณาผลการสังเกต เพื่อให้การสังเกตมีผลดี
ศึกษานิเทศก์ควรเตรียมรายงานการติดตามผล เช่น แบบสอบถาม ข้อทดสอบต่าง ๆ เป็นต้น

การเยี่ยมชั้นเรียนของผู้บริหารโรงเรียน ที่ควรปฏิบัติคือ ผู้บริหารจะต้องสร้าง
บรรยากาศที่ดีในการเยี่ยมชั้นเรียน ทำความรู้จัก หรือความคุ้นเคยกับครูที่จะเยี่ยมชั้นเรียน โดย
การให้คำปรึกษาหารือ เมื่อเยี่ยมชั้นเรียนผู้บริหารจะต้องทำตนให้สุภาพ ไม่ใช้อำนาจหรืออิทธิพล
ใด ๆ การเยี่ยมชั้นเรียนพยายามให้เป็นธรรมชาติที่สุด ไม่ให้เกิดความรู้สึกว่าเป็นสิ่งแปลกใหม่ ถ้า
หากมีการสาธิตการสอน ผู้บริหารควรจะทำอย่างสุ่ม ๆ และตรงประเด็นหรืออาจจัดให้ครูชั้นอื่นทำ
การสาธิตการสอน และบันทึกจุดเด่น จุดด้อย เก็บข้อมูลต่าง ๆ ที่สังเกตได้ และแจ้งผลการเยี่ยมชั้น
เรียนให้ครูทราบโดยรวดเร็ว การเยี่ยมชั้นเรียนเป็นวิธีที่ผู้บริหารนิยมใช้กันมาก และครูผู้สอนก็
ยอมรับการนิเทศด้วยวิธีนี้ ดังนั้นหากการเยี่ยมชั้นเรียนจะได้นำแนวปฏิบัติดังกล่าวแล้วไป
ประยุกต์ใช้ เช่น ผู้นิเทศจะต้องทำอย่างไรในระหว่างเยี่ยมชั้นเรียน และเมื่อเยี่ยมชั้นเรียนแล้ว
จะต้องปฏิบัติต่อครูอย่างไร

ในส่วนของ ฮอลโลแรน (Holloran อ้างถึงในวรรณพร สุขอนันต์, 2550, 104) มี
มุมมองที่แตกต่าง และเห็นความสำคัญของการให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการให้คำปรึกษา
(Counseling) การนิเทศแบบการให้คำปรึกษา ว่าเป็นวิธีการนิเทศภายในโรงเรียนที่ดีที่สุด และที่
สำคัญผู้นิเทศได้ใช้ความมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันสร้างความใกล้ชิด ความพึงพอใจให้กับผู้รับการนิเทศ
เป็นแรงจูงใจให้ผู้รับการนิเทศเกิดการวิเคราะห์ตนเอง รู้จักยอมรับปัญหา ยอมรับตนเองและผู้อื่น
การสนทนา แลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกันและกัน ทำให้มีโอกาสพิจารณาเลือกแนวทาง
แก้ปัญหาด้วยตนเองได้ในที่สุด ช่วยให้เกิดการนิเทศตนเองเพื่อการปรับปรุงพัฒนา

วิธีการให้คำปรึกษาโดยทั่วไปแบ่งออกเป็น 3 วิธีการใหญ่ๆดังนี้

1.วิธีการให้คำปรึกษาแบบทางตรง เป็นการปรึกษาที่ให้อย่างตรงไปตรงมา โดย
ผู้ให้คำปรึกษาเป็นผู้บอกให้ทราบ หรือบางครั้งเรียกว่า การปรึกษาแบบผู้ให้คำปรึกษาเป็น
ศูนย์กลาง วิธีการนี้ผู้ให้คำปรึกษา จะต้องมีความรู้และประสบการณ์มาก มีความแม่นยำในปัญหา

ที่ตอบและมีจรรยาบรรณ ที่จะไม่ตอบปัญหาที่ตนเองไม่เชี่ยวชาญหรือไม่ถนัด การปรึกษาแบบนี้เหมาะสมกับการแก้ปัญหาที่ต้องการข้อมูลความจริง

การให้คำปรึกษาทางตรง เป็นการให้คำตอบหรือในปัญหาของผู้รับคำปรึกษา โดยมีเทคนิคและแนวทางสำหรับผู้ให้คำปรึกษาคือพยายามสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้รับคำปรึกษาก่อนที่จะให้คำปรึกษา ทำความเข้าใจในประเด็นปัญหาให้ชัดเจน พิจารณาศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เทียบตรงต่อปัญหาอย่างแท้จริงของผู้รับคำปรึกษา ทำการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างละเอียด ก่อให้เกิดความแม่นยำ และให้คำแนะนำถึงความเป็นไปได้

2.วิธีการให้คำปรึกษาแบบทางอ้อม เป็นการให้คำปรึกษาในลักษณะที่ให้การปรึกษาแบบไม่นำทาง หรือเรียกอีกอย่างว่า การปรึกษาแบบผู้ขอปรึกษาเป็นศูนย์กลาง ซึ่งเป็นกระบวนการปรึกษาที่ใช้ทักษะการฟังและการให้กำลังใจ ทำความเข้าใจในปัญหาและกำหนดวิธีการแก้ไขปัญหานั้น เป็นการปรึกษาที่เน้นตัวผู้มาขอปรึกษามากกว่าที่จะเน้นตัวผู้ปรึกษา การให้คำปรึกษาแบบไม่นำทางนี้ ช่วยทำให้เกิดการระบายอารมณ์ได้ดีกว่าแบบนำทางและให้เกิดความคิดที่กระจ่างชัดตามมา ช่วยให้ผู้มาขอปรึกษาได้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือได้เรียนรู้เกี่ยวกับตนเองมากขึ้น

การใช้วิธีการให้คำปรึกษาแบบทางอ้อมแก่ครู ผู้นิเทศต้องปฏิบัติภายใต้ความเชื่อของเจื่อนใจ สองประการ คือผู้นิเทศต้องเชื่อว่าผู้รับคำปรึกษานั้น โดยพื้นฐานทั่ว ๆ ไปแล้วเป็นคนที่มีความรับผิดชอบ เขาจะรับผิดชอบต่อความคิด พฤติกรรมและต่อตัวของเขาเอง มีความสามารถที่จะตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ด้วยตัวของเขาเองได้ แล ผู้นิเทศต้องเชื่อว่าผู้รับคำปรึกษานั้น มีแรงจูงใจ แรงบันดาลใจที่สูงมากที่เขาต้องการจะเป็นบุคคลที่มีวุฒิภาวะสูงเป็นบุคคลที่ปรับตนเองในสังคมได้ ความเป็นอิสระเป็นตัวของตัวเอง ช่วยเหลือตนเองได้และเป็นคนที่ขยันหมั่นเพียรในการทำงาน

เนื่องจากความเชื่อดังกล่าวนี ผู้นิเทศจะต้องสร้างสัมพันธภาพที่ดีให้เกิดขึ้น มีความเปิดเผยจริงใจในความสัมพันธ์กับผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งผู้นิเทศสามารถจะทำได้โดยประพฤติปฏิบัติในสิ่งต่อไปนี้ 1) สร้างให้เกิดความอบอุ่นและบรรยากาศที่อิสระ 2) มีความอดทนอดกลั้น และหนักแน่น 3) การสะท้อนความ เป็นการพูดซ้ำข้อความสำคัญที่ผู้มาขอปรึกษาพูดออกมาโดยใช้ถ้อยคำให้น้อยลง แต่ยังคงความหมายเดิมอยู่เพื่อเป็นการแสดงว่าผู้ให้คำปรึกษายังฟังอยู่ด้วยความสนใจตลอดเวลา 4) ไม่พยายามที่จะแสดงความคิดเห็น ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องไม่ตัดสินใจวิจารณ์พิพากษาคัดสินในค่านิยม ความเชื่อ และในเรื่องคุณธรรมและจริยธรรมของผู้รับคำปรึกษาเป็นอันขาด

3.วิธีการให้คำปรึกษาแบบมีส่วนร่วม เป็นวิธีการให้คำปรึกษาแบบทางตรงและแบบทางอ้อมผสมผสานกันไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับพื้นฐานของความแตกต่างของแต่ละคน และการตอบสนองต่อวิธีการที่แตกต่างกัน ดังนั้นการเลือกใช้วิธีการแบบใดนั้นจะต้องเป็นวิธีการที่เหมาะสม ที่สุดต่อปัญหาหรือสถานการณ์ วิธีการให้คำปรึกษาแบบนี้ใช้แก้ปัญหาได้อย่างละเอียดลึกซึ้งทั้งปัญหาเกี่ยวกับความจริง ปัญหาเกี่ยวกับอารมณ์ และปัญหาเกี่ยวกับผลประโยชน์หรือศักดิ์ศรี

กวิน (Gwynn, 1974, 74) ได้เสนอเทคนิคการนิเทศ ไว้ 3 ลักษณะ ดังนี้

1. เทคนิคทั่วไปที่ใช้ในการนิเทศ มี 2 แบบ ได้แก่

1.1 การนิเทศเป็นกลุ่ม มีวิธีการที่ใช้ในการนิเทศ คือ การจัดตั้งกรรมการกลุ่มทำงาน การศึกษาวิชาการ การจัดให้มีห้องปฏิบัติการหลักสูตร การอ่านเฉพาะเรื่อง การสาธิตการสอน การศึกษานอกสถานที่ การฟังคำบรรยาย การอภิปราย การจัดให้มีห้องสมุดวิชาชีพ และการจัดการประชุมวิชาชีพ

1.2 การนิเทศเป็นรายบุคคล มีวิธีการที่ใช้ในการนิเทศคือ การสังเกตการณ์สอนในชั้นเรียน การทดลองในห้องเรียน การปรึกษาหารือ การพาครูไปเยี่ยมซึ่งกันและกัน การเลือกวัสดุอุปกรณ์สำหรับการสอน และการประเมินตนเอง

2. เทคนิคการสร้างแรงจูงใจ ผู้นิเทศมีความสำคัญในการเสริมสร้างแรงจูงใจในการทำงาน ให้ผู้ปฏิบัติงานมีขวัญกำลังใจดีขึ้น

3. เทคนิคการให้คำปรึกษา ศึกษาเทคนิคทั้งบางครั้งทำหน้าที่ให้คำปรึกษาให้แก่เพื่อนร่วมงาน ครูอาจารย์ และคนทั่วไปเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ได้แก่ การทำผลงานวิชาการ ปัญหาผู้บริหาร ปัญหาส่วนตัว เป็นต้น

สอดคล้องกับความคิดเห็นของ เน็กเลย์และอีเวนส์ (Neagleg, 1964, 158) ที่ได้แบ่งเทคนิคการนิเทศออกเป็น 2 ลักษณะเช่นเดียวกัน คือ

1. การนิเทศเป็นกลุ่ม มีกิจกรรมที่ใช้ในการนิเทศได้แก่ การปฐมนิเทศครูใหม่ การทำวิจัยเฉพาะเรื่อง การปรับปรุงห้องสมุดวิชาชีพ การเยี่ยมเยียนครูอื่น ๆ

2. การนิเทศเป็นรายบุคคล มีกิจกรรมดังนี้ การกำหนดงานให้ครูทำ การเยี่ยมและสังเกตการสอนในชั้นเรียน การทดลองต่าง ๆ ในห้องเรียน การประชุมปรึกษา การสาธิตการสอน การวัดและประเมินผล การเลือกหนังสือวัสดุอุปกรณ์การสอน สนับสนุนให้อ่านและเขียนบทความ การเลือกสรรบุคลากรที่มีประสิทธิภาพ ข้าราชการนิเทศ และการพบปะติดต่อกันอย่างไม่เป็นทางการ

กล่าวโดยสรุป เทคนิคการนิเทศมีหลากหลายวิธีการ สามารถนำเทคนิคต่าง ๆ ในการนิเทศไปใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสมกับบุคคล หรือสถานการณ์ที่ต่างกัน โดยทั้งนี้ขึ้นอยู่กับพื้นฐานความถนัด และความแตกต่างของแต่ละบุคคล

1.3 รูปแบบการนิเทศการศึกษา

การศึกษามีการเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพการณ์และความต้องการของสังคมที่มีความก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว การศึกษามีหน้าที่ตอบสนองความต้องการของสังคมในการผลิตบุคคลที่มีความรู้ความสามารถในทุก ๆ ด้าน สถานศึกษาจึงต้องพัฒนาตนเองโดยใช้วิธีการหลากหลาย ระบบการนิเทศที่จะนำมาใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาจึงต้องมีหลากหลายรูปแบบด้วยเช่นกัน ในปัจจุบันนี้อาจกล่าวได้ว่า การนิเทศการศึกษากลายมาเป็นกิจกรรมสำคัญในการขับเคลื่อนการทำงานของโรงเรียน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการนิเทศด้วยว่าจะใช้การนิเทศการศึกษาเพื่อสนับสนุนบทบาทของครู ดังนั้นความสำเร็จของการนิเทศการศึกษาจึงขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์และรูปแบบของการดำเนินการ รูปแบบการนิเทศที่เป็นที่นิยมใช้อย่างแพร่หลาย มีดังนี้

1. รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนา

รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ (2556, 174-175) ได้กล่าวถึงการนิเทศแบบร่วมพัฒนาว่า หมายถึงปฏิสัมพันธ์ทางการนิเทศ ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษานิเทศก์และครู ในกระบวนการนิเทศการศึกษา ที่มุ่งแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนการสอน อย่างเป็นระบบ โดยใช้เทคนิคการนิเทศการสอนเป็นปัจจัยหลัก บนพื้นฐานของสัมพันธภาพแห่งการร่วมคิด ร่วมทำ พึ่งพา ช่วยเหลือ ยอมรับซึ่งกันและกัน อันจะส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ลักษณะสำคัญของการนิเทศแบบร่วมพัฒนา

1. เป็นการนิเทศที่พัฒนามาจากการผสมผสานกัน ระหว่างการนิเทศจากบุคลากรภายนอก และการนิเทศภายในโรงเรียน
2. ในกระบวนการปฏิสัมพันธ์ทางการนิเทศแบบร่วมพัฒนา จะมีศูนย์กลางอยู่ที่ตัวครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ และโรงเรียน
3. เป็นรูปแบบการนิเทศ ที่ให้ความสำคัญทั้งกระบวนการนิเทศทั่วไป และกระบวนการนิเทศการสอน
4. เป็นการรวมกลุ่มกัน เพื่อพัฒนาวิชาชีพของครู
5. เน้นหลักประชาธิปไตยในการนิเทศ

6. การสังเกตการณ์สอนในกระบวนการนิเทศแบบร่วมพัฒนา ผู้นิเทศต้องไม่สร้างภาพพจน์ในการวัดผลหรือประเมินผลการสอน

7. การสังเกตการสอนในกระบวนการนิเทศแบบร่วมพัฒนา จะเน้นที่การสังเกตตนเองเชิงเน้นวัตถุประสงค์เป็นหลัก

8. การวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนของครู

9. การใช้ข้อมูลย้อนกลับหลังจากการสังเกตการณ์สอน

10. การปฏิบัติการนิเทศ ยึดหลักการนิเทศแบบมีส่วนร่วม คือ ทั้งผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ จะทำงานร่วมกันทั้งกระบวนการ

11. ในกระบวนการนิเทศแบบร่วมพัฒนา ได้ให้ความสำคัญต่อการเสริมขวัญและกำลังใจ

12. การนิเทศแบบร่วมพัฒนา เป็นการนิเทศที่ยึดวัตถุประสงค์เป็นหลักสำคัญ

13. เป็นการนิเทศที่ยึดหลักการเชิงมนุษยนิยม

14. ผู้นิเทศและครูมีโอกาสวิเคราะห์พฤติกรรมการนิเทศ และปฏิสัมพันธ์ทางการนิเทศร่วมกัน

15. มีรูปแบบในการสร้างและพัฒนาเครือข่ายแนวร่วม

กระบวนการนิเทศแบบร่วมพัฒนา

ขั้นที่ 1 การวางแผนการดำเนินงาน (Planning - P) เป็นขั้นตอนที่ผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานทุกฝ่าย จะประชุมหารือกันถึงปัญหา ในการจัดการเรียนการสอนที่เป็นปัญหาสำคัญเร่งด่วนควรแก้ไขก่อน

ขั้นที่ 2 การเสริมสร้างความรู้ในการปฏิบัติงาน (Informing - I) เป็นขั้นตอนของการทำความเข้าใจกระบวนการนิเทศทั้งระบบ และวิธีการดำเนินงานในแต่ละขั้นของการนิเทศ

ขั้นที่ 3 การปฏิบัติงานตามแผน (Doing - D) เมื่อผู้ดำเนินงานได้ผ่านขั้นตอนการวางแผน และขั้นตอนการเสริมสร้างความรู้ในการปฏิบัติงานไปแล้ว

ขั้นที่ 4 การประเมินผลการปฏิบัติงาน (Evaluation - E) การประเมินผลการปฏิบัติงานหรือโครงการนิเทศ

4.1 ผลผลิตที่ได้จากการนิเทศ (Output) คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้รับการนิเทศตามเป้าหมายของการนิเทศนั้น

4.2 กระบวนการดำเนินงาน (Process) คือ ความเหมาะสมของขั้นตอนในการทำงาน ความเหมาะสมของการจัดกิจกรรม ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ และบรรยากาศในการทำงาน

4.3 ปัจจัยป้อนเข้า (Input) คือการลงทุนในด้านทรัพยากรมนุษย์ วัสดุ อุปกรณ์ สื่อการนิเทศ เครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ งบประมาณการเงิน รวมทั้งระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินงานตามโครงการ

ขั้นที่ 5 การเผยแพร่ขยายผล (Diffusing - D) ในรูปแบบที่หลากหลาย เพื่อเป็นการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน ส่วนการขยายเครือข่ายการดำเนินงานนิเทศ โดยใช้เทคนิคการขยายความคิด ให้เกิดความเชื่อถือ ศรัทธา แล้วจึงใช้เทคนิคการเชิญชวน ให้เข้ามามีส่วนร่วมทีละน้อย

2. รูปแบบการนิเทศแบบมีส่วนร่วม

การนิเทศแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การนิเทศการศึกษารูปแบบหนึ่งที่มีการมีส่วนร่วมระหว่างผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศ ในการร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมแก้ปัญหา และเจรจาตกลงใจที่จะดำเนินการร่วมกัน ถึงการปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอน ทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกันในการดำเนินการร่วมกัน ตามวิถีทางประชาธิปไตย โดยใช้เสียงของสมาชิกส่วนใหญ่เป็นหลัก และเรียกว่าเป็นการนิเทศแบบพึ่งพา และควรใช้พฤติกรรมดังกล่าวให้เหมาะสมกับสถานการณ์และเหตุการณ์ คือ

1. ให้เมื่อครูและผู้นิเทศ มีระดับความเชี่ยวชาญในประเด็นปัญหานั้น ๆ ใกล้เคียงกัน
  2. ให้เมื่อครูและผู้นิเทศ ต้องการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจร่วมกัน และนำมาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน
  3. ให้เมื่อครูและผู้นิเทศ ต้องการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจร่วมกันในประเด็นปัญหานั้น ๆ
  4. ให้เมื่อครูและผู้นิเทศ ต้องการให้มีการพิจารณาปัญหาร่วมกันอย่างถี่ถ้วน และรอบคอบ หรือครูต้องการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
- กระบวนการนิเทศแบบมีส่วนร่วม มี 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ เป็นขั้นเริ่มต้นที่จะได้ข้อมูล เพื่อนำไปประกอบในการวางแผน และกำหนดทางเลือก ผู้นิเทศจำเป็นจะต้องทำการศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริง สิ่งแรกที่จะต้องทำคือ สัมภาษณ์สภาพปัจจุบัน ซึ่งเป็นข้อมูลทั้งภายในและภายนอก จำแนกข้อมูลปัจจัยเบื้องต้นทางด้านกายภาพ เช่น

- อาคารสถานที่
- สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ
- จำนวนครู จำนวนนักเรียน ศักยภาพครู
- กระบวนการเรียนการสอน
- การสำรวจความคิดเห็น ความต้องการของบุคลากรในโรงเรียน

เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน มีปัญหาด้านใดบ้าง ควรจะปรับปรุงการเรียนการสอนอย่างไร ต้องการที่จะให้โรงเรียนพัฒนาด้านใดเป็นการเร่งด่วน โดยลำดับความสำคัญ

2. การวางแผนและกำหนดทางเลือก

การวางแผน เป็นการเริ่มต้นของการกำหนดวัตถุประสงค์ นโยบาย หลักการทำงาน กำหนดเกณฑ์มาตรฐานงาน จากข้อมูลที่ได้ กำหนดจะพัฒนาตามความสำคัญ ลำดับ 1,2,3 คณะครูทุกท่านระดมความคิด สร้างทางเลือก และเลือกทางเลือกที่สามารถทำได้ และเกิดประโยชน์สูงสุด เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์กิจกรรม ช่วงเวลาดำเนินการ แหล่งทรัพยากรที่ใช้สนับสนุน

3. การสร้างสื่อและเครื่องมือ

หลังจากผู้นิเทศและครูได้ร่วมกันวางแผนกำหนดทางเลือกในการนิเทศแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือ ผู้นิเทศและครูผู้สอนต้องร่วมกันสร้างสื่อและเครื่องมือ เพื่อใช้ในการดำเนินการนิเทศ สื่อและเครื่องมือที่สร้างขึ้น ต้องได้รับการยอมรับและเห็นพ้องต้องกันก่อนจะนำไปปฏิบัติการนิเทศ เครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศจะแตกต่างกันไป ตามกิจกรรมการนิเทศ เช่น

- เครื่องมือในการประชุมปฏิบัติการ
- เครื่องมือเยี่ยมชั้นเรียน
- เครื่องมือสังเกตการณ์สอน
- เครื่องมือในการประชุมปรึกษาหารือ

4. การปฏิบัติการนิเทศ

การปฏิบัติการนิเทศ เป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุด ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ ตกลงกันไว้ว่าจะปฏิบัติอย่างไร จะเป็นเพียงเยี่ยมชั้นเรียน หรือประเมินเอกสาร

หลักฐาน หรือการสังเกตการณ์สอนในชั้นเรียน ควรเป็นแบบมีส่วนร่วม โดยผู้นิเทศมีส่วนร่วมในการทำหน้าที่บางอย่างนั้นเรียน เช่น ช่วยสอน ช่วยตอบคำถาม ช่วยหิบบุญการทดลอง ร่วมสังเกตการณ์สอน จดบันทึกอย่างย่อ ๆ ในขณะที่ทำการสังเกตการณ์สอนตลอดตามที่สอน

5. การประเมินผลและการรายงานผลการนิเทศ

การประเมินผลการนิเทศ เป็นกระบวนการที่ต้องรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เพื่อทราบความก้าวหน้า ปัญหา อุปสรรค และความสำเร็จในการปฏิบัติการนิเทศ โดยวิธีการ และเครื่องมือที่ผู้นิเทศและครูได้ร่วมกันสร้างขึ้น

3. รูปแบบการนิเทศแบบคลินิก (Clinical Supervision)

การนิเทศแบบคลินิก (Clinical Supervision) หมายถึง กระบวนการสำหรับการสังเกตการสอนในชั้นเรียนที่มีการดำเนินการอย่างมีระเบียบ เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนของครู โดยครูและผู้นิเทศจะร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดในการวางแผนการสอน การสังเกตการณ์สอน และการประเมินการจัดการเรียนการสอน เพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไขร่วมกัน และขณะเดียวกันก็ส่งเสริมให้ครูสามารถนิเทศตนเองได้ในที่สุด การนิเทศแบบคลินิกจะเน้นถึงการปรับปรุงพฤติกรรมการสอนของครูในห้องเรียน ซึ่งเป็นกระบวนการสำหรับการสังเกตการสอนภายในห้องเรียน อันจะได้มาซึ่งข้อมูลต่าง ๆ เช่น บันทึกของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในห้องเรียน พฤติกรรมการสอนของครู พฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนที่เกิดขึ้นในขณะที่ครูกระทำการสอนอยู่ และมีข้อมูลที่เพิ่มเติมขึ้นมาได้อีกเกี่ยวกับครูและนักเรียนทางด้านการรับรู้ ทศนคติความเชื่อ ความรู้ ที่มีความสอดคล้องกันกับเรื่องที่สอน ข้อมูลเหล่านี้อาจจะได้มา หรือเกิดขึ้นก่อนที่จะสอน ในระหว่างสอน หรือหลังจากที่การสอนสิ้นสุดแล้ว ดังนั้น การนิเทศแบบคลินิก จึงมีความหมายว่าเป็นหลักเหตุผลและแนวปฏิบัติที่ออกแบบเอาไว้ สำหรับปรับปรุงสมรรถนะการสอนของครูในชั้นเรียน การดำเนินการนิเทศแบบคลินิก อาศัยข้อมูลส่วนใหญ่จากเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน การวิเคราะห์ข้อมูลเหล่านั้น และสัมพันธ์ภาพระหว่างครูกับผู้นิเทศ เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพในการเรียนของนักเรียน และปรับปรุงพฤติกรรมการสอนของครูในชั้นเรียนเป็นหลักสำคัญ (รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ, 2556, 164)

โคแกน morris Cogan (1973, 9) ได้ให้คำนิยามว่า การนิเทศแบบคลินิกเป็นหลักเหตุผลและแนวปฏิบัติที่ออกแบบเอาไว้ สำหรับปรับปรุงสมรรถภาพการสอนของครูในชั้นเรียน การดำเนินการนิเทศแบบคลินิก อาศัยข้อมูลส่วนใหญ่จากเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน การวิเคราะห์ข้อมูลเหล่านั้น และสัมพันธ์ภาพระหว่างครูกับผู้นิเทศ ส่วนโกลด์แฮมเมอร์ แอนเดอร์สัน และคราจิวิสกี้ (Gold hammer et al., 1980, 4) ได้ให้ความหมายของการนิเทศแบบคลินิกไว้ว่า

การนิเทศแบบคลินิก หมายถึงการมีสัมพันธภาพอย่างจริงใจโดยตรงระหว่างครูกับผู้นิเทศ ซึ่งสัมพันธภาพที่ครูและผู้นิเทศได้ร่วมกันสร้างขึ้นมา เพื่อให้เกิดความเชื่อถือซึ่งกันและกัน ด้วยวิธีการสร้างจุดมุ่งหมายและจุดประสงค์ร่วมกัน โดยอาศัยการทำงานร่วมกัน เพื่อสร้างความเข้าใจ และความสัมพันธ์ทางวิชาชีพการสอนอย่างลึกซึ้งร่วมกัน มีการปฏิสัมพันธ์ที่กลมกลืนกัน และทั้งสองฝ่ายสามารถที่จะรักษาเอาไว้ซึ่งความเป็นตัวของตัวเอง ที่จะเพิ่มพูนความเป็นอิสระในการแสดงออกซึ่งความคิดเห็น และความคิดสร้างสรรค์ เกี่ยวกับวิธีของการนิเทศที่จะนำมาปฏิบัติให้เกิดผลดีที่สุดต่อการปรับปรุงการสอน สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่กล่าวว่า การนิเทศแบบคลินิกหมายถึง กระบวนการพัฒนา ช่วยเหลือครู ปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ด้วยการประชุมปรึกษาก่อนการสังเกตการสอน การสังเกตการณ์สอน การประชุมหลังการสังเกตการสอน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559, 35)

ลักษณะสำคัญในการดำเนินงานในการนิเทศแบบคลินิคนั้น มีนักการศึกษาได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะของการนิเทศแบบคลินิกไว้ดังนี้

- 1) การนิเทศแบบคลินิกเป็นเทคโนโลยี สำหรับการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน
- 2) การนิเทศแบบคลินิก เป็นการดำเนินงานที่มีการวางแผน และจัดให้มีขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ที่จะเสริมสร้างประสิทธิภาพของกระบวนการเรียนการสอน
- 3) การนิเทศแบบคลินิก เป็นการนิเทศที่ยึดจุดประสงค์เป็นหลักสำคัญ และประสานกันกับความต้องการในการพัฒนาความเจริญงอกงามของครูนักเรียนและโรงเรียน
- 4) การนิเทศแบบคลินิกต้องการความเชื่อมั่น และจริงใจต่อกันซึ่งจะแสดงออกในการเข้าใจซึ่งกันและกัน การให้ความสนับสนุน และการอุทิศตนเองในการพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาชีพ
- 5) การนิเทศแบบคลินิก ยึดความสัมพันธ์ภาพในการทำงานร่วมกันระหว่างครูและผู้นิเทศเป็นพื้นฐานสำคัญ
- 6) การนิเทศแบบคลินิกรมีการดำเนินงานอย่างมีระบบ แต่ในขณะเดียวกันก็สามารถดำเนินการยืดหยุ่นได้ และมีการเปลี่ยนแปลงวิธีการตามสภาพอย่างต่อเนื่องกันเสมอ
- 7) การนิเทศแบบคลินิก เป็นการสร้างหรือ แสวงหาแนวทางในการเชื่อมกระชับระหว่างการวางแผนการสอนในอุดมคติและพฤติกรรมการสอนจริง
- 8) การนิเทศแบบคลินิกลือว่าผู้นิเทศต้องมีความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนมากกว่าครู

9) ผู้นิเทศต้องได้รับการฝึกฝนมาเป็นอย่างดี

ฮอย และฟอร์ไซท์ (Hoy & Forsyth, 1986, 48) ได้เสนอกระบวนการนิเทศการเรียนรู้การสอนแบบคลินิก แบบที่เรียกว่าวงจรคลินิก (Clinical Cycle) ประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญ 3 ช่วง ดังนี้

1. ช่วงก่อนการสังเกตการณ์เรียนการสอน ประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญ 3 ขั้นตอน

1.1 สร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้นิเทศ เป็นขั้นที่นำผู้สอนเข้าสู่สถานการณ์นิเทศแบบคลินิกด้วยการสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้สอนกับผู้นิเทศ ซึ่งเจตนาในการทำงานร่วมกัน ให้ผู้สอนเข้าใจความมุ่งหมายและความหมายของการนิเทศแบบคลินิก

1.2 วางแผนร่วมกัน เป็นขั้นที่ผู้สอนและผู้นิเทศวางแผนบทเรียนร่วมกัน โดยการกำหนดวัตถุประสงค์สำหรับผู้เรียนและผู้สอน กำหนดผลลัพธ์ของการสอน กลยุทธ์การสอน การสนับสนุนการเรียนรู้และการประเมินผล

1.3 วางแผนการสังเกต เป็นขั้นที่ผู้สอนและผู้นิเทศวางแผนการสังเกตร่วมกัน กำหนดวัตถุประสงค์ของการสังเกต วิธีการรวบรวมข้อมูล การเตรียมทางด้านกลวิธีในการสังเกตและการรวบรวมข้อมูล

2. ช่วงการสังเกต เป็นการดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ สภาพห้องเรียน ผู้สอน ผู้เรียน และผู้นิเทศ พร้อมทั้งจะดำเนินการตามแผนและกลยุทธ์ที่กำหนดไว้ ทั้งในด้านการสอน และการรวบรวมข้อมูล ซึ่งโดยทั่วไป ผู้นิเทศจะใช้เกณฑ์และเครื่องมือที่ได้พัฒนาร่วมกัน เป็นเครื่องมือรวบรวมข้อมูล

3. ช่วงหลังการสังเกต ประกอบด้วยวงจรใหม่ 4 ขั้นตอน ดังนี้

3.1 วิเคราะห์กระบวนการเรียนการสอน เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสังเกต อาจจะแยกการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยตนเอง แล้วจึงนำมาวิเคราะห์ด้วยกัน หรืออาจจะเชิญคนอื่นมาวิเคราะห์ร่วมกันได้ ผลการวิเคราะห์จะนำไปสู่การปรับปรุงห้องเรียนที่ดียิ่งขึ้น

3.2 วางแผนกลยุทธ์ เพื่อการประชุมหารือ ผู้นิเทศจะเตรียมการประชุม ซึ่งจะมีการเตรียมประเด็นและกลวิธีในการประชุมหารือกัน

3.3 การปรับแผน เป็นการปรับให้สอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการประชุมและสังเกต เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น

สำหรับการดำเนินงานนิเทศแบบคลินิกที่เหมาะสมและเข้ากับสภาพของการปฏิบัติงานในสังคมไทยสังคม อุตสาหกรรม (2529, 62-64) ได้แบ่งขั้นตอนการดำเนินงานนิเทศแบบคลินิกไว้ 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การประชุมปรึกษาหารือ เป็นการประชุมปรึกษาหารือระหว่างผู้นิเทศกับครูก่อนที่จะได้ทำการสังเกตการณ์สอนจริง งานสำคัญที่สุดในขั้นนี้ก็คือการสร้างข้อตกลงระหว่างผู้นิเทศกับครูเกี่ยวกับการสังเกตการณ์เรียนการสอน

ขั้นที่ 2 สังเกตการณ์สอน ผู้นิเทศจะเข้าไปสังเกตการณ์เรียนการสอนในบทเรียนที่ได้ตกลงกันไว้ในระหว่างการสังเกตการณ์สอนนั้น

ขั้นที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูล ผู้นิเทศจะนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาทำการวิเคราะห์ หลังจากวิเคราะห์ข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ผู้นิเทศจะต้องตัดสินใจเกี่ยวกับวิธีการเสนอข้อมูลให้ครูทราบเพื่อจะได้ปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้น

ขั้นที่ 4 ประชุมนิเทศ เป็นการประชุมปรึกษาหารือร่วมกันระหว่าง ผู้นิเทศกับครู ระหว่างการประชุมปรึกษาหารือกันนี้ ฝ่ายนิเทศจะเป็นผู้ใช้วิธีการต่าง ๆ ของตนเอง โดยส่วนใหญ่บรรยากาศของการประชุมจะเป็นไปในทางที่ดี

ขั้นที่ 5 การพัฒนาการสอน ผู้นิเทศจะทำการทบทวนการกระทำต่างๆ ที่ได้ทำมาแล้ว และพยายามคิดว่าจะมีสิ่งใดหรือวิธีใดจะช่วยปรับปรุงการเรียนการสอน เพื่อให้ครูได้มีการพัฒนาขึ้นด้วยการช่วยเหลือตนเองได้บ้าง

ผู้นิเทศการศึกษาจะต้องปฏิบัติภารกิจในการช่วยเหลือและแนะนำครู เพื่อส่งเสริมคุณภาพทางวิชาการอันได้แก่การปรับปรุงการเรียนการสอน เทคนิคการนิเทศจำเป็นต้องใช้ศิลปะและเทคนิค วิธีนิเทศอย่างหลายประการ ซึ่งเทคนิคการนิเทศที่เหมาะสมมีความสำคัญต่อการนิเทศ และเป็นตัวแปรสำคัญที่จะทำให้การนิเทศการศึกษาประสบผลสำเร็จ ดังนั้นผู้นิเทศจะต้องมีเทคนิค และสามารถเลือกใช้เทคนิคการนิเทศที่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการปฏิบัติงานนั้นด้วย

4. รูปแบบการนิเทศแบบกัลยาณมิตร

การนิเทศแบบกัลยาณมิตร เป็นการชี้แนะและช่วยเหลือด้านการเรียนการสอนในกลุ่มเพื่อนครูด้วยกัน มีหลักการนิเทศที่เป็นประเด็นสำคัญ 4 ประการ (สุมน อมรวิวัฒน์, 2547, 217-220) คือ

1. การสร้างศรัทธา ผู้นิเทศจะต้องสร้างศรัทธา เพื่อให้เพื่อนครูยอมรับและเกิดความสนใจที่จะเรียนรู้ ไม่ปรับปรุงการจัดกระบวนการเรียนรู้

2. การสาธิตรูปแบบการสอน ผู้ให้การนิเทศจะต้องแสดงให้เห็นที่ประจักษ์ชัดว่า การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้นสามารถปฏิบัติและทำได้จริง ๆ และเพื่อนครูสามารถนำรูปแบบไปประยุกต์ในชั้นเรียนได้

3. การร่วมคิด แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ จะต้องมีการพบปะกันอย่างสม่ำเสมอ มีการร่วมคิดแก้ปัญหาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

4. การติดตามประเมินผลตลอดกระบวนการ ผู้นิเทศจะต้องบันทึกการนิเทศอย่างสม่ำเสมอ สังเกตและรับฟังข้อมูลย้อนกลับจากเพื่อนครูผู้รับการนิเทศ ศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไข เพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ขึ้นใหม่อย่างเป็นระบบและต่อเนื่องสืบไป

การนิเทศแบบกัลยาณมิตร เน้นกระบวนการที่สำคัญ คือ กัลยาณมิตรเน้นการนิเทศคนไม่ใช่เนตติศาสตร์ การนิเทศแบบกัลยาณมิตรจะเกิดขึ้นไม่ได้ถ้าศึกษานิเทศก์ไม่สนใจครู ไม่สนใจนักเรียน เป็นการจัดให้ศึกษานิเทศก์ได้พบครูในลักษณะที่ไม่เป็นทางการและเป็นทางการ กัลยาณมิตรเน้นกระบวนการให้ใจ และร่วมใจ หน้าที่ของศึกษานิเทศก์คือ ทำอย่างไรจะให้ครูมีใจ ทำอย่างไรจึงจะได้ใจครูในโรงเรียน ให้ทำงานสำเร็จ ซึ่งเป็นความสำเร็จจากการร่วมใจของทุกคน กัลยาณมิตรเริ่มต้นที่ศรัทธา แสดงความเข้าใจ สร้างความไว้วางใจ สร้างความเชื่อมั่นในทางเสริมแรงกัน กระบวนการกัลยาณมิตรเน้นการสร้างสังคมการเรียนรู้ให้ความรู้ ความสะดวกในการค้นหาความรู้ข่าวสารจากแหล่งต่าง ๆ ศึกษานิเทศก์จะต้องเข้าใจวัฒนธรรมของแต่ละคนแล้วมีความสามารถที่จะสร้างวัฒนธรรมของโรงเรียนเป็นวัฒนธรรมองค์กร

กรอบความคิดพื้นฐานของกัลยาณมิตรนิเทศคือหลักธรรมชาติความเป็นกัลยาณมิตร 7 ประการ ในที่นี้มุ่งเอาประเภทครู หรือพี่เลี้ยงเป็นสำคัญ ได้แก่

1. ปิโย น่ารักในฐานะเป็นที่สบายใจและสนิทสนม
2. ครู นำเคารพ ในฐานะประพฤติสมควรแก่ฐานะให้เกิดความรู้สึกลบหล่นใจ
3. ภาวนีโย นำเจริญใจหรือน่ายกย่อง ในฐานะทรงคุณ คือ ความรู้ และภูมิปัญญาแท้จริง

ปัญญาแท้จริง

4. วตตา จ รู้จักพูดให้ได้ผล รู้จักชี้แจงให้เข้าใจ
5. วจนกขโม อดทนต่อถ้อยคำ
6. คมภีรญจ กต กตตา แกล้งเรื่องล้าลึกได้ สามารถอธิบายเรื่องยุ่งยาก

ซับซ้อนให้เข้าใจ

7. ใน จรรยาบรรณ นิเทศฯ ไม่ชักนำในอสูรณะ คือไม่แนะนำในเรื่องเหลวไหล หรือชักจูงไปในทางเสื่อมเสีย (พระราชวรมนู (ประยุทธ์ ปยุตโต), 2528)

จะเห็นได้ว่า กัลยาณมิตรธรรม 7 นี้ มุ่งเน้น ความปลอดภัย ไม่บีบคั้น เน้น ความมีน้ำใจ ช่วยเหลือเกื้อกูล สร้างความเข้าใจ กระจ่างแจ้ง แนะนำแนวทางที่ถูกต้องด้วยการ ยอมรับนับถือซึ่งกันและกัน

5. รูปแบบการนิเทศทางไกล

การนิเทศทางไกลเป็นการนิเทศบนระบบปฏิบัติการอินเทอร์เน็ตระหว่างผู้นิเทศ กับผู้รับการนิเทศ (ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยเทคโนโลยีการศึกษาทางไกล, 2558, 39) ดังนี้

1. Google Plus เป็นโซเชียลเน็ตเวิร์คที่มีรูปแบบการทำงานที่ไม่แตกต่างจาก โซเชียลมีเดียอื่น ๆ มากนัก
2. Facebook เป็นบริการบนอินเทอร์เน็ต ที่จะทำให้ผู้ใช้สามารถติดต่อสื่อสาร และร่วมทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง หรือหลายๆกิจกรรมกับผู้ใช้ Facebook คนอื่น ๆ ได้
3. Line เป็นแอปพลิเคชันที่ผสมผสานบริการ Messaging และ Voice Over IP นำมาผนวกเข้าด้วยกัน

สรุปแล้ว การนิเทศทางไกล เป็นการนิเทศที่ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศไม่สามารถ พบกันโดยตรง ด้วยข้อจำกัดต่าง ๆ จึงใช้สื่อประสมทางไกลหลายประเภทช่วยในการนิเทศ การ นิเทศทางไกลปัจจุบันจึงเป็นการนิเทศบนระบบปฏิบัติการอินเทอร์เน็ต ผ่านช่องทาง Google Plus ,Facebook และ Line เพื่อมุ่งช่วยเหลือผู้รับการนิเทศในการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการจัดการ เรียนรู้ ซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในที่สุด

อย่างไรก็ตามรูปแบบการนิเทศดังกล่าวข้างต้น ผู้นิเทศต้องคำนึงถึงความ แตกต่างของครูแต่ละคนเป็นสำคัญ และเชื่อว่าครูทุกคนสามารถพัฒนาตนเองได้ ดังนั้นผู้นิเทศควร เลือกรูปแบบที่เหมาะสมกับครูแต่ละคน โดยพิจารณาจากความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ และพัฒนาการของครู แล้วเลือกวิธีการนิเทศที่สอดคล้องและเหมาะสม เพื่อสร้างแรงจูงใจในการ ยอมรับรับการเปลี่ยนแปลงและเกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ตาราง 1 สังเคราะห์แนวคิดรูปแบบการนิเทศการศึกษา

รูปแบบ	ลักษณะสำคัญ	กระบวนการ	จุดเด่น
การนิเทศ แบบร่วม พัฒนา	การนิเทศแบบร่วม พัฒนา เป็นการนิเทศที่ พัฒนามาจากการ ผสมผสานกัน ระหว่าง การนิเทศจากบุคลากร ภายนอก และการนิเทศ ภายในโรงเรียน โดยมี จุดมุ่งหมายเดียวกัน คือการพัฒนาคุณภาพ การเรียนการสอน ด้วย วิธีการที่เป็นระบบ และ มีขั้นตอนการ ดำเนินงานที่ชัดเจน การนิเทศแบบร่วม พัฒนา เป็นการนิเทศที่ ยึดวัตถุประสงค์เป็น หลักสำคัญ ในการ แก้ปัญหาและ พัฒนาการเรียนการ สอน เป็นการทำงาน อย่างเป็นระบบ แต่ สามารถยืดหยุ่นได้ตาม สถานการณ์ที่เหมาะสม	ขั้นที่ 1 การวางแผนการดำเนินงาน (Planning) ผู้มีส่วนร่วมในการ ดำเนินงานทุกฝ่าย จะประชุมหารือกัน ถึงปัญหา โดยจะระดมสมอง หาความ ต้องการจำเป็นในเรื่องที่จะต้องมีการ นิเทศ ขั้นที่ 2 การเสริมสร้างความรู้ในการ ปฏิบัติงาน (Informing) เป็นขั้นตอน ของการทำความเข้าใจกระบวนการ นิเทศทั้งระบบ ขั้นที่ 3 การปฏิบัติงานตามแผน (Doing) เป็นการปฏิบัติงานตามแผนที่ วางไว้ในแต่ละขั้นตอน อย่างเป็นระบบ ตามปฏิทินปฏิบัติงานที่ได้ตกลงร่วมกัน ขั้นที่ 4 การประเมินผลการปฏิบัติงาน (Evaluation) การประเมินผลการ ปฏิบัติงานหรือโครงการนิเทศ ควร ดำเนินการประเมินทั้งระบบ เพื่อให้ ทราบประสิทธิภาพของโครงการ ขั้นที่ 5 การเผยแพร่ขยายผล (Diffusing - D) ในรูปแบบที่ หลากหลาย เพื่อเป็นการเสริมสร้าง ขวัญและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน	จุดเด่นของรูปแบบการ นิเทศแบบร่วมพัฒนาคือ การทำงานอย่างเป็น ระบบ แต่สามารถ ยืดหยุ่นได้ตาม สถานการณ์ที่เหมาะสม อีกทั้งมีกระบวนการใน การเสริมสร้างความรู้ในการ ปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นการ สร้างความมั่นใจในการ ปฏิบัติงานแก่ผู้รับการ นิเทศ

ตาราง 1 (ต่อ)

รูปแบบ	ลักษณะสำคัญ	กระบวนการ	จุดเด่น
การนิเทศแบบมีส่วนร่วม	การนิเทศแบบมีส่วนร่วม เป็นการนิเทศที่มุ่งการมีส่วนร่วมระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ในการร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมแก้ปัญหา และเจรจาตกลงใจที่จะดำเนินการร่วมกัน โดยทุกคนมีสิทธิ์เท่าเทียมกันในการดำเนินการร่วมกัน	กระบวนการนิเทศแบบมีส่วนร่วม มี 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1. การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการเพื่อนำไปประกอบในการวางแผน 2. การวางแผนและกำหนดทางเลือก กำหนดวัตถุประสงค์ นโยบาย หลักการทำงาน ทุกคนระดมความคิด สร้างทางเลือก และเลือกทางเลือกที่สามารถทำได้ และเกิดประโยชน์สูงสุด 3. การสร้างสื่อและเครื่องมือ โดยผู้นิเทศและครูต้องร่วมกันสร้างสื่อ และเครื่องมือ เพื่อใช้ในการดำเนินการนิเทศ 4. การปฏิบัติการนิเทศเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุด เป็นการ ตกลงกันว่าจะปฏิบัติอย่างไร จะเป็นเพียงเยี่ยมชั้นเรียน หรือประเมินเอกสารหลักฐาน หรือการสังเกตการณ์สอนในชั้นเรียน 5. การประเมินผลและการรายงานผล การนิเทศ เป็นกระบวนการที่ต้องรวบรวมข้อมูล เพื่อทราบความก้าวหน้า ปัญหา อุปสรรค และความสำเร็จในการปฏิบัติการนิเทศ	รูปแบบการนิเทศแบบมีส่วนร่วม มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานร่วมกันในทุกขั้นตอน ตั้งแต่ การศึกษาสภาพ ปัญหา เพื่อนำไป ประกอบการวางแผน กำหนดวัตถุประสงค์ และหลักในการทำงาน

ตาราง 1 (ต่อ)

รูปแบบ	ลักษณะสำคัญ	กระบวนการ	จุดเด่น
การนิเทศ แบบคลินิก	การนิเทศแบบคลินิก มีลักษณะสำคัญ คือเป็นการดำเนินงานที่มีการวางแผน และจัดให้มีขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ที่จะเสริมสร้างประสิทธิภาพของกระบวนการเรียนการสอน การนิเทศแบบคลินิก ต้องการความเชื่อมั่น และจริงใจต่อกัน โดยยึดความสัมพันธ์ภาพในการทำงาน ร่วมกันระหว่างครูและผู้นิเทศเป็นพื้นฐานสำคัญ รวมทั้งมีการดำเนินงานอย่างมีระบบ แต่ในขณะเดียวกันก็สามารถดำเนินการยืดหยุ่นได้ โดยผู้นิเทศต้องได้รับการฝึกฝนมาเป็นอย่างดี	กระบวนการนิเทศแบบคลินิก มี 5 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 การประชุมปรึกษาหารือ ขั้นที่ 2 สังเกตการณ์สอน ขั้นที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูล ขั้นที่ 4 ประชุมนิเทศ ขั้นที่ 5 การพัฒนาการสอน	รูปแบบการนิเทศแบบคลินิก จะมีความคล้ายคลึงกับรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนา นั่นคือ มีการดำเนินงานอย่างมีระบบ แต่ในขณะเดียวกันก็สามารถยืดหยุ่นได้ แต่ผู้นิเทศต้องได้รับการฝึกฝนมาเป็นอย่างดี
การนิเทศ แบบ กัลยาณมิตร	การนิเทศแบบกัลยาณมิตร เริ่มต้นที่ศรัทธา แสดงความเข้าใจ สร้างความไว้วางใจ สร้างความเชื่อมั่นในทางเสริมแรงกัน กระบวนการกัลยาณมิตรเน้นการสร้างสังคมการเรียนรู้ให้มีความรู้ความสะดวกในการค้นหาความรู้ ข่าวสารจากแหล่งต่าง ๆ ศิษยานุศิษย์ก็จะต้องเข้าใจวัฒนธรรมของแต่ละคน แล้วมีความสามารถที่จะสร้างวัฒนธรรมของโรงเรียนเป็นวัฒนธรรมองค์กร	กระบวนการนิเทศแบบกัลยาณมิตรการนิเทศแบบกัลยาณมิตร จะประสบผลสำเร็จได้ ต้องอาศัยองค์ประกอบสำคัญ 4 องค์ประกอบ คือ 1)เปิดใจ 2)ให้ใจ 3)ร่วมใจ 4)ตั้งใจ	รูปแบบการนิเทศแบบกัลยาณมิตร เป็นการนิเทศที่มุ่งเน้นความปลอดโปร่งใจ ไม่ปิดกั้นเน้นความมีน้ำใจช่วยเหลือเกื้อกูล สร้างความเข้าใจ แนะนำแนวทางที่ถูกต้องด้วยการยอมรับนับถือซึ่งกันและกัน

ในการพัฒนารูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครูในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำจุดเด่นของกระบวนการนิเทศทั้ง 4 แนวคิด อันประกอบไปด้วย การนิเทศแบบร่วมพัฒนา การนิเทศแบบมีส่วนร่วม การนิเทศแบบคลินิก และการนิเทศแบบกัลยาณมิตร มาผสมผสานกัน โดยมีเป้าหมายการนิเทศที่ชัดเจน เน้นผลลัพธ์ที่ส่งผลต่อสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู จนได้รูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู

1.4 การพัฒนารูปแบบ

ความหมายของรูปแบบ

รูปแบบ (Model) เป็นสิ่งที่สร้างขึ้นเพื่อเป็นต้นแบบ หรือเป็นแบบอย่างในการดำเนินการสิ่งใดสิ่งหนึ่ง สำหรับงานวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ผู้วิจัยได้ศึกษาความหมายของรูปแบบ โดยมีผู้ให้ความหมายของรูปแบบไว้ ดังต่อไปนี้

ทิตินา แชมณี (2561, 218) กล่าวว่า รูปแบบเป็นรูปธรรมของความคิดที่เป็นนามธรรม ซึ่งบุคคลแสดงออกมาในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง เช่นเป็นคำอธิบาย เป็นแผนผัง ไตรอะแกรม หรือแผนภาพ เพื่อช่วยให้ตนเองและบุคคลอื่นสามารถเข้าใจได้ชัดเจนขึ้น

วาโร เพ็งสวัสดิ์ (2553, 3) กล่าวว่า รูปแบบ หมายถึงกรอบความคิดทางด้านหลักการ วิธีการดำเนินงาน และเกณฑ์ต่าง ๆ ของระบบ ที่สามารถยึดถือเป็นแนวทางในการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ได้ สอดคล้องกับเบลลิงเจอร์ (Bellinger, 2004 : 1) ที่ให้ความหมายของรูปแบบว่าหมายถึง การแสดงให้เห็นในระบอบ ที่แสดงให้เห็นรายละเอียด ส่วนประกอบ เพื่อแก้ไขหรืออุดช่องว่างของระบบ ซึ่งมีจุดมุ่งหมายให้ระบบมีความสมบูรณ์ และรองรับการทำงานจริงได้หมด

สิริวิ พิศุทธิ์สินธพ (2553, 108) ให้ความหมายของรูปแบบ ที่เป็นการสร้างมโนทัศน์เกี่ยวกับชุดของประสบการณ์ โดยอาศัยความมีเหตุผลที่เป็นระบบ เพื่อจะทำให้เกิดความกระจ่างชัด ในเรื่องของนิยามความสัมพันธ์ของปรากฏการณ์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเข้าใจและเชื่อถือได้ เช่นเดียวกับ บำเพ็ญ หนูกลับ (2560, 15) กล่าวว่า รูปแบบ หมายถึง แบบแผนทางความคิดที่อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ และอธิบายลำดับขั้นตอนขององค์ประกอบให้สามารถเข้าใจได้ง่าย

รัตนะ บัวสนธ์ (2554, 124) ให้ความหมายของรูปแบบไว้ 3 ความหมาย ดังนี้ 1) แผนภาพหรือร่างของสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ยังไม่สมบูรณ์เหมือนของจริง รูปแบบในความหมายมักจะเรียกทับศัพท์ในภาษาไทยว่า โมเดล เช่นโมเดลบ้าน โมเดลรถ เป็นต้น 2) แบบแผนความสัมพันธ์ของตัว

แปร หรือสมการทางคณิตศาสตร์ ที่รู้จักกันในชื่อที่เรียกว่า Mathematical model 3) แผนภาพที่แสดงองค์ประกอบการทำงานของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง รูปแบบในความหมายนี้ บางทีเรียกว่า ภาพย่อส่วนของทฤษฎีหรือแนวคิดในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เช่น รูปแบบการสอน รูปแบบการบริหาร เป็นต้น

ในส่วนพจนานุกรม Contemporary English ของ ลองแมน (Longman, 1987, 1058) ได้ให้ความหมายของรูปแบบ แบ่งเป็น 2 ประการ คือสิ่งซึ่งเป็นแบบย่อส่วนของจริง หรือแบบจำลองในภาษาไทยนั่นเอง และเป็นสิ่งของหรือคนที่นำมาใช้เป็นแบบอย่างในการดำเนินการบางอย่าง

ส่วนพจนานุกรมการศึกษา (Good, 1973, 5) ได้ให้ความหมายของรูปแบบ คือแบบอย่างของสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างหรือทำซ้ำ เป็นตัวอย่างเพื่อการเลียนแบบ เป็นแผนภูมิหรือรูปสามมิติ ซึ่งเป็นตัวแทนของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือหลักการ แนวคิด เป็นชุดของปัจจัยหรือตัวแปร ที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ซึ่งรวมกันเป็นองค์ประกอบและเป็นสัญลักษณ์

Andrew Ford. (2009 : ออนไลน์) กล่าวว่า รูปแบบสามารถมีรูปร่างขนาดและลักษณะได้หลายแบบ สิ่งสำคัญคือต้องเน้นว่ารูปแบบนั้นไม่ใช่โลกแห่งความจริง แต่เป็นเพียงโครงสร้างของสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อช่วยให้เราเข้าใจระบบโลกแห่งความเป็นจริงได้ดีขึ้นโดยทั่วไปแล้ว รูปแบบจะมีการบอข้อมูล การประมวลผลข้อมูลและผลลัพธ์ที่คาดหวัง

สรุปได้ว่า รูปแบบ หมายถึง กรอบความคิด แนวคิด ที่แสดงออกมาในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง โดยมีแนวทาง วัตถุประสงค์ กระบวนการ ขั้นตอนที่ชัดเจน สามารถใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติ โดยรูปแบบอาจสร้างโดยอาศัยทฤษฎีต่าง ๆ แล้วนำมาพัฒนาเป็นรูปแบบได้

ประเภทของรูปแบบ

Keeves (1988, 561-565) ได้จำแนกรูปแบบทางการศึกษาและสังคมศาสตร์ออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. รูปแบบเชิงเทียบเคียง (Analogue Model) เป็นรูปแบบที่ใช้การอุปมาอุปไมยเทียบเคียงใน การอธิบายปรากฏการณ์ที่เป็นนามธรรม เพื่อสร้างความเข้าใจเชิงนามธรรม
2. รูปแบบเชิงข้อความ (Semantic Model) เป็นรูปแบบที่ใช้ภาษาเป็นสื่อในการบรรยายหรืออธิบายปรากฏการณ์ ที่ศึกษาด้วยภาษา แผนภูมิ หรือรูปภาพ
3. รูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ (Mathematical Model) ซึ่งใช้สมการทางคณิตศาสตร์แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหรือตัวแปร
4. รูปแบบเชิงสาเหตุ (Causal Model) เป็นรูปแบบที่พัฒนามาจากเทคนิค การวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) ร่วมกับหลักการสร้างรูปแบบเชิงข้อความ

Steiner (1988, 215) กล่าวว่า รูปแบบแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. รูปแบบเชิงปฏิบัติ (Practical Model or Model-of Practical) รูปแบบประเภทนี้เป็นแบบจำลองทางกายภาพ เช่น แบบจำลองรถยนต์เครื่องบิน ภาพจำลอง
2. รูปแบบเชิงทฤษฎี (Theoretical Model or Model-of Theoretical) เป็นแบบจำลองที่สร้างขึ้นจากกรอบความคิดที่มีทฤษฎีเป็นพื้นฐาน ตัวทฤษฎีเองไม่ใช่รูปแบบหรือแบบจำลองเป็นตัวช่วยให้เกิด

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า รูปแบบนั้นสามารถแบ่งออกเป็นหลายประเภท ซึ่งเป็นสิ่งที่สร้างและพัฒนาขึ้นมาโดยแต่ละสาขาและแขนงก็必将มีความแตกต่างกันออกไป เช่น รูปแบบของสาขาศึกษาศาสตร์นั้นมักจะเป็นรูปแบบเชิงสาเหตุ เนื่องจากต้องมีการนำทฤษฎีมาเกี่ยวข้อง มีการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร รูปแบบในสาขาวิชาจิตวิทยา ก็จะมีการนำรูปแบบเชิงคณิตศาสตร์มาใช้เพราะเป็นการทดลองเชิงพฤติกรรม เป็นต้น

ขั้นตอนการพัฒนาแบบ

วาโร เพ็งสวัสดิ์ (2553, 9-10) กล่าวถึง การพัฒนาแบบ แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนคือ 1) การสร้างหรือพัฒนาแบบ 2) การตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบ ซึ่งแต่ละขั้นตอน มีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างหรือพัฒนาแบบ ในขั้นตอนนี้จะสร้างหรือพัฒนาแบบขึ้นมาตามสมมติฐาน (Hypothesis Model) โดยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ ผู้วิจัยอาจจะศึกษารายกรณีหน่วยงานที่ดำเนินการในเรื่องนั้น ๆ ได้เป็นอย่างดี ซึ่งโดยทั่วไป การศึกษาในขั้นตอนนี้ จะมีขั้นตอนย่อย ๆ ดังนี้

1. การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำสารสนเทศที่ได้มาวิเคราะห์ และสังเคราะห์เป็นร่างกรอบความคิดการวิจัย

2. การศึกษาจากบริบทจริง ในขั้นตอนนี้จะดำเนินการได้หลายวิธี ดังนี้

- 2.1 การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินการในปัจจุบันของหน่วยงาน โดยศึกษาความคิดเห็นจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง (Stakeholder) ซึ่งวิธีศึกษาอาจจะใช้วิธีการสัมภาษณ์ การสอบถาม การสำรวจ การสนทนากลุ่ม เป็นต้น

- 2.2 การศึกษารายกรณี (Case Study) หรือพหุกรณี หน่วยงานที่ประสบผลสำเร็จ หรือมีแนวปฏิบัติที่ดีในเรื่องที่ศึกษา เพื่อนำมาเป็นสารสนเทศที่สำคัญในการพัฒนาแบบ

2.3 การศึกษาข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิ วิธีศึกษาอาจจะใช้วิธีการสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

3. การจัดทำรูปแบบ ในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัย จะใช้สารสนเทศที่ได้ มาวิเคราะห์ และสังเคราะห์ เพื่อกำหนดเป็นกรอบความคิดการวิจัย เพื่อนำมาจัดทำรูปแบบ

ขั้นตอนที่ 2 การทดสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบ ภายหลังจากที่ได้พัฒนารูปแบบในขั้นตอนแรกแล้ว จำเป็นที่จะต้องทดสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบดังกล่าว เพราะรูปแบบที่พัฒนาขึ้น ถึงแม้จะพัฒนาโดยมีรากฐานจากทฤษฎี แนวความคิดรูปแบบของบุคคลอื่น และผลการวิจัยที่ผ่านมา แต่ก็ยังเป็นเพียงรูปแบบตามสมมติฐาน ซึ่งจำเป็นต้องตรวจสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ เป็นรูปแบบที่มีประสิทธิภาพตามที่มุ่งหวังหรือไม่ การเก็บรวบรวมข้อมูลในสถานการณ์จริง จะช่วยให้ทราบอิทธิพล หรือความสำคัญขององค์ประกอบย่อย หรือตัวแปรต่าง ๆ ในรูปแบบผู้วิจัยอาจจะปรับปรุงแบบใหม่ โดยการตัดองค์ประกอบ หรือตัวแปรที่พบว่า ไม่มีอิทธิพล หรือมีความสำคัญน้อย ออกจากรูปแบบ ซึ่งจะช่วยให้ได้รูปแบบที่มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

คีฟ (Keeves, 1988, 560) ได้กล่าวถึงการพัฒนาแบบไว้ 4 ประการ คือ

1. รูปแบบควรประกอบขึ้น ด้วยความสัมพันธ์อย่างมีโครงสร้าง มากกว่าความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงธรรมดา อย่างไรก็ตาม ความเชื่อมโยงแบบเส้นตรงธรรมดาทั่วไปนั้น ก็มีประโยชน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในการศึกษาวิจัยในช่วงต้นของการพัฒนารูปแบบ

2. รูปแบบควรใช้เป็นแนวทางในการพยากรณ์ผลที่เกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบ สามารถตรวจสอบได้ โดยการสังเกต และหาข้อสนับสนุน ด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ได้

3. รูปแบบ ควรจะต้องระบุ หรือชี้ให้เห็นถึงกลไกเชิงเหตุผลของเรื่องที่ศึกษาดังนั้น นอกจากรูปแบบจะเป็นเครื่องมือในการพยากรณ์ได้ ควรใช้ในการอธิบายปรากฏการณ์ได้ด้วย

4. รูปแบบ ควรเป็นเครื่องมือในการสร้างมโนทัศน์ใหม่ และการสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรในลักษณะใหม่

1.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษา

จริยา แก้วหนองเสม็ด (2550, ข) ได้ศึกษาความต้องการการนิเทศการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่ ใช้แบบสอบถามครู 300 คน พบว่า ปัจจุบันความต้องการการนิเทศการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 4 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรมีกรณีในระดับปานกลาง ครูต้องการระดับมากและต้องการ

สูงสุด คือ จัดทำแผนการสอน ด้านการพัฒนาการเรียนการสอนมีการนิเทศในระดับปานกลาง ครูมีความต้องการการนิเทศในระดับมาก และต้องการสูงสุด คือ นิเทศการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การใช้สื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ด้านการวัดและประเมินผล มีการนิเทศในระดับปานกลาง ครูมีความต้องการในระดับปานกลาง และต้องการสูงสุดคือ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล

เฉลิมเกียรติ ขุนทองเพชรและคณะ (2551) ได้ศึกษาวิจัยการทำโครงการวิจัยและพัฒนา รูปแบบและแนวทางการดำเนินงานและการมีส่วนร่วมขององค์กรเครือข่ายเพื่อให้บริการการศึกษา การดูแลและการให้ความช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส โดยเขตพื้นที่การศึกษาเป็นแกนหลัก มีวัตถุประสงค์ 3 ประการคือ 1) เพื่อพัฒนาและขยายผลรูปแบบ/แนวทางการสร้างแนวทางการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ และการมีส่วนร่วมขององค์กรเครือข่าย ในการพัฒนาการศึกษา การดูแลและการให้ความช่วยเหลือ รวมทั้งการให้บริการด้านต่าง ๆ แก่ผู้ด้อยโอกาส อย่างเป็นระบบที่เหมาะสมกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร 2) เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมและความตระหนักแก่หน่วยงานและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ในการพัฒนาการศึกษา การดูแลและการให้ความช่วยเหลือ รวมทั้งการให้บริการสาธารณะต่าง ๆ แก่ผู้ด้อยโอกาสของจังหวัดพิจิตร 3) เพื่อให้ได้ข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับรูปแบบแนวทางการสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการให้บริการการศึกษา การให้ความช่วยเหลือ และการดูแลผู้ด้อยโอกาสขององค์กรเครือข่ายในจังหวัดพิจิตร ผลการศึกษาพบว่าในการประชุมกลุ่มย่อยกับผู้ที่เกี่ยวข้อง อาทิเช่น ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร ผู้นำชุมชนและผู้ปกครองนักเรียน มีความเห็นในประเด็นต่าง ๆ นำไปสู่ข้อสรุปที่สำคัญดังนี้

1. รูปแบบแนวทางการสร้างเชื่อมขาดความร่วมมือ และการมีส่วนร่วมขององค์กรเครือข่ายในการพัฒนาการศึกษา การดูแล และการให้ความร่วมมือรวมทั้งการให้บริการด้านต่าง ๆ แก่ผู้ด้อยโอกาส อย่างเป็นระบบที่เหมาะสม กับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตรนั้น ควรเป็นการประสานความตกลงกันกับองค์กรเครือข่ายในจังหวัด โดยยึดหลักความเสมอภาคและสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดเพื่อหาข้อสรุปของการร่วมมือระหว่างกัน วิธีการดังกล่าวจะนำไปสู่ความร่วมมือร่วมใจกันอย่างยิ่งย่น
2. การสร้างการมีส่วนร่วม และความตระหนักแก่หน่วยงาน รวมถึงผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาการศึกษา การดูแลและการให้ความช่วยเหลือ ตลอดจนการให้บริการสาธารณะต่าง ๆ แก่ผู้ด้อยโอกาสของจังหวัดพิจิตร ควรมีขั้นตอนดังต่อไปนี้
  - 2.1 จัดให้มีศูนย์ประสานงานช่วยเหลือดูแลผู้ด้อยโอกาสในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เพื่อทำหน้าที่เชื่อมโยงข้อมูลกับองค์กรเครือข่ายอย่างเป็นระบบ
  - 2.2 จัดให้มีกระบวนการที่จำเป็นตามลำดับ นับตั้งแต่การคัดกรองการ

รายงานการส่งต่อ การติดตามให้ความช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสอย่างต่อเนื่อง 2.3 เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการประสานงาน ควรจะต้องจัดให้มีในจำนวนที่เหมาะสม

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2552) ได้วิจัยเกี่ยวกับความก้าวหน้าการจัดการเรียนรู้ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าศึกษานิเทศก์ไม่ได้ปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่เนื่องจากศึกษานิเทศก์มีภาระงานอื่นมาก ทำให้การนิเทศครูค่อนข้างน้อย ขาดระบบสนับสนุนงานนิเทศเช่นขาดงบประมาณสนับสนุนการนิเทศการเรียนการสอน แม้สถานศึกษาจะแก้ไขปัญหาโดยการจัดระบบการนิเทศภายในสถานศึกษา แต่ระบบดังกล่าวยังไม่เข้มแข็งพอ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2553) ได้วิจัยเกี่ยวกับสภาพปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่พบว่าโดยภาพรวมยังขาดอัตรากำลังศึกษานิเทศก์เป็นจำนวนมาก มีศึกษานิเทศก์ไม่เพียงพอ ที่จะให้ความรู้ คำปรึกษา แนะนำตามที่สถานศึกษาต้องการ ทำให้ไม่สามารถให้การนิเทศได้ทั่วถึง การนิเทศขาดความเป็นระบบและต่อเนื่อง มีการนิเทศแบบไม่จริงจังและไม่ได้ประโยชน์จากการนิเทศ รวมทั้งการนิเทศภายในสถานศึกษายังไม่เข้มแข็ง เพราะตั้งแต่มีการปฏิรูปการศึกษา และได้มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างของกระทรวงศึกษาธิการ งานนิเทศการศึกษามีความสำคัญน้อยลง มีกลุ่มงานนิเทศเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบงานการนิเทศ และในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษามีศึกษานิเทศก์ไม่เพียงพอในการนิเทศกับโรงเรียน และศึกษานิเทศก์มีโอกาสดำเนินการพัฒนาการนิเทศภายในสถานศึกษายังไม่เข้มแข็งเพียงพอ และการนิเทศขาดความต่อเนื่อง

อดุลย์ วงศ์ก่อม (2552, ข) ศึกษาวิจัยเรื่องรูปแบบการนิเทศของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างองค์ประกอบของรูปแบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 2) เพื่อทราบรูปแบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขตภาคกลาง 44 แห่ง ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วยผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและศึกษานิเทศก์จำนวน 220 คนเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบวิเคราะห์เอกสารแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง และแบบสอบถามความคิดเห็น ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของรูปแบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประกอบด้วย 6 องค์ประกอบได้แก่ 1) วางแผน 2) การดำเนินการนิเทศ 3) สื่อและเทคโนโลยี 4) ประเมินผล 5) การมีส่วนร่วมและ 6) ปรับปรุงพัฒนา องค์ประกอบรูปแบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เป็นรูปแบบที่ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 6 องค์ประกอบที่มีความถูกต้อง เหมาะสมเป็นไปได้ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ ซึ่งสอดคล้องกับกรอบแนวคิดทฤษฎีของการวิจัย

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2553, 8) ได้วิจัยและพัฒนา นโยบายการ พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้เสนอแนะมาตรการเร่งด่วนเกี่ยวกับศึกษานิเทศก์ และการ นิเทศการศึกษาไว้ 2 มาตรการได้แก่ 1) สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากร ทางการศึกษา เร่งรัดปรับปรุงหลักเกณฑ์และวิธีการ สรรหาศึกษานิเทศก์ ให้เหมาะสมกับสภาพ ปัญหาและความต้องการสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และหน่วยงานอื่นที่ เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เร่งรัดจัดอัตรากำลังและพัฒนาศึกษานิเทศก์ เพื่อให้ได้ศึกษานิเทศก์ เพียงพอและมีความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติการกิจนิเทศการเรียนการสอนแต่ละกลุ่มสาระการ เรียนรู้ และยังได้เสนอมาตรการระยะยาวในประเด็นเดียวกันนี้ คือให้สำนักสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และหน่วยงานอื่น ที่เกี่ยวข้องกับการ จัดการศึกษา ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมทางการนิเทศอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่องเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ที่สอดคล้องกับบริบทและสภาพการเปลี่ยนแปลง ทางการศึกษาและสังคม โดยจัดอบรมให้ความรู้ จัดสรรทุนอุดหนุนการวิจัย และจัดเวทีแลกเปลี่ยน เรียนรู้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554, ก) ได้ประเมินความคิดเห็น ของศึกษานิเทศก์ที่เข้าร่วมประชุมทางวิชาการ เรื่องการพัฒนาศึกษานิเทศก์แนวใหม่ เพื่อการ เร่งรัดคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งจัดโดยศูนย์พัฒนาการนิเทศและเร่งรัดคุณภาพการศึกษา ขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ณ ศูนย์แสดงสินค้าและการประชุม อิม แพค เมืองทองธานี ในระหว่างวันที่ 1 - 2 พฤษภาคม 2554 โดยใช้เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลที่ คณะทำงานได้พัฒนาขึ้น และได้รับแบบประเมินที่มีความสมบูรณ์กลับคืนมาจำนวน 845 คน ใน ประเด็นที่มุ่งประเมินด้านความต้องการพัฒนาสมรรถนะของตนเอง พบว่าศึกษานิเทศก์มีความ ต้องการพัฒนาสมรรถนะของตนเองมากที่สุดห้าอันดับแรกได้แก่ 1)การพัฒนาเทคนิครูปแบบ วิธีการและทักษะกระบวนการนิเทศแนวใหม่ 2)การวิจัยและพัฒนา การวิจัยเชิงคุณภาพ การวิจัย ทางการศึกษา การวิจัยเชิงปฏิบัติงาน 3)การพัฒนาผลงานทางวิชาการเพื่อให้มีหรือเลื่อน วิทยฐานะสูงขึ้น 4)การพัฒนาทักษะทางด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เพื่อการนิเทศเช่นการสร้าง webpage 5)การพัฒนาสื่อเครื่องมือและนวัตกรรมนิเทศ

สมศักดิ์ ภูวิภาดาวรรณ และคณะ (2555, 188-211) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การวิจัย และพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูและผู้บริหารสถานศึกษาแบบใช้โรงเรียนเป็นฐานในโรงเรียน ขนาดเล็ก : จังหวัดเชียงใหม่และเชียงราย ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการสังเคราะห์องค์ความรู้ที่สำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาครูและผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กแบบใช้โรงเรียนเป็นฐานในเขตภาคเหนือตอนบน สรุปองค์ความรู้ที่สำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาครูและผู้บริหารสถานศึกษาแบบใช้โรงเรียนเป็นฐานได้ 3 ประเด็น คือ

1.1 การพัฒนาครูและผู้บริหารแบบใช้โรงเรียนเป็นฐานตั้งอยู่บนความเชื่อที่ว่า การเรียนรู้ที่แท้จริง คือ การที่ครูและผู้บริหารเป็นผู้สร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง และเป็นความรู้ที่สัมพันธ์กับบริบทชั้นเรียนและโรงเรียนของตนเองเป็นการเรียนรู้ที่ยั่งยืน การเปลี่ยนแปลงโรงเรียนให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้เป็นเป้าหมายของการพัฒนาวิชาชีพ โดยครูและผู้บริหารโรงเรียนต้องแก้ปัญหาร่วมกัน ทั้งในเรื่องการปรับเปลี่ยนเนื้อหาและกระบวนการเรียนรู้ ที่ทำให้ทั้งครู ผู้บริหาร บรรลุเป้าหมายของการพัฒนาวิชาชีพ และนักเรียนมีผลการเรียนที่ดี

1.2 รูปแบบการพัฒนาวิชาชีพครูและผู้บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเป็นรูปแบบที่เปรียบได้กับ การทำงานของฟันเฟืองสามอัน คือ รูปแบบของการฝึกอบรมโดยตรงเป็นการเรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญในเรื่องที่ครู และผู้บริหารมีความต้องการ รูปแบบการเรียนรู้ในโรงเรียน เป็นการเปิดโอกาสให้ครูและผู้บริหารใช้ความรู้ ทักษะในการปฏิบัติงานจริง มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันภายในโรงเรียน เพื่อสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองนำไปสู่การเรียนรู้ที่ยั่งยืน และรูปแบบการเรียนรู้นอกโรงเรียนผ่านเครือข่ายทางสังคม เป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสร้างเครือข่ายการเรียนรู้กับผู้ร่วมวิชาชีพและชุมชน กิจกรรมการเรียนรู้นี้ทำให้ครูไม่ต้องออกนอกโรงเรียน แต่อาศัยเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร หรืออุปกรณ์การสื่อสาร เช่น โทรศัพท์มือถือพร้อมบริการเสริม และการติดต่อผ่าน Social Networks แบบต่าง ๆ

1.3 กิจกรรมการพัฒนาครูและผู้บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในโรงเรียนขนาดเล็กที่สอดคล้องกับการพัฒนาครูทั้งสามรูปแบบดังกล่าว ประกอบด้วย 1) การฝึกอบรมโดยตรง ประกอบด้วย การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในเรื่องที่เป็นปัญหาและความต้องการ การให้คำปรึกษาทั้งรายกลุ่มและรายกรณี การจัดกิจกรรมให้เกิดความตระหนักทางวิชาชีพ รวมทั้งกิจกรรมการเรียนรู้จากวิทยากรที่สร้างศรัทธาได้ 2) การเรียนรู้ด้วยตนเองในโรงเรียนประกอบด้วย การโค้ชซึ่งกันและกัน การร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การร่วม กลุ่มแก้ปัญหา การเล่าเรื่องราว การทำแฟ้มสะสมงาน และการทำวิจัยในชั้นเรียน 3) การเรียนรู้นอกโรงเรียนผ่านเครือข่ายสังคม ประกอบด้วย การใช้เครือข่ายทางสังคมในรูปแบบต่าง ๆ เช่น Facebook Internet มือถือ

2. ผลการสร้างและพัฒนา รูปแบบการพัฒนาครูและผู้บริหารสถานศึกษา แบบใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในโรงเรียนขนาดเล็กจังหวัดเชียงใหม่และเชียงราย พบว่า มีองค์ประกอบของรูปแบบ 7 ประการ คือ

2.1 ภาพจำลองรูปแบบวงล้อฟันเฟืองมหาวิทยาลัยเชียงใหม่เพื่อการพัฒนาวิชาชีพครูและผู้บริหาร สถานศึกษา ประกอบด้วย 3 สายพาน คือ สายพานที่ 1: สายพานแห่งการมีส่วนร่วม ประกอบด้วยวงล้อฟันเฟือง 3 ส่วน 1) มหาวิทยาลัย 2) โรงเรียน 3) ชุมชน สายพานที่ 2: สายพานแห่งศรัทธา ประกอบด้วยวงล้อฟันเฟือง 3 ส่วน 1) บรรยาภาศ 2) เจตคติ 3) ความคาดหวังและแรงจูงใจสายพานที่ 3: สายพานแห่งคุณภาพประกอบด้วยวงล้อฟันเฟือง 2 กลุ่ม 1) กลุ่มวงล้อฟันเฟืองที่เป็นกระบวนการ ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ การฝึกอบรมโดยตรง การเรียนรู้ในโรงเรียน และการเรียนรู้นอกโรงเรียนผ่านเครือข่ายสังคม โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน 2) กลุ่มวงล้อฟันเฟืองเกี่ยวกับผลลัพธ์ ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ ผลลัพธ์ด้านคุณภาพครู ผลลัพธ์ด้านคุณภาพ ผู้บริหาร และผลลัพธ์ด้านคุณภาพผู้เรียน

2.2 แนวคิด หลักการ ความมุ่งหมายของรูปแบบเน้นการสร้างความรู้ด้วยตนเอง การพัฒนาแก้ปัญหาที่มีอยู่จริงในสถานศึกษา องค์ประกอบสำคัญ คือ การจัดปัจจัยสนับสนุน การมีส่วนร่วมระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และกระบวนการพัฒนาที่เน้นการให้ความรู้โดยตรง การเรียนรู้ด้วยตนเองในโรงเรียน และการเรียนผ่านระบบเครือข่ายสังคม

2.3 โครงสร้างการบริหารจัดการสถานศึกษา ประกอบด้วยคณะบุคคล 4 ระดับ คือ คณะกรรมการ อำนวยการ คณะกรรมการที่ปรึกษา คณะกรรมการดำเนินงาน และทีมปฏิบัติการ

2.4 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการประกอบด้วย การสร้างบรรยาภาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนข้อมูลและการแก้ปัญหาร่วมกันการสร้างเจตคติของผู้บริหารและครู ส่วนปัจจัยด้านความคาดหวังและแรงจูงใจในการปฏิบัติงานต้องมีความตระหนักในความสำคัญของการพัฒนา ความพยายามที่จะปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมาย และการมุ่งความสำเร็จของงาน

2.5 ยุทธศาสตร์การพัฒนา ประกอบด้วย 3 ระดับ คือ ยุทธศาสตร์พื้นฐานของการพัฒนาตามหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน และหลักธรรมาภิบาล ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อน คือ วงจรคุณภาพ (P-D-C-A) ส่วนยุทธศาสตร์ในการปฏิบัติ เน้นการให้ความรู้โดยตรง การเรียนรู้ในโรงเรียน และการเรียนโดยผ่านเครือข่ายการเรียนรู้และเครือข่ายสังคม

2.6 กระบวนการพัฒนา ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ ขั้นการเตรียมความพร้อม ขั้นการสร้างความรู้ ความเข้าใจ ขั้นการปฏิบัติตามแผน ขั้นการวัดและประเมินผล ขั้นทบทวนปรับปรุงและพัฒนา

2.7 การประเมินผลและติดตามผล เป็นการประเมินศักยภาพการปฏิบัติงานตามสมรรถนะวิชาชีพ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของการพัฒนาตนเอง และกระบวนการดำเนินงานพัฒนาตามรูปแบบ โดยต้องกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดความสำเร็จให้ชัดเจน การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยเครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย

3. ผลการตรวจสอบรูปแบบวงล้อฟันเฟืองมหาวิทยาลัยเชียงใหม่เพื่อการพัฒนาวิชาชีพครูโดยใช้โรงเรียน เป็นฐานในโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อรูปแบบการพัฒนาครูและผู้บริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในโรงเรียนขนาดเล็ก ตามมาตรฐานที่ใช้ในการตรวจสอบโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ชรินทร์ เจริญไชย (2557, 224-227) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูในการประเมินตามสภาพจริงโดยประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมสร้างพลังอำนาจ ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการประเมินตามสภาพจริงของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในจังหวัดสกลนคร ทั้ง 3 เขตพื้นที่ มีสภาพการประเมินตามสภาพจริงในระดับปานกลาง มีมโนทัศน์การประเมินตามสภาพจริง อยู่ในระดับปานกลาง และมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาด้านการประเมินตามสภาพจริง โดยพบว่า ค่าเฉลี่ยสภาพที่คาดหวังสูงกว่าสภาพที่เป็นอยู่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และจากการสัมภาษณ์ครูที่ปฏิบัติงานการสอนในสถานศึกษาระดับประถมศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ทุกขั้นตอนของการประเมินตามสภาพจริงนั้น ครูยังมีปัญหาในการปฏิบัติ ไม่เข้าใจในกระบวนการและยังไม่มี ความมั่นใจในการประเมินตามสภาพจริง

2. รูปแบบการพัฒนาครูในการประเมินตามสภาพจริงโดยประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมสร้างพลัง อำนาจ ที่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ขึ้น ประกอบกับการสังเคราะห์สารสนเทศที่ได้จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ นำมากำหนดเป็นโครงสร้างรูปแบบการพัฒนาครูในการประเมินตามสภาพจริง ทำให้ได้โครงสร้างที่มีลักษณะเป็น 4 ส่วน ได้แก่

- 1) การศึกษาสภาพก่อนพัฒนา ประกอบด้วย การศึกษาสภาพปัญหา การศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนา

2) การวางแผนพัฒนาครู ประกอบด้วย การกำหนดเป้าหมาย การวางแผนการอบรม การวางแผนการให้คำปรึกษา/ อำนาจความสะดวก 3) การดำเนินการพัฒนาครู ประกอบด้วย การดำเนินการอบรมการให้คำปรึกษา/ อำนาจความสะดวก 4) การประเมินผลการพัฒนาครู ประกอบด้วย การเก็บรวบรวมข้อมูล การประมวลผล การสรุปผล การประเมิน และในส่วนของขั้นตอนการพัฒนาครู จะเป็นการอบรมเพื่อพัฒนาครูและการให้คำปรึกษา และการอำนาจความสะดวก ใช้แนวคิดการประเมินแบบเสริมสร้างพลังอำนาจในการออกแบบและขับเคลื่อนการพัฒนาครู

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาครูในการประเมินตามสภาพจริงโดยประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมสร้างพลังอำนาจ พบว่า ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินตามสภาพจริงหลังการพัฒนาสูงกว่า ก่อนการพัฒนาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และครูมีเจตคติต่อการประเมินตามสภาพจริงหลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และครูมีความสามารถในการประเมินตามสภาพจริง หลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. การประเมินรูปแบบการพัฒนาครูในการประเมินตามสภาพจริงโดยประยุกต์ใช้การประเมินแบบ เสริมสร้างพลังอำนาจของครูในภาพรวม ด้านความเป็นประโยชน์ ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเหมาะสม และด้านความถูกต้องครอบคลุม ครูเห็นด้วยในระดับมาก และด้านความพึงพอใจต่อรูปแบบ ครูเห็นด้วยในระดับมาก

Ekundayo, Oyerinde, and Kolawele (2013, 8) ได้ศึกษาความหมายของคำว่า การนิเทศ การนิเทศการสอน และบทบาทของศึกษานิเทศก์ รวมทั้งได้ศึกษาสิ่งที่ท้าทายการนิเทศการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา และแนวทางที่ควรปฏิบัติต่อไป การศึกษาพบว่า การนิเทศควรมีผู้นำเพื่อทำหน้าที่ดูแล ช่วยเหลือ ประเมิน ชี้แนะครู และผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้แน่ใจว่าสถานศึกษาได้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ การนิเทศที่ประสบผลสำเร็จ จะส่งผลให้วิสัยทัศน์ของโรงเรียนได้นำมาเป็นแนวทาง ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงระบบ ที่เอื้อต่อการพัฒนาโรงเรียน ส่วนการนิเทศการสอน คือกระบวนการออกแบบเพื่อพัฒนา โดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญ และเป็นกระบวนการที่นำมาใช้ให้เป็นประโยชน์อย่างต่อเนื่อง ดังนั้นศึกษานิเทศก์จึงต้องมีโอกาสที่จะส่งเสริมการจัดกิจกรรมของโรงเรียน และให้โรงเรียนแน่ใจว่ามีกิจกรรมที่จะเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนได้จริง ศึกษานิเทศก์ที่ประสบผลสำเร็จนั้น ควรเป็นผู้มีความรู้กว้างขวาง เช่นความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการ ภาวะผู้นำ รวมถึงวัฒนธรรมของโรงเรียนและชุมชน

Burikam and Othman (2003) ได้ศึกษาผลการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ตามความคิดเห็นของครูระดับมัธยมศึกษา กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยครูจากโรงเรียนรัฐบาลระดับมัธยมศึกษา ที่ได้รับการคัดเลือกโดยศูนย์นิเทศในกรุงริยาด จำนวนเจ็ดศูนย์ ผู้วิจัยได้ออกแบบสอบถามแบ่งเป็นสามตอน ตอนที่หนึ่งเป็นประสบการณ์ของครู คุณสมบัติด้านการศึกษาและวิชาที่สอน ตอนที่สองเป็นประเด็นที่สอบถามว่าศึกษานิเทศก์ได้ทำอะไรบ้างในการเยี่ยมเยียนแต่ละครั้ง ตอนที่สามเป็นคำถามเกี่ยวกับกิจกรรมในการนิเทศของศึกษานิเทศก์ ผลการศึกษาพบว่าผลงานในการพัฒนาครูที่สำคัญที่สุดคือ แบบฟอร์มการประเมินที่จัดทำโดยสำนักงานนิเทศการศึกษา ซึ่งใช้วัดบทบาทและหน้าที่ของครูในกระบวนการทางการศึกษา ทั้งในและนอกห้องเรียน นอกจากนี้การวิจัยยังมุ่งเน้นความสำคัญของรายงานทางการศึกษา ที่นำมาใช้โดยศึกษานิเทศก์อย่างพินิจพิจารณา รายงานนี้ยังใช้เพื่อเป็นข้อกำหนดสำหรับการนิเทศที่มีประสิทธิภาพ และการให้ความสนใจกับครูแต่ละประเภท รวมถึงการจัดอบรม แนวทางการนิเทศที่ได้รับการยอมรับ เช่น การนิเทศแบบคลินิก การนิเทศแบบร่วมมือ การนิเทศตามวัตถุประสงค์ และการนิเทศเพื่อการพัฒนา

Chamberlin (2000, 4) ได้ศึกษาพฤติกรรมอวัจนภาษา และความประทับใจเริ่มแรกแห่งความไว้วางใจในความสัมพันธ์ ระหว่างครูและศึกษานิเทศก์ ประชากรเป็นครูฝึกปฏิบัติการจำนวน 266 คน ที่ได้ชมวิดีโอทัศน์เป็นตอนๆ ในการประชุมระหว่างครูและศึกษานิเทศก์ และให้ครูจัดอันดับศึกษานิเทศก์ โดยใช้มาตรวัดความไว้วางใจเป็นรายบุคคล (ITS) ผลการศึกษาเป็นไปตามสมมติฐานคือ ความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับศึกษานิเทศก์ ส่งผลให้ครูเกิดความไว้วางใจมากกว่าการแสดงความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ และความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดยังมีระดับคะแนน ด้านความเหมาะสม และความมีประสิทธิภาพ มากกว่าการแสดงว่ามีอำนาจเหนือกว่า นอกจากนี้การรับรู้ของครูว่าเกิดความไว้วางใจในศึกษานิเทศก์ มีค่าสหสัมพันธ์กับความเหมาะสมและความมีประสิทธิภาพ การกระตุ้นให้เกิดความไว้วางใจ คือกฎระเบียบเบื้องต้นของความสัมพันธ์ระหว่างครูและศึกษานิเทศก์

Clark (2004) ศึกษาการนิเทศและประโยชน์ของความยั่งยืน ค้นหาภาวะผู้นำต่อประสิทธิภาพของงานนิเทศการศึกษา ที่สามารถสร้างความสำเร็จและรักษาไว้ได้อย่างยั่งยืน จากการใช้เวลาในการศึกษาการนิเทศทางไกลผ่านอินเทอร์เน็ต การปฏิสัมพันธ์ผ่านจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ ในโรงเรียนชนบท โดยให้ผู้มีส่วนร่วมใช้เวลา 9 เดือน ตรวจสอบคุณภาพของการนิเทศ โดยวิเคราะห์ข้อมูลจากจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งการให้ข้อมูลย้อนกลับ จากการมีส่วนร่วมของผู้ให้การนิเทศ และผู้รับการนิเทศ จัดข้อความที่ได้รับเป็นหมวดหมู่ จากการประชุม บันทึก

ผลการวิจัย พบว่า การนิเทศก่อให้เกิดความไว้วางใจ ทั้งผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศต้องเปิดเผยจริงใจ และออกแบบให้มีการเห็นถึงการมีมนุษยสัมพันธ์

Risso.J.F. (2007) ได้ศึกษามุมมองของครูและศึกษานิเทศก์ เกี่ยวกับแนวคิดในการนิเทศการศึกษา และการติดตามผล กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครู 345 คน และศึกษานิเทศก์ 58 คน ผลการศึกษาพบว่าความแตกต่างระหว่างแนวคิดของครูและศึกษานิเทศก์เกี่ยวกับงานนิเทศอย่างมีนัยสำคัญ ความคิดเห็นที่สอดคล้องกันคือ การเข้าใจพื้นที่ในการนิเทศ การรู้จักสภาพปัจจุบันและความแตกต่างของโรงเรียน การเป็นที่ปรึกษาที่ชาญฉลาด ไว้วางใจได้ ใช้ความหลากหลายของวิธีการนิเทศ ความสัมพันธ์ของครูและผู้นิเทศ การมีส่วนร่วมของครู ผลของการนิเทศบอกความแตกต่างของการพัฒนาการนิเทศ การเข้าถึงความแตกต่างของโรงเรียน การมานิเทศอย่างสม่ำเสมอ ไม่ได้มาจากความสัมพันธ์ส่วนตัว ทำให้โรงเรียนมองมาตรฐานการปฏิบัติที่เป็นข้อแตกต่างชัดเจน และการดูแลความเป็นอยู่ของครูเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการพัฒนาการนิเทศ

2. แนวคิดด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

2.1 ความหมาย ความสำคัญ และแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา

ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา

จากประกาศกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 135 ตอนที่ 11 ก หน้า 3 เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2561 กล่าวถึง “การประกันคุณภาพการศึกษา” หมายความว่า การประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละระดับและประเภทการศึกษา โดยมีกลไกในการควบคุมตรวจสอบระบบการบริหารคุณภาพการศึกษาที่สถานศึกษาจัดขึ้น ซึ่งมีนักการศึกษากล่าวถึงความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาไว้แตกต่างกัน ดังต่อไปนี้

สงบ ลักษณะ (2561, 2) กล่าวว่า การประกันคุณภาพทางการศึกษา เป็นกระบวนการวางแผนและกระบวนการจัดการของผู้ที่รับผิดชอบจัดการศึกษาที่จะรับประกันให้สังคมเชื่อมั่นว่าจะพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ให้ครบถ้วนตามมาตรฐานคุณภาพที่ระบุไว้ในหลักสูตร และตรงกับความมุ่งหวังของสังคม

โสภณ เพ็ชรพวง.(2561,5) มีมุมมองในการประกันคุณภาพการศึกษา ว่าเป็นการบริหารจัดการและดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง และสร้างความมั่นใจให้ผู้รับบริการทางการศึกษา

Bandary (2005, 181-195) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการในการสร้างความเชื่อมั่นในคุณภาพของหลักสูตรการศึกษา ซึ่งถือว่าเป็นกระบวนการที่ซับซ้อนและจำเป็นจะต้องออกแบบให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่ง

Baird, J. (2007, ออนไลน์). มองว่าการประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การให้ความสำคัญต่อคุณภาพและการปรับปรุงคุณภาพให้ต่อเนื่องและเป็นระบบ

สำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2549) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การสร้างมาตรฐานคุณภาพของการบริหารจัดการและดำเนินกิจกรรมตามภารกิจของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง สร้างความมั่นใจให้กับผู้รับบริการทางการศึกษา ทั้งผู้รับบริการโดยตรง ได้แก่ นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้รับบริการทางอ้อม ได้แก่ สถานประกอบการ ประชาชน และสังคมโดยรวม

สภานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ (2563) ได้ให้ความหมายไว้ว่าการประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การพัฒนาการศึกษาให้ได้คุณภาพและมาตรฐาน เมื่อมีระบบประกันคุณภาพและมีการประเมินคุณภาพ ย่อมทำให้ทราบระดับคุณภาพของสถานศึกษาในการดำเนินการกิจด้านต่าง ๆ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้สถานศึกษามีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และทำให้ทราบความก้าวหน้าในการพัฒนาคุณภาพ ของสถานศึกษา ตลอดจนทำให้ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพที่เปิดเผยเป็นรายงานต่อสาธารณชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการที่สถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กำหนดมาตรฐานและแนวทางปฏิบัติเพื่อเป็นการประกันว่าคุณภาพของผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาจากสถานศึกษาหรือหน่วยงานของตน จะมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและเป็นที่ยอมรับของสังคม

ความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554, 2) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกลไกสำคัญประการหนึ่งที่สามารถขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง ปฏิบัติงานได้อย่างเป็นระบบ มีคุณภาพตามมาตรฐาน ผู้ที่จบการศึกษามีคุณภาพตามที่มุ่งหวัง ผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กร/สถานประกอบการที่รับช่วงผู้จบการศึกษาเข้าศึกษาต่อหรือเข้าทำงาน มีความมั่นใจว่าการจัดการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละแห่งมีคุณภาพได้มาตรฐาน แม้จะไม่เท่ากันแต่ก็แตกต่างกันไม่มากนัก

Commission (2018, 2) กล่าวว่า การประกันคุณภาพเป็นสิ่งสำคัญสำหรับความรับผิดชอบและสนับสนุนการพัฒนาอย่างต่อเนื่องของโรงเรียนและการเรียนการสอน ระบบที่ใช้งาน

ได้ดีมีกลไกในการการสนับสนุนและความสมดุลทั้งสองส่วนคือการประกันคุณภาพภายในและการประเมินภายนอก การประกันคุณภาพที่มุ่งเน้นการพัฒนาและสนับสนุนโรงเรียนเพื่อปรับให้เข้ากับความต้องการที่เปลี่ยนแปลงของผู้เรียน การมุ่งเน้นไม่เพียง แต่ในการปรับปรุง แต่ยังรวมถึงนวัตกรรม นั่นคือการพัฒนาหรือการทดสอบวิธีทดสอบในบริบทต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนคุณภาพความเสมอภาคและอย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับแนวทางการประกันคุณภาพอาจต้องมีการปรับตัวเมื่อเวลาผ่านไปให้ดีขึ้นเพื่อตอบสนองต่อข้อเสนอแนะที่เกิดขึ้น

กล่าวได้ว่าการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เป็นวัฒนธรรมองค์กรที่เน้นคุณภาพผู้เรียน และมุ่งประโยชน์ที่จะเกิดแก่ผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยอาศัยการมีส่วนร่วมจากบุคลากรทุกฝ่ายเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณภาพ

2.2 แนวคิด หลักการ วิธีการ การประเมินคุณภาพการศึกษาแนวใหม่

การประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาแนวใหม่ มุ่งเน้นกระบวนการตัดสินคุณภาพของสถานศึกษาโดยการประเมินแบบองค์รวม (holistic assessment) เป็นการประเมินและตัดสินผลตามหลักการตัดสินโดยอาศัยความเชี่ยวชาญ (expert judgment) โดยเทียบกับเกณฑ์หรือมาตรฐานที่กำหนดไว้ ซึ่งวิธีการประเมินที่กำหนดในการประเมิน เป็นเกณฑ์การให้คะแนนผลงานหรือกระบวนการที่ไม่แยกส่วนหรือแยกองค์ประกอบในการกำหนดคะแนนประเมิน แต่เป็นเกณฑ์การให้คะแนนในภาพรวมของผลการดำเนินงาน (holistic rubrics) (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561, 73) ดังตาราง 2

ตาราง 2 ความแตกต่างของการประเมินในองค์รวมและการประเมินแยกองค์ประกอบ

การประเมินในองค์รวม (holistic)	การประเมินแยกองค์ประกอบ (analytic)
1. การประเมินในองค์รวม	1. การประเมินแยกเป็นประเด็นย่อย
2. การให้คะแนนสิ่งที่ต้องการวัดประเมินแบบกว้างๆ โดยรวม 1 ค่า (A single overall or global scoring)	2. การให้คะแนนสิ่งที่ต้องการวัดประเมินแบบแบ่งแยกส่วนสำหรับแต่ละองค์ประกอบจำเป็น (component) หรือลักษณะสำคัญ (feature)
3. ใช้ประเมินผลงานหรือกระบวนการปฏิบัติงานที่เรียบง่าย ไม่ซับซ้อน	3. ใช้ประเมินผลงานหรือกระบวนการปฏิบัติงานที่ ซับซ้อนและต้องใช้มิติ/เกณฑ์หลายด้านสำหรับใช้ บ่งชี้คุณภาพของงานจึงจะครอบคลุมและชัดเจน
4. มีความรวดเร็วในการประเมินและการตัดสินใจ	4. ให้ความสำคัญในการประเมินแต่ละประเด็น จึงใช้เวลาในการประเมิน
5. ผู้ประเมินจำเป็นต้องมีทักษะและความรู้รอบด้าน (expert judgment)	5. ผู้ประเมินประเด็นไปที่ละประเด็น/ด้านตามที่กำหนด

2.3 กฎกระทรวง ว่าด้วยการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ออกกฎกระทรวง ไว้ ณ วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๑ โดยสรุปใจความสำคัญได้ว่า ในกฎกระทรวงนี้ “การประกันคุณภาพการศึกษา” หมายความว่า การประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละระดับและประเภทการศึกษา โดยมีกลไกในการควบคุมตรวจสอบระบบการบริหารคุณภาพการศึกษาที่สถานศึกษาจัดขึ้น เพื่อให้เกิดการพัฒนาและสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและสาธารณชนว่าสถานศึกษานั้นสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และบรรลุเป้าประสงค์ของหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแล

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา

Langbell (2006, 57) ได้ทำโครงการวิจัยเพื่อศึกษาความร่วมมือระหว่างภาครัฐและสถาบัน British Columbia โดยการศึกษาแนวความคิดของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders)

วัตถุประสงค์ของโครงการเพื่อหาข้อสรุปและบรรเทาอุปสรรค ให้มีการยอมรับและอนุญาตให้สถาบันการศึกษาที่ดำเนินการสอนโดยไม่มีหน่วยกิต ในระดับการศึกษามัธยมปลาย โดยเน้นความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา โดยให้เกิดการยอมรับในหลักสูตรและโปรแกรมการเรียน ในการดำเนินการครั้งนี้ได้รับความร่วมมือจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งสองฝ่าย โดยการประชุมปฏิบัติการแสดงความคิดเห็นเพื่อให้เกิดการยอมรับและนำไปสู่การประกันคุณภาพการศึกษา ให้เป็นไปตามระบบของ British Columbia โครงการนี้ใช้ความสัมพันธ์ของตัวชี้วัดและเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษา ข้อเสนอแนะจากแบบแผนของสถาบัน British Columbia ซึ่งได้ให้ข้อมูลย้อนกลับและนำเสนอจากประสบการณ์ที่ได้ดำเนินการมา

Martin (2006, 44) ได้ดำเนินการวิจัยเพื่อศึกษาแนวคิดในการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพเพื่อนำมาสู่การปรับปรุงพัฒนาการสอน ได้กล่าวว่า คุณภาพการศึกษาจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงในระบบการจัดการศึกษาโดยรัฐ โดยจะต้องมีการรับรองว่านักเรียนที่ได้รับการศึกษามีคุณภาพการศึกษาที่ดี การศึกษาครั้งนี้ได้มุ่งอธิบายแนวคิดคุณภาพการศึกษาโดยรวม (Total Quality Education : TQE) และจะอย่างไรในการใช้หลักวิชาการ ที่จะทำให้โรงเรียนรัฐบาลประสบความสำเร็จและส่งผลดีต่อการศึกษาของนักเรียน มี 3 โรงเรียนในชนบทที่ประสบผลสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยใช้การบริหารคุณภาพทั้งองค์กร (Total Quality Managements : TQM) โดยได้แสดงถึงการใช้วิธีการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยการพัฒนานิเวศการสอน การพัฒนาสิ่งแวดล้อมสำหรับการเรียนรู้ โดยครูผู้สอนและผู้เกี่ยวข้องจะต้องปรับเปลี่ยนตนเองให้เป็น “Change Agents” ซึ่งจะส่งผลต่อการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน อันจะส่งผลต่อการจัดการศึกษาในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโดยรวม และท้ายสุดได้มีการอภิปรายที่จะทำให้โรงเรียนใน Southern California ได้รับประโยชน์จากการดำเนินการของโครงการการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

3. หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะ

3.1 ความหมายของสมรรถนะ

สมรรถนะ มีความหมายตรงกับภาษาอังกฤษ ว่า Competency หรือ Competence ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านทั้งนักวิชาการต่างประเทศ และนักวิชาการไทย ได้ให้ความหมาย หรือคำจำกัดความไว้อย่างหลากหลาย ดังนี้

(Spencer & Spencer, 1993, 9-11) ได้ให้ความหมายของ สมรรถนะ ว่าเป็นคุณลักษณะพื้นฐานของบุคคลซึ่งมีความสัมพันธ์เกี่ยวกับการเกิดประสิทธิผลในการปฏิบัติงานได้ตามเกณฑ์ และ/หรือการมีผลงานที่โดดเด่นกว่าในการทำงาน หรือสถานการณ์นั้น อีกทั้งยังได้

อธิบาย รายละเอียดของสมรรถนะว่า เป็นคุณลักษณะพื้นฐาน ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ แรงจูงใจ (Motive) คุณลักษณะเฉพาะบุคคล (Trait) แนวคิดส่วนตัว (Self-concept) ความรู้ (Knowledge) และ ทักษะ (Skills) จากองค์ประกอบขีดความสามารถทั้ง 5 ด้าน สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภทหลักๆ คือ 1. กลุ่มที่มองเห็นได้ (Visible) ได้แก่ ขีดความสามารถที่เป็นความรู้ และทักษะค่อนข้างง่ายต่อการพัฒนา โดยเป็นส่วนที่โผล่ขึ้นมาเหนือน้ำเมื่อเทียบกับภูเขาน้ำแข็ง 2. กลุ่มที่ซ่อนเร้น (Hidden) ได้แก่ ขีดความสามารถที่เป็นแรงจูงใจ คุณลักษณะเฉพาะ บุคคล และแนวคิดส่วนตัว ยากต่อการประเมินและพัฒนา โดยเป็นส่วนสำคัญของบุคลิกภาพที่อยู่ในใจกลายลึกลงไปใต้น้ำเมื่อเทียบกับภูเขาน้ำแข็ง ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของ McClelland (1973, 8-9) ซึ่งกล่าวว่า สมรรถนะ หมายถึง บุคลิกลักษณะที่ซ่อนอยู่ภายในแต่ละบุคคลซึ่งสามารถผลักดันให้บุคคลนั้นสร้างผลการปฏิบัติงานที่ดีหรือตามเกณฑ์ที่กำหนดในงานที่ตนรับผิดชอบ มี รุทเวลล์ (Rothwell & Dubois, 2004, 82) ก็ให้ความหมายของคำว่าสมรรถนะได้ใกล้เคียงกันนั่นคือ โดยมองว่าสมรรถนะหมายถึง คุณลักษณะ พื้นฐานของบุคคล (An Underlying Characteristics of An Employee) ได้แก่ แรงกระตุ้น (Motive) ลักษณะ (Trait) ทักษะ (Skill) ภาพลักษณ์ (Self-image) บทบาททางสังคม (Social Role) องค์ความรู้ (Body of Knowledge) ซึ่งเป็นผลลัพธ์ในการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศในการทำงาน ส่วนเชอร์มอน (Shermon, 2004, 11) มองว่า “สมรรถนะเป็นคุณลักษณะ พื้นฐานของบุคคลซึ่งสร้างผลงานที่ดีในงาน (Job) บทบาท (Role) หรือสถานการณ์ (Situation) และอธิบายเพิ่มเติมว่าสมรรถนะมีความหมายเป็น 2 นัยที่มีความสัมพันธ์กัน ได้แก่ ประการแรก กล่าวถึงความสามารถของบุคคลที่มีประสิทธิภาพการดำเนินงานในขอบข่ายที่สัมพันธ์กัน และประการที่สองเป็นการกำหนดว่าอะไรคือความต้องการของบุคคลสำหรับการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2553, 3) กล่าวว่า สมรรถนะ หมายถึง คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่เป็นผลมาจากความรู้ ทักษะ ความสามารถ และคุณลักษณะอื่น ๆ ที่ทำให้บุคคลสามารถสร้างผลงานให้โดดเด่นกว่าเพื่อนร่วมงานอื่น ๆ ในองค์กร ส่วนในด้านของชวรงค์ ศิริมัย (2555, 8) ได้สรุปความหมายของสมรรถนะไว้ว่า สมรรถนะ หมายถึง คุณลักษณะความสามารถของบุคคลที่แสดงออกมาในเชิงพฤติกรรมที่ส่งผลให้บุคคลปฏิบัติงานหรือกระทำสิ่งต่าง ๆ ได้ตามมาตรฐานและส่งผลให้องค์กรดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ได้ตามวัตถุประสงค์ ประสิทธิภาพ สำเร็จและบรรลุเป้าหมายตามที่ต้องการ ซึ่งสามารถวัดและสังเกตเห็นได้ว่าเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ ทักษะ และลักษณะอื่น ๆ ที่โดดเด่นกว่าบุคคลอื่น ๆ ในองค์กร สอดคล้องกับสถาบันพัฒนาครูคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา (2550, 16) ได้ให้ความหมายของคำว่า สมรรถนะ

ว่า หมายถึงความสามารถของบุคคล ในด้านความรู้ ความคิด ทักษะ และคุณลักษณะ คุณธรรมที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานให้บรรลุผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบกับอํารังศักดิ์ คงคาสวัสดิ์ (2550, 6) ที่กล่าวว่า สมรรถนะหมายถึงทักษะ ความรู้ ความสามารถ ความชำนาญ แรงจูงใจ หรือคุณลักษณะที่เหมาะสมของบุคคล ที่สามารถปฏิบัติงานให้ประสบผลสำเร็จ เช่นเดียวกับบำเพ็ญหนูกลับ (2560, 21) ที่แสดงความเห็นว่า สมรรถนะ หมายถึง คุณลักษณะที่มีอยู่ภายในตัวบุคคล ได้แก่ ความรู้ ทักษะ ความสามารถ และคุณลักษณะอื่น ๆ ซึ่งสามารถวัดได้และสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ค่านิยมองค์กร เพื่อให้การปฏิบัติงานในหน้าที่ของบุคคลบรรลุตามเป้าหมาย

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า สมรรถนะ หมายถึง คุณลักษณะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน เป็นสิ่งที่มีภายในตัวบุคคล ประกอบด้วย ความรู้ ทักษะ เจตคติ และมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานให้ประสบผลสำเร็จ โดยสามารถวัดได้จากพฤติกรรมที่แสดงออก

3.2 องค์ประกอบของสมรรถนะ

McClelland (1973, 9) ได้อธิบายความหมายขององค์ประกอบของสมรรถนะทั้ง 5 ส่วน ไว้ดังนี้ 1) องค์ความรู้ (Knowledge) คือ ความรู้เฉพาะด้านของบุคคล 2) ทักษะ (Skills) คือ สิ่งที่บุคคลกระทำได้ดี และฝึกปฏิบัติเป็นประจำจนเกิดความชำนาญ 3) ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง (Self-concept หรือ Self-image) คือ ความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของตน หรือ ความรู้สึกนึกคิดต่อตนเอง รวมถึง บทบาทที่แสดงออกต่อผู้อื่น 4) อุปนิสัย (Traits) คือ บุคลิกลักษณะและอุปนิสัยประจำตัวของบุคคล เป็นสิ่งที่อธิบายถึงบุคคลผู้นั้น และ 5) แรงจูงใจ/เจตคติ (Motive/Attitude) เป็น แรงจูงใจหรือแรงขับภายใน ซึ่งบุคคล แสดงพฤติกรรมที่มุ่งไปสู่สิ่งที่เป็นเป้าหมายของเขา ซึ่งการที่บุคคลจะมีพฤติกรรมในการทำงาน อย่างใดขึ้นอยู่กับคุณลักษณะที่บุคคลนั้นมีอยู่ ซึ่งสอดคล้องกับSpencer and Spencer (1993, 11) ที่อธิบายถึงองค์ประกอบของสมรรถนะไว้ว่า คุณลักษณะพื้นฐานที่เป็นองค์ประกอบของสมรรถนะของบุคคล ซึ่งแสดงให้เห็นถึงแนวทางการกระทำ พฤติกรรม หรือการคิด โดยที่คุณลักษณะพื้นฐานเหล่านี้จะแผ่ขยายไปยังสถานการณ์อื่น ๆ และคงทนอยู่ภายในตัวบุคคลเป็นระยะเวลานานพอสมควร สามารถจำแนกออกได้เป็น 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) แรงจูงใจ (Motive) 2) อุปนิสัย (Trait) 3) ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง (Self Concept) 4) บทบาททางสังคม (Social Role) 5) ความรู้ (Knowledge) 6) ทักษะ จะเห็นได้ว่าองค์ประกอบที่เพิ่มมาคือองค์ประกอบที่ 4 บทบาททางสังคม ซึ่ง Lyle M. Spencer & Signe M. Spencer ได้ให้ ความหมายของคำว่า “บทบาททางสังคม (Social Role)” ว่าหมายถึง สิ่งที่บุคคลต้องการสื่อให้ผู้อื่น ในสังคมเห็นว่าตัวเขามีบทบาทต่อสังคมอย่างไรบ้าง

กชกร รุ่งหัวไผ่ (2559, 21) กล่าวถึงองค์ประกอบของสมรรถนะว่า ประกอบไปด้วย ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) และคุณลักษณะส่วนบุคคลหรือเจตคติ (Attribute) ซึ่งความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะส่วนบุคคลหรือเจตคติไม่ใช่สมรรถนะแต่เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดสมรรถนะ สมรรถนะในที่นี้จึงหมายความว่ารวมถึงพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดประสิทธิผลในการทำงานสูงสุดนั่นเอง ซึ่งเมื่อเรานำองค์ประกอบของสมรรถนะมาจัดกลุ่มภายใต้เกณฑ์ของพฤติกรรมที่แสดงออกและ สังเกตเห็นได้ง่าย สามารถจำแนกออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) สมรรถนะที่สังเกตได้ หรือเห็นได้ (Visible) สามารถวัดได้และพัฒนาได้ อันได้แก่ ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) ซึ่งเป็น สมรรถนะที่มีโอกาสพัฒนาได้โดยง่าย และ 2) สมรรถนะที่อยู่ลึกลงไปหรือซ่อนอยู่ภายในตัวบุคคล (Hidden) ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่มองเห็นยากซ่อนอยู่ในตัวบุคคลและเป็นสิ่งผลักดันภายในตัว บุคคล ให้สามารถแสดงออกซึ่งผลงานที่ดีเด่นเหนือระดับมาตรฐาน อันได้แก่ แรงจูงใจ (Motive) คุณลักษณะส่วนบุคคล (Trait) และอัตมโนทัศน์ส่วนบุคคลหรือความคิดรวบยอดเกี่ยวกับตนเอง ของ บุคคล (Self-concept) เป็นสมรรถนะที่ยากต่อการวัดและพัฒนา ส่วนชูชัย สมितिไกร (2550, 106-108) กล่าวว่า สมรรถนะประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ด้าน ดังต่อไปนี้ 1) แบบจำลอง สมรรถนะ (Competency model) เป็นกรอบแนวคิดที่จะแสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงและเหตุผล ของการกำระบบสมรรถนะหน่วยงาน ซึ่งจะเริ่มต้นจากการนำวิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ และ เป้าหมาย เป็นโจทย์แล้วคิดว่าสมรรถนะขององค์กรต้องเป็นอย่างไร เพื่อให้องค์กรสามารถ ตอบสนองต่อวิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์และเป้าหมายดังกล่าว 2) ประเภทของสมรรถนะ (Competency categories) ประกอบด้วย สมรรถนะหลัก สมรรถนะตามสายงาน และสมรรถนะ ตามบทบาท 3) ชื่อและนิยามของสมรรถนะ (Competency name and definition) สมรรถนะแต่ละด้านต้องมีชื่อเรียกและคำนิยามที่ชัดเจน เพื่อสื่อให้ผู้เกี่ยวข้องเข้าใจตรงกัน 4) ระดับความ เชี่ยวชาญ (Proficiency scale) คือระดับของความสามารถ หรือระดับพฤติกรรมของสมรรถนะใน แต่ละด้าน ซึ่งจะนำไปใช้เป็นหลักในการกำหนดว่าบุคลากรในองค์กร จำเป็นต้องมีความ เชี่ยวชาญในสมรรถนะแต่ละด้านมากน้อยเพียงใด 5) ตัวชี้วัดเชิงพฤติกรรม (Behavioral indicators) คือสิ่งที่บ่งบอกว่าบุคลากรแต่ละคนมีระดับความเชี่ยวชาญหรือระดับของ พฤติกรรมอยู่ในระดับที่ต้องการหรือไม่ และในด้านของบำเพ็ญ หนูกลับ (2560, 24) กล่าวว่า องค์ประกอบของสมรรถนะ ประกอบด้วย ความรู้ ทักษะ ความสามารถ และเจตคติ

กล่าวโดยสรุป องค์ประกอบของสมรรถนะ ประกอบด้วย ความรู้ (Knowledge) คือ ความรู้เฉพาะด้านของบุคคล ทักษะ (Skill) คือสิ่งที่บุคคลทำได้ดี และมีการฝึกฝนจนเกิดความ

ชำนาญ และเจตคติ (Attitude) คือความรู้สึกนึกคิดภายใน ซึ่งวัดได้จากการแสดงพฤติกรรมของบุคคล

3.3 สมรรถนะครูด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

3.3.1 ความหมายของสมรรถนะครู

สมรรถนะครู คือ ความรู้ความสามารถ ทักษะ เจตคติ และพฤติกรรมของครู ที่เป็นประโยชน์ต่อการประกอบวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมในการพัฒนานักเรียนในทุก ๆ ด้าน ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มีนักการศึกษา ได้กล่าวถึง สมรรถนะครู ไว้ดังนี้

สาโรจน์ บัวศรี (2526, 4-5) กล่าวว่า ครูที่มีสมรรถนะ คือครูที่สามารถทำการสอน ได้อย่างดี ต้องรู้จักจิตวิทยา รู้วิธีสอน รู้สิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการสอน สามารถปกครอง แนะนำ และอบรมลูกศิษย์ ให้มีความสามารถในการทำกิจกรรมของโรงเรียนได้ มีความสามารถในการติดต่อกับคนในชุมชนได้ สามารถเป็นครูชั้นอาชีพได้ คือสามารถที่จะกล่าวอธิบาย โต้เถียง และเขียนเกี่ยวกับอาชีพได้

สำนักงานราชบัณฑิตยสภา (2561, 25) กล่าวว่า สมรรถนะ (Competency) หมายถึง ความสามารถที่แสดงออกทางพฤติกรรมและการกระทำในการปฏิบัติตนและปฏิบัติงาน ให้ประสบความสำเร็จโดยประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะและคุณลักษณะต่างๆ ที่ตนมีให้เหมาะสม สอดคล้องกับบริบทของสังคมและวัฒนธรรมในสถานการณ์ที่หลากหลาย

Nessipbayeva (2012) กล่าวว่า Teacher Competency เป็นขีดความสามารถของครูในการจัดการเรียนการสอนที่ซับซ้อน สามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ มีทักษะการสื่อสารและการสังเกตที่ดี รวมไปถึงความรู้ ความสามารถและทัศนคติในการทำงานที่ส่งผลต่อการพัฒนานตนเองและองค์กร

University of Nebraska – Lincoln. (2019: ออนไลน์) กล่าวว่า สมรรถนะครู (Teacher Competency) เป็นการผสมผสานของความรู้ ทักษะความสามารถและคุณลักษณะส่วนบุคคล ที่สามารถสังเกตเห็นได้และสามารถวัดผลได้ซึ่งมีส่วนช่วยในการปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงานของครูได้อย่างเต็มขีดความสามารถ

สุวีรัตน์ อารักษ์สกุลก้องโลก (2559 :13) กล่าวว่าสมรรถนะครู หมายถึง คุณลักษณะของบุคคลที่มีความรู้ มีทักษะ มีคุณลักษณะของครูที่ดี มีความสามารถในการจัดการเรียนการสอน และส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียน เป็นบุคคลที่มีคุณธรรม มีความรู้ เป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคมทุกระดับ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554, 2-15) กล่าวถึงสมรรถนะครู ตามมาตรฐานวิชาชีพว่าประกอบด้วย สมรรถนะหลัก และสมรรถนะประจำสายงาน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. สมรรถนะหลัก (Core Competency) ประกอบด้วย 5 สมรรถนะ คือ

1.1 การมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน (Working Achievement Motivation)

1.2 การบริการที่ดี (Service Mind)

1.3 การพัฒนาตนเอง (Self-development)

1.4 การทำงานเป็นทีม (Team Work)

1.5 จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพครู (Teacher's Ethics and Integrity)

2. สมรรถนะประจำสายงาน (Functional Competency) ประกอบด้วย 6 สมรรถนะ ดังนี้

2.1 การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ (Curriculum and Learning Management)

2.2 การพัฒนาผู้เรียน (Student Development)

2.3 การบริหารจัดการชั้นเรียน (Classroom Management)

2.4 การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน (Analysis & Synthesis & Classroom Research)

2.5 ภาวะผู้นำครู (Teacher Leadership)

2.6 การสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ (Relationship & Collaborative – Building for Learning Management)

จากแนวคิดที่ได้กล่าวไปข้างต้น สรุปได้ว่า สมรรถนะครู ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย ความรู้ความสามารถ ค่านิยม เจตคติ รวมถึงทักษะที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานตามภารกิจของสถานศึกษา โดยดึงความสามารถที่ซ่อนเร้นของบุคลากรมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการปฏิบัติงาน ซึ่งมีองค์ประกอบ 2 ส่วน คือ สมรรถนะหลัก และสมรรถนะประจำสายงาน

3.3.2 องค์ประกอบของสมรรถนะครู

มูลนิธิสถาบันวิจัยระบบการศึกษา (2558) ได้จำแนกสมรรถนะครูออกเป็น 3 ด้านดังนี้

1. ด้านความรู้ ครูมีความรู้ที่ลึกซึ้งในเรื่องต่อไปนี้

1.1 ความรู้ในเนื้อหาวิชาเฉพาะ

1.2 วิธีสอนความรู้เชิงเนื้อหา ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับกิจกรรม บริบท และเป้าหมายการเรียนรู้ ความรู้พื้นฐาน การปรับพื้นฐาน และอุปสรรคการเรียนรู้ของผู้เรียน

1.3 หลักการสอนและกระบวนการจัดการเรียนรู้

1.4 หลักสูตร ได้แก่ การกำหนดเนื้อหา การออกแบบ การวางแผนการใช้ และแนวทางการเรียนรู้ในแต่ละเนื้อหา

1.5 พื้นฐานการศึกษา ได้แก่ หลักการศึกษา ปรัชญาการศึกษา จิตวิทยา สังคม นโยบายการศึกษา จุดมุ่งหมายและเป้าหมายการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับชาติจนถึงระดับหลักสูตร

1.6 การจัดการศึกษาแบบรวม และการตอบสนองต่อความหลากหลายของผู้เรียน

1.7 ทฤษฎีการเรียนรู้ และจิตวิทยาการเรียนรู้

1.8 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

1.9 การใช้เทคโนโลยี และสื่อนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้

2. ด้านทักษะ จำแนกได้ดังนี้

2.1 ทักษะด้านหลักสูตร ครูสามารถวิเคราะห์ ออกแบบ จัดทำ และประเมินหลักสูตรได้

2.2 ทักษะการจัดการเรียนรู้ ครูสามารถ

2.2.1 ออกแบบ และจัดทำแผนการเรียนรู้ให้เหมาะกับวัย พัฒนาการและความแตกต่างของผู้เรียน รวมถึงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านต่าง ๆ แก่ผู้เรียน โดยเน้นกระบวนการคิด การลงมือปฏิบัติ และการสร้างวินัยในตนเอง

2.2.2 วางแผน จัดการ และประสานงานเพื่อบูรณาการการจัดการเรียนรู้แก่ผู้เรียน

2.2.3 ลงมือจัดการเรียนรู้ กำกับติดตาม ประเมิน และสะท้อนผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2.3 ทักษะการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ ครูสามารถจัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่เสริมสร้างผู้เรียนในด้าน การแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมเชิงบวก การใฝ่เรียนรู้ สิ่งใหม่อย่างเปิดกว้าง การลงมือปฏิบัติจริง การกระตุ้นด้วยคำถามและปัญหาท้าทายการเรียนรู้ การเข้าถึงผู้เรียน และการสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนนำการเรียนรู้ด้วยตนเอง

2.4 ทักษะการใช้สื่อการเรียนรู้ ครูสามารถเลือก ประยุกต์ และใช้สื่อการเรียนรู้ เทคโนโลยีสารสนเทศ และทรัพยากรทางการศึกษาต่าง ๆ ในเสริมสร้างการเรียนรู้ การคิดค้น การท้าทายและกระตุ้นความใฝ่รู้แก่ผู้เรียน

2.5 ทักษะการวัดและประเมินผลผู้เรียน ครูสามารถวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งแบบเป็นกลุ่มและรายบุคคลโดยใช้เครื่องมือและวิธีการที่เหมาะสมและหลากหลาย กำกับติดตามและนำผลการประเมินมาปรับปรุงวิธีการจัดการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

3.ด้านคุณลักษณะ

3.1 มีความยึดมั่นผูกพันและศรัทธาในวิชาชีพ และทุ่มเทเพื่อการเรียนรู้ของศิษย์

3.2 มีคุณธรรม จริยธรรม และปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียนทั้งทางกาย วาจา และจิตใจ ดำรงตนให้เป็นที่เคารพศรัทธาและน่าเชื่อถือทั้งนอกและในสถานศึกษา

3.3 ปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพครู

3.4 เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ปรับปรุงและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ใฝ่มีความรู้ความชำนาญในวิชาชีพเพิ่มขึ้น

Aung (2017, 15) ได้จำแนกองค์ประกอบของสมรรถนะครูของพม่าออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1.สมรรถนะด้านความรู้ เป็นขอบเขตของข้อมูลที่ครูควรรู้และสามารถสาธิตออกมาได้ มั่นครอบคลุมความรู้ที่จำเป็นสำหรับการสอนในระดับชั้นที่แตกต่างกันและความสามารถในการจัดการเนื้อหาให้สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ โดยปกติแล้วการมุ่งเน้นในเรื่องความสามารถเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องเข้าใจว่านักเรียนมีกระบวนการเรียนรู้อย่างไร และเป็นเช่นไร การสอนอย่างมีประสิทธิภาพในการเรียนรู้ที่สำคัญ สนับสนุนมาตรฐานด้านความรู้ความสามารถของครูผู้สอน

2.สมรรถนะด้านทักษะและการจัดการกับสิ่งที่ครูสามารถทำได้ จากความรู้ทางวิชาชีพของครู และความเข้าใจเสริมด้วยหลากหลายกลวิธีการสอน สำหรับบริบททาง

การศึกษาที่แตกต่างกันเพื่อตอบสนองความต้องการของนักเรียน ในแต่ละสาขาวิชาและระดับการศึกษาที่แตกต่างกันได้อย่างเหมาะสมลงตัว

3.สมรรถนะด้านคุณลักษณะ ความคิดคำนึงและความเชื่อที่ครูมีต่อการศึกษาและการจัดเรียนการสอน ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากค่านิยมที่แสดงออกในชาติพมา กฎหมายการศึกษาสะท้อนความเข้าใจซึ่งกันและกันระหว่างครูและชุมชนเกี่ยวกับครูพมา ซึ่งมีกระบวนการสอนนักเรียนให้มีผู้เรียนระเบียบวินัย โดยสอนและอธิบายให้ดีที่สุด สอนทุกสิ่งที่เป็นที่รู้จัก มีการชื่นชมนักเรียนและเตรียมพร้อมสำหรับนักเรียนทุกเวลาที่ต้องการสอนให้เห็นคุณค่าของการทำงานอย่างมืออาชีพของการเป็นครูตามประเพณีพมา ในอีกแง่หนึ่ง สังคมก็ให้การสรรเสริญแก่อาชีพครูในพมาเช่นกัน

อาภรณ์ ภูวิทย์พันธุ์ (2549, 22) ได้กำหนดความสามารถหรือสมรรถนะออกเป็น 3 มุมมอง ดังนี้

1.ด้านความรู้ (Knowledge) หมายถึง ความสามารถในการรู้ข้อมูลหรือสิ่งที่สั่งสมมาจากการศึกษาทั้งในสถาบันการศึกษา สถาบันฝึกอบรม หรือการศึกษาด้วยตนเอง รวมถึงข้อมูลที่ได้รับจากการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์กับผู้รู้ทั้งในสายวิชาชีพเดียวกันและต่างสายวิชาชีพ

2.ด้านทักษะ (Skills) หมายถึง สิ่งที่จะต้องพัฒนาและฝึกฝนให้เกิดขึ้นโดยจะต้องใช้ระยะเวลาเพื่อฝึกฝนปฏิบัติให้เกิดทักษะนั้นขึ้นมา ทั้งนี้ทักษะจะถูกแบ่งออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ ทักษะด้านการจัดการบริหาร/การจัดการ (management skills) หมายถึง ทักษะในการบริหารควบคุม ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับระบบความคิดและการจัดการในการบริหารงาน เพื่อมองเป้าหมายในอนาคตว่าจะเป็นเช่นไร และทักษะด้านเทคนิคเฉพาะงาน (technical skills) หมายถึง ทักษะที่จำเป็นในการทำงานตามสายงานหรือกลุ่มงานที่แตกต่างกันออกไป

3.ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล (Attributes) หมายถึง ความคิด ความรู้สึก เจตคติ แรงจูงใจ ความต้องการส่วนบุคคล โดยพบว่าคุณลักษณะส่วนบุคคลนั้นเป็นสิ่งที่ติดตัวมาและไม่ค่อยเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา

กมลชนก ภาคภูมิ (2556, 89) กล่าวว่า องค์ประกอบของสมรรถนะ แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ คุณลักษณะที่บุคคลมีอยู่ซึ่งมองเห็นได้ง่ายและพัฒนาได้ง่าย ได้แก่ ด้านความรู้ และด้านทักษะ และคุณลักษณะที่บุคคลมีอยู่ ซึ่งมองเห็นได้ยาก และพัฒนาได้ยาก ได้แก่ ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล ซึ่งมีความหมายของคุณลักษณะทั้ง 3 ด้าน ดังนี้

1) ด้านความรู้ (Knowledge) หมายถึง ข้อมูลหรือสิ่งที่ถูกส่งสมมาจาก การศึกษา ทั้งในสถาบันการศึกษา สถาบันฝึกอบรม สัมมนา หรือการศึกษาด้วยตนเอง รวมถึง ข้อมูลที่ได้รับจากการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์กับผู้รู้

2) ด้านทักษะ (Skills) หมายถึง การกระทำ เป็นสิ่งที่จะต้องพัฒนาและฝึกฝน ให้เกิดขึ้น โดยจะต้องใช้ระยะเวลาเพื่อฝึกฝนปฏิบัติให้เกิดทักษะนั้นขึ้นมา เป็นการต่อยอดจาก ความรู้แล้วนำไปสู่การปฏิบัติ

3) ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล (Attributes) หมายถึง บทบาทที่แสดงต่อ สังคม (Social Role) อุปนิสัย (Trait) แรงจูงใจ (Motive) และภาพลักษณ์ของบุคคลที่มีต่อตนเอง (Self image) ได้แก่ ค่านิยม (Value) และทัศนคติ (Attitude) ซึ่งคุณลักษณะส่วนบุคคลนั้นจะเป็น สิ่งที่เกิดจากการสะสมหรือก่อตัวมาจากประสบการณ์ทุกอย่างของบุคคล

ดังนั้น สรุปได้ว่า องค์ประกอบของสมรรถนะครูจากการจำแนกของนักวิชาการ ส่วนใหญ่เป็นไปในทิศทางเดียวกันคือ จำแนกได้ 3 องค์ประกอบ ได้แก่ สมรรถนะด้านความรู้ (Knowledge) สมรรถนะด้านทักษะ (Skills) และสมรรถนะด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล (Attributes) ซึ่งทั้ง 3 องค์ประกอบนี้เป็นสมรรถนะที่ครูในศตวรรษที่ 21 พึงมีเพื่อประสิทธิภาพใน การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในทุกระดับ และประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นต่อตนเองและผู้เรียน

3.3.3 สมรรถนะครูด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

Teay (2006) ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะครูกับการประกัน คุณภาพการศึกษาไว้ว่า สมรรถนะจะช่วยครูในการปรับปรุงและพัฒนาองค์กรการทำงานอย่าง ประสิทธิภาพ โดยกระตุ้นให้พวกเขาสะท้อนความเห็นอย่างยืงยวดต่อการปฏิบัติตนเป็นรายบุคคล และร่วมมือกัน ช่วยส่งเสริมการเห็นคุณค่าในตนเองของครูและความมุ่งมั่นในการสอนโดย เสริมสร้างความตระหนักในลักษณะของความสามารถในการสอนและเป็นพื้นฐานสำหรับการ สื่อสารเกี่ยวกับลักษณะของงานของครูและคุณภาพการสอนและการเรียนรู้ภายในชุมชน การศึกษาและในกลุ่มผลประโยชน์ด้านการศึกษา

Adeolu (2011, 144-145) ได้เสนอแนวคิดของสมรรถนะครูด้านการประกัน คุณภาพการศึกษาไว้ว่า การจัดการเรียนการสอนของครูต้องไปเป็นตามมาตรฐานที่สถานศึกษา กำหนด โดยใช้วิธีการสอนที่สามารถประยุกต์สิ่งต่าง ๆ โดยใช้ความรู้ ความสามารถและทักษะ กระบวนการเพื่อส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของผู้เรียน โดยเลือกพัฒนาเทคนิคและเครื่องมือการ ประเมินที่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความรู้ทักษะและทัศนคติของนักเรียนอย่างเต็ม

รูปแบบ สุดท้ายแล้วก็จะเป็นการพัฒนาและยกระดับคุณภาพการศึกษาให้บรรลุตามมาตรฐาน และตัวชี้วัดที่สถานศึกษาได้กำหนด

3.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะ

กนิ น แลงศน์นิล (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาสมรรถนะของครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ตามแนวคิดการพัฒนาครูโดยโรงเรียน เป็นฐาน ประชากรในการวิจัย คือ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 จำนวน 52 โรงเรียน ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้สูตรของ Taro Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% จึงได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 46 โรงเรียน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย การวิจัยครั้งนี้มี วัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาสมรรถนะของครู ใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ตามแนวคิดโรงเรียนเป็นฐาน 2) เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของครูใหม่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ตามแนวคิดโรงเรียนเป็นฐาน ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาสมรรถนะของครูใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ตามแนวคิดการพัฒนาครูโดยโรงเรียนเป็น ฐาน มีดังนี้ 1) พัฒนาสมรรถนะของครูใหม่ด้านความสัมพันธ์กับชุมชนที่เน้นการสร้างความร่วมมือ กับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ เป็นรายบุคคล โดยวิธีโปรแกรมโค้ช (Coaching Program) 2) พัฒนาสมรรถนะของครูใหม่ด้านการพัฒนาสถานศึกษาที่เน้นการประกันคุณภาพการศึกษา เป็น รายบุคคล โดยวิธีโปรแกรมโค้ช (Coaching Program) 3) พัฒนาสมรรถนะของครูใหม่ด้านการ พัฒนาผู้เรียนที่เน้นการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้แก่ผู้เรียน เป็นกลุ่ม โดยวิธีการพัฒนาผ่านการ สับเปลี่ยนหมุนเวียนงาน (Job Rotation) และ 4) พัฒนาสมรรถนะของครูใหม่ด้านการจัดการ เรียนรู้ที่เน้นการวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ เป็นรายบุคคล โดยวิธีการพัฒนาผ่านสถานการณ์ จำลอง (Simulation)

กมลชนก ภาคภูมิ (2556) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบสมรรถนะที่ จำเป็นสำหรับครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อ รองรับการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน. การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสมรรถนะและรูปแบบสมรรถนะสำหรับครูในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน ตามสภาพปัจจุบัน 2) พัฒนารูปแบบสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อ รองรับการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน และ 3) ประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะ ครู ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อรองรับการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบ ผสมผสาน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และแบบสอบถามความ

คิดเห็นสองฉบับ โดยใช้เทคนิควิจัย EDFR (Ethnographic Delphi Future Research) และแบบประเมินสมรรถนะครู การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติบรรยาย ค่ามัธยฐาน ค่าพิสัย ระหว่างควอไทล์ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์เนื้อหา การวิเคราะห์ค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการพัฒนา (PNI ModifiKI) และการวิเคราะห์เมทริกซ์ (Matrix Analysis) ผลการวิจัย พบว่า 1. การศึกษาสมรรถนะและรูปแบบสมรรถนะสำหรับครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีสภาพปัจจุบัน ซึ่งกำหนดโดยหน่วยงานทางการศึกษาต่าง ๆ พบว่าประกอบด้วย 13 สมรรถนะ 64 ตัวชี้วัด 2. การพัฒนารูปแบบสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อรองรับการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน พบว่า ประกอบด้วย 30 สมรรถนะ 168 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) ด้านความรู้ มี 9 สมรรถนะ 33 ตัวชี้วัด 2) ด้านทักษะ มี 17 สมรรถนะ 99 ตัวชี้วัด และ 3) ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล มี 4 สมรรถนะ 36 ตัวชี้วัด 3. การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนา สมรรถนะครู เพื่อรองรับการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน พบว่า วิเคราะห์ค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล ได้เท่ากับ 0.48, 0.38 และ 0.18 ตามลำดับ และเมื่อวิเคราะห์เมทริกซ์พบว่า สมรรถนะที่ครูจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาเร่งด่วน ซึ่งพิจารณาจากสมรรถนะที่ต่ำกว่าเกณฑ์และต้องปรับปรุงมี 10 สมรรถนะ ประกอบด้วย ด้านความรู้ 4 สมรรถนะ และด้านทักษะ 6 สมรรถนะ และสมรรถนะที่ครูจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาในลำดับรองลงมา ซึ่งพิจารณาจากสมรรถนะที่ต่ำกว่าเกณฑ์แต่ยังไม่น่าห่วง มี 9 สมรรถนะ ประกอบด้วยด้านความรู้ 3 สมรรถนะ ด้านทักษะ 4 สมรรถนะ และด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล 2 สมรรถนะ

สุรุดิ ย์ญญลักษณ์ (2550) ศึกษาเรื่องการพัฒนาสมรรถนะเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพขององค์กรข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสมรรถนะหลักสมรรถนะในงานวิเคราะห์ความแตกต่างของสมรรถนะหลักสมรรถนะในงานประสิทธิผลขององค์กรผลการปฏิบัติงานและหาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะหลักสมรรถนะในงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับประสิทธิผลขององค์กร ผลการศึกษาพบว่า 1) ตัวแบบสมรรถนะ (competency model) ของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบไปด้วยสมรรถนะ 2 ส่วนคือสมรรถนะหลัก 5 สมรรถนะ ได้แก่ การมุ่งผลสัมฤทธิ์ (achievement motivation) การบริการที่ดี (service mind) การสั่งสมความเชี่ยวชาญในงานอาชีพ (expertise) ความกล้าหาญทางจริยธรรม (integrity) ความร่วมแรงร่วมใจ (teamwork: and cooperation) และสมรรถนะในงาน (functional competency) ประกอบด้วยสมรรถนะประจำกลุ่มงาน 14 กลุ่ม ๆ งานละ 4 สมรรถนะ รวม 5 กลุ่ม

งาน ๆ ละ 5 สมรรถนะ รวม 20 สมรรถนะ คือภาวะผู้นำ (leadership) ความคิดเชิงวิเคราะห์ (analytical thinking) มนุษย์สัมพันธ์ (human relation) การให้คำปรึกษา (consulting) การให้ความร่วมมือ (cooperation) การทำงานเป็นทีม (teamwork) การปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง (continuous improvement) การแก้ปัญหา (problem solving) การติดตามงาน (follow up) การดำเนินการ (facilitation) การตัดสินใจ (decision making) การวางแผนงาน (planning) การมุ่งเน้นที่ผู้เรียน (student orientation) ความรู้ในสายวิชาชีพ (technical knowledge) การสื่อสารด้วยวาจา (oral communication) ความถูกต้องแม่นยำ (accuracy) ทักษะการนำเสนอ (presentation skills) การสอนแนะ (coaching) การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง (continuous learning) ความคิดสร้างสรรค์ (creativity) จากสมรรถนะประจำกลุ่มงานหรือสมรรถนะในงานทั้ง 20 สมรรถนะใน 14 กลุ่มงานนี้มีสมรรถนะในงานร่วมของทุกกลุ่มงาน 3 สมรรถนะ คือ การทำงานเป็นทีม (teamwork) การมุ่งเน้นที่ผู้เรียน (student orientation) ความรู้ในสายวิชาชีพ (technical knowledge) 2) ความแตกต่างสมรรถนะหลักและสมรรถนะในงานตามที่คาดหวังกับที่เป็นจริง ก่อนการพัฒนามูลากรมีสมรรถนะหลัก 3 สมรรถนะ และสมรรถนะในงานทุกสมรรถนะที่กลุ่มงานส่วนใหญ่ มีค่าเฉลี่ยตามที่เป็นจริงต่ำกว่าระดับความคาดหวัง ส่วนภายหลังการพัฒนาสมรรถนะหลักและสมรรถนะในงานของทุกกลุ่มงานมีค่าเฉลี่ยตามที่เป็นจริงเท่ากับ และสูงกว่าระดับความคาดหวัง 3) ความแตกต่างของสมรรถนะหลักและสมรรถนะในงานตามที่เป็จริง ภายหลังการพัฒนาการ เมื่อเปรียบเทียบกับก่อนพัฒนา พบว่ามีค่าเฉลี่ยรวมทุกด้านและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผลการปฏิบัติงานมีค่าเฉลี่ยรวมทุกด้าน และค่าเฉลี่ยรายด้านสูงขึ้น 4) สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะหลักและสมรรถนะในงาน ภายหลังการพัฒนาทุกด้านและรายด้านไม่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลองค์กร 5) ไม่มีตัวพยากรณ์ที่ดีพอที่จะสามารถนำไปสร้างสมการพยากรณ์สมรรถนะหลักและสมรรถนะในงานของข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้

เอกสิทธิ์ ชนินทรภูมิ (2554) ทำการวิจัยเรื่องสมรรถนะครูกับการประเมินคุณภาพภายในของโรงเรียนสาธิตในจังหวัดนครปฐม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) สมรรถนะครูโรงเรียนสาธิตในจังหวัดนครปฐม 2) การประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนสาธิตในจังหวัดนครปฐม 3) ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะครูกับการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนสาธิตในจังหวัดนครปฐม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสมรรถนะครูโดยศึกษาสมรรถนะครูตามคู่มือการประเมินสมรรถนะครูของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ สถิติที่ใช้ คือ

ความถี่ ร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ผลการวิจัยพบว่า 1. สมรรถนะครูของโรงเรียนสาธิตในจังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิต ได้ดังนี้ 1) ด้านสมรรถนะหลักและ 2) ด้านสมรรถนะประจำสายงาน 2. การประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนสาธิตในจังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากเรียงตามลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตได้ดังนี้ 1) มาตรฐานด้านอัตลักษณ์ของสถานศึกษา 2) มาตรฐานด้านมาตรการส่งเสริม 3) มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน 4) มาตรฐานด้านการจัดการศึกษา และ 5) มาตรฐานด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ 3. สมรรถนะครูกับการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนสาธิตในจังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

Ozçelik and Ferman (2006) ได้ศึกษาเรื่องเกี่ยวกับสมรรถนะ ผลการศึกษาพบว่า สมรรถนะเป็นส่วนหนึ่งในการจัดการพัฒนาทรัพยากรบุคคล การศึกษาครั้งนี้เป็นการตรวจสอบจุดหมายของสมรรถนะที่มีส่วนในการจัดการพัฒนาทรัพยากรบุคคล (Human Resource Management : HRM) ในองค์กร รวมทั้งการทบทวนเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องตามมุมมองต่าง ๆ ในเรื่องของสมรรถนะ จากการสร้างทฤษฎีก่อนหน้านี้และหลักฐานที่สังเกตได้บางอย่าง กรอบของสมรรถนะใหม่ได้มีการพัฒนาดีขึ้น จุดมุ่งหมายที่สำคัญของการวิจัยเน้นการยืนยันการนำสมรรถนะได้ใช้ในการพัฒนาทรัพยากรบุคคล ทักษะ และอุปนิสัยในองค์กรต่าง ๆ สิ่งที่ค้นพบในการศึกษาครั้งนี้ มีสิ่งที่ท้าทายเป้าหมายการพัฒนาสมรรถนะที่แตกต่างของบุคคล และความแตกต่างทางวัฒนธรรมการทำงานของแต่ละท้องถิ่นและประเทศ อย่างไรก็ตามหากมีการจัดการที่เหมาะสม สมรรถนะก็สามารถสร้างเสริมงาน และมีการพัฒนาจนสามารถบรรลุได้ทั้งความต้องการขององค์กรและบุคคล

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสรุปได้ว่า สมรรถนะครูด้านการประกันคุณภาพการศึกษา จึงหมายถึง คุณลักษณะของครูที่จำเป็นในการปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพโดยมีองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ 1) ด้านความรู้ความเข้าใจ หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจของครู ในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย นโยบายการปฏิรูประบบการประเมินและการประกันคุณภาพการศึกษา รูปแบบการประเมินแนวใหม่ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2561 กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 และความเชื่อมโยงการประกันคุณภาพภายในกับการประเมินคุณภาพภายนอก 2) ด้านทักษะ หมายถึง ความสามารถของครูในการกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษา จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา นำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาสู่การปฏิบัติ กำหนดระดับคุณภาพของสถานศึกษาตามรูปแบบการ

ประเมินแนวโน้ม และจัดทำรายงานการประเมินตนเอง (Self Assessment Report : SAR) ตามรูปแบบการประเมินแนวโน้ม 3) ด้านเจตคติ หมายถึง พฤติกรรมของครูที่แสดงออกถึงความรู้สึกทางบวกที่มีต่อการประกันคุณภาพการศึกษา มีความรับผิดชอบ มีความสนใจ และมีความมุ่งมั่น โดยสมรรถนะหลักทั้ง 3 ด้าน มาประยุกต์ใช้กับแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาและยกระดับคุณภาพการศึกษา ในส่วนการดำเนินการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ควรดำเนินการโดยการวางแผน ดำเนินการตามแผน ตรวจสอบ ประเมินผล และปรับปรุงการทำงาน โดยมุ่งที่คุณภาพและมาตรฐาน โดยให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ซึ่งจะก่อให้เกิดความตระหนักในความสำคัญ ต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษาต้องคอยอำนวยความสะดวก ส่งเสริมสนับสนุนการทำงานและประสานการทำงานกับทุกฝ่าย เพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ สภาพปัญหาของโรงเรียนนำสู่การปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหา การพัฒนารูปแบบการนิเทศ ควรมีความหลากหลายและ ควรเลือกใช้รูปแบบการนิเทศที่เหมาะสมกับสภาพปัญหาและความต้องการของผู้รับการนิเทศ มีการวางแผนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ มีความต่อเนื่องในการนิเทศ โดยเน้นบริบทของสถานศึกษาเป็นสำคัญ ประกอบกับการใช้เครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการนิเทศการศึกษา เพื่อระดมทรัพยากรในการดำเนินงานร่วมกัน มีวัตถุประสงค์และเป้าหมายร่วมกัน รวมถึงมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป ในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดหลักในการนิเทศการศึกษา 4 แนวคิด มาบูรณาการร่วมกัน โดยนำจุดเด่นของการนิเทศการศึกษาแต่ละแนวคิด มาผสมผสานกัน อันได้แก่ แนวคิดการนิเทศแบบร่วมพัฒนา ผสมผสานกับการนิเทศแบบมีส่วนร่วม แนวคิดการนิเทศแบบกัลยาณมิตร และแนวคิดการนิเทศแบบคลินิก โดยมีเป้าหมายการนิเทศที่ชัดเจน เน้นผลลัพธ์ที่ส่งผลต่อสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาองค์ประกอบของสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู เพื่อพัฒนาแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู และเพื่อศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู

ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยแบ่งขั้นตอนการวิจัยออกเป็น 3 ระยะ ดังต่อไปนี้

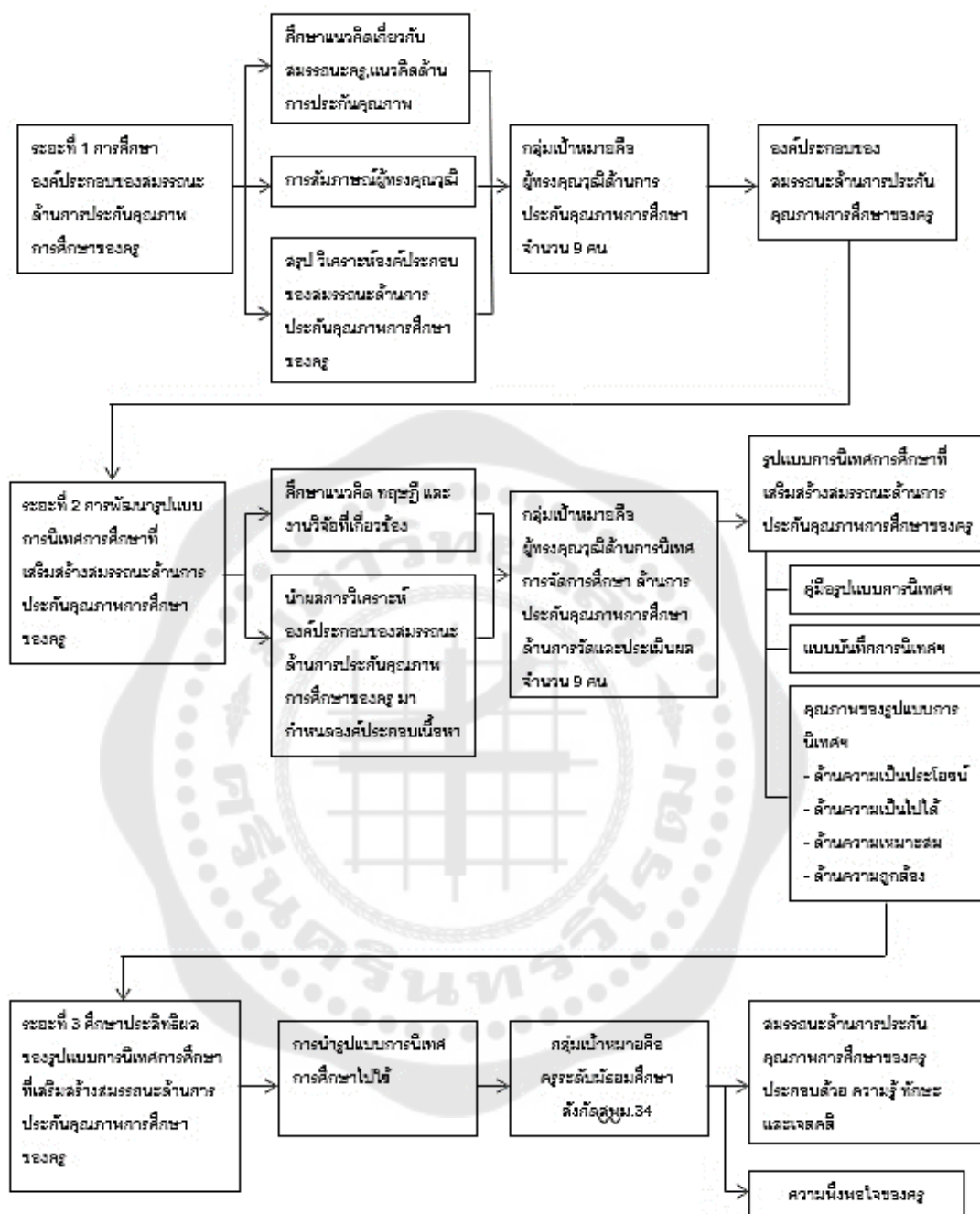
ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบของสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู

ระยะที่ 2 การพัฒนาแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครูและตรวจสอบประสิทธิภาพของรูปแบบ

ระยะที่ 3 การศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครูและปรับปรุงให้สมบูรณ์

รายละเอียดของวิธีดำเนินการวิจัยในแต่ละระยะ แสดงเป็นแผนภาพ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ภาพประกอบ 2 การดำเนินการวิจัยจากระยะที่ 1 ถึงระยะที่ 3

ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบของสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู

มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1 การศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะครู และแนวคิดด้านการประกันคุณภาพการศึกษา จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ ในประเด็นขององค์ประกอบของสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู นำมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สังเคราะห์ข้อค้นพบ นำมากำหนดองค์ประกอบ แล้วนำมาสร้างเป็นประเด็นคำถามเพื่อนำไปใช้ในการศึกษาความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมภาษณ์

1.2 นำองค์ประกอบของสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู ที่สังเคราะห์ได้ ไปเป็นประเด็นในการสร้างแบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งกำหนดคุณสมบัติในการเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้ เป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านการประกันคุณภาพการศึกษาที่มีผลงานวิจัยทางการศึกษา มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโท และมีประสบการณ์ในด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ไม่ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 9 คน (รายละเอียดในภาคผนวก ก)

1.3 ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากแบบสัมภาษณ์ นำไปหาความสอดคล้อง ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ด้วยค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruency : IOC) พบว่ามีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.8-1.0 (รายละเอียดในภาคผนวก ข) ซึ่งถือว่าเป็นข้อคำถามที่มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาสามารถนำไปใช้ได้ จากนั้นได้นำมาปรับปรุงแก้ไขการใช้ภาษาตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

1.4 สรุป วิเคราะห์องค์ประกอบของสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู ที่ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ร่วมกับการสัมภาษณ์ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างรูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 9 คน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 1 คน รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 2 คน และศึกษานิเทศก์จำนวน 4 คน ซึ่งเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ด้านการทำงาน การประกันคุณภาพการศึกษาไม่ต่ำกว่า 5 ปี (รายละเอียดในภาคผนวก ก)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi structured interview) ถึงองค์ประกอบของสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู โดยผู้วิจัยศึกษาจากเอกสาร งานวิจัย และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างข้อคำถาม จากนั้นนำข้อสรุปที่ได้มาสังเคราะห์เพื่อกำหนดแนวทางข้อคำถามของแบบสัมภาษณ์ ดังนี้

(1) ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับสมรรถนะครู และแนวคิดด้านการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อให้เป็นกรอบในการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง โดยใช้คำถามแบบปลายเปิด

(2) สร้างแบบสัมภาษณ์ ให้ครอบคลุมตามเนื้อหา และวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

(3) นำร่างแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความครอบคลุมของเนื้อหา ความชัดเจน และความเหมาะสม แล้วจึงปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

(4) นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแล้ว ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และพิจารณาความสอดคล้องระหว่างประเด็นข้อคำถามในการสัมภาษณ์กับวัตถุประสงค์ และนำมาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruency : IOC) พบว่ามีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.8-1.0 จากนั้นปรับปรุงแก้ไขให้แบบสัมภาษณ์มีประสิทธิภาพมากขึ้นตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

ลักษณะของเครื่องมือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi structured interview) ถึงองค์ประกอบของสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู มีลักษณะดังตัวอย่างต่อไปนี้

ประเด็นสัมภาษณ์

(0) องค์ประกอบของสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครูควรมีกี่ด้าน อะไรบ้าง

(00) ท่านมีแนวคิดอย่างไรในการพัฒนาสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู

การเก็บรวบรวมข้อมูล การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ถึงองค์ประกอบของสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

(1) ผู้วิจัยทำหนังสือขออนุญาตสัมภาษณ์ จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงผู้เชี่ยวชาญ

(2) ผู้วิจัยส่งหนังสือขออนุญาตสัมภาษณ์ และแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างถึงผู้เชี่ยวชาญ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการให้สัมภาษณ์

(3) ประสานงานกับผู้เชี่ยวชาญเพื่อขออนัดหมาย วัน เวลา ในการสัมภาษณ์

(4) ดำเนินการสัมภาษณ์ตามวัน เวลาที่นัดหมาย ตามแบบสัมภาษณ์ที่เตรียมไว้

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูล โดยนำแบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ มาดำเนินการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) และนำข้อมูลที่ได้ มาสรุปเป็นประเด็นข้อค้นพบ และนำมากำหนดองค์ประกอบสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู

ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครูและตรวจสอบประสิทธิภาพของรูปแบบ

ขั้นตอนนี้ เป็นการพัฒนารูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู โดยนำผลการศึกษาจากระยะที่ 1 มาสังเคราะห์ เพื่อให้ได้มาซึ่งกรอบแนวคิดในการสร้างรูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู ร่างองค์ประกอบของรูปแบบ และนำไปตรวจสอบความเหมาะสมโดยผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ได้รูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู สำหรับการนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง โดยมีรายละเอียดการดำเนินงานดังต่อไปนี้

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการนิเทศการจัดการศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการประกันคุณภาพการศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 9 คน โดยผู้ทรงคุณวุฒิมีประสบการณ์ในการพัฒนาการศึกษา 10 ปีขึ้นไป (รายละเอียดในภาคผนวก ก)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบประเมินคุณภาพของรูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู

2. คู่มือประกอบการใช้รูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

รูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู ผู้วิจัยมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

(1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และหลักการเกี่ยวกับการสร้างรูปแบบ รวมถึงนำผลการวิเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู จากขั้นตอนที่ 1 เพื่อกำหนดองค์ประกอบ เนื้อหา และประเด็นที่ต้องการศึกษา

(2) พัฒนารูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู โดยผู้วิจัยได้สังเคราะห์ข้อมูล วิธีการพัฒนารูปแบบ รวบรวมข้อมูลในการสร้างรูปแบบการนิเทศ และกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู โดยงานวิจัยนี้ ใช้รูปแบบ Semantic Model ซึ่งเป็นรูปแบบที่ใช้ภาษาเป็นสื่อในการอธิบาย เพื่อให้เห็นโครงสร้างทางความคิด องค์ประกอบและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ ของรูปแบบ คือฟ Keeves (1988, 161) โดยรูปแบบนี้ประกอบด้วยองค์ประกอบ 6 ส่วน ได้แก่ 1)วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 2)หลักการของรูปแบบ 3)แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบ 4)กระบวนการของรูปแบบ 5)กิจกรรมและเนื้อหาในการนิเทศตามรูปแบบ และ6)เครื่องมือประกอบการใช้รูปแบบ โดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์หลักการ และกำหนดเนื้อหากิจกรรมร่วมกันระหว่างครูและผู้นิเทศ

แบบประเมินคุณภาพของรูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู มีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือดังนี้

(1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และหลักการเกี่ยวกับการสร้างแบบประเมินคุณภาพรูปแบบ

(2) สร้างแบบประเมินคุณภาพของรูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู โดยให้ครอบคลุมในด้านองค์ประกอบของรูปแบบ กระบวนการนิเทศ และการนำรูปแบบไปใช้ในการนิเทศการศึกษา

(3) นำแบบประเมินคุณภาพของรูปแบบที่สร้างขึ้น นำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความครอบคลุมของเนื้อหาและวัตถุประสงค์ ความชัดเจน รวมถึงความเหมาะสม แล้วนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขแบบประเมินคุณภาพของรูปแบบการนิเทศการศึกษาให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

(4) นำรูปแบบที่ดำเนินการแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท ให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 9 ท่าน ประเมินคุณภาพของรูปแบบ 4 มาตรฐาน คือมาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ มาตรฐานด้านความเหมาะสม และมาตรฐานด้านความถูกต้อง

แบบประเมินคุณภาพของรูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู มีลักษณะตัวอย่าง ดังตาราง 3

ตาราง 3 ลักษณะตัวอย่างของแบบประเมินคุณภาพของรูปแบบการนิเทศการศึกษา

รูปแบบการนิเทศการศึกษา ที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพ การศึกษาของครู	ระดับการประเมิน				
	5	4	3	2	1
ด้านความเป็นประโยชน์					
1.รูปแบบที่สร้างขึ้นช่วยเสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู					
2.รูปแบบที่สร้างขึ้นมีประโยชน์ต่อศึกษานิเทศก์ในการนิเทศครูด้านการประกันคุณภาพการศึกษา					
ด้านความเป็นไปได้					
3.รูปแบบที่สร้างขึ้นสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติได้จริง					
4.รูปแบบที่สร้างขึ้นมีความสอดคล้องกับความต้องการในการเสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู					
ด้านความเหมาะสม					
5.ขั้นตอนการดำเนินงานตามรูปแบบมีความเหมาะสม					
ด้านความถูกต้อง					
6.คู่มือการใช้รูปแบบมีความครอบคลุม ถูกต้องและชัดเจน					
7.เนื้อหาที่ใช้ในกิจกรรมมีความถูกต้อง					

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจัดทำร่างรูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู นำไปประเมินคุณภาพของรูปแบบ โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 9 ท่าน โดยประยุกต์ใช้มาตรฐานการประเมินที่คณะกรรมการร่วมในการกำหนดมาตรฐานการประเมินทางการศึกษา (The Joint Committee on Standards for Educational Evaluation) เป็นผู้พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 4 มาตรฐาน (Stufflebeam, 2000, 447-448) ดังนี้

1. มาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ (Utility standards) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้แน่ใจว่า การประเมินนั้น จะให้สารสนเทศที่จำเป็นตรงกับวัตถุประสงค์ของผู้ใช้
2. มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ (Feasibility standards) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้แน่ใจว่า การประเมินนั้น จะสอดคล้องกับความเป็นจริง สามารถปฏิบัติได้จริง มีความละเอียดรอบคอบ และมีความประหยัด
3. มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety standards) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้แน่ใจว่า การประเมินนั้น จะดำเนินการถูกต้องตามหลักกฎหมาย ตามหลักจริยธรรม และคำนึงถึงความปลอดภัยของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการประเมิน
4. มาตรฐานด้านความถูกต้อง (Accuracy standards) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้แน่ใจว่า การประเมินนั้น จะต้องมีความเปิดเผย และมีการใช้เทคนิควิธีการที่ให้สารสนเทศเพียงพอเกี่ยวกับคุณลักษณะที่กำหนด

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินคุณภาพของรูปแบบ 4 มาตรฐาน โดยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาจากค่าเฉลี่ยคะแนนความเหมาะสมตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งกำหนดเกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	4.50-5.00	หมายถึง	เหมาะสมมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.50-4.49	หมายถึง	เหมาะสมมาก
ค่าเฉลี่ย	2.50-3.49	หมายถึง	เหมาะสมปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.50-2.49	หมายถึง	เหมาะสมน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00-1.49	หมายถึง	เหมาะสมน้อยที่สุด

เกณฑ์การยอมรับความเหมาะสมในการวิจัยครั้งนี้ คือค่าเฉลี่ยตั้งแต่ระดับ 3.50 ขึ้นไป จึงจะถือว่าผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่ามีเหมาะสม หากข้อใดมีผลการประเมินต่ำกว่า 3.50 ผู้วิจัยได้นำไปปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

ระยะที่ 3 การศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู

ระยะนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะ ด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู โดยเป็นการนำรูปแบบไปทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมาย โดยมีขั้นตอนการวิจัย ดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรคือ ครูระดับมัธยมศึกษา ในโรงเรียนขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 ประกอบด้วย

ขนาดโรงเรียน	จำนวน	หน่วย
โรงเรียนขนาดเล็ก	8	โรง
โรงเรียนขนาดกลาง	25	โรง
โรงเรียนขนาดใหญ่	7	โรง
โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ	2	โรง
รวม	42	โรง

กลุ่มตัวอย่างใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือครูระดับมัธยมศึกษา ในโรงเรียนขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 จำนวน 1 โรงเรียน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง ได้แก่ โรงเรียนแม่สะเรียง “บริพัตรศึกษา” มีครูจำนวน 81 คน ซึ่งมีหลักการสำคัญในการเลือกคือ เป็นโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมสถานศึกษาและประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับกรอบแนวทางการประเมินคุณภาพภายนอก ประกอบกับผู้บริหารโรงเรียนและคณะครูมุ่งเน้นในด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพ มีบุคลากรที่มีประสบการณ์แตกต่างกัน สามารถให้ข้อมูลหรือรายละเอียดที่ต้องการศึกษาอย่างหลากหลาย รวมถึงเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาที่อยู่ห่างไกลจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามาก ควรได้รับการสนับสนุนในการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. รูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู
2. แบบประเมินสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู
3. แบบประเมินความพึงพอใจของครูต่อรูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

1. รูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู (ผ่านการสร้างเครื่องมือ จากขั้นตอนที่ 2)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาประสิทธิภาพของรูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู ประกอบด้วย

(1) แบบประเมินสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู มีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ โดยศึกษาหลักการ และแนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อนำมากำหนดประเด็นที่ต้องการวัดในแบบวัดสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู แล้วสร้างแบบประเมินสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู ให้ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยแบบประเมินสมรรถนะครูด้านการประกันคุณภาพการศึกษา แบ่งเป็น 3 ตอน

(ตอนที่1) เป็นแบบประเมินสมรรถนะด้านความรู้ ความเข้าใจ เป็นแบบทดสอบความรู้ เป็นแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 25 ข้อ ข้อละ 2 คะแนน คะแนนเต็ม 50 คะแนน มีเกณฑ์ในการให้คะแนน แล้ววิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการนิเทศ รายละเอียดมีดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบประเมินสมรรถนะด้านความรู้ ความเข้าใจ แล้วจัดทำแบบประเมินสมรรถนะด้านความรู้ ความเข้าใจ โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย นโยบายการปฏิรูประบบการประเมิน และการประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 6 ข้อ รูปแบบการประเมินแนวใหม่ จำนวน 5 ข้อ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2561 จำนวน 5 ข้อ กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 จำนวน 4 ข้อ และความเชื่อมโยงการประกันคุณภาพภายในกับการประเมินคุณภาพภายนอก จำนวน 5 ข้อ

2. นำแบบประเมินที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขจากที่ปรึกษาปริญญาโทแล้ว ไปตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้นด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและความสอดคล้องระหว่างข้อความกับเนื้อหาของแบบทดสอบว่ามีเนื้อหาครบถ้วน ภาษามีความเหมาะสมหรือไม่

3. นำข้อมูลที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความกับเนื้อหา (Index of Item-Objective Congruency : IOC) โดยพบว่าค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.8-1.0 จากนั้นได้ทำการปรับปรุงแก้ไข เพื่อนำไปทดลองใช้

4. นำแบบประเมินสมรรถนะด้านความรู้ ความเข้าใจไปทดลองใช้กับครูจำนวน 50 คน เพื่อวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

- วิเคราะห์ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) โดยนำผลการตรวจให้คะแนนมาเรียงลำดับจากมากไปน้อย เพื่อแบ่งเป็นกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ จากนั้นคัดเลือกข้อความที่มีค่าความยากง่ายตั้งแต่ 0.20-0.80 และมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป พบว่ามีค่าระดับความยากง่ายตั้งแต่ 0.66-0.80 และมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20-0.40

- วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตร K-R 20 (Kuder - Richardson 20) พบว่าแบบทดสอบทั้งฉบับ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.76

- จัดทำแบบประเมินสมรรถนะด้านความรู้ ความเข้าใจ ฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ต่อไป

ตัวอย่างแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ก่อน-หลังการนิเทศ (ตัวอย่างข้อสอบในหัวข้อการประเมินแนวใหม่) ข้อละ 2 คะแนน

คำชี้แจง แบบทดสอบฉบับนี้เป็นแบบทดสอบชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก ให้ตอบคำถามโดยเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว แล้วทำเครื่องหมาย X ลงบนคำตอบที่ต้องการ

0. ข้อใดเป็นข้อดีของการประเมินแบบองค์รวม

ก. ประเมินประเด็นย่อย

ข. ให้คะแนนสิ่งที่ประเมินแบบกว้าง

ค. ประเมินผลงานโดยใช้มิติ/เกณฑ์หลายด้าน

ง. ให้ความสำคัญกับการประเมินแต่ละประเด็น

(ตอนที่2) เป็นแบบประเมินสมรรถนะด้านทักษะในการประกันคุณภาพ การศึกษาของครู จำนวน 20 ข้อ โดยแบบประเมินสมรรถนะครูด้านทักษะเป็นแบบมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ ให้ครูประเมินตนเอง โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน เป็น 5 4 3 2 1 หมายถึง มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ตามลำดับ โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับการกำหนด มาตรฐานของสถานศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา การนำ แผนพัฒนาการจัดการศึกษาสู่การปฏิบัติ การกำหนดระดับคุณภาพของสถานศึกษาตามรูปแบบ การประเมินแนวใหม่ และการจัดทำรายงานการประเมินตนเอง (Self Assessment Report : SAR) ตามรูปแบบการประเมินแนวใหม่ โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาระดับทักษะในการประกัน คุณภาพการศึกษา ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง มีทักษะในด้านการประกันคุณภาพ การศึกษาในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง มีทักษะในด้านการประกันคุณภาพ การศึกษาในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง มีทักษะในด้านการประกันคุณภาพ การศึกษาในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง มีทักษะในด้านการประกันคุณภาพ การศึกษาในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง มีทักษะในด้านการประกันคุณภาพ การศึกษาในระดับน้อยที่สุด

ประกอบกับการประเมินสมรรถนะด้านทักษะการประกันคุณภาพ การศึกษาจากบันทึกการนิเทศร่วมด้วย โดยประเมินตามสภาพจริงจากการทำงาน

(ตอนที่ 3) เป็นแบบประเมินสมรรถนะด้านเจตคติต่อการประกันคุณภาพ การศึกษาของครู จำนวน 15 ข้อ โดยแบบวัดสมรรถนะครูด้านเจตคติเป็นแบบมาตราส่วนประมาณ ค่า 5 ระดับ โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน เป็น 5 4 3 2 1 หมายถึง มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ตามลำดับ โดยมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับความรู้สึทางบวกที่มีต่อการประกันคุณภาพ การศึกษา มีความรับผิดชอบ มีความสนใจ และมีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงาน โดยมีเกณฑ์ในการ พิจารณาระดับเจตคติในการประกันคุณภาพการศึกษา ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง มีเจตคติในด้านการประกันคุณภาพ การศึกษาในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง มีเจตคติในด้านการประกันคุณภาพ การศึกษาในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง มีเจตคติในด้านการประกันคุณภาพ การศึกษาในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง มีเจตคติในด้านการประกันคุณภาพ การศึกษาในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง มีเจตคติในด้านการประกันคุณภาพ การศึกษาในระดับน้อยที่สุด

- นำแบบประเมินสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู ที่ ดำเนินการแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และนำมาวิเคราะห์ ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruency : IOC) พบว่ามีค่าดัชนีความ สอดคล้อง 0.8-1.0 จากนั้นปรับปรุงแก้ไขให้แบบสัมภาษณ์มีประสิทธิภาพมากขึ้นตามคำแนะนำ ของผู้เชี่ยวชาญ

(2) แบบประเมินความพึงพอใจของครูต่อรูปแบบการนิเทศการศึกษาที่ เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู มีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ โดย ศึกษาหลักการ และแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ และแนวคิด เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อนำมากำหนดประเด็นที่ต้องการในการจัดทำ แบบสอบถามความพึงพอใจ จากนั้นจึงสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของครูที่มีต่อรูปแบบ การนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู ให้สอดคล้อง และครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยแบบสอบถามความพึงพอใจของครูเป็น แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน เป็น 5 4 3 2 1 หมายถึง มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ตามลำดับ โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาระดับความพึง พพอใจต่อรูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของ ครู ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง มีความพึงพอใจต่อรูปแบบการนิเทศ การศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง มีความพึงพอใจต่อรูปแบบการนิเทศ การศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง มีความพึงพอใจต่อรูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง มีความพึงพอใจต่อรูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง มีความพึงพอใจต่อรูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู ในระดับน้อยที่สุด

- นำแบบประเมินความพึงพอใจของครูที่มีต่อรูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู ที่สร้างขึ้น นำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความชัดเจน รวมถึงความเหมาะสม แล้วนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามความพึงพอใจให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น แล้วนำแบบสอบถามความพึงพอใจที่ดำเนินการแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และนำมาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruency : IOC) พบว่ามีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.8-1.0 จากนั้นปรับปรุงแก้ไขรูปแบบให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

การดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู โดยนำรูปแบบที่ได้รับการตรวจสอบความเหมาะสมจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว ไปทดลองกับกลุ่มเป้าหมาย

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ใช้แบบแผนการวิจัยแบบศึกษากลุ่มเดียวก่อนและหลังการทดลอง (One-Group Pretest-Posttest Design) ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งในเชิงคุณภาพและในเชิงปริมาณ โดยผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยดำเนินการประเมินสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู และความพึงพอใจของครู ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง โดยใช้แบบวัดที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น นอกจากนี้ผู้วิจัยยังเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการพูดคุยซักถาม หรือสัมภาษณ์จากกลุ่มเป้าหมาย

ผู้วิจัยดำเนินการติดต่อประสานสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย นำหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เสนอต่อผู้บริหารโรงเรียน จากนั้นผู้วิจัยลงพื้นที่ โดยนำรูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการ

ประกันคุณภาพการศึกษาของครู ดำเนินการ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 ระหว่างเดือน
กุมภาพันธ์ ถึงเดือนเมษายน พ.ศ. 2563

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการนิเทศการศึกษา
ที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู โดยใช้รูปแบบกระบวนการวิจัย
แบบกลุ่มตัวอย่างเดียว (One Group Pretest-Posttest Design) แล้วศึกษาประสิทธิผลของ
รูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู โดย
วิเคราะห์ข้อมูลสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู ความพึงพอใจของครูที่มีต่อ
รูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู และ
วิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนสมรรถนะครูก่อนและหลังการใช้รูปแบบ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาศักยภาพของรูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้าน
การประกันคุณภาพการศึกษาของครู ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล เปรียบเทียบสมรรถนะการประกัน
คุณภาพการศึกษาด้านความรู้ ความเข้าใจ และเจตคติ ของกลุ่มทดลองระหว่างก่อนและหลังการ
พัฒนา ด้วยรูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษา
ของครู โดยใช้การทดสอบค่า t-test แบบ pair sample t-test และวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจ
ของครูที่มีต่อรูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษา
ของครู โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลใน
รูปตารางและความเรียง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู โดยผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล เป็น 3 ตอนตามความมุ่งหมายของการวิจัย ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ผลการศึกษาองค์ประกอบของสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู เป็นผลการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับสมรรถนะครูและแนวคิดด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบกับการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับองค์ประกอบของสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ตอนที่ 2 ผลการพัฒนารูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากตอนที่ 1 ร่วมกับการสังเคราะห์จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กำหนดเป็นองค์ประกอบของรูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู ตอนที่ 3 ผลการศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู โดยการใช้รูปแบบการนิเทศศึกษากับกลุ่มตัวอย่างแล้วเปรียบเทียบสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครูก่อนและหลังการใช้รูปแบบการนิเทศการศึกษา และความพึงพอใจของครูต่อการใช้รูปแบบ

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาองค์ประกอบของสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู ผู้วิจัยได้แบ่งประเด็นการนำเสนอเป็น 2 ประเด็น ดังต่อไปนี้

1.1 ผลการสังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะครู และแนวคิดด้านการประกันคุณภาพการศึกษา จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ ในประเด็นขององค์ประกอบของสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู เพื่อนำมากำหนดองค์ประกอบ แล้วนำมาสร้างเป็นประเด็นคำถาม เพื่อนำไปใช้ในการศึกษาความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมภาษณ์ พบว่าสมรรถนะครูด้านการประกันคุณภาพการศึกษา คือ คุณลักษณะของครูที่จำเป็นในการปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพโดยมีองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ ความรู้ความเข้าใจ ทักษะ และเจตคติของครู ที่มีต่อการประกันคุณภาพการศึกษา สรุปสาระสำคัญได้ดังตาราง 4

ตาราง 4 ผลการสังเคราะห์แนวคิดองค์ประกอบของสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษา
ของครู

แนวคิด	สาระสำคัญจากการสังเคราะห์
องค์ประกอบของสมรรถนะ	การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นส่วนสำคัญในการ
ด้านการประกันคุณภาพ	พัฒนาคุณภาพการศึกษา จำเป็นต้องมีการพัฒนาอย่าง
การศึกษาของครู	ต่อเนื่อง เป็นวัฒนธรรมองค์กรที่เน้นคุณภาพผู้เรียน และมุ่ง ประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นแก่ผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยอาศัยการมี ส่วนร่วมจาก บุคลากรทุกฝ่ายในการบริหารจัดการศึกษา เพื่อมุ่งเน้นให้การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นการประกัน คุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียนเป็น สำคัญที่สุด และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการประกันคุณภาพ การศึกษา เช่นผู้บริหาร และครู ควรได้รับการพัฒนาสมรรถนะ อย่างสม่ำเสมอ เนื่องด้วยสมรรถนะมีความสำคัญทั้งต่อ บุคคลและองค์กร เป็นพื้นฐานสำคัญของการบริหารทรัพยากร บุคคลในด้านต่าง ๆ และมีความสำคัญต่อบุคคลในการ พัฒนาตนเอง ทำให้ทราบถึงระดับความรู้ ทักษะ และเจตคติ และมีแนวทางในการพัฒนาในเรื่องต่างๆ ทำให้เกิดการ พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง สมรรถนะจะช่วยครูในการ ปรับปรุงและพัฒนาองค์การทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ โดย องค์ประกอบของสมรรถนะ ประกอบด้วย ความรู้ (Knowledge) คือความรู้เฉพาะด้านของบุคคล ทักษะ(Skill) คือสิ่งที่บุคคลทำได้ดี และมีการฝึกฝนจนเกิดความชำนาญ และเจตคติ (Attitude) คือความรู้สึกนึกคิดภายใน ซึ่งวัดได้ จากการแสดงความรู้สึก และพฤติกรรมของบุคคล

ตาราง 4 (ต่อ)

แนวคิด	สาระสำคัญจากการสังเคราะห์
องค์ประกอบของสมรรถนะ ด้านการประกันคุณภาพ การศึกษาของครู	จากการวิเคราะห์องค์ประกอบของสมรรถนะ ด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู พบว่า สมรรถนะ ครูด้านการประกันคุณภาพการศึกษา คือคุณลักษณะของ ครูที่จำเป็นในการปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพโดยมี องค์ประกอบ 3 ด้าน คือ 1) ด้านความรู้ความเข้าใจ หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจของครู ในการพัฒนาระบบการประกัน คุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย นโยบายการปฏิรูประบบ การประเมินและการประกันคุณภาพการศึกษา รูปแบบการ ประเมินแนวใหม่ กฎกระทรวงการประกันคุณภาพ การศึกษา พ.ศ. 2561 มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน และ ความเชื่อมโยงระหว่างการประกันคุณภาพภายในกับการ ประเมินคุณภาพภายนอก 2) ด้านทักษะ หมายถึง ความสามารถของครูในการกำหนดมาตรฐานของ สถานศึกษา จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของ สถานศึกษา นำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาสู่การปฏิบัติ กำหนดระดับคุณภาพของสถานศึกษาตามรูปแบบการ ประเมินแนวใหม่ และจัดทำรายงานการประเมินตนเอง (Self Assessment Report : SAR) 3) ด้านเจตคติ หมายถึง ความรู้สึกของครูที่แสดงออกถึงความรู้สึกทางบวกที่มีต่อ การประกันคุณภาพการศึกษา มีความรับผิดชอบ มีความ สนใจ และมีความมุ่งมั่น โดยนำสมรรถนะหลักทั้ง 3 ด้าน มาประยุกต์ใช้กับแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาและยกระดับคุณภาพการศึกษา

1.2 ผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับองค์ประกอบของสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู มีรายละเอียดการดำเนินการดังนี้

หลังจากที่ผู้วิจัยได้องค์ประกอบของสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู จากการวิเคราะห์ สังเคราะห์จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้ว ผู้วิจัยได้นำไปใช้เป็นข้อมูลในการสร้างแบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน เพื่อให้เห็นความคิดเห็นว่า เห็นด้วยหรือไม่ อย่างไร กับองค์ประกอบของสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาที่สังเคราะห์ได้ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 ท่าน ประกอบด้วยผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 1 คน รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 2 คน และ ศึกษานิเทศก์จำนวน 4 คน ซึ่งเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ด้านการทำงานประกันคุณภาพการศึกษาไม่ต่ำกว่า 5 ปี

ผู้วิจัยขอนำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง เสนอเป็น 2 ประเด็น ได้แก่

ประเด็นที่ 1 สมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู ผู้ทรงคุณวุฒิให้ความเห็นว่า สมรรถนะ เป็นคุณลักษณะพื้นฐานของบุคคล ซึ่งมีความสัมพันธ์ต่อการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิผล เป็นไปตามเกณฑ์ หรือสามารถพัฒนาให้สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด การทำงานของบุคคลที่จะประสบความสำเร็จมากหรือประสบความสำเร็จน้อย ขึ้นอยู่กับสมรรถนะ (competency) ของแต่ละบุคคล ซึ่งสมรรถนะ ประกอบด้วย ความรู้ (Knowledge) ความรู้ในด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู คือความรู้ในเรื่องเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษา และมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา ตลอดจนแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา ทักษะ (Skill) ควรเป็นทักษะในการดำเนินการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษา การจัดทำรายงานการประเมินตนเอง (SAR) และเจตคติหรือแรงจูงใจ (attitude/motive) เป็นประเด็นที่สำคัญสำหรับการพัฒนาสมรรถนะเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา เนื่องจากประสิทธิภาพการทำงานจะมาจากพลังการขับเคลื่อนภายใน เพื่อให้เกิดการพัฒนาความรู้และทักษะอย่างต่อเนื่อง การประกันคุณภาพภายในจึงต้องผสมผสานกระบวนการบริหารเพื่อสร้างทัศนคติและกระตุ้นด้วยแรงจูงใจ เพื่อสร้างแรงขับเคลื่อนต่อการพัฒนาสมรรถนะครูในการพัฒนาตนเองซึ่งเป็นสมรรถนะหลัก และพัฒนาการศึกษา พัฒนาผู้เรียน ซึ่งเป็นสมรรถนะประจำสายงาน เมื่อเจตคติและแรงจูงใจเป็นตัวขับเคลื่อน การมีส่วนร่วมเพื่อช่วยเหลือและรับผิดชอบต่อการจัดการศึกษาจะตามมา ส่งผลให้การพัฒนาตนเองเพื่อการศึกษาเป็นไปอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

“สมรรถนะ มีความสัมพันธ์ต่อการปฏิบัติงาน งานจะประสบผลสำเร็จมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับสมรรถนะประจำบุคคลที่ดำเนินงานนั้น ๆ”

รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่

“สมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครูควรได้รับการส่งเสริมและพัฒนาอย่างต่อเนื่องจากตัวครูเอง และจากหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อเป็นแรงขับเคลื่อนในการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษา”

ศึกษานิเทศก์

“ควรมีการเสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครูอย่างเป็นระบบ มีรูปแบบที่ชัดเจน สอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาตนเองของครู ”

ผู้อำนวยการโรงเรียน

“การเสริมสมรรถนะเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาให้เข้มแข็ง มีประสิทธิภาพ และมีการผลการดำเนินการอย่างยั่งยืน ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องมีการพัฒนาที่มุ่งประโยชน์หลักให้เกิดแก่ผู้เรียนเป็นสำคัญ ต้องมีความตระหนัก รับรู้ และมีการพัฒนาอย่างเป็นระบบ มีการประเมินตนเองเพื่อตรวจสอบและปรับปรุงเป็นระยะและต่อเนื่อง”

รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประเด็นที่ 2 องค์ประกอบของสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู ตามที่ผู้วิจัยได้ศึกษาและรวบรวม อันประกอบด้วย ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านทักษะ และด้านเจตคตินั้น ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นตรงกันว่าเห็นด้วยกับองค์ประกอบของสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู ว่าควรมี 3 องค์ประกอบ คือ ความรู้ ทักษะ และเจตคติ ในด้านของความรู้ ความเข้าใจนั้น ครูควรมีความรู้เรื่องระบบประกันคุณภาพการศึกษา ศึกษากฎกระทรวงเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษา แนวปฏิบัติในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในตลอดจนการประเมินคุณภาพภายนอก ส่วนในด้านทักษะ ครูต้องมีความสามารถในการวิเคราะห์และกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษา ทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา นำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาสู่การปฏิบัติ ครูต้องมีทักษะในการกำหนดระดับคุณภาพของ

สถานศึกษา และจัดทำรายงานการประเมินตนเอง (Self Assessment Report : SAR) รวมถึงการนำผลการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตลอดจนการเตรียมความพร้อมในการรับการประเมินคุณภาพภายนอก และในส่วนของเจตคติ ครูควรมีความรู้ลึกทางบวกต่อการประกันคุณภาพการศึกษา ตระหนักและเห็นความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งถือเป็นการสะท้อนผลลัพธ์การดำเนินงานของสถานศึกษา ทักษะที่เป็นประเด็นที่สำคัญ สำหรับการพัฒนาสมรรถนะ เนื่องจากประสิทธิภาพการทำงานจะมาจากพลังการขับเคลื่อนภายใน เพื่อให้เกิดการพัฒนาความรู้ และทักษะอย่างต่อเนื่อง จึงต้องผสมผสานกระบวนการบริหาร เพื่อสร้างเจตคติ และกระตุ้นด้วยแรงจูงใจ เพื่อสร้างแรงขับเคลื่อนต่อการพัฒนาสมรรถนะครู การมีส่วนร่วมเพื่อช่วยเหลือและรับผิดชอบต่อการศึกษาจะตามมา ส่งผลให้การพัฒนาตนเองเพื่อการศึกษาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

“ องค์ประกอบของสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู ควรประกอบไปด้วย 3 องค์ประกอบหลัก เช่นที่เราทราบกันมา นั่นคือ ความรู้ ทักษะ และเจตคติ หรือแรงจูงใจแล้วแต่จะใช้คำไหน ตัวอย่างเช่น ครูควรมีความรู้ในเรื่องของระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ตั้งแต่จุดเริ่มต้นจนถึงปลายทาง นโยบายต่างๆของการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อให้ทันต่อเหตุการณ์ และนำไปประยุกต์ใช้ได้ ทักษะก็ต้องมาพิจารณาว่าทักษะในเรื่องใดบ้างที่มีความสำคัญและจำเป็นจะต้องได้รับการพัฒนาให้เกิดความชำนาญ ส่วนทัศนคติเป็นเรื่องของความรู้ลึก คือรู้ลึกทางบวกต่อการประกันคุณภาพการศึกษา มีความสุขที่ได้ทำ ที่ได้พัฒนานั่นเอง”

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

“ เห็นว่ามีความชัดเจนแล้วในเรื่องขององค์ประกอบของสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพของครูที่มี 3 องค์ประกอบ ความรู้ ทักษะ และเจตคติ ซึ่งแต่ละองค์ประกอบนั้นควรมีแนวคิดหรือกิจกรรม มาส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรม มีการวัดสมรรถนะก่อนและหลังการพัฒนา ”

ศึกษานิเทศก์

“องค์ประกอบของสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษา จริงๆ แล้วมีหลายองค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง แต่ที่ชัดเจนมากที่สุดก็คงเป็น 3 ประเด็นหลัก นั่นคือ ความรู้ ทักษะ และทัศนคติ ซึ่งเป็นสมรรถนะที่สามารถพัฒนาให้ดีขึ้นได้”

ผู้อำนวยการโรงเรียน

“สมรรถนะจะเป็นสิ่งที่ส่งเสริมครูในการปรับปรุงและพัฒนาองค์กรการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ”

ศึกษานิเทศก์

“ การพัฒนาสร้างเสริมสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครูต้องทำอย่างเป็นระบบ มีรูปแบบที่ชัดเจน มีเนื้อหาและกิจกรรมที่ครูสามารถนำไปปรับใช้ได้จริงในการพัฒนา รวมถึงมีการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง ”

ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา

ตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู และตรวจสอบประสิทธิภาพของรูปแบบ

การพัฒนารูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู ผู้วิจัยนำผลการสังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะครู และแนวคิดด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ตลอดจนทฤษฎีการนิเทศการศึกษา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบ มาสังเคราะห์ร่วมกับข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิในเรื่ององค์ประกอบของสมรรถนะครูด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ในประเด็นการพัฒนาสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู บทบาทในการเสริมสร้างสมรรถนะ และแนวทางการสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืน โดยผู้วิจัยได้นำมากำหนดเป็นร่างองค์ประกอบของรูปแบบ จากนั้นจึงนำไปตรวจสอบคุณภาพของร่างรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อพัฒนาเป็นรูปแบบรูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครูที่มีความสมบูรณ์ โดยมีรายละเอียดโครงสร้างของรูปแบบ 6 องค์ประกอบ โดยสรุปสาระสำคัญได้ดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ

เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู อันประกอบไปด้วย องค์ประกอบ 3 ด้าน คือ

1.ด้านความรู้ความเข้าใจ หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจของครู ในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย นโยบายการปฏิรูประบบการประเมิน และการประกันคุณภาพการศึกษา กฎกระทรวงเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน แนวปฏิบัติการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน และแนวทางการประเมินคุณภาพภายนอก

2.ด้านทักษะ หมายถึง ความสามารถของครูในการวิเคราะห์และกำหนด มาตรฐานของสถานศึกษา จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา นำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาสู่การปฏิบัติ การกำหนดระดับคุณภาพของสถานศึกษา และจัดทำรายงานการประเมินตนเอง (Self Assessment Report : SAR) การนำผลการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการเตรียมนำเสนอข้อมูลที่เหมาะสม ชัดเจน และเชื่อถือได้เพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอก

3.ด้านเจตคติ หมายถึง ความรู้สึกของครูที่แสดงออกถึงความรู้สึกทางบวก ที่มีต่อการประกันคุณภาพการศึกษา มีความตระหนักและเห็นความสำคัญ มีความสนใจ มุ่งมั่น มีส่วนร่วมและสนับสนุนการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งสามารถสังเกตได้จากการร่วม กิจกรรม และประเมินจากการตอบแบบสอบถาม

2. หลักการของรูปแบบ

รูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพ การศึกษาของครู เป็นกระบวนการนิเทศการศึกษาซึ่งมีระบบ มีขั้นตอนในการติดตาม ดูแล และให้ คำแนะนำ โดยการบูรณาการใช้นวัตกรรมนิเทศที่สำคัญ 4 แนวคิด ได้แก่การนิเทศแบบมีส่วนร่วม การนิเทศแบบร่วมพัฒนา การนิเทศแบบคลินิก และการนิเทศแบบกัลยาณมิตร โดยการนำ จุดเด่นของแต่ละแนวคิดมาผสมผสานกัน ส่งผลไปถึงเป้าหมายการนิเทศคือการเสริมสร้าง สมรรถนะในด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู รูปแบบการนิเทศการศึกษาต้องมีรูปแบบที่ ชัดเจน มีเนื้อหาและกิจกรรมที่ครูสามารถนำไปปรับใช้ได้จริง

3. แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบ

รูปแบบการนิเทศการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดการนิเทศ 4 แนวคิดอัน ประกอบด้วย 1) การนิเทศแบบมีส่วนร่วม ซึ่งแนวคิดนี้มุ่งการมีส่วนร่วมระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการ

นิเทศ ในการร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมวางแผน และร่วมกันแก้ปัญหา 2) แนวคิดการนิเทศแบบร่วมพัฒนา ซึ่งเป็นการปฏิสัมพันธ์ทางการนิเทศ ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ศักขานิเทศก์และครู ในกระบวนการนิเทศการศึกษา บนพื้นฐานของสัมพันธภาพแห่งการร่วมคิด ร่วมทำ ฟังพา ช่วยเหลือ ยอมรับซึ่งกันและกัน ให้เกียรติและจริงใจต่อกัน ระหว่างผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศ เพื่อร่วมกันพัฒนาทักษะวิชาชีพ อันจะส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา 3) แนวคิดการนิเทศแบบคลินิก โดยอาศัยการทำงานร่วมกัน เพื่อสร้างความเข้าใจ และความสัมพันธทางวิชาชีพ อย่างลึกซึ้งร่วมกัน มีการปฏิสัมพันธ์ที่กลมกลืน มีความเป็นอิสระในการแสดงออก ซึ่งความคิดเห็น และความคิดสร้างสรรค์ มีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ แต่ในขณะเดียวกันก็สามารถยืดหยุ่นได้ และ 4) การนิเทศแบบกัลยาณมิตร ซึ่งกระบวนการกัลยาณมิตรเน้นการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ให้ความรู้ และแก้ไขปัญหาาร่วมกัน ให้กำลังใจ สร้างสิ่งดี ส่งเสริม และเพิ่มเติมในสิ่งที่ขาด

4. กระบวนการของรูปแบบ

กระบวนการของรูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู เป็นกระบวนการนิเทศการศึกษาซึ่งมีระบบ มีขั้นตอนในการติดตาม ดูแล และให้คำแนะนำ โดยการบูรณาการ ใช้แนวคิดการนิเทศที่สำคัญ 4 แนวคิด ประกอบด้วย แนวคิดการนิเทศแบบมีส่วนร่วม แนวคิดการนิเทศแบบร่วมพัฒนา แนวคิดการนิเทศแบบคลินิก และแนวคิดการนิเทศแบบกัลยาณมิตร มีเป้าหมายการนิเทศที่ชัดเจน เน้นผลลัพธ์ที่การเสริมสร้างสมรรถนะในด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครูทั้ง 3 ด้าน ประกอบด้วย ด้านความรู้ ความเข้าใจ ด้านทักษะ และด้านเจตคติ ซึ่งมีกระบวนการดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการ(Need analysis) โดยขั้นตอนนี้ เป็นการประชุม พุดคุยกับคณะผู้บริหารและคณะครูในโรงเรียน เพื่อสำรวจความคิดเห็นและความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรในโรงเรียน เพื่อนำไปประกอบในการวางแผนและกำหนดประเด็นในการพัฒนา

ขั้นที่ 2 การวางแผนการดำเนินงาน (Fictional planning) ผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานทุกฝ่าย ทั้งศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารและคณะครู ระดมสมอง ร่วมกันวางแผน กำหนดปฏิทิน และขั้นตอน กระบวนการในการปฏิบัติงาน รวมถึงกำหนดเป้าหมายร่วมกัน

ขั้นที่ 3 การเสริมสร้างความรู้ในการปฏิบัติงาน(Enhancing process of practices) ผู้วิจัยจัดอบรมครูในโรงเรียน ตามประเด็นการพัฒนา และตามปฏิทินที่วางไว้จากขั้นที่ 1 และขั้นที่ 2 เพื่อให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะและความสามารถในการปฏิบัติงาน

สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีคุณภาพ และยังเป็นการเสริมสร้างความมั่นใจในการทำงานให้แก่ครูอีกทางหนึ่งด้วย

ขั้นที่ 4 การปฏิบัติงานตามแผน (Performance) เป็นการลงมือปฏิบัติจริง โดยการนำความรู้จากขั้นที่ 3 มาปรับใช้ในการปฏิบัติงานตามแผนที่วางไว้ในแต่ละขั้นตอนอย่างเป็นระบบ ตามบทบาทหน้าที่ของตนเอง ทั้งในส่วนของผู้ให้การนิเทศ และผู้รับการนิเทศ

ขั้นที่ 5 การปฏิบัติการนิเทศแบบกัลยาณมิตร(Friendly supervision) ในขั้นนี้เป็นบทบาทของผู้นิเทศ ประกอบด้วยศึกษานิเทศก์ และคณะผู้บริหารสถานศึกษา ร่วมปฏิบัติการนิเทศโดยมุ่งเน้นการนิเทศแบบสร้างความเข้าใจ เน้นแนวทางที่ถูกต้อง โดยเป็นไปในรูปแบบกัลยาณมิตร ให้การยอมรับนับถือซึ่งกันและกัน ให้กำลังใจ และสนับสนุนในสิ่งที่ผู้รับการนิเทศต้องการ

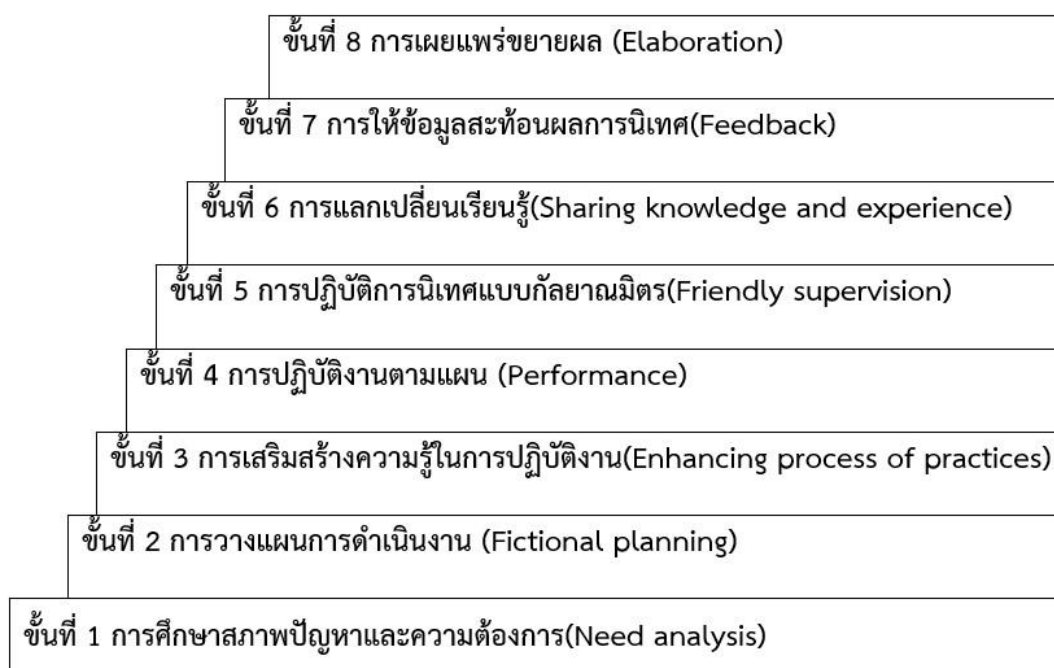
ขั้นที่ 6 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้(Sharing knowledge and experience) จัดการประชุม เพื่อให้ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ มีโอกาสได้ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ถึงกิจกรรมและเนื้อหาที่ได้เรียนรู้ไป เป็นการทบทวนในสิ่งที่ปฏิบัติ โดยอาศัยแนวคิดความรู้ ประสบการณ์และบริบทจากการปฏิบัติ เพื่อนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับของแต่ละบุคคลไปประยุกต์ใช้

ขั้นที่ 7 การให้ข้อมูลสะท้อนผลการนิเทศ(Feedback) ขั้นตอนนี้ เป็นบทบาทของผู้นิเทศ ที่จะเป็นผู้ให้ข้อมูลย้อนกลับ ข้อสังเกต จุดเด่น จุดที่ควรพัฒนา เพื่อครูจะได้นำไปปรับ และพัฒนาการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยเป็นการให้ข้อมูลสะท้อนผลการนิเทศแบบ Face to Face เพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้รับฟังและสามารถโต้แย้ง ให้เหตุผลได้ในขณะเดียวกัน

ขั้นที่ 8 การเผยแพร่ขยายผล (Elaboration) โดยการเผยแพร่ผลการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาจากการใช้รูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู จุดเด่น ข้อค้นพบ รวมถึงประเด็นที่สถานศึกษาอื่น ๆ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาของตนเอง โดยการเผยแพร่ในรูปแบบที่หลากหลาย เพื่อเป็นการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้รับการนิเทศ อาทิ การเผยแพร่ในสื่อออนไลน์ เช่น Facebook ,Line ของกลุ่มงานประกันคุณภาพการศึกษา รวมถึงเว็บไซต์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ภาพประกอบ 3 แสดงกระบวนการของรูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู

5. กิจกรรมและเนื้อหาในการนิเทศตามรูปแบบ

มีกิจกรรมทั้งหมดจำนวน 6 กิจกรรม ดังนี้

กิจกรรมที่ 1 การให้ความรู้เกี่ยวกับกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561

กิจกรรมที่ 2 แนวปฏิบัติการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2561

กิจกรรมที่ 3 มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามประกาศกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561

กิจกรรมที่ 4 แนวทางการประเมินคุณภาพการศึกษาแนวใหม่

กิจกรรมที่ 5 การจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง (Self Assessment Report : SAR) ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

กิจกรรมที่ 6 กรอบแนวทางการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสี่

6. เครื่องมือประกอบการใช้รูปแบบ

ประกอบด้วย คู่มือประกอบการใช้รูปแบบการนิเทศการศึกษา แบบบันทึกการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู และแบบวัดสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู

2.1 ผลการศึกษาคุณภาพของรูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู

ผู้วิจัยนำรูปแบบที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน ทำการประเมินรูปแบบใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความเป็นประโยชน์ ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเหมาะสม และด้านความถูกต้อง ปรากฏผลดังตาราง 5

ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นต่อรูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

รูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะ ด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู	Mean	S.D.	แปลผล
ด้านความเป็นประโยชน์			
1. รูปแบบที่สร้างขึ้นช่วยเสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู	4.33	0.50	มาก
2. รูปแบบที่สร้างขึ้นมีประโยชน์ต่อศึกษานิเทศก์ในการนิเทศครูด้านการประกันคุณภาพการศึกษา	4.44	0.53	มาก
3. ช่วยให้ครูได้รับการพัฒนาในด้านความรู้ ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา	4.11	0.60	มาก
4. ช่วยให้ครูได้รับการพัฒนาในด้านทักษะในการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา	4.56	0.53	มากที่สุด
5. ช่วยให้ครูมีความมั่นใจและมีเจตคติที่ดีต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา	4.22	0.44	มาก
รวมด้านความเป็นประโยชน์	4.33	0.52	มาก

ตาราง 5 (ต่อ)

รูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะ ด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู	Mean	S.D.	แปลผล
ด้านความเป็นไปได้			
6. รูปแบบที่สร้างขึ้นสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติจริงได้	4.22	0.83	มาก
7. รูปแบบที่สร้างขึ้นมีความสอดคล้องกับความต้องการในการเสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู	4.44	0.53	มาก
8. รูปแบบที่สร้างขึ้นสามารถเสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครูได้	4.00	0.87	มาก
รวมด้านความเป็นไปได้	4.22	0.75	มาก
ด้านความเหมาะสม			
9. โครงสร้างของรูปแบบ ซึ่งประกอบด้วยวัตถุประสงค์ของรูปแบบ หลักการของรูปแบบ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบ กระบวนการของรูปแบบ กิจกรรมในการนิเทศ และเครื่องมือประกอบการใช้รูปแบบมีความเหมาะสม	4.56	0.53	มากที่สุด
10. ขั้นตอนการดำเนินงานตามรูปแบบมีความเหมาะสม	4.11	0.78	มาก
11. กิจกรรมที่ใช้ในแบบมีความเหมาะสม	4.33	0.50	มาก
12. เนื้อหาที่ใช้ในกิจกรรมตามแบบมีความเหมาะสม	4.78	0.44	มากที่สุด
13. ระยะเวลาในการดำเนินการตามแบบมีความเหมาะสม	4.11	0.78	มาก
รวมด้านความเหมาะสม	4.38	0.65	มาก

ตาราง 5 (ต่อ)

รูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะ ด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู	Mean	S.D.	แปลผล
ด้านความถูกต้อง			
14. คู่มือการใช้รูปแบบมีความครอบคลุม ถูกต้องและชัดเจน	4.44	0.53	มาก
15. การจัดพิมพ์เนื้อหาที่ใช้ในกิจกรรมมีความถูกต้อง	3.89	0.78	มาก
16. มีขั้นตอนการดำเนินงานของรูปแบบชัดเจน	4.56	0.53	มากที่สุด
17. เครื่องมือที่ใช้ในรูปแบบมีความครอบคลุมและชัดเจน	4.33	0.50	มาก
รวมด้านความถูกต้อง	4.18	0.81	มาก
รวมทั้งหมด	4.31	0.62	มาก

จากตาราง 5 พบว่าความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ต่อบรรณการนเทศการศีกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศีกษาของครู มีความคิดเห็นภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.31 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านที่มีความเห็นด้วยสูงที่สุดเรียงจากมากไปหาน้อย คือ ด้านความเหมาะสม มีความคิดเห็นระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.38 รองลงมา คือ ด้านความเป็นประโยชน์ มีความคิดเห็นระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 ด้านความเป็นไปได้ มีความคิดเห็นระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.22 และด้านความถูกต้อง มีความคิดเห็นระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18 ตามลำดับ

**ตอนที่ 3 ผลการศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้าง
สมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู**

ผลการประเมินการใช้รูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกัน
คุณภาพการศึกษา

**1) ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการประเมินผลการใช้รูปแบบการ
นิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู**

ตาราง 6 แสดงข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการประเมินผลการใช้รูปแบบการนิเทศ
การศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
1. หญิง	51	62.96
2. ชาย	30	37.04
อายุ		
1. น้อยกว่า 30 ปี	7	8.64
2. ระหว่าง 30-39 ปี	31	38.27
3. ระหว่าง 40- 49 ปี	32	39.51
4. ระหว่าง 50-60 ปี	11	13.58
ตำแหน่ง		
1. ผู้อำนวยการโรงเรียน	1	1.23
2. รองผู้อำนวยการโรงเรียน	1	1.23
3. ครู คศ.4 วิทยฐานะเชี่ยวชาญ	0	0
4. ครู คศ.3 วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ	16	19.75
5. ครู คศ.2 วิทยฐานะชำนาญการ	18	22.22
6. ครู คศ.1	22	27.16
7. ครูผู้ช่วย	23	28.40

ตาราง 6 (ต่อ)

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน	ร้อยละ
วุฒิการศึกษาสูงสุด		
1.ปริญญาตรี	70	86.42
2.ปริญญาโท	10	12.35
3.ปริญญาเอก	1	1.23
ประสบการณ์การทำงาน		
1.ระหว่าง 1 – 5 ปี	16	19.75
2.ระหว่าง 6 – 10 ปี	7	8.64
3.ระหว่าง 11 – 15 ปี	28	34.57
4.ระหว่าง 16 – 20 ปี	12	14.81
5. 20 ปีขึ้นไป	18	22.22
ประสบการณ์ในการทำงานประกัน		
คุณภาพการศึกษา		
1.ระหว่าง 1 – 5 ปี	26	32.10
2.ระหว่าง 6 – 10 ปี	18	22.22
3.ระหว่าง 11 – 15 ปี	10	12.35
4.ระหว่าง 16 – 20 ปี	18	22.22
5. 20 ปีขึ้นไป	9	11.11

จากตาราง 6 พบว่าในการประเมินผลการใช้รูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 62.96 มีอายุระหว่าง 40-49 ปี คิดเป็นร้อยละ 39.51 อยู่ในตำแหน่งครูผู้ช่วย คิดเป็นร้อยละ 28.40 มีวุฒิการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 86.42 มีประสบการณ์การทำงานระหว่าง 11-15 ปี คิดเป็นร้อยละ 34.57 และมีประสบการณ์ในการทำงานประกันคุณภาพการศึกษา ระหว่าง 1-5 ปี คิดเป็นร้อยละ 32.10 ตามลำดับ

2) ผลการประเมินและเปรียบเทียบสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพ การศึกษาด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านทักษะและด้านเจตคติของครูในการประกัน คุณภาพการศึกษา ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะ ด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู

ตาราง 7 แสดงการเปรียบเทียบด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านทักษะและด้านเจตคติของครู ในการ ประกันคุณภาพการศึกษา ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะ ด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู

ด้าน	ก่อน		หลัง		t	Sig.
	Mean	S.D.	Mean	S.D.		
ด้านความรู้ความเข้าใจ	25.69	1.74	46.96	1.47	89.502**	.000
ด้านทักษะในการประกัน คุณภาพการศึกษา	2.95	0.94	4.51	0.53	17.057**	.000
ด้านเจตคติของครู	2.74	0.90	4.54	0.50	31.422**	.000

*p-value < 0.01

จากตาราง 7 พบว่าเมื่อเปรียบเทียบความด้านรู้ความเข้าใจ ด้านทักษะในการประกัน คุณภาพการศึกษา และด้านเจตคติของครู หลังการใช้รูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้าง สมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ในทุกด้านสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบการนิเทศการศึกษา ที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

เมื่อแยกประเด็นในการเปรียบเทียบสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู ทั้ง 3 ด้าน พบว่า

1. **ด้านความรู้ความเข้าใจ** พบว่าคะแนนประเมินความรู้ความเข้าใจของครู ก่อน และหลังการใช้รูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษา มี คะแนนก่อนเรียนอยู่ระหว่าง 21-28 คะแนน และคะแนนหลังเรียนอยู่ระหว่าง 44-49 คะแนน

2. **ด้านทักษะ** ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านการประเมินทักษะในการ ประกันคุณภาพการศึกษาของครู ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้าง สมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู ตามตาราง 7

ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านการประเมินทักษะในการประกันคุณภาพ การศึกษาของครู ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู

ด้านทักษะในการประกันคุณภาพการศึกษา	ก่อน		หลัง	
	Mean	S.D.	Mean	S.D.
การดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพการศึกษา				
1. นโยบายการปฏิรูปการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษา	3.15	0.98	4.49	0.53
2. ปฏิบัติตามกฎหมายกระทรวง การประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561	2.65	0.96	4.63	0.49
3. การวิเคราะห์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน	3.35	0.82	4.58	0.54
4. การกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษา	3.09	0.92	4.42	0.52
5. การกำหนดค่าเป้าหมายของสถานศึกษา	2.89	0.82	4.52	0.50
การวิเคราะห์แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา				
6. การดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา	3.25	0.98	4.59	0.49
7. การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	3.20	0.94	4.65	0.48
8. การนำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาสู่การปฏิบัติ	2.65	0.91	4.46	0.55
9. การดำเนินการตามแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา	2.58	0.80	4.58	0.50
10. การกำหนดความต้องการในการพัฒนา	3.38	0.78	4.46	0.53
11. การกำหนดระดับคุณภาพของสถานศึกษาตามรูปแบบการประเมินแนวใหม่	3.15	0.82	4.63	0.49
12. การประเมินผล และตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา	3.22	0.87	4.49	0.55

ตาราง 8 (ต่อ)

ด้านทักษะในการประกันคุณภาพ การศึกษา	ก่อน		หลัง	
	Mean	S.D.	Mean	S.D.
การพัฒนากิจการจัดทำรายงาน การประเมินตนเอง				
13. วิเคราะห์โครงการ กิจกรรม ในการประเมิน คุณภาพภายในที่สอดคล้องกับมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษา	2.89	0.81	4.47	0.59
14. การจัดทำรายงานการประเมินตนเอง (Self Assessment Report : SAR) ตามรูปแบบ การประเมินแนวใหม่	2.90	0.80	4.53	0.53
15. การนำผลการประเมินคุณภาพภายในของ สถานศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาของสถานศึกษา	3.09	0.99	4.44	0.52
16. ออกแบบระบบการประกันคุณภาพ การศึกษาภายในสถานศึกษา	2.30	0.89	4.53	0.55
การประเมินคุณภาพภายนอก				
17. การเชื่อมโยงระหว่างการประกันคุณภาพ ภายในและการประเมินคุณภาพภายนอก	2.14	0.85	4.42	0.54
18. การวิเคราะห์กรอบแนวทางการประเมิน คุณภาพภายนอกรอบสี่	3.43	0.81	4.23	0.43
19. การนำเสนอข้อมูลในการเข้ารับการ ประเมินคุณภาพภายนอกรอบสี่	2.35	0.82	4.54	0.50
20. การพิจารณาสถานศึกษา สรรหาเอกสาร ร่องรอยเพื่อขอเข้ารับการประเมินความโด เด่นของสถานศึกษา	3.42	0.74	4.59	0.54
ค่าเฉลี่ยรวม	2.95	0.94	4.51	0.53

จากตาราง 8 พบว่าการประเมินทักษะในการประกันคุณภาพการศึกษาของครู ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู มีทักษะการประกันคุณภาพก่อนการใช้รูปแบบในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.95 โดยมีทักษะสูงสุด 3 ลำดับแรกคือ การวิเคราะห์กรอบแนวทางการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสี่ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.43 รองลงมาคือ การพิจารณาสถานศึกษา สรรหาเอกสาร ร่องรอยเพื่อขอเข้ารับการประเมินความโดดเด่นของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.42 และการกำหนดความต้องการในการพัฒนา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.38 ตามลำดับ และมีคะแนนหลังการใช้รูปแบบ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.51 โดยมีทักษะสูงสุด 3 ลำดับแรกคือ การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.65 รองลงมาคือ ปฏิบัติตามกฎหมายกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 และการกำหนดระดับคุณภาพของสถานศึกษาตามรูปแบบการประเมินแนวใหม่ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.63 ส่วนการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา และการพิจารณาสถานศึกษา สรรหาเอกสาร ร่องรอยเพื่อขอเข้ารับการประเมินความโดดเด่นของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.59 ตามลำดับ

3. ด้านเจตคติ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านเจตคติของครูก่อนและหลังการใช้รูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู ตามตาราง 9

ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านเจตคติของครู ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู

ด้านเจตคติ	ก่อน		หลัง	
	Mean	S.D.	Mean	S.D.
ต่อการประกันคุณภาพการศึกษา				
ความตระหนักถึงความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา				
1. การเห็นความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา	2.99	0.75	4.68	0.47
2. ความตระหนักในบทบาทหน้าที่ต่อการประกันคุณภาพการศึกษา	3.00	0.85	4.51	0.50
3. ความตระหนักในการพัฒนาตนเองเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน	2.54	0.96	4.54	0.50

ตาราง 9 (ต่อ)

ด้านเจตคติ	ก่อน		หลัง	
	Mean	S.D.	Mean	S.D.
ต่อการประกันคุณภาพการศึกษา				
4. ความตระหนักในการพัฒนาตนเองเกี่ยวกับ การประเมินคุณภาพภายนอก	2.79	0.80	4.75	0.43
การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน				
5. การมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาของ สถานศึกษา	2.95	0.82	4.52	0.50
6. การมีส่วนร่วมในด้านการวางแผนการ ปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพ การศึกษา	2.65	0.90	4.40	0.52
7. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านการ ประกันคุณภาพการศึกษา	2.63	0.95	4.65	0.48
8. การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นโอกาสใน การพัฒนางานของตนเอง	2.51	0.91	4.27	0.45
การสนับสนุนในการดำเนินงาน				
9. การประกันคุณภาพการศึกษาทำให้เกิดการ เรียนรู้หลากหลายรูปแบบ	2.78	0.97	4.47	0.53
10. การส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษามี ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพ การศึกษาเป็นเรื่องที่สำคัญ	2.41	0.86	4.69	0.46
11. การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ส่งผลให้สถานศึกษามีการพัฒนาอย่าง ต่อเนื่อง	2.74	0.80	4.52	0.50
12. การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ส่งผลให้บุคลากรในสถานศึกษามีความ กระตือรือร้นในการพัฒนาการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน	2.89	0.97	4.56	0.50

ตาราง 9(ต่อ)

ด้านเจตคติ ต่อการประกันคุณภาพการศึกษา	ก่อน		หลัง	
	Mean	S.D.	Mean	S.D.
13. ร่วมรับผิดชอบ ช่วยเหลือ สนับสนุนในการ ดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาอย่าง เต็มใจ	2.49	0.90	4.51	0.50
14. มีความมุ่งมั่น พยายามทำร่างกาย กำลังใจเพื่อ พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา	2.94	0.94	4.41	0.49
15. พร้อมที่จะนำผลการประเมินมาปรับปรุง และพัฒนาตนเองและสถานศึกษา	2.83	0.86	4.59	0.49
ค่าเฉลี่ยรวม	2.74	0.90	4.54	0.50

จากตาราง 9 พบว่าด้านเจตคติของครู ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการนิเทศการศึกษาที่
เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู ก่อนการใช้รูปแบบมีเจตคติอยู่ใน
ระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.74 โดยมีเจตคติสูงสุด 3 ลำดับแรกคือ ความตระหนักใน
บทบาทหน้าที่ต่อการประกันคุณภาพการศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.00 รองลงมาคือ การเห็น
ความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.99 และการมีส่วนร่วมในการ
พัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.95 ตามลำดับ และมีคะแนนหลังการใช้
รูปแบบ ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.54 โดยมีเจตคติสูงสุด 3 ลำดับแรก
คือ ความตระหนักในการพัฒนาตนเองเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายนอก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ
4.75 รองลงมาคือ การส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษา มีความเข้าใจเกี่ยวกับการประกัน
คุณภาพการศึกษาเป็นเรื่องที่สำคัญ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.69 และการเห็นความสำคัญของการ
ประกันคุณภาพการศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.68 ตามลำดับ

4. ผลการประเมินความพึงพอใจของครูที่มีต่อรูปแบบการนิเทศการศึกษาที่
เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู ดังตาราง 10

ตาราง 10 ตารางแสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของครูที่มีต่อรูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู

รายการประเมิน	Mean	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
ความเหมาะสม			
1. ความเหมาะสมของรูปแบบ ขั้นตอน และกระบวนการ	4.64	0.48	มากที่สุด
2. ความเหมาะสมของเนื้อหา กับระยะเวลาการจัดกิจกรรม	4.52	0.55	มากที่สุด
3. เนื้อหาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของรูปแบบ	4.72	0.45	มากที่สุด
4. ความทันสมัยของเนื้อหาและกิจกรรม	4.56	0.52	มากที่สุด
5. ระยะเวลาของรูปแบบมีความเหมาะสม	4.59	0.49	มากที่สุด
การนำไปใช้ประโยชน์			
6. มีความเป็นระบบ ชัดเจน เข้าใจง่าย	4.57	0.52	มากที่สุด
7. มีความยืดหยุ่นตามบริบทของสถานศึกษา	4.41	0.52	มาก
8. การมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และแสดงความคิดเห็น	4.41	0.52	มาก
9. มีส่วนร่วมและมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างทั่วถึง	4.40	0.56	มาก
10. ความรู้ ความเข้าใจในการประกันคุณภาพการศึกษา หลังการใช้รูปแบบฯ	4.46	0.50	มาก
11. สามารถนำกิจกรรมไปปรับใช้ในการปฏิบัติจริงได้	4.54	0.50	มากที่สุด
12. ความมั่นใจในการนำความรู้ ทักษะ ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินงาน	4.68	0.47	มากที่สุด
13. ความมั่นใจในการเผยแพร่/ถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับให้แก่บุคคลอื่นได้	4.52	0.55	มากที่สุด
บรรยากาศในระหว่างการใช้รูปแบบ			
14. มีบรรยากาศแบบกัลยาณมิตร	4.47	0.57	มาก
15. บรรยากาศและความน่าสนใจในการจัดกิจกรรม	4.62	0.51	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.54	0.52	มากที่สุด

จากตาราง 10 พบว่าความพึงพอใจของครูที่มีต่อรูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.54 โดยมีความพึงพอใจสูงสุด 3 ลำดับแรกคือ เนื้อหาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของรูปแบบ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.72 รองลงมาคือ ความมั่นใจในการนำความรู้ ทักษะ ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินงาน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.68 และความเหมาะสมของรูปแบบ ขั้นตอน และกระบวนการ ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.64 ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

งานวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบของสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู เพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู และเพื่อศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู โดยใช้แบบสัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ แบบประเมินรูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู และแบบสอบถามความพึงพอใจของครูต่อรูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 18 ท่าน และกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 81 ท่าน ผลการศึกษาจะนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. องค์ประกอบของสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู

องค์ประกอบของสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ

1. องค์ประกอบด้านความรู้ความเข้าใจ หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจของครู ในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย นโยบายการปฏิรูประบบการประเมิน และการประกันคุณภาพการศึกษา กฎกระทรวงเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน แนวปฏิบัติการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน และแนวทางการประเมินคุณภาพภายนอก

2. ด้านทักษะ หมายถึง ความสามารถของครูในการวิเคราะห์และกำหนด มาตรฐานของสถานศึกษา จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา นำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาสู่การปฏิบัติ การกำหนดระดับคุณภาพของสถานศึกษา และจัดทำรายงานการประเมินตนเอง (Self Assessment Report : SAR) การนำผลการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการเตรียมนำเสนอข้อมูลที่เหมาะสม ชัดเจนและเชื่อถือได้เพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอก

3.ด้านเจตคติ หมายถึง ความรู้สึกของครูที่แสดงออกถึงความรู้สึกทางบวก ที่มีต่อการประกันคุณภาพการศึกษา มีความตระหนักและเห็นความสำคัญ มีความสนใจ มุ่งมั่น มีส่วนร่วมและสนับสนุนการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา

2. การพัฒนารูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู

รูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครูที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีองค์ประกอบ 6 ส่วน คือ(1)วัตถุประสงค์ของรูปแบบ (2)หลักการของรูปแบบ (3)แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบ (4)กระบวนการของรูปแบบ (5)กิจกรรมและเนื้อหาในการนิเทศตามรูปแบบ และ(6)เครื่องมือประกอบการใช้รูปแบบ โดยมีกระบวนการของรูปแบบการนิเทศการศึกษา 8 ขั้นตอน ได้แก่ การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการ การวางแผนการดำเนินงาน การเสริมสร้างความรู้ในการปฏิบัติงาน การปฏิบัติงานตามแผน การปฏิบัติกรนิเทศแบบกัลยาณมิตร การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การให้ข้อมูลสะท้อนผลการนิเทศ และการเผยแพร่ขยายผล โดยผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการนิเทศการศึกษา มีความเห็นว่ารูปแบบดังกล่าวมีความเหมาะสม ความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ และความถูกต้อง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.32 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านที่มีความเห็นด้วยสูงที่สุดเรียงจากมากไปหาน้อย คือ ด้านความเหมาะสม มีความคิดเห็นระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.38 รองลงมาคือ ด้านความเป็นประโยชน์ มีความคิดเห็นระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 ด้านความเป็นไปได้ มีความคิดเห็นระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.22 และด้านความถูกต้อง มีความคิดเห็นระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18 ตามลำดับ

3. ประสิทธิภาพของรูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู

3.1 ผลการประเมินสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู ความด้านรู้ ความเข้าใจ ด้านทักษะ และด้านเจตคติของครู ในการประกันคุณภาพการศึกษาก่อนและหลังการใช้รูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู ในทุกด้าน พบว่าหลังการใช้รูปแบบ ครูมีสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษา สูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 โดยแยกเป็นรายด้านดังต่อไปนี้

3.1.1 คะแนนประเมินความรู้ความเข้าใจของครู ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษา มีคะแนนก่อนเรียนอยู่ระหว่าง 21-28 คะแนน และคะแนนหลังเรียนอยู่ระหว่าง 44-49 คะแนน

3.1.2 การประเมินทักษะในการประกันคุณภาพการศึกษาของครู ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู มีทักษะการประกันคุณภาพก่อนการใช้รูปแบบในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.95 และมีคะแนนหลังการใช้รูปแบบ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.51

3.1.3 การประเมินด้านเจตคติของครู ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู ก่อนการใช้รูปแบบมีเจตคติอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.74 และหลังการใช้รูปแบบ มีเจตคติอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.54

3.2 ผลการประเมินความพึงพอใจของครูที่มีต่อรูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.54

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำข้อค้นพบที่สำคัญมาอภิปรายผลและนำไปสู่ข้อเสนอแนะ ที่เป็นประโยชน์ต่อรูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู ดังนี้

1. องค์ประกอบของสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู

จากผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู คือ มี 3 องค์ประกอบ คือ 1) ด้านความรู้ความเข้าใจในเรื่องระบบประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย นโยบายการปฏิรูประบบการประเมินและการประกันคุณภาพการศึกษา กฎกระทรวงเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน แนวปฏิบัติการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน และแนวทางการประเมินคุณภาพภายนอก 2) ด้านทักษะ ครูต้องมีความสามารถในการวิเคราะห์และกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษา จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา นำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาสู่การปฏิบัติ การกำหนดระดับคุณภาพของสถานศึกษา และจัดทำรายงานการประเมินตนเอง (Self Assessment Report : SAR) สามารถนำผลการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการเตรียมนำเสนอข้อมูลที่เหมาะสม ชัดเจนและเชื่อถือได้เพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอก และ 3) ด้านเจตคติ ครูควรมีความรู้ลึกทางบวกต่อการประกันคุณภาพการศึกษา มีความตระหนักและเห็นความสำคัญ มีความสนใจ มุ่งมั่น มีส่วนร่วมและสนับสนุนการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อสร้างแรงขับเคลื่อนต่อการพัฒนาสมรรถนะครู ซึ่ง

สอดคล้องกับแนวคิดของกษกร รุ่งหัวไผ่ (2559, 21) กล่าวถึงองค์ประกอบของสมรรถนะว่าประกอบไปด้วย ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) และคุณลักษณะส่วนบุคคลหรือเจตคติ (Attribute) สมรรถนะในที่นี้จึงหมายถึงความรวมถึงพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดประสิทธิผลในการทำงานสูงสุด ประกอบกับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิจากการสัมภาษณ์ ได้มีความเห็นที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันว่า การพัฒนาสมรรถนะหลักทั้ง 3 ด้านของครูนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะครูเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน การส่งเสริมสมรรถนะครูจึงควรมีรูปแบบที่ชัดเจน มีเนื้อหาและกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อครูในการนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง

2. การพัฒนารูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู

จากผลการวิจัยพบว่า จากการประเมินรูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 9 ท่าน พบว่าความคิดเห็นต่อรูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู มีความคิดเห็นภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.32 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านที่มีความเห็นด้วยสูงที่สุดเรียงจากมากไปหาน้อย คือ ด้านความเหมาะสม มีความคิดเห็นระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.38 รองลงมาคือ ด้านความเป็นประโยชน์ มีความคิดเห็นระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 ด้านความเป็นไปได้ มีความคิดเห็นระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.22 และด้านความถูกต้อง มีความคิดเห็นระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18 ตามลำดับ จากรูปแบบที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่า ด้านความเหมาะสม โดยเฉพาะด้านเนื้อหาที่ใช้ในกิจกรรมตามรูปแบบ มีคะแนนสูงกว่าด้านอื่นอย่างเห็นได้ชัด สืบเนื่องมาจากเนื้อหาที่ใช้ในกิจกรรม อันประกอบไปด้วย กฎกระทรวงว่าด้วยการประกันคุณภาพการศึกษา แนวปฏิบัติการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน แนวทางการประเมินคุณภาพการศึกษาแนวใหม่ และการจัดทำรายงานการประเมินตนเอง (Self Assessment Report : SAR) มีความชัดเจน และมีความทันสมัย สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ในการดำเนินงานได้จริง และตรงกับบริบทของสถานศึกษา ส่วนในด้านความถูกต้องนั้น ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่ารูปแบบมีความถูกต้องดีแล้ว แต่การใช้ข้อความบางข้อความอาจจะยังไม่ชัดเจน อาจจะทำให้การสื่อความหมายพลาดไปได้ และได้เน้นไปในทางรูปแบบของการจัดพิมพ์ ที่มีการพิมพ์ตกหล่นไปบางส่วน ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการแก้ไขให้ถูกต้องเรียบร้อยแล้ว แสดงให้เห็นว่ารูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นรูปแบบการนิเทศที่มีความเหมาะสม และเป็นประโยชน์ เนื่องจากเป็นการนิเทศที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วม

ร่วม และเน้นการปฏิบัติจริง รวมถึงมีการเสริมสร้างความรู้ในการปฏิบัติงาน เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับครู และครูสามารถนำความรู้ที่ได้รับ ไปใช้ประโยชน์ สอดคล้องกับแนวคิดของไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ (2552, 10-11) ซึ่งได้กล่าวว่าหลักการนิเทศการศึกษาจะมีความหมายสำหรับครู ก็ต่อเมื่อการนิเทศนั้นแสดงให้เห็นว่าเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องและมีเหตุผลต่อผู้รับการนิเทศโดยตรง นั่นคือจะต้องทำให้ครูได้มีส่วนร่วมในการพิจารณาว่า จะให้ผู้ทำการนิเทศช่วยเหลือในเรื่องใดจึงจะเป็นที่ต้องการ และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของEkundayo et al. (2013, 8) ได้ศึกษาสิ่งที่ท้าทายการนิเทศการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา และแนวทางที่ควรปฏิบัติต่อไป การศึกษาพบว่า การนิเทศควรมีผู้นำเพื่อทำหน้าที่ดูแล ช่วยเหลือ ประเมิน ชี้แนะครู และผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้แน่ใจว่าสถานศึกษาได้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ การนิเทศที่ประสบผลสำเร็จ จะส่งผลให้วิสัยทัศน์ของโรงเรียนได้นำมาเป็นแนวทาง ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงระบบ ที่เอื้อต่อการพัฒนาโรงเรียน ส่วนการนิเทศการสอน คือกระบวนการออกแบบเพื่อพัฒนา โดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญ และเป็นกระบวนการที่นำมาใช้ให้เป็นประโยชน์อย่างต่อเนื่อง ดังนั้นศึกษานิเทศก์จึงต้องมีโอกาสที่จะส่งเสริมการจัดกิจกรรมของโรงเรียน และให้โรงเรียนแน่ใจว่ามีกิจกรรมที่จะเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนได้จริงศึกษานิเทศก์ที่ประสบผลสำเร็จนั้น ควรเป็นผู้มีความรู้กว้างขวาง เช่นความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการ ภาวะผู้นำ รวมถึงวัฒนธรรมของโรงเรียนและชุมชน

3. ประสิทธิภาพของรูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู

การประเมินผลการใช้รูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 62.96 มีอายุระหว่าง 40 - 49 ปี คิดเป็นร้อยละ 39.51 อยู่ในตำแหน่งครูผู้ช่วย คิดเป็นร้อยละ 28.40 มีวุฒิการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 86.42 มีประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 11-15 ปี คิดเป็นร้อยละ 34.57 และมีประสบการณ์ในการทำงานประกันคุณภาพการศึกษา ระหว่าง 1 - 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 32.10 ตามลำดับ

จากผลการวิจัยพบว่า คะแนนประเมินความรู้ความเข้าใจของครู ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู มีคะแนนก่อนเรียนอยู่ระหว่าง 21-28 คะแนน และคะแนนหลังเรียนอยู่ระหว่าง 44-49 คะแนน การประเมินทักษะในการประกันคุณภาพการศึกษาของครู ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู มีทักษะการประกันคุณภาพก่อนการใช้รูปแบบในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.95 โดยมีทักษะ

สูงสุด 3 ลำดับแรกคือ การวิเคราะห์กรอบแนวทางการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสี่ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.43 รองลงมาคือ การพิจารณาสถานศึกษา สรรหาเอกสาร ร้องรอยเพื่อขอเข้ารับการประเมินความโดดเด่นของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.42 และการกำหนดความต้องการในการพัฒนา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.38 ตามลำดับ และมีคะแนนหลังการใช้รูปแบบในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.51 โดยมีทักษะสูงสุด 3 ลำดับแรกคือ การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.65 รองลงมาคือ ปฏิบัติตามกฎหมายกระทรวง การประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 และการกำหนดระดับคุณภาพของสถานศึกษาตามรูปแบบการประเมินแนวใหม่ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.63 และการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา และการพิจารณาสถานศึกษา สรรหาเอกสาร ร้องรอยเพื่อขอเข้ารับการประเมินความโดดเด่นของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.59 ตามลำดับ เห็นได้ชัดว่า สมรรถนะด้านความรู้ความเข้าใจ และด้านทักษะในการประกันคุณภาพการศึกษาของครูหลังการใช้รูปแบบ มีค่าการพัฒนาที่สูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัด อาจเนื่องมาจากคณะครูมีประสบการณ์ในการทำงานสูง อายุการทำงานส่วนใหญ่ อยู่ระหว่าง 11-15 ปี เมื่อได้รับการทบทวน และเสริมสร้างความรู้เพิ่มเติม ตามกระบวนการของรูปแบบ ทำให้สามารถดึงศักยภาพที่มีอยู่ออกมาได้อย่างรวดเร็ว สอดคล้องกับผลงานวิจัยของเอกสิทธิ์ ชนินทรภูมิ (2554) ซึ่งทำการวิจัยเรื่องสมรรถนะครูกับการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนสาธิตในจังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า 1.สมรรถนะครูของโรงเรียนสาธิตในจังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตได้ดังนี้ 1) ด้านสมรรถนะหลักและ 2) ด้านสมรรถนะประจำสายงาน 2.การประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนสาธิตในจังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากเรียงตามลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตได้ดังนี้ 1) มาตรฐานด้านอัตลักษณ์ของสถานศึกษา 2) มาตรฐานด้านมาตรการส่งเสริม 3) มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน 4) มาตรฐานด้านการจัดการศึกษา และ 5) มาตรฐานด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ 3. สมรรถนะครูกับการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนสาธิตในจังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Ozcelik and Ferman (2006) ซึ่งได้ศึกษาเกี่ยวกับสมรรถนะ ผลการศึกษาพบว่า สมรรถนะเป็นส่วนหนึ่งในการจัดการพัฒนาทรัพยากรบุคคล การศึกษาครั้งนี้เป็นการตรวจสอบจุดหมายของสมรรถนะที่มีส่วนในการจัดการพัฒนาทรัพยากรบุคคล (Human Resource Management : HRM) ในองค์กร รวมทั้งการทบทวนเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องตามมุมมองต่าง ๆ ในเรื่องของสมรรถนะ จากการสร้างทฤษฎีก่อนหน้านี้และหลักฐานที่สังเกตได้บางอย่าง กรอบของสมรรถนะใหม่ได้มีการพัฒนาดีขึ้น จุดมุ่งหมายที่สำคัญของการวิจัย

เน้นการยืนยันการนำสมรรถนะได้ใช้ในการพัฒนาทรัพยากรบุคคล ทักษะ และอุปนิสัยในองค์กรต่าง ๆ

ส่วนในด้านเจตคติของครู ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู ก่อนการใช้รูปแบบมีเจตคติอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.74 โดยมีเจตคติสูงสุด 3 ลำดับแรกคือ ความตระหนักในบทบาทหน้าที่ต่อการประกันคุณภาพการศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.00 รองลงมาคือ การเห็นความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.99 และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.95 ตามลำดับ และมีเจตคติหลังการใช้รูปแบบในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.54 โดยมีเจตคติสูงสุด 3 ลำดับแรกคือ ความตระหนักในการพัฒนาตนเองเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายนอก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.75 รองลงมาคือ การส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษามีความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นเรื่องที่สำคัญ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.69 และการเห็นความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.68 ตามลำดับ เห็นได้ชัดว่าครูมีความตระหนักในการพัฒนาตนเองเกี่ยวกับการประเมินภายนอกเพิ่มขึ้น จากบันทึกการนิเทศ ครูให้ความสนใจในเรื่องของการประเมินคุณภาพภายนอกเป็นอย่างมาก อาจเนื่องมาจากครูทุกคนมีภาระงานที่เกี่ยวข้องกับการประเมินภายนอก และรับรู้ร่วมกันว่าการประเมินภายนอกเป็นเรื่องของครูทุกคน ไม่ใช่เป็นภาระความรับผิดชอบของคนหนึ่งคนใด ประกอบกับผู้วิจัยได้ปฏิบัติการนิเทศแบบกัลยาณมิตร ทำให้ครูเกิดความไว้วางใจ และมีความใกล้ชิดกันมากขึ้น จึงเกิดการเปิดใจยอมรับในกิจกรรมต่าง ๆ อย่างดียิ่ง ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของChamberlin (2000, 4) ได้ศึกษาพฤติกรรมอวัจนภาษาและความประทับใจเริ่มแรกแห่งความไว้วางใจในความสัมพันธ์ ระหว่างครูและศึกษานิเทศก์ ผลการศึกษาเป็นไปตามสมมติฐานคือ ความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับศึกษานิเทศก์ ส่งผลให้ครูเกิดความไว้วางใจ มากกว่าการแสดงความมีอำนาจเหนือกว่าของศึกษานิเทศก์ และความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดยังมีระดับคะแนน ด้านความเหมาะสม และความมีประสิทธิภาพ มากกว่าการแสดงว่ามีอำนาจเหนือกว่า นอกจากนี้การรับรู้ของครูว่าเกิดความไว้วางใจในศึกษานิเทศก์ มีค่าสหสัมพันธ์กับความเหมาะสมและความมีประสิทธิภาพ การกระตุ้นให้เกิดความไว้วางใจ คือ คุฏญแจเบื้องต้นของความสัมพันธ์ ระหว่างครูและศึกษานิเทศก์

เมื่อเปรียบเทียบสมรรถนะความด้านรู้ความเข้าใจ ด้านทักษะ และด้านเจตคติของครูในการประกันคุณภาพการศึกษาก่อนและหลังการใช้รูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู ในทุกด้าน พบว่าหลังการใช้รูปแบบ

ครูมีสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษา สูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

ความพึงพอใจของครูที่มีต่อรูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.54 โดยมีความพึงพอใจสูงสุด 3 ลำดับแรกคือ เนื้อหาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของรูปแบบ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.72 รองลงมาคือ ความมั่นใจในการนำความรู้ ทักษะ ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินงาน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.68 และความเหมาะสมของรูปแบบ ขั้นตอน และกระบวนการ ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.64 ตามลำดับ เห็นได้ว่าเมื่อมีรูปแบบการนิเทศที่สามารถตอบโจทย์ได้ สามารถนำแนวทางในการนิเทศไปใช้ได้จริง และเกิดประโยชน์ต่อครูและสถานศึกษา ครูก็มีความมั่นใจในการนำความรู้ ประสบการณ์ที่ได้รับ ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วาโร เฟิงส์วส์ดี (2553, 3) ที่กล่าวว่า รูปแบบคือกรอบความคิดทางด้านหลักการ วิธีการดำเนินงาน และเกณฑ์ต่าง ๆ ของระบบ ที่สามารถยึดถือเป็นแนวทางในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ได้ และสอดคล้องกับเบลลิงเกอร์ (Bellinger. 2004 : 1) ที่ให้ความหมายของรูปแบบว่าหมายถึง การแสดงให้เห็นระบบ ที่แสดงให้เห็นรายละเอียด ส่วนประกอบ เพื่อแก้ไขหรืออุดช่องว่างของระบบ ซึ่งมีจุดมุ่งหมายให้ระบบมีความสมบูรณ์ และรองรับการทำงานจริงได้หมด

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครูที่สร้างขึ้น เป็นรูปแบบที่สามารถพัฒนาสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครูให้สูงขึ้นได้ ดังนั้น หน่วยงานต้นสังกัดควรนำรูปแบบนี้ไปใช้กับโรงเรียนขนาดใหญ่ในสังกัด และหากต้องการนำไปใช้กับโรงเรียนขนาดอื่น ๆ ก็สามารถปรับใช้ได้ โดยลดหรือเพิ่มระยะเวลาในการดำเนินการในขั้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยเพิ่มลดระยะเวลาให้เหมาะสมกับจำนวนบุคคล

1.2 เนื้อหาและกิจกรรมที่ใช้ในการเสริมสร้างความรู้ในการปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ควรเป็นเนื้อหาที่มีความเหมาะสม ตรงประเด็น มีความทันสมัย เป็นปัจจุบัน และทันต่อเหตุการณ์ จะเป็นการเรียนรู้ที่มีความหมาย

1.3 ในการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ควรมีการสะท้อนผลการนิเทศ เพื่อให้ครูได้รับรู้จุดเด่น และข้อค้นพบ เพื่อครูจะได้มุ่งพัฒนาตามศักยภาพของตนเอง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 รูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู เป็นรูปแบบที่สามารถพัฒนาสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครูให้สูงขึ้น ดังนั้นจึงควรมีการวิจัยเพิ่มเติมโดยนำรูปแบบการนิเทศการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาสมรรถนะด้านอื่นของครู เช่น ด้านการจัดการการเรียนการสอน เป็นต้น

2.2 ควรมีการวิจัยและพัฒนาในรูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เน้นการมีส่วนร่วมของเครือข่ายการพัฒนา

2.3 ควรใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยมาพัฒนารูปแบบการนิเทศการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรมชัดเจนเพื่อการปฏิบัติงานที่สะดวก รวดเร็ว เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อการประกันคุณภาพการศึกษาของครู

2.4 ควรมีการศึกษาเชิงเปรียบเทียบในการนำรูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครูไปใช้ในสถานศึกษาต่างสังกัด

2.5 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู

บรรณานุกรม

- Adeolu, J. A. (2011). Teachers' Professional Development and Quality Assurance In Nigerian Secondary Schools. *World Journal of Education*, 1(2), 144-145.
- Aung, m. (2017). *Teacher Competency Standards Framework (TCSF) Beginning Teachers*. In. https://www.lexutor.ca/myanmar/TCSF_v2.pdf
- Bandary, M. S. A. (2005). Meeting the challenges: The develop colleges of education. *Hingher Education*, 50(2), 181-195.
- Chamberlin, C. R. (2000). *Nonverbal behaviors and initial impressions of trustworthiness. In teacher-supervisor relationships: Communication Education*.
- Clark, A. T. (2004). An expioration of combined distance and direct supervision experiences. <http://www.umi.com/dissertations/fullcit/3115457>
- Commission, E. (2018). *Quality assurance for school development*. In. https://www.schooleducationgateway.eu/downloads/Governance/2018-wgs2-quality-assurance-school_en.pdf
- Ekundayo, H. T., Oyerinde, D. O., & Kolaweke, A. O. (2013). Effective Supervision of Instruction in Nigerian Secondary Schools : Issues, Challenges and the Way Forward. *Journal of Education and Practice*.
- Franseth Jame. (1961). *Supervision as Leadership* New York: Row Prettersen and Company.
- Gold hammer, R., Anderson, R. H., & Krajewski, R. J. (1980). *Clinical Supervision*. New York: Holt Rinehart and Winston.
- Good, C. V. (1973). *Dictionary of Education*. New York: McGraw-Hill Book.
- Gwynn, M. J. (1974). *Theory and practice of supervision*. New York: Dodd Mead and Company.
- Hoy, K. W., & Forsyth, B. P. (1986). *Effective supervision: Theory into practice*. New York: Random House.
- Keeves, P. J. (1988). *Model and Model Building* Educational Research Methodology and Measurement : An International Handbook. Oxford: Pergamon.

- Langbell, L. J. (2006). Collaborative Quality assurance policy development for private to public post-secondary articulation. *Digital Dissertations*, 44(1), 57.
- Longman. (1987). *Longman Dictionary of Contemporary English*. England: Clay.
- Mark, R. J., & Stoop, K. (1985). *Handbook of educational supervision : a guide of the practice*.
- Martin, D. (2006). A review of quality education concepts improve teaching. *Digital Dissertations*, 44(1), 44.
- McClelland, D. C. (1973). Testing for competence rather than intelligence. *American Psychologist*, 28(1), 1-14.
- morris Cogan. (1973). *Clinical Supervision*. Boston: Houghton Mifflin.
- Neagleg, R. L. (1964). *Handbook on Effective Supervision of Instruction*. New Jersey: Prentice – Hall.
- Nessipbayeva, O. (2012). The Competencies of the Modern Teacher.
<https://eric.ed.gov/?id=ED567059>
- Ozcelik, G., & Ferman, M. (2006). Competency Approach to Human Resources Management: Outcomes and Contributions in Turkish Cultural Context. *Human Resource Development Review*, 5(1).
- Risso.J.F. (2007). Teacher's and supervisors' perception of current and experiences.
<http://www.lib.umi.com/dissertations/fullcit/3118327>
- Rothwell, W. J., & Dubois, D. D. (2004). *Competence-based Human Resource Management*. Palo Alto, CA: Davies-Black.
- Shermon, G. (2004). *Competencies Based HRM: A Strategis Resource for Competencies Mapping*. New Delhi: Tata McGraw-Hill.
- Spencer, L. M., & Spencer, S. M. (1993). *Competency at Work: Models for Superior Performance*. New York: John Wiley & Son.
- Steiner, E. (1988). *Methodology of theory building*. Sydney: Education Research Associates.
- Stufflebeam, D. L. (2000). Professional Standards and Principles for Evaluations.
Evaluation Models : Viewpoints on Educational and Human Services Evaluation.

Teay, S. (2006). *Teaching Competency and Effectiveness Index: A Pilot Study of Graduate Instructors*. Bangkok: Assumption University.

เฉลิมเกียรติ ขุนทองเพชรและคณะ. (2551). โครงการวิจัยและพัฒนารูปแบบและแนวทางการดำเนินการและการให้ความช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสในระดับเขตพื้นที่การศึกษาเป็นแกนหลัก: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.

เมตต์ เมตต์การุณจิต. (2543). การจัดการเครือข่าย: กลยุทธ์สำคัญสู่ความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ: การศาสนา.

เอกสิทธิ์ ชนินทรภูมิ. (2554). สมรรถนะครูกับการประกันคุณภาพภายใน ของโรงเรียนสาธิตในจังหวัดนครปฐม. (วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การบริหารการศึกษา)). มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ.

ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ. (2552). การนิเทศการศึกษา : ทฤษฎีและการปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

กชกร รุ่งหัวไผ่. (2559). การวิจัยปฏิบัติการเชิงวิพากษ์เพื่อการพัฒนาสมรรถนะของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ โรงเรียนจุฬารัตนราชวิทยาลัย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (ปริญญานิพนธ์ วิทยาศาสตร์ดุสิตบัณฑิต (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์)). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

กนิณ แลงศ์นิล. (2560). แนวทางการพัฒนาสมรรถนะของครูใหม่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 ตามแนวคิดการพัฒนาคูโดยโรงเรียนเป็นฐาน. (วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา)). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

กมลชนก ภาคภูมิ. (2556). การพัฒนารูปแบบสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อรองรับการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน. (วิทยานิพนธ์ ปรัช.ด. (พัฒนศึกษา)). มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ให้ใช้มาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ.

กิตติมา ปรีดีลล. (2532). การบริการและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: อักษรพัฒนา.

ขจรศักดิ์ ศิริมัย. (2555). แนวทางการพัฒนาระบบสมรรถนะเพื่อพัฒนาการบริหารทรัพยากรบุคคล มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.

- จริยา แก้วหนองเสม็ด. (2550). ความต้องการการนิเทศการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู
โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา. กระบี่: มปป.
- ชรินทร์ เจริญไทย. (2557). การพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูในการประเมินตามสภาพจริงโดย
ประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมสร้างอำนาจ. (วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท). มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม, มหาสารคาม.
- ชาญชัย อาจิสมาจารย์. (2554). การนิเทศการศึกษา *EDUCATIONAL SUPERVISION*. ปัตตานี:
สถาบันเพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการ.
- ชูชัย สมบัติไกร. (2550). การฝึกอบรมบุคลากรในองค์กร. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิพรภา ปรางมุข. (2560). บทบาทของครูในการประกันคุณภาพการศึกษา.
<https://adorablenan.wordpress.com>
- ทิตินา แหมณี. (2561). ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ
(พิมพ์ครั้งที่ 22). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรรถศักดิ์ คงคาสวัสดิ์. (2550). *Competency* ภาคปฏิบัติ เขาทำกันอย่างไร. กรุงเทพฯ: ส.ส.ท.
- บำเพ็ญ หนูกลับ. (2560). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการวัดและประเมินตามสภาพจริง
สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้. (ปริญญานิพนธ์ ปริญญาโท). (การวิจัยและพัฒนา
ศักยภาพมนุษย์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- พระราชวรมนู (ประยุทธ์ ปยุตโต). (2528). พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์ พิมพ์ครั้งที่ 3.
กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.
- มูลนิธิสถาบันวิจัยระบบการศึกษา. (2558). สมรรถนะครู. In. <http://www.ires.or.th/?p=421>
- รัตน์ บัณฑิต. (2554). การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: คำสมัย.
- รุ่ง แก้วแดง. (2559). ก้าวข้ามขีดจำกัดสู่สัทธิธรรมแห่งคุณภาพ. กรุงเทพฯ: ดีไซน์ เวิร์กช็อป.
- รุ่งรัชดาพร เวระชาติ. (2556). การนิเทศการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: เทมการพิมพ์.
- วรรณพร สุขอนันต์. (2550). รูปแบบการนิเทศภายในสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก. (วิทยานิพนธ์
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)). มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- วัชรวิภา เล่าเรียนดี. (2550). การนิเทศการสอน. นครปฐม: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะ
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วัชรวิภา เล่าเรียนดี. (2553). การนิเทศการสอน. นครปฐม: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะ
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วาโร เพ็งสวัสดิ์. (2553). การวิจัยรูปแบบ. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 2(4), 9-10.

- ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยเทคโนโลยีการศึกษาทางไกล. (2558). แนวทางการดำเนินงาน
พลิกโฉมการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพ. กรุงเทพฯ: ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วย
เทคโนโลยีการศึกษาทางไกล สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สงบ ลักษณะ. (2561). แนวทางประกันคุณภาพการศึกษา. วารสารข้าราชการครู, 18(6), 2.
- สจัด อุทรานันท์. (2529). การนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ: มิตรสยาม.
- สถาบันพัฒนาครูคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา. (2550). *Teacher Watch*. นครปฐม: สถาบัน
พัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา.
- สมศักดิ์ ภูวธิดาวรรณ และคณะ. (2555). การวิจัยและพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูและผู้บริหาร
สถานศึกษาแบบใช้โรงเรียนเป็นฐานในโรงเรียนขนาดเล็ก : จังหวัดเชียงใหม่และเชียงราย.
เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สาโรจน์ บัวศรี. (2526). จริยธรรมครู. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.
- สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน. (2563). การประกันคุณภาพการศึกษา.
[http://saranukromthai.or.th/sub/book/book.php?book=38&chap=3&page=t38-3-
infodetail11.html](http://saranukromthai.or.th/sub/book/book.php?book=38&chap=3&page=t38-3-infodetail11.html)
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.
2552-2561) (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2553). รายงานการวิจัยเรื่องการพัฒนาและพัฒนานโยบายการ
พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579. กรุงเทพฯ:
พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561a). สภาวะการศึกษาไทยปี 2559/2560 แนวทางการ
ปฏิรูปการศึกษาไทยเพื่อก้าวสู่ยุค *Thailand 4.0*. กรุงเทพฯ: สกศ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561b). สมรรถนะการศึกษาไทยในเวทีสากล ปี 2560 (*IMD*
2017). กรุงเทพฯ: 21 เซ็นจูรี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554). รายงานผลการประเมินความคิดเห็นของ
ศึกษานิเทศก์ที่มีต่อการประชุมทางวิชาการ เรื่องการพัฒนาศึกษานิเทศก์แนวใหม่ เพื่อการ
เร่งรัดคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: ศูนย์พัฒนากาการนิเทศและเร่งรัดคุณภาพ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน.สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559). รายงานประจำปี 2558 ศูนย์พัฒนาการนิเทศ และเร่งรัดคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2553). คู่มือการกำหนดสมรรถนะในข้าราชการพลเรือน: คู่มือสมรรถนะหลัก. นนทบุรี: บริษัท ประชุมช่าง จำกัด.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554). การประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีประกันคุณภาพ การศึกษา พ.ศ.2553. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). ประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน เรื่อง แนวปฏิบัติการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ระดับการศึกษาขั้น พื้นฐาน พ.ศ.2561. In. <http://nptedu.go.th/nites/assure61pregad261.pdf>

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2562). รายงานประจำปี 2562 (1 ตุลาคม 2561-30 กันยายน 2562). กรุงเทพฯ: บริษัท ชิโน พับลิชชิง แอนด์ แพคเกจจิ้ง จำกัด.

สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (2561). องค์ความรู้ ภาษา-วัฒนธรรม:สมรรถนะ. กรุงเทพฯ: เดลินิวส์.

สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2561). คู่มือการขยายผลการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ พัฒนามาตรฐานผู้ ประเมินคุณภาพการศึกษา ตามรูปแบบแนวทางการประเมินแนวใหม่และกฎกระทรวงการ ประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2549). การประเมินคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ: ครูสภา ลาดพร้าว.

สิวรี พิศุทธิสินธ์พ. (2553). รูปแบบพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพในสถาบันอุดมศึกษา คาทอลิก. (วิทยานิพนธ์ ศศ.ด. (การบริหารการศึกษา)). มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล, กรุงเทพฯ.

สุภาวดี ตีรรัตน์. (2554). การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการ และมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.

สุนน อมรวิวัฒน์. (2547). กัลยาณมิตรนิเทศสำหรับผู้บริหาร กลยุทธ์ในการนิเทศเพื่อสร้างโรงเรียนให้ เข้มแข็ง. กรุงเทพฯ: สำนักนโยบายและแผนการศึกษา สกศ.

สุรุติ ย์ญญลักษณ์. (2550). การพัฒนาสมรรถนะเพื่อเพิ่มประสิทธิผลขององค์กร ข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. (วิทยานิพนธ์ ศศ.ด. (การบริหาร การศึกษา)). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

สุวรรณ ชาติสุกานต์. (2557). การนิเทศการศึกษา: คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ใน พระบรมราชูปถัมภ์.

อเนก ส่องแสง. (2540). การนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ: ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะครุศาสตร์ สถาบัน ราชภัฏพระนคร.

อดุลย์ วงศ์ก้อม. (2552). รูปแบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา. (วิทยานิพนธ์ การศึกษาดุษฎีบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)). มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.

อาภรณ์ ภูวิทยพันธุ์. (2549). *Competency Dictionary* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: เอช อาร์ เซ็น เตอร์.

อำไพ สุจริตกุล. (2540). ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาลักษณะนิสัย : การฝึกฝน กาย วาจา ใจ. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

1. รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมภาษณ์องค์ประกอบของสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู
2. รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ตรวจสอบคุณภาพรูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษา และแบบบันทึกการนิเทศการศึกษา
3. รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง,แบบวัดสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู และแบบวัดความพึงพอใจของครูต่อรูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

1. รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมภาษณ์องค์ประกอบของสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู

1. นายเจตีย์ เดชพันธ์

รองผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษรักษาราชการแทน

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34

2. ดร.ณัฐกุล รุณผาบ

รองผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34

3. ดร.เสนห์ กรแก้ว

ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ

ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา

4. นางศิริกร ปวงคำคง

ศึกษานิเทศก์ชำนาญการ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34

5. นางธัญสุดา อุดมศิลป์ทรัพย์

ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34

6. นายณัฐสิทธิ์ ธงยี่สิบสอง

ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 1

7. นายดิเรก ศรีมาลี

ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2

8. นายมงคล กาเหว่า

ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ

โรงเรียนกาวิละวิทยาลัย

9. นายบำรุงศักดิ์ บุระสิทธิ์

ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ

โรงเรียนแม่สะเรียง “บริพัตรศึกษา”

2. ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพรูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้าง สมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษา และแบบบันทึกการนิเทศการศึกษา

1. อาจารย์ ดร.รัช วรรณนารักษ์

อาจารย์ประจำหลักสูตรภาษาอังกฤษ สาขาวิชานิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

2. อาจารย์ ดร.รามลักษณ์ อนุสุริยา

อาจารย์พิเศษด้านหลักสูตรและการสอน สาขาวิชานิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

3. นายไพศาล ที่รัก

ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
ศึกษาธิการจังหวัดแม่ฮ่องสอน

4. นายสมคิด ศรีธร

ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
ศึกษาธิการจังหวัดแม่ฮ่องสอน

5. นายเจ็ดพันธ์ จันทรเพ็ญ

รองผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34

6. นางธัญสุดา อุดมศิลป์

ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34

7. นายเรืองยศ บันศิริ

ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนแม่ลาน้อยดรุณสิกข์

8. นางสาวชิตชนก ชูเจริญกาญจน์

ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงใหม่ เขต 1

9. ดร.ตฤณ ก้านดอกไม้

ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
สถาบันภาษาจีน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของแบบสัมภาษณ์ถึงโครงสร้าง,แบบวัดสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู และแบบวัดความพึงพอใจของครูต่อรูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

1. นางนพเก้า ที่รัก

ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ

ศึกษาธิการจังหวัดแม่ฮ่องสอน

2. นางสาวเกษราภรณ์ สิงคณี

ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34

3. นายวรเศรษฐ์ อมรันทพัฒน์

ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34

4. นางสาวปริญญ์ อูปถัมภ์

ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา แม่ฮ่องสอน เขต 2

5. นางสาวแสงมณี ชื้อสัตย์

ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านไร่วิทยา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา แม่ฮ่องสอน เขต 2

ภาคผนวก ข การหาคุณภาพเครื่องมือ

- การตรวจคุณภาพของแบบสัมภาษณ์ถึงโครงสร้างเกี่ยวกับองค์ประกอบของสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู
- การตรวจคุณภาพของรูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู
- แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิต่อรูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษา
- ค่าดัชนีความสอดคล้อง(ioc)ของการตรวจคุณภาพของแบบประเมินสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู ด้านความรู้ ความเข้าใจ
- ค่าดัชนีความสอดคล้อง(ioc)ของการตรวจคุณภาพของแบบประเมินสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู ด้านทักษะในการประกันคุณภาพการศึกษา
- ค่าดัชนีความสอดคล้อง(ioc)ของการตรวจคุณภาพของแบบประเมินสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู ด้านเจตคติ
- ค่าดัชนีความสอดคล้อง(ioc)ของการตรวจคุณภาพของแบบวัดความพึงพอใจของครูต่อรูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู
- คะแนนประเมินความรู้ความเข้าใจของครู ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู
- ตารางแสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านการประเมินทักษะในการประกันคุณภาพการศึกษาของครู ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู
- ตารางแสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านเจตคติของครู ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษา
- ตารางแสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของครูที่มีต่อรูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

ตาราง 13 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิต่อรูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกัน
คุณภาพการศึกษา

คนที่	ข้อ1	ข้อ2	ข้อ3	ข้อ4	ข้อ5	ข้อ6	ข้อ7	ข้อ8	ข้อ9	ข้อ10	ข้อ11	ข้อ12	ข้อ13	ข้อ14	ข้อ15	ข้อ16	ข้อ17
1	5	4	4	5	5	5	4	4	5	4	5	5	5	5	4	5	4
2	5	5	5	5	4	5	5	5	5	5	4	5	5	4	5	4	4
3	4	4	4	4	4	4	4	3	5	4	5	5	5	5	4	5	5
4	4	4	4	4	4	3	4	4	4	4	4	5	4	4	4	4	4
5	4	5	4	5	4	3	5	3	4	5	4	5	3	4	3	4	4
6	4	5	4	5	4	5	4	4	4	4	4	4	4	4	4	5	4
7	5	5	5	5	5	5	5	5	4	5	5	5	4	4	5	5	5
8	4	4	4	4	4	4	5	5	5	3	4	5	4	5	3	4	5
9	4	4	3	4	4	4	4	3	5	3	4	4	3	5	3	5	4
ค่าเฉลี่ย	4.33	4.44	4.11	4.56	4.22	4.22	4.44	4.00	4.56	4.11	4.33	4.78	4.11	4.44	3.89	4.56	4.33
S.D.	0.50	0.53	0.60	0.53	0.44	0.83	0.53	0.87	0.53	0.78	0.50	0.44	0.78	0.53	0.78	0.53	0.50
$\bar{X}$ ด้านความเป็นประโยชน์																	
					4.33	$\bar{X}$ ด้านความ เป็นไปได้			4.22	$\bar{X}$ ด้านความเหมาะสม			4.38	$\bar{X}$ ด้านความถูกต้อง			4.31
S.D. ด้านความเป็นประโยชน์																	
					0.52	S.D. ด้านความ เป็นไปได้			0.75	S.D. ด้านความเหมาะสม			0.65	S.D. ด้านความถูกต้อง			0.62
ค่าเฉลี่ยรวม																	
					4.32												
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรวม																	
					0.63												

ตาราง 14 แสดงดัชนีความสอดคล้องของการตรวจคุณภาพของแบบประเมินสมรรถนะด้านการ
ประกันคุณภาพการศึกษาของครู ด้านความรู้ ความเข้าใจ

รายการข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ					IOC	การแปลผล
	1	2	3	4	5		
ข้อที่ 1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
ข้อที่ 2	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
ข้อที่ 3	1	1	1	1	0	0.80	สอดคล้อง
ข้อที่ 4	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
ข้อที่ 5	1	1	1	0	1	0.80	สอดคล้อง
ข้อที่ 6	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
ข้อที่ 7	1	1	1	0	1	0.80	สอดคล้อง
ข้อที่ 8	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
ข้อที่ 9	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
ข้อที่ 10	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
ข้อที่ 11	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
ข้อที่ 12	0	1	1	1	1	0.80	สอดคล้อง
ข้อที่ 13	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
ข้อที่ 14	0	1	1	1	1	0.80	สอดคล้อง
ข้อที่ 15	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
ข้อที่ 16	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
ข้อที่ 17	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
ข้อที่ 18	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
ข้อที่ 19	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
ข้อที่ 20	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
ข้อที่ 21	1	1	1	0	1	0.80	สอดคล้อง
ข้อที่ 22	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
ข้อที่ 23	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
ข้อที่ 24	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
ข้อที่ 25	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง

ตาราง 15 แสดงค่าความยากง่าย (p)และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบประเมินสมรรถนะด้าน
การประกันคุณภาพการศึกษาของครู ด้านความรู้ ความเข้าใจ

ข้อ	P	R
1	0.78	0.3
2	0.80	0.2
3	0.76	0.2
4	0.74	0.2
5	0.78	0.2
6	0.66	0.2
7	0.74	0.2
8	0.74	0.4
9	0.80	0.2
10	0.78	0.2
11	0.78	0.3
12	0.60	0.2
13	0.78	0.2
14	0.76	0.2
15	0.78	0.2
16	0.78	0.3
17	0.74	0.4
18	0.72	0.4
19	0.82	0.2
20	0.78	0.2
21	0.72	0.2
22	0.80	0.4
23	0.78	0.2
24	0.80	0.3
25	0.66	0.3

ตาราง 16 แสดงดัชนีความสอดคล้องของการตรวจคุณภาพของแบบประเมินสมรรถนะด้านการ
ประกันคุณภาพการศึกษาของครู ด้านทักษะในการประกันคุณภาพการศึกษา

รายการข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ					IOC	การแปลผล
	1	2	3	4	5		
ข้อที่ 1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
ข้อที่ 2	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
ข้อที่ 3	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
ข้อที่ 4	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
ข้อที่ 5	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
ข้อที่ 6	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
ข้อที่ 7	1	1	1	0	1	0.80	สอดคล้อง
ข้อที่ 8	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
ข้อที่ 9	0	1	1	1	1	0.80	สอดคล้อง
ข้อที่ 10	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
ข้อที่ 11	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
ข้อที่ 12	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
ข้อที่ 13	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
ข้อที่ 14	1	0	1	1	1	0.80	สอดคล้อง
ข้อที่ 15	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
ข้อที่ 16	1	0	1	1	1	0.80	สอดคล้อง
ข้อที่ 17	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
ข้อที่ 18	1	1	1	1	0	0.80	สอดคล้อง
ข้อที่ 19	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
ข้อที่ 20	1	1	0	1	1	0.80	สอดคล้อง

ตาราง 17 แสดงดัชนีความสอดคล้องของการตรวจคุณภาพของแบบประเมินสมรรถนะด้านการ
ประกันคุณภาพการศึกษาของครู ด้านเจตคติ

รายการข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ					IOC	การแปลผล
	1	2	3	4	5		
ข้อที่ 1	1	0	1	1	1	0.80	สอดคล้อง
ข้อที่ 2	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
ข้อที่ 3	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
ข้อที่ 4	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
ข้อที่ 5	1	1	0	1	0	0.60	สอดคล้อง
ข้อที่ 6	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
ข้อที่ 7	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
ข้อที่ 8	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
ข้อที่ 9	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
ข้อที่ 10	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
ข้อที่ 11	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
ข้อที่ 12	1	0	1	1	1	0.80	สอดคล้อง
ข้อที่ 13	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
ข้อที่ 14	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
ข้อที่ 15	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง

ตาราง 18 แสดงดัชนีความสอดคล้องของการตรวจคุณภาพของแบบวัดความพึงพอใจของครูต่อรูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู

รายการข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ					IOC	การแปลผล
	1	2	3	4	5		
ข้อที่ 1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
ข้อที่ 2	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
ข้อที่ 3	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
ข้อที่ 4	1	0	1	1	1	0.80	สอดคล้อง
ข้อที่ 5	1	1	1	0	1	0.80	สอดคล้อง
ข้อที่ 6	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
ข้อที่ 7	0	1	1	1	1	0.80	สอดคล้อง
ข้อที่ 8	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
ข้อที่ 9	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
ข้อที่ 10	0	1	1	1	1	0.80	สอดคล้อง
ข้อที่ 11	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
ข้อที่ 12	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
ข้อที่ 13	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
ข้อที่ 14	1	1	1	0	1	0.80	สอดคล้อง
ข้อที่ 15	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง

ตาราง 19 แสดงคะแนนประเมินความรู้ความเข้าใจของครู ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการนิเทศ
การศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู

ครูกลุ่มเป้าหมาย	คะแนนก่อน	คะแนนหลัง
คนที่ 1	28	48
คนที่ 2	25	45
คนที่ 3	26	49
คนที่ 4	24	47
คนที่ 5	27	47
คนที่ 6	27	46
คนที่ 7	26	49
คนที่ 8	28	48
คนที่ 9	25	48
คนที่ 10	24	45
คนที่ 11	29	45
คนที่ 12	23	47
คนที่ 13	25	49
คนที่ 14	23	45
คนที่ 15	26	46
คนที่ 16	27	48
คนที่ 17	27	45
คนที่ 18	28	49
คนที่ 19	24	47
คนที่ 20	25	47
คนที่ 21	24	46
คนที่ 22	28	49
คนที่ 23	24	48
คนที่ 24	26	48
คนที่ 25	26	45
คนที่ 26	28	45
คนที่ 27	25	47
คนที่ 28	25	44
คนที่ 29	23	45
คนที่ 30	27	47

ตาราง 19 (ต่อ)

ครูกลุ่มเป้าหมาย	คะแนนก่อน	คะแนนหลัง
คนที่ 31	27	49
คนที่ 32	24	48
คนที่ 33	28	45
คนที่ 34	26	49
คนที่ 35	24	48
คนที่ 36	25	47
คนที่ 37	26	46
คนที่ 38	21	49
คนที่ 39	27	46
คนที่ 40	28	48
คนที่ 41	27	47
คนที่ 42	28	46
คนที่ 43	26	49
คนที่ 44	26	45
คนที่ 45	25	48
คนที่ 46	25	45
คนที่ 47	23	46
คนที่ 48	27	47
คนที่ 49	28	48
คนที่ 50	26	45
คนที่ 51	26	49
คนที่ 52	24	48
คนที่ 53	24	45
คนที่ 54	27	48
คนที่ 55	25	47
คนที่ 56	23	46
คนที่ 57	27	46
คนที่ 58	27	49
คนที่ 59	24	48
คนที่ 60	28	47

ตาราง 19 (ต่อ)

ครูกลุ่มเป้าหมาย	คะแนนก่อน	คะแนนหลัง
คนที่ 61	26	45
คนที่ 62	24	46
คนที่ 63	25	49
คนที่ 64	26	44
คนที่ 65	21	45
คนที่ 66	28	48
คนที่ 67	25	49
คนที่ 68	26	48
คนที่ 69	24	48
คนที่ 70	27	49
คนที่ 71	27	47
คนที่ 72	26	47
คนที่ 73	28	46
คนที่ 74	25	49
คนที่ 75	24	46
คนที่ 76	25	48
คนที่ 77	23	46
คนที่ 78	27	47
คนที่ 79	27	47
คนที่ 80	24	45
คนที่ 81	28	47

ตาราง 20 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านการประเมินทักษะในการประกันคุณภาพการศึกษาของครู ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู

ด้านทักษะในการประกันคุณภาพการศึกษา	ก่อน		หลัง	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. นโยบายการปฏิรูปการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษา	3.15	0.98	4.49	0.53
2. ปฏิบัติตามกฎหมายกระทรวง การประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561	2.65	0.96	4.63	0.49
3. การวิเคราะห์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน	3.35	0.82	4.58	0.54
4. การกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษา	3.09	0.92	4.42	0.52
5. การกำหนดค่าเป้าหมายของสถานศึกษา	2.89	0.82	4.52	0.50
6. การดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา	3.25	0.98	4.59	0.49
7. การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	3.20	0.94	4.65	0.48
8. การนำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาสู่การปฏิบัติ	2.65	0.91	4.46	0.55
9. การดำเนินการตามแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา	2.58	0.80	4.58	0.50
10. การกำหนดความต้องการในการพัฒนา	3.38	0.78	4.46	0.53
11. การกำหนดระดับคุณภาพของสถานศึกษาตามรูปแบบการประเมินแนวใหม่	3.15	0.82	4.63	0.49
12. การประเมินผล และตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา	3.22	0.87	4.49	0.55
13. วิเคราะห์โครงการ กิจกรรม ในการประเมินคุณภาพภายในที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	2.89	0.81	4.47	0.59
14. การจัดทำรายงานการประเมินตนเอง (Self Assessment Report : SAR) ตามรูปแบบการประเมินแนวใหม่	2.90	0.80	4.53	0.53
15. การนำผลการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา	3.09	0.99	4.44	0.52
16. ออกแบบระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา	2.30	0.89	4.53	0.55
17. การเชื่อมโยงระหว่างการประกันคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอก	2.14	0.85	4.42	0.54
18. การวิเคราะห์กรอบแนวทางการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสี่	3.43	0.81	4.23	0.43
19. การนำเสนอข้อมูลในการเข้ารับการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสี่	2.35	0.82	4.54	0.50
20. การพิจารณาสถานศึกษา สรรหาเอกสาร ร่องรอยเพื่อขอเข้ารับการประเมินความโดดเด่นของสถานศึกษา	3.42	0.74	4.59	0.54
ค่าเฉลี่ยรวม	2.95	0.94	4.51	0.53

ตาราง 21 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านเจตคติของครู ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

ด้านเจตคติในการประกันคุณภาพการศึกษา	ก่อน		หลัง	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. การเห็นความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา	2.99	0.75	4.68	0.47
2. ความตระหนักในบทบาทหน้าที่ต่อการประกันคุณภาพการศึกษา	3.00	0.85	4.51	0.50
3. การมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา	2.95	0.82	4.52	0.50
4. ความตระหนักในการพัฒนาตนเองเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน	2.54	0.96	4.54	0.50
5. ความตระหนักในการพัฒนาตนเองเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายนอก	2.79	0.80	4.75	0.43
6. การมีส่วนร่วมในด้านการวางแผนการปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา	2.65	0.90	4.40	0.52
7. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา	2.63	0.95	4.65	0.48
8. การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นโอกาสในการพัฒนางานของตนเอง	2.51	0.91	4.27	0.45
9. การประกันคุณภาพการศึกษาทำให้เกิดการเรียนรู้หลากหลายรูปแบบ	2.78	0.97	4.47	0.53
10. การส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษามีความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นเรื่องที่สำคัญ	2.41	0.86	4.69	0.46
11. การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาส่งผลให้สถานศึกษามีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	2.74	0.80	4.52	0.50
12. การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาส่งผลให้บุคลากรในสถานศึกษามีความกระตือรือร้นในการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	2.89	0.97	4.56	0.50
13. ร่วมรับผิดชอบ ช่วยเหลือ สนับสนุนในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างเต็มที่	2.49	0.90	4.51	0.50
14. มีความมุ่งมั่น พยายามทุ่มเทกำลังกาย กำลังใจเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา	2.94	0.94	4.41	0.49
15. พร้อมที่จะนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาตนเองและสถานศึกษา	2.83	0.86	4.59	0.49
ค่าเฉลี่ยรวม	2.74	0.90	4.54	0.50

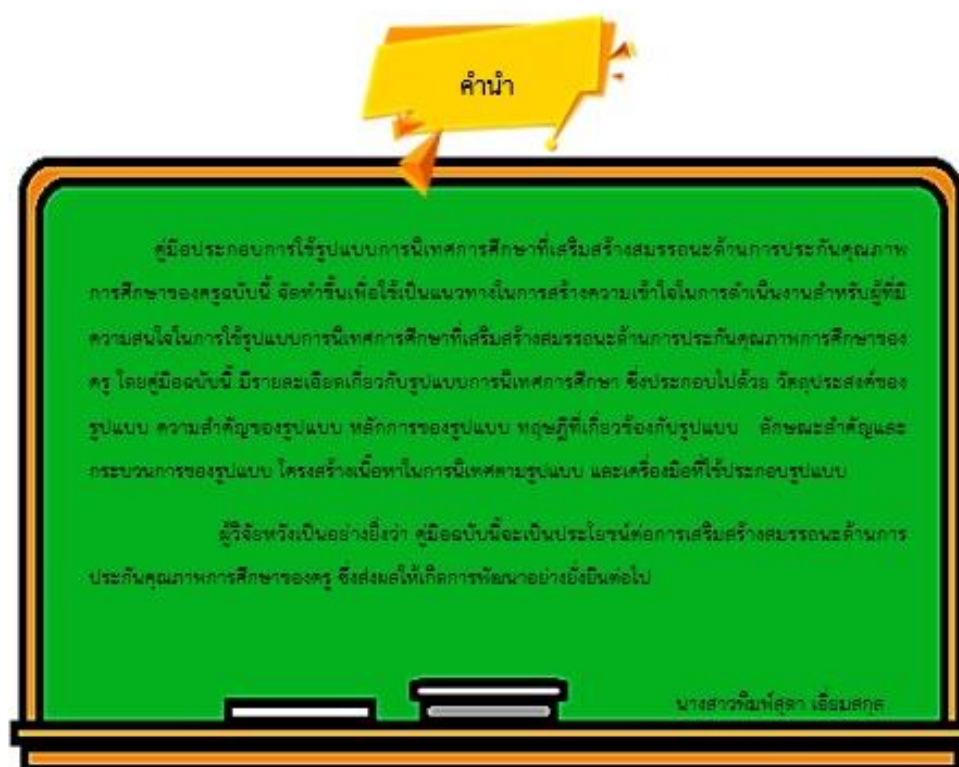
ตาราง 22 ตารางแสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของครูที่มีต่อรูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
ความเหมาะสม			
1. ความเหมาะสมของรูปแบบ ขั้นตอน และกระบวนการ	4.64	0.48	มากที่สุด
2. ความเหมาะสมของเนื้อหา กับระยะเวลาการจัดกิจกรรม	4.52	0.55	มากที่สุด
3. เนื้อหาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของรูปแบบ	4.72	0.45	มากที่สุด
4. ความทันสมัยของเนื้อหาและกิจกรรม	4.56	0.52	มากที่สุด
5. ระยะเวลาของรูปแบบมีความเหมาะสม	4.59	0.49	มากที่สุด
การนำไปใช้ประโยชน์			
6. มีความเป็นระบบ ชัดเจน เข้าใจง่าย	4.57	0.52	มากที่สุด
7. มีความยืดหยุ่นตามบริบทของสถานศึกษา	4.41	0.52	มาก
8. การมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และแสดงความคิดเห็น	4.41	0.52	มาก
9. มีส่วนร่วมและมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างทั่วถึง	4.40	0.56	มาก
10. ความรู้ ความเข้าใจในการประกันคุณภาพการศึกษา หลังการใช้รูปแบบฯ	4.46	0.50	มาก
11. สามารถนำกิจกรรมไปปรับใช้ในการปฏิบัติงานได้	4.54	0.50	มากที่สุด
12. ความมั่นใจในการนำความรู้ ทักษะ ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินงาน	4.68	0.47	มากที่สุด
13. ความมั่นใจในการเผยแพร่/ถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับให้แก่บุคคลอื่นได้	4.52	0.55	มากที่สุด
บรรยากาศในระหว่างการใช้รูปแบบ			
14. บรรยากาศและความน่าสนใจในการจัดกิจกรรม	4.62	0.51	มากที่สุด
15. มีบรรยากาศแบบกัลยาณมิตร	4.47	0.57	มาก
รวมเฉลี่ย	4.54	0.52	มากที่สุด

ภาคผนวก ค คู่มือรูปแบบการนิเทศการศึกษา
รูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะ
ด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู
(ดั่งเล่มแนบ)

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
1. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ	1
2. หลักการของรูปแบบ	1
3. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบ	2
4. ลักษณะสำคัญและกระบวนการของรูปแบบการนิเทศการศึกษา ที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู	7
5. กิจกรรมในการนิเทศตามรูปแบบ	8
- กิจกรรมที่ 1 กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561	8
- กิจกรรมที่ 2 แนวปฏิบัติการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2561	11
- กิจกรรมที่ 3 มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามประกาศกฎกระทรวง การประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561	16
- กิจกรรมที่ 4 แนวทางการประเมินคุณภาพการศึกษาแนวใหม่	21
- กิจกรรมที่ 5 การจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง (Self-Assessment Report : SAR) ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	30
- กิจกรรมที่ 6 กรอบแนวทางการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสี่	35
6. เครื่องมือประกอบการใช้รูปแบบ	
- แบบบันทึกการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะ ด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู	47
- แบบวัดสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู	48

รูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู

1. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ

เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู อันประกอบไปด้วย องค์ประกอบ 3 ด้าน คือ

1. ด้านความรู้ความเข้าใจ หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจของครู ในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย นโยบายการปฏิรูประบบการประเมินและการประกันคุณภาพการศึกษา กฎกระทรวงเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน แนวปฏิบัติที่การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน และแนวทางการประเมินคุณภาพภายนอก

2. ด้านทักษะ หมายถึง ความสามารถของครูในการวิเคราะห์และกำหนด มาตรฐานของสถานศึกษา จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา นำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาสู่ การปฏิบัติ การกำหนดระดับคุณภาพของสถานศึกษา และจัดทำรายงานการประเมินตนเอง (Self-Inspection Report : SAR) การนำผลการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพ การศึกษา และการเตรียมนำเสนอข้อมูลที่เหมาะสม ชัดเจน และเชื่อถือได้เพื่อรับการประเมินคุณภาพ ภายนอก

3. ด้านเจตคติ หมายถึง ความรู้สึกของครูที่แสดงออกถึงความรู้สึกทางบวก ที่มีต่อการประกันคุณภาพการศึกษา มีความตระหนักและเห็นความสำคัญ มีความสนใจ มุ่งมั่น มีส่วนร่วมและ สนับสนุนการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งสามารถสังเกตได้จากการทำงานที่กระตือรือร้น และประเมินจาก การตอบแบบสอบถาม

2. หลักการของรูปแบบ

รูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู เป็น กระบวนการนิเทศการศึกษาซึ่งมีระบบ มีขั้นตอนในการติดตาม ดูแล และให้คำแนะนำ โดยการบูรณาการใช้ เทคนิควิธีการนิเทศที่สำคัญ คือการนิเทศแบบร่วมพัฒนา การนิเทศแบบคลินิกและการนิเทศแบบกัลยาณมิตร มีเป้าหมายการนิเทศคือการเสริมสร้างสมรรถนะในด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู

คู่มือ

รูปแบบการนิเทศการศึกษา

ที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู

1

3. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบ

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา

3.1 ทฤษฎีการนิเทศแบบร่วมพัฒนา

รุ่งรัฐดาพร เวระชาติ(2556 : 174-175) ได้กล่าวถึงการนิเทศแบบร่วมพัฒนา ว่าหมายถึง ปฏิสัมพันธ์ทางการนิเทศ ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษานิเทศก์และครู ในกระบวนการนิเทศการศึกษา ที่มุ่งแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนการสอน อย่างเป็นระบบ โดยใช้เทคนิคการนิเทศการสอนเป็นปัจจัยหลัก บนพื้นฐานของสัมพันธภาพแห่งการร่วมคิด ร่วมทำ ทั้งหา ช่วยเหลือ ยอมรับซึ่งกันและกัน ให้เกียรติและจริงจังต่อกัน ระหว่างผู้นิเทศ ผู้สอนและคู่สัญญา เพื่อร่วมกันพัฒนาทักษะวิชาชีพ อันจะส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ลักษณะสำคัญของการนิเทศแบบร่วมพัฒนา

1. เป็นการนิเทศที่พัฒนามาจากกลมสพผสานกัน ระหว่างการนิเทศจากบุคลากรภายนอก และการนิเทศภายในโรงเรียน โดยมีจุดมุ่งหมายเดียวกัน คือการพัฒนาคุณภาพการเรียน การสอน ด้วยวิธีการที่เป็นระบบ และมีขั้นตอนการดำเนินงานที่ชัดเจน

2. ในกระบวนการปฏิสัมพันธ์ทางการนิเทศแบบร่วมพัฒนา จะมีศูนย์กลางอยู่ที่ตัวครูในกลุ่มสาระ การเรียนรู้ และโรงเรียน ซึ่งมีบทบาทหน้าที่แตกต่างกัน เช่น หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ มีหน้าที่เป็นผู้ นิเทศหรือคู่สัญญา (ถ้าผู้รับการนิเทศต้องการ) เพื่อนครูที่สนิทสนมไว้วางใจกัน และพร้อมที่จะร่วมมือกัน ในการพัฒนาทักษะวิชาชีพ มีบทบาทหน้าที่เป็นคู่สัญญา และครูที่มีความสนใจต่อการมีส่วนร่วม แต่ยังขาดความพร้อม สามารถมีส่วนร่วมได้ในบทบาทของเพื่อน ร่วมอุดมการณ์ และมีเครือข่ายที่เป็นบุคลากร ภายนอก เช่น ศึกษานิเทศก์ หรือครูผู้ร่วมนิเทศ ซึ่งจะมีบทบาทเป็นผู้นิเทศหรือที่ปรึกษา

คู่มือ

รูปแบบการนิเทศการศึกษา

ที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาระดับครู

2

4. เป็นการรวมกลุ่มกัน เพื่อพัฒนาวิชาชีพของครู ที่มีความรับผิดชอบต่อวิชาชีพสูง และมีความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาความเจริญก้าวหน้าทางวิชาชีพ โดยกำหนดเป็นโครงการในเขต มีระยะเวลาในการดำเนินงาน สามารถติดตามผลการปฏิบัติงานได้ ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาและผู้นิเทศจะต้องรับรู้ มีส่วนร่วม ในการติดตามผล ให้ความสนับสนุนและอำนวยความสะดวก

5. เน้นหลักประชาธิปไตยในการนิเทศ โดยครูจะมีเสรีภาพในการนิเทศ เลือกผู้นิเทศ เลือกคู่มือเลือกเวลาในการปฏิบัติงานนิเทศ เลือกบทเรียนที่จะสอน เลือกเครื่องมือสังเกตการสอนในการนิเทศการสอน ครูสามารถเลือกวิธีการนิเทศตนเอง คือ สังเกตพฤติกรรมการสอนของตนเอง แทนที่จะให้ผู้นิเทศหรือคู่มือ หรือศึกษานิเทศก์ เข้าไปสังเกตการสอน หรือถ้าหากครูมีความพร้อม ต้องการให้ผู้นิเทศหรือคู่มือเข้าไปสังเกตการสอน ครูก็สามารถเลือก หรือรับรู้ทำความเข้าใจกับเครื่องมือสังเกตการสอน จนเป็นที่พอใจ และไม่มีความรู้สึกกังวล ต่อผลการใช้เครื่องมือสังเกตการสอนนั้นๆ

6. การสังเกตการสอนในกระบวนการนิเทศแบบร่วมพัฒนา ผู้นิเทศต้องไม่สร้างภาพพจน์ในการวิพากษ์หรือประเมินผลการสอน แต่จะเป็นการบันทึกและอธิบายภาพที่เกิดขึ้นในท้องเรียนว่า ผู้นสอนมีพฤติกรรมอย่างไร มากน้อยเท่าใด ไม่ใช่ดีหรือไม่ดีอย่างไร เพราะไม่ต้องการให้ครูเกิดความรู้สึกหวั่นกลัวการประเมิน และวิตกกังวลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการนิเทศ

7. การสังเกตการสอนในกระบวนการนิเทศแบบร่วมพัฒนา จะเน้นที่การสังเกตตนเอง เชิงเน้นวัตถุประสงค์เป็นหลัก โดยมีเครื่องมือสังเกตการสอนที่สอดคล้องกับต้องการนิเทศ ซึ่งขึ้นอยู่กับปัญหาที่เกิดขึ้นในกระบวนการจัดการเรียนการสอน การสังเกตการสอนโดยคู่มือหรือผู้นิเทศอื่นๆ เช่น หัวหน้าฯ และครูผู้ช่วย

8. การวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนของครู จะต้องขึ้นอยู่กับข้อมูลที่ได้จากการสังเกตการสอน ไม่ใช่จากความคิดเห็นส่วนตัว คำนิยม หรือประสบการณ์ของผู้นิเทศเอง

9. การใช้ข้อมูลป้อนกลับหลังจากการสังเกตการสอน จะการวิเคราะห์พฤติกรรมการสอน ผู้นิเทศจะใช้เทคนิคพิเศษทางอ้อม เพื่อพัฒนาให้ครูสามารถวางแผนการสอนได้เอง วิเคราะห์การสอนของตนเองได้ และสามารถนิเทศตนเองได้ในที่สุด

คู่มือ

รูปแบบการนิเทศการศึกษา

เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู

3

10. การปฏิบัติการนิเทศ ยึดหลักการนิเทศแบบมีส่วนร่วม คือ ทั้งผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ จะทำงานร่วมกัน ทั้งกระบวนการ ตั้งแต่การหาความต้องการจำเป็นในการนิเทศ การกำหนดวัตถุประสงค์ในการนิเทศ การวางแผนการนิเทศ การดำเนินการนิเทศ และการประเมินผลการนิเทศด้วยความเสมอภาคกัน ออมรับ ยกย่อง ให้เกียรติซึ่งกันและกัน ในฐานะผู้ร่วมวิชาชีพ

11. ในกระบวนการนิเทศแบบร่วมพัฒนา ได้ให้ความสำคัญต่อการเสริมขวัญและกำลังใจ แก่ผู้ปฏิบัติการในทุกขั้นตอน การดำเนินงาน ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความรู้ภาคภูมิใจและเกิดความสุขในวิชาชีพ มีพลังที่จะแก้ไข ปรับปรุงการปฏิบัติงาน และมีความพึงพอใจ ที่จะนำข้อนิเทศ ไปปฏิบัติให้เกิดผลอย่าง

12. การนิเทศแบบร่วมพัฒนา เป็นการนิเทศที่ยึดวัตถุประสงค์เป็นหลักสำคัญ ในการแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนการสอน เป็นการทำงานอย่างเป็นระบบ แต่สามารถยืดหยุ่นได้ตามสถานการณ์ที่เหมาะสมต่อเนื่อง

13. เป็นการนิเทศที่ยึดหลักการเชิงมนุษยธรรม...
14. ผู้นิเทศและครูมีโอกาสนำเหตุการณ์การนิเทศ และปฏิสัมพันธ์ทางการนิเทศร่วมกัน เพื่อจะได้แก้ไขข้อบกพร่อง และช่วยกันวางแผน ในการพัฒนาปฏิสัมพันธ์ทางการนิเทศ ให้เกิดประสิทธิภาพและสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน

15. มีรูปแบบในการสร้างและพัฒนาเครือข่ายแนวร่วม ในการขยายผล ตามลำดับขั้นของการมีส่วนร่วม เป็นการสร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้ดำเนินงาน และผู้ที่มีความสนใจจะอาสาเข้าร่วมดำเนินงาน ใช้เทคนิควิธีการขยายผล โดยการ “ขายตรง” และ “การมีส่วนร่วม” โดยค่อยๆ ขยายความคิด และเชิญชวนให้เข้ามามีส่วนร่วมทีละน้อย ในฐานะ “เพื่อนร่วมอุดมการณ์” จนกว่าจะเกิดความพร้อมที่จะอาสาเข้าร่วมดำเนินการด้วยอย่างเต็มตัว และเมื่อเข้าร่วมดำเนินการแล้ว มีผลการดำเนินงานดีเด่น มีประสิทธิภาพ มีเครือข่ายแนวร่วมเป็นจำนวนมาก ก็จะได้รับการเสริมแรงในลักษณะต่างๆ ซึ่งเทคนิคนี้เรียกว่า “การสร้างแรงจูงใจไม่ล้มเหลว” เพื่อการพัฒนาที่ต่อเนื่องและไม่หยุดยั้ง

3.2 ทฤษฎีการนิเทศแบบคลินิก

โคแกน (Cogan, 1975 : 9) ได้ให้นิยามว่า การนิเทศแบบคลินิกเป็นหลักเหตุผลและแนวปฏิบัติที่ออกแบบเอาไว้ สำหรับปรับปรุงสมรรถภาพการสอนของครูในชั้นเรียน การดำเนินการนิเทศแบบ

คลินิก อาศัยข้อมูลส่วนใหญ่จากเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน การวิเคราะห์ข้อมูลเหล่านั้น และ สัมพันธภาพระหว่างครูกับผู้นี้เทศ ส่วน โกลด์สแตมเมอร์ แอนเดอร์สัน และคราอีวสกี (Goldman, Anderson and Krjewski, 1980 : 4) ได้ให้ความหมายของการนิเทศแบบคลินิกไว้ว่า การนิเทศแบบคลินิก หมายถึงการมีสัมพันธภาพอย่างจริงใจโดยตรงระหว่างครูกับผู้นี้เทศ ซึ่งสัมพันธภาพที่ครูและผู้นี้เทศได้ร่วมกันสร้างขึ้นมา เพื่อให้เกิดความเชื่อถือซึ่งกันและกัน ด้วยวิธีการสร้างจุดมุ่งหมายและจุดประสงค์ร่วมกัน โดยอาศัยการทำงานร่วมกัน เพื่อสร้างความเข้าใจ และความสัมพันธ์ทางวิชาชีพการสอนอย่างลึกซึ้งร่วมกัน มีการปฏิสัมพันธ์ที่กลมกลืนกัน และทั้งสองฝ่ายสามารถที่จะรักษาเอาไว้ซึ่งความเป็นตัวของตัวเอง ที่จะเพิ่มพูนความเป็นอิสระในการแสดงออกซึ่งความคิดเห็น และความคิดสร้างสรรค์ เกี่ยวกับวิธีการการนิเทศที่จะนำมาปฏิบัติให้เกิดผลดีที่สุดต่อการปรับปรุงการสอน สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กล่าวว่า การนิเทศแบบคลินิกหมายถึง กระบวนการพัฒนา ช่วยเหลือครู ปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ด้วยการประชุมปรึกษาก่อนการสังเกตการสอน การสังเกตการสอน การประชุมหลังการสังเกตการสอน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558 :35) สรุปได้ว่าการนิเทศแบบคลินิก (Clinical Supervision) หมายถึง กระบวนการสำหรับการสังเกตการสอนในชั้นเรียนที่มีการดำเนินการอย่างมีระเบียบ เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนของครู โดยครูและผู้นี้เทศจะร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดในการวางแผนการสอน การสังเกตการสอน และการประเมินการจัดการเรียนการสอน เพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไขร่วมกัน และขณะเดียวกันก็ส่งเสริมให้ครูสามารถนิเทศตนเองได้ในที่สุด

3.3 ทฤษฎีการนิเทศแบบกัลยาณมิตร

การนิเทศแบบกัลยาณมิตร เน้นกระบวนการที่สำคัญ คือ กัลยาณมิตรเน้นการนิเทศคน ไม่ใช่เน้นเทศกระดาก การนิเทศแบบกัลยาณมิตรจะเกิดขึ้นไม่ได้ถ้าศึกษานิเทศก์ไม่สนใจครู ไม่สนใจนักเรียน เป็นการช่วยให้ศึกษานิเทศก์ได้พบครูในลักษณะที่ไม่เป็นทางการและเป็นทางการ กัลยาณมิตรเน้นกระบวนการให้ใจ และร่วมใจ หน้าที่ของศึกษานิเทศก์คือ ทำอย่างไรจะให้ครูมีใจ ทำอย่างไรจึงจะได้ใจครูในโรงเรียน ให้ทำงานสำเร็จ ซึ่งเป็นความสำเร็จจากการร่วมใจของทุกคน กัลยาณมิตรเริ่มต้นที่ศรัทธา แสดงความเอาใจ สร้างความไว้วางใจ สร้างความเชื่อมั่นในทางเสริมแรงกัน กระบวนการกัลยาณมิตรเน้นการสร้างสังคมการเรียนรู้ ให้มีความรู้ ความสละสลวยในการค้นหาความรู้ข่าวสารจากแหล่งต่างๆ ศึกษานิเทศก์จะต้องเข้าใจวัฒนธรรมของแต่ละคน แล้วมีความสามารถที่จะสร้างวัฒนธรรมของโรงเรียนเป็นวัฒนธรรมองค์กร

การนิเทศแบบกัลยาณมิตรจะประสบผลสำเร็จได้ ต้องอาศัยองค์ประกอบสำคัญคือ

1) เป้าใจ ผู้รับการนิเทศจะต้องทบทวนการวัดและประเมินผลตนเอง ประเมินผลงาน ประเมินโดยกัลยาณมิตร และประเมินพัฒนาการเรียนรู้

2) ให้อใจ ผู้มีเทศจะต้องจัดให้มีการประชุมมีเทศ เพื่อสร้างสายใยแห่งความสัมพันธ์ เพื่อแจ้งจุดมุ่งหมาย จัดเวลาและกำหนดแผนงาน

3) รวมใจ ทั้งผู้มีเทศและผู้รับการมีเทศ จะต้องร่วมคิดร่วมทำ โดยผู้มีเทศอาจจะแนะนำ สาคธิ์เป็นแบบอย่าง ให้อมีเทศทำแผนการสอน มีกสร้างสื่อการเรียนรู้อิจัยในชั้นเรียน และการวัดและประเมินผล

4) ตั้งใจ สร้างสรรค์คุณภาพ ผู้มีเทศทดลองปฏิบัติจริง ปรึกษาหารือ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ติดต่อสือสาร เยี่ยมเยือน ช่วยกันแก้ปัญหาละให้อำลัใจ สิกษานิเทศก์และบุคลากรทุกคนต้องมีความวิริยะอุตสาหะ บากบั่น พยายาม ตั้งตั้งใจในการแก้ไขปัญหาร่วมกัน ให้อำลัใจ สร้างสิ่งดี ส่งเสริมเพิ่มเติมสิ่งที่ดี

4. ลักษณะสำคัญและกระบวนการของรูปแบบ

รูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพ การศึกษาของครูหมายถึง ลักษณะของกระบวนการนิเทศการศึกษาซึ่งมีระบบ มีขั้นตอนในการติดตาม ดูแล และให้คำแนะนำ โดยการใช้เทคนิคการนิเทศที่สำคัญ คือการนิเทศแบบร่วมพัฒนา การนิเทศแบบกัลยาณมิตรและการนิเทศแบบคลินิก มีเป้าหมายการนิเทศที่ชัดเจน เน้นผลลัพธ์ที่การเสริมสร้าง สมรรถนะครูในด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งมีกระบวนการดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการ โดยการสำรวจความคิดเห็น ความต้องการในการพัฒนา ของบุคลากรในโรงเรียน โดยลำดับความสำคัญตามความจำเป็นเร่งด่วน เพื่อนำไปประกอบในการวางแผนและ กำหนดทางเลือกในการพัฒนา

ขั้นที่ 2 การวางแผนการดำเนินงาน ผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานทุกฝ่าย รับผิดชอบ ร่วมกันวางแผน กำหนดขั้นตอน กระบวนการในการปฏิบัติงาน

ขั้นที่ 3 การเสริมสร้างความรู้ในการปฏิบัติงาน ผู้วิจัยจัดประชุมครูในโรงเรียน เพื่อให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะและความสามารถในการปฏิบัติงาน สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยังเป็นการเสริมสร้างความมั่นใจในการทำงานให้แก่ครูอีกด้วย

ขั้นที่ 4 การปฏิบัติงานตามแผน เป็นการปฏิบัติงานตามแผนที่วางไว้ในแต่ละ ขั้นตอน อย่างเป็นระบบ ทั้งในส่วนของผู้ให้การนิเทศ และผู้รับการนิเทศ

ขั้นที่ 5 การปฏิบัติการนิเทศแบบกัลยาณมิตร ปฏิบัติการนิเทศโดยมุ่งเน้นการนิเทศแบบสร้างความเข้าใจ และแนวทางที่ถูกต้อง โดยเป็นไปในรูปแบบกัลยาณมิตร ให้การยอมรับนับถือซึ่งกันและกัน

ขั้นที่ 6 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เป็น การทบทวนในสิ่งที่ปฏิบัติ โดยอาศัยความรู้และบริบทรอบตัว เพื่อนำไปประยุกต์ใช้

ขั้นที่ 7 การให้ข้อมูลสะท้อนผลการนิเทศ ขั้นตอนนี้เป็นการให้ข้อมูลย้อนกลับ ข้อสังเกต จุดเด่น จุดที่ควรพัฒนา เพื่อครูจะได้นำไปพัฒนาการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ขั้นที่ 8 การเผยแพร่ขยายผล โดยการเผยแพร่ในรูปแบบที่หลากหลาย เพื่อเป็นการ เสริมสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน

คู่มือ

รูปแบบการนิเทศการศึกษา
ที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู

7

5.กิจกรรมในการนิเทศตามรูปแบบ

กิจกรรมที่ 1

กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ครู มีความรู้ความเข้าใจ และเสริมสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561

แนวคิด

กฎกระทรวงฉบับนี้ มีการปรับปรุงระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อให้มีกลไกการปฏิบัติที่เอื้อต่อการดำเนินการตามมาตรฐานการศึกษาของแต่ละระดับ และเกิดประสิทธิภาพในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

กิจกรรม

1. ศึกษาเอกสารเสริมความรู้ เรื่อง กฎกระทรวง การประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.2561 ที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ณ วันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2561
2. นำความรู้ กฎกระทรวง การประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.2561 มาแลกเปลี่ยน เรียนรู้ในกลุ่ม กลุ่มละ 2-3 คน แล้วสรุปความรู้ จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่ม
3. ระดมความคิดในกลุ่มใหญ่ถึงจุดเด่นและจุดที่ควรพัฒนา

คู่มือ

รูปแบบการนิเทศการศึกษา

ที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู

8

เอกสารเสริมความรู้ กิจกรรมที่ 1

กฎกระทรวง

การประกันคุณภาพการศึกษา

พ.ศ. 2561

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และมาตรา 47 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ให้ยกเลิกกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553

ข้อ 2 ในกฎกระทรวงนี้

“การประกันคุณภาพการศึกษา” หมายความว่า การประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละ ระดับและประเภทการศึกษา โดยมีกลไกในการควบคุม ตรวจสอบระบบการบริหารคุณภาพการศึกษาที่สถานศึกษาจัด ขึ้น เพื่อให้ได้การพัฒนาและสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและ สาธารณชนว่าสถานศึกษานั้นสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และบรรลุเป้าประสงค์ของหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแล

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)

ข้อ 3 ให้สถานศึกษาแต่ละแห่งจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาแต่ละ ระดับและประเภทการศึกษาที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนด พร้อมทั้งจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐาน การศึกษาและดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ จัดให้มีการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ติดตามผลการดำเนินการ เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และจัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองให้แก่หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่ กำกับดูแลสถานศึกษาเป็นประจำทุกปี

เพื่อให้การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามวรรคหนึ่งเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ให้หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษามีหน้าที่ในการให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ และแนะนำสถานศึกษา เพื่อให้การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

คู่มือ

รูปแบบการนิเทศการศึกษา

ที่ส่งเสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู

9

ข้อ 4 เมื่อได้รับรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาตามข้อ 3 แล้ว ให้หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษาจัดส่งรายงานดังกล่าวพร้อมกับประเด็นต่างๆ ที่ต้องการให้มีการประเมินผลและการติดตามตรวจสอบซึ่งรวบรวมได้จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับสถานศึกษาแห่งนั้นให้แก่สำนักงานเพื่อใช้เป็นข้อมูลและแนวทางในการประเมินคุณภาพภายนอก

ให้สำนักงานดำเนินการประเมินผลและติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และจัดส่งรายงานผลการประเมินและการติดตามตรวจสอบดังกล่าว พร้อมข้อเสนอแนะให้แก่สถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้น ๆ เพื่อให้สถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

ในการดำเนินการตามวรรคสอง สำนักงานอาจจัดให้บุคคลหรือหน่วยงานที่ได้รับการรับรองจากสำนักงานดำเนินการประเมินผลและติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาได้

ให้หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้นติดตามผลการดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามวรรคสอง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

ข้อ 5 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการมีอำนาจตีความและวินิจฉัยปัญหาอันเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมายกระทรวงนี้

ให้ไว้ ณ วันที่ 20 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2561

ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่แนวทางในการดำเนินการตามกฎหมายกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ไม่สอดคล้องกับหลักการประกันคุณภาพการศึกษาที่แท้จริง จึงส่งผลให้การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอกไม่สัมพันธ์กัน เกิดความซ้ำซ้อนและคลาดเคลื่อนจากการปฏิบัติ ทำให้ไม่สะท้อนความเป็นจริงและเป็นการสร้างภาระแก่สถานศึกษาและบุคลากรในสถานศึกษา ตลอดจนหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่กำกับดูแล และหน่วยงานภายนอกเกินความจำเป็น สมควรปรับปรุงระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อให้มีกลไกการปฏิบัติที่เอื้อต่อการดำเนินการตามมาตรฐานการศึกษาของแต่ละระดับ และเกิดประสิทธิภาพในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กิจกรรมที่ 2

แนวปฏิบัติการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2561

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการดำเนินการดังต่อไปนี้

1. จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เพื่อให้เกิดการพัฒนา และเพื่อเป็นกลไกในการควบคุม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้เกิดการพัฒนาและสร้างความเชื่อมั่นให้กับสังคม ชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
2. ให้ความร่วมมือกับสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ในการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา เพื่อปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามข้อเสนอแนะของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) และหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานของ สถานศึกษา

กิจกรรม

1. ศึกษาเอกสารเสริมความรู้ ประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง แนวปฏิบัติการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2561
2. นำแนวคิดที่ได้มาแลกเปลี่ยน เรียนรู้และสรุปแนวทางการดำเนินงาน

เอกสารเสริมความรู้ กิจกรรมที่ 2

แนวปฏิบัติการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา
ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2561

ประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เรื่อง แนวปฏิบัติการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2561

โดยที่มีประกาศใช้กฎกระทรวง การประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ลงวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2561 ได้กำหนดระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาอันส่งผลให้การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานกำกับดูแล และหน่วยงานภายนอกที่สะท้อนสภาพการดำเนินงานที่แท้จริงและเกิดประสิทธิภาพ และกำหนดแนวทางในการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษา สอดคล้องกับหลักการประกันคุณภาพการศึกษา และมีกลไกปฏิบัติที่เอื้อต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับให้เกิดประสิทธิภาพในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้จัดทำแนวปฏิบัติการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาขึ้น เพื่อให้หน่วยงานต้นสังกัด สำนักงานบริหารการการศึกษาพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทั้งประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ใช้เป็นแนวปฏิบัติในการดำเนินการเพื่อการพัฒนา ส่งเสริม กำกับดูแล และติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพต่อการพัฒนาคุณภาพ การศึกษา โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ระดับสถานศึกษา

ให้สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานดำเนินการดังต่อไปนี้

คู่มือ

รูปแบบการนิเทศการศึกษา

ที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู

12

1. ให้สถานศึกษาแต่ละแห่งจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน สถานศึกษา เพื่อให้เกิดการพัฒนา และเพื่อเป็นกลไกในการควบคุม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของ สถานศึกษา ให้เกิดการพัฒนาและสร้างความเชื่อมั่นให้กับสังคม ชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

2. จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ดังนี้

2.1 นำพหุสมรรถนะของครูของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพ
ระดับการศึกษาปฐมวัยและหรือระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่กระทรวงประกาศใช้ และให้สถานศึกษา กำหนดเป้าหมายความสำเร็จตามมาตรฐานของสถานศึกษาตามบริบท ทั้งนี้ สามารถเพิ่มเติม มาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษา นอกเหนือจากที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศไว้ได้ โดยให้ สถานศึกษาและ ผู้เกี่ยวข้อง ดำเนินการและรับผิดชอบร่วมกัน

2.2 จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ที่สอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการจำเป็นของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยสะท้อนคุณภาพความสำเร็จอย่างชัดเจน ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

2.3 ดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

2.4 ประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยกำหนด ผู้รับผิดชอบ และวิธีการที่เหมาะสม

2.5 ติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน ของ สถานศึกษา และนำผลการติดตามไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงพัฒนา

2.6 จัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง (Self-Assessment Report: SAR) ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา นำเสนอรายงานผลการประเมินตนเองต่อคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความเห็นชอบ และจัดส่งรายงานดังกล่าวต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เป็นประจำทุกปี

2.7 พัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพโดยพิจารณาจากรายงานผลการประเมินตนเอง (Self-Assessment Report: SAR) และตามคำแนะนำของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือ สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นไปอย่างมี ประสิทธิภาพและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

3. สถานศึกษาแต่ละแห่งให้ความร่วมมือกับสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมิน คุณภาพ การศึกษา (สมศ.) ในการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา เพื่อปรับปรุงและพัฒนา คุณภาพ การศึกษาตามข้อเสนอแนะของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) และหน่วยงานต้นสังกัด หรือหน่วยงานที่กำกับดูแล เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานของ สถานศึกษา

ระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา/สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา/สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ในฐานะหน่วยงานต้นสังกัด หรือหน่วยงานที่กำกับดูแล ดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ศึกษา วิเคราะห์ รายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา ตลอดจนให้คำปรึกษา ช่วยเหลือและแนะแนวสถานศึกษา เพื่อดำเนินการปรับปรุงระบบประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้ อยู่อย่างยั่งยืน
2. รวบรวม และสังเคราะห์รายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self-Inspection Report : SAR) พร้อมกับประเด็นต่าง ๆ ที่ต้องการให้มีการประเมินผลและการติดตาม ตรวจสอบ ซึ่งรวบรวมได้จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับสถานศึกษาแห่งนั้น และ จัดส่งไปยังสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) เพื่อใช้เป็นข้อมูล และ แนวทางในการประเมินคุณภาพภายนอก
3. ติดตามผลการดำเนินงาน ปรับปรุง และพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ตาม ข้อเสนอแนะของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
4. ให้ความร่วมมือกับสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ในการประเมินคุณภาพภายนอก
5. อาจมอบหมายบุคคลที่ไม่ได้เป็นผู้ประเมินเข้าร่วมสังเกตการณ์ และให้ข้อมูลเพิ่มเติม ใน กระบวนการประเมินคุณภาพภายนอก

ระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1. ส่งเสริม สนับสนุน ให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ คัดสรรสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อการ พัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา
2. ศึกษา วิเคราะห์ สรุปผลรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self-Inspection Report : SAR) และรวบรวมประเด็นที่ต้องการให้มีการประเมินผลและติดตาม ตรวจสอบ ซึ่งรวบรวมได้จากหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องหรือจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับสถานศึกษา ไปยัง สำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) เพื่อใช้เป็นข้อมูลและแนวทางใน การประเมินคุณภาพภายนอก

3. ติดตามผลการดำเนินงาน ปรับปรุง และพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับสถานศึกษา ตามข้อเสนอแนะของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

4. ประสานความร่วมมือกับสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ในการจัดบุคคลร่วมเป็นผู้ประเมินคุณภาพภายนอกกับสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.)

5. อาจมอบหมายบุคคลที่ไม่ได้เป็นผู้ประเมินเข้าร่วมสังเกตการณ์ และให้ข้อมูลเพิ่มเติม ในกระบวนการประเมินคุณภาพภายนอก

ประกาศ ณ วันที่ ๑๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๑

(นายณัฐพงศ์ มอญบุตร)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กิจกรรมที่ 3

มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตามประกาศกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจ ในมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. ครูสามารถกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ที่สอดคล้องกับความต้องการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาได้อย่างชัดเจน

แนวคิด

มาตรฐานการศึกษา เป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพที่พึงประสงค์ และ มาตรฐานที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาทุกแห่ง และเพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริม และกำกับดูแล การตรวจสอบการประเมินผล และการประกันคุณภาพทางการศึกษา มาตรฐานการศึกษามีหลายระดับ เช่น มาตรฐานการศึกษาชาติ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยมีเป้าหมาย คือ คุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญทั้งนั้น

คู่มือ

รูปแบบการนิเทศการศึกษา

ที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู

16

กิจกรรมที่ 3

มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตามประกาศกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561

กิจกรรม

1. ให้คณะครูร่วมกันพิจารณาถึงสิ่งที่ต้องการพัฒนา ภาพความสำเร็จของการพัฒนาเพื่อนำมากำหนดประเด็นคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
2. ศึกษามาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่ประกาศใช้ล่าสุด ว่ามีความสมบูรณ์ สอดคล้องกับคุณภาพของสิ่งที่ต้องการพัฒนา ภาพความสำเร็จของการพัฒนาที่ทุกท่านได้ร่วมกันระดมสมอง หรือไม่
3. กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ที่สอดคล้องกับความต้องการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา

คู่มือ

รูปแบบการนิเทศการศึกษา

ที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษารองครู

17

เอกสารเสริมความรู้ กิจกรรมที่ 3

- 1 -

มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามประกาศกฎกระทรวง
การประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561

“มาตรฐานการศึกษา” เป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพที่พึงประสงค์ เพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียง สำหรับการส่งเสริม กำกับดูแล ตรวจสอบ ประเมินผล และเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา สถานศึกษาแต่ละแห่งจัดทำมาตรฐานการศึกษาสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับและประเภทการศึกษา และจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยมีกลไกในการตรวจสอบระบบบริหารคุณภาพการศึกษาที่สถานศึกษาจัดขึ้น จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ จัดให้มีการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา เน้นการประเมินเชิงคุณภาพตามบริบทของสถานศึกษา สะท้อนคุณภาพการศึกษาซึ่งสถานศึกษาได้ชัดเจน เพื่อให้เกิดการพัฒนาและสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและสาธารณชน ว่าสถานศึกษานั้นสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและบรรลุเป้าประสงค์ของหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแล และจัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองให้แก่หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษา เป็นประจำทุกปี

มาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2561 มีจำนวน 3 มาตรฐาน ได้แก่

มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน

1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน

1.2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

เอกสารเสริมความรู้ กิจกรรมที่ 3

-2-

มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน

1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน

- 1) มีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณ
- 2) มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแก้ปัญหา
- 3) มีความสามารถในการสร้างนวัตกรรม
- 4) มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร
- 5) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา
- 6) มีความรู้ ทักษะพื้นฐาน และเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ

1.2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

- 1) การมีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด
- 2) ความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย
- 3) การยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย
- 4) สุภาพะทางร่างกายและจิตสังคม

มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ

- 2.1 มีเป้าหมายวิสัยทัศน์และพันธกิจที่สถานศึกษากำหนดชัดเจน
- 2.2 มีระบบบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษา
- 2.3 ดำเนินงานพัฒนาวิชาการ ที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้าน ตามหลักสูตรสถานศึกษาและทุกกลุ่มเป้าหมาย
- 2.4 พัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ
- 2.5 จัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ
- 2.6 จัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้

คู่มือ

รูปแบบการนิเทศการศึกษ

ที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษารองครู

19

เอกสารเสริมความรู้ กิจกรรมที่ 3

-3-

มาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

- 3.1 จัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้
มีระบบบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษา
- 3.2 ใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้
- 3.3 มีการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก
- 3.4 ตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และนำผลมาพัฒนาผู้เรียน
- 3.5 มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และให้ข้อมูลสะท้อนกลับ เพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้

กิจกรรมที่ 4

แนวทางการประเมินคุณภาพการศึกษาแนวใหม่

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับแนวทางการประเมินคุณภาพภายใน
แนวใหม่
2. เพื่อให้ครูได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการประเมินคุณภาพแนวใหม่

แนวคิด

การประเมินคุณภาพการศึกษาแนวใหม่ ใช้หลักการประเมินและตัดสินโดยอาศัยความเชี่ยวชาญ (expert judgement) การตรวจทาน ทบทวนผลการประเมินโดยคณะกรรมการประเมินในระดับเดียวกัน (peer review) เทียบกับเกณฑ์หรือมาตรฐานที่กำหนดไว้ ซึ่งคณะกรรมการประเมินต้องมีความรู้รอบด้าน การประเมินคุณภาพภายในเป็นหน้าที่ของสถานศึกษา ที่ต้องตรวจสอบและประเมินตนเองตามบริบทของสถานศึกษาอย่างแท้จริง โดยการเก็บรวบรวมข้อมูล ทั้งเชิงคุณภาพ และเชิงปริมาณ จากหลักฐานเชิงประจักษ์ที่เกิดจากการปฏิบัติงานตามสภาพจริงของสถานศึกษา (evidence based) ควบคู่กัน การตัดสินคุณภาพแบบไม่แยกส่วนหรือไม่แยกองค์ประกอบในการประเมิน ซึ่งเป็นการประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษาในภาพรวม (holistic assessment) เป็นการประเมินที่ลดภาระการสร้างเอกสารที่ไม่จำเป็นของสถานศึกษา แต่ได้ผลประเมินที่มีความน่าเชื่อถือและสามารถตรวจสอบได้ตามบริบทของสถานศึกษานั้นๆ

กิจกรรม

1. ศึกษาเอกสารเสริมความรู้
2. แลกเปลี่ยนเรียนรู้และสะท้อนผลการปฏิบัติงาน

เอกสารเสริมความรู้ กิจกรรมที่ 4

- 1 -

แนวทางการประเมินคุณภาพการศึกษาแนวใหม่

การประเมินคุณภาพการศึกษารองสถานศึกษาแนวใหม่ มุ่งเน้นกระบวนการตัดสินคุณภาพของสถานศึกษาโดยการประเมินแบบองค์รวม (holistic assessment) เป็นการประเมิน และตัดสินผลตามหลักการตัดสินโดยอาศัยความเชี่ยวชาญ (expert judgment) โดยเทียบกับ เกณฑ์หรือมาตรฐานที่กำหนดไว้ ซึ่งวิธีการประเมินที่กำหนดในการประเมิน เป็นเกณฑ์การให้ คะแนนผลงานหรือกระบวนการที่ไม่แยกส่วนหรือแยกองค์ประกอบในการกำหนดคะแนนประเมิน แต่เป็นเกณฑ์การให้คะแนนในภาพรวมของผลการดำเนินงาน (holistic rubrics) หรือ กระบวนการดำเนินงานนั้นๆ ซึ่งการประเมินแบบองค์รวมนี้ เป็นการประเมินในองค์รวมของทุก ลักษณะในการปฏิบัติงาน สะท้อนและเป็นผลดีต่อทั้งผู้ประเมินและผู้รับการประเมิน แต่ต้องอาศัย ความรู้ความสามารถและทักษะในการประเมินของผู้ประเมินที่ต้องศึกษาและรวบรวมข้อมูลในองค์รวม ทั้งหมด นอกจากนี้ผู้ประเมินจำเป็นต้องมีความรู้รอบด้าน อาศัยการวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกันใน คณะผู้ประเมินเพื่อการตัดสินให้ระดับคุณภาพจะไม่ใช้การให้คะแนนตามความคิดเห็นของคนใด คนหนึ่ง ซึ่งผู้ประเมินจำเป็นต้องทำความเข้าใจในประเด็นหรือรายการประเมินเพื่อให้ได้การประเมิน ที่มีประสิทธิภาพ

1. แนวคิดการประเมินแนวใหม่ในการประเมินคุณภาพสถานศึกษา ในการประเมินคุณภาพสถานศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายใน เป็นการประเมินจากสภาพจริง ไม่สร้างภาระยุ่งยากให้สถานศึกษา ได้ผลประเมินที่สะท้อนคุณภาพที่แท้จริง ของสถานศึกษา ที่จะนำไปสู่การใช้ผลประเมินเพื่อการพัฒนาต่อเนื่องที่ตรงประเด็น ผลงานอันเกิดจากการเรียนรู้ตามปกติของนักเรียน รวมทั้งผลงานที่เกิดขึ้นจากการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ของครูผู้สอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน การบริหารจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ เชิงประจักษ์ที่สถานศึกษาดำเนินการอยู่แล้ว น่าจะเป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ที่มีคุณค่าต่อการสะท้อนผลการประเมินของสถานศึกษาได้เป็นอย่างดี โดยการประเมินและตัดสินโดยอาศัยความเชี่ยวชาญ (expert judgment) และการทบทวนผลการจัดการศึกษาโดยบุคคลระดับเดียวกัน (peer review) ที่มีความรู้ ความสามารถและมีประสบการณ์การปฏิบัติงานที่คล้ายกัน เพื่อร่วมกัน ให้ข้อเสนอแนะ เชิงพัฒนาแก่สถานศึกษาในการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการ การศึกษา กระบวนการจัดการเรียนรู้ และการนิเทศการศึกษาอย่างมีคุณภาพ เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มี คุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยใช้แนวคิดการประเมินแบบองค์รวม (holistic assessment)

คู่มือ

รูปแบบการนิเทศการศึกษา

ที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษารองครู

22

เอกสารเสริมความรู้ กิจกรรมที่ 4

- 2 -

2. การประเมินแบบองค์รวม (holistic assessment) การประเมินแบบองค์รวมเป็นแนวคิดที่ใช้ถ่วงน้ำหนักประเมินคุณภาพในองค์รวมที่พิจารณาโดยรวม และหลักการเรียนการสอนอิงมาตรฐาน โดยการประเมินแบบองค์รวม กล่าวคือการพิจารณาคุณภาพผลงานหรือคุณภาพความสำเร็จทุกมาตรฐานโดยรวม แล้วจึงตัดสิน ระดับคุณภาพเพียงค่าเดียว มีความสำคัญที่ควรเข้าใจ ดังนี้ การประเมินแบบองค์รวมหรือการประเมินแบบบูรณาการ (integrated assessment) มีลักษณะสำคัญ ดังนี้ 1. มุ่งประเมินงานกิจกรรมขององค์กรในภาพรวมมากกว่าประเมินองค์ประกอบย่อยๆ 2. ส่วนย่อยหรือหน่วยย่อยจะถูกประเมินรวมไปด้วยกัน 3. ต้องใช้ผู้ประเมินที่เชี่ยวชาญมีประสบการณ์ (professional judgement) ซึ่งจะช่วยลดเวลาการประเมินลงได้มาก และช่วยจัดความไม่น่าเชื่อถือในการประเมินได้ 4. อยู่บนพื้นฐานของร่องรอยหลักฐานที่ดำเนินงานอยู่แล้ว (evidence based) การประเมินแบบองค์รวมนี้ ผู้ประเมินต้องสามารถชี้ร่องรอยที่สะท้อนศักยภาพของสิ่งที่ประเมิน เฉพาะที่จำเป็นและมีเทคนิคที่จะรวบรวมข้อมูลเหตุการณ์ให้เพียงพอ แล้วจึงทบทวนร่องรอย หลักฐานและตัดสินใจ

การประเมินแบบในองค์รวม (holistic rubrics) มีลักษณะแตกต่างกับการประเมิน แยกส่วน (Analytic Rubrics) ดังนี้

การประเมินในองค์รวม (holistic)	การประเมินแยกองค์ประกอบ (analytic)
1. การประเมินในองค์รวม	1. การประเมินแยกเป็นประเด็นย่อย
2. การให้คะแนนสิ่งที่ต้องการวัดประเมินแบบกว้างๆ โดยรวม 1 ค่า (A single overall or global scoring)	2. การให้คะแนนสิ่งที่ต้องการวัดประเมินแบบแบ่งแยกส่วนสำหรับแต่ละองค์ประกอบจำเป็น (component) หรือลักษณะสำคัญ (feature)
3. ใช้ประเมินผลงานหรือกระบวนการปฏิบัติงานที่เรียบง่าย ไม่ซับซ้อน	3. ใช้ประเมินผลงานหรือกระบวนการปฏิบัติงานที่ซับซ้อนและต้องให้มีมิติ/เกณฑ์หลายด้านสำหรับใช้บ่งชี้คุณภาพของงานจึงจะครอบคลุมและชัดเจน
4. มีความรวดเร็วในการประเมินและ การตัดสินใจ	4. ให้ความสำคัญในการประเมินแต่ละประเด็น จึงใช้เวลาในการประเมิน
5. ผู้ประเมินจำเป็นต้องมีทักษะและความรู้รอบด้าน (expert judgment)	5. ผู้ประเมินประเด็นไปที่ละประเด็น/ด้านตามที่กำหนด

คู่มือ

รูปแบบการนิเทศการศึกษา

ที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาระดับ

23

เอกสารเสริมความรู้ กิจกรรมที่ 4

- 3 -

การตัดสินผลประเมินแบบองค์รวม เป็นวิธีการที่เหมาะสมที่สุด สำหรับการประเมิน ที่เน้นความรวดเร็วในการจัดลำดับที่ มากกว่ารายละเอียดของผลการประเมิน เช่น ในกรณี ทดสอบการเขียนเรียงความเพื่อคัดนักเรียนเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา เป็นต้น แต่ในแง่ การปฏิบัติการ ตัดสินผลประเมินแบบองค์รวม มีข้อจำกัดที่ควรสนใจ ตัวอย่างเช่น กรณีที่ครู เป็นผู้สอน และผู้ประเมินผลงานของนักเรียนด้วยตนเอง มีจุดแข็ง ครูสามารถตัดสินลำดับที่ของ ผลงานนักเรียนได้เร็ว เพราะความคุ้นเคย แต่อาจจะมีจุดด้อยในแง่ความลำเอียงของครู ผู้ประเมินอันเกิดจากความใกล้ชิดเกินไป เป็นต้น ดังนั้น การหลีกเลี่ยงความลำเอียงในแง่นี้ จึงมี ความจำเป็นต้องมีผู้ประเมินเป็นคู่ หรือผู้ประเมินกลุ่มเล็กๆ ทำหน้าที่ร่วมกันพิจารณาตัดสินผล ประเมินแบบองค์รวม ที่เรียกว่า Peer Review จัดลำดับผลงานโดยใช้เกณฑ์นี้เพื่อถ่วงดุล ความลำเอียงจะช่วยให้การประเมินมีความเชื่อถือ ได้มากขึ้น

3. การตัดสินโดยอาศัยความเชี่ยวชาญ (expert judgement)

การตัดสินโดยอาศัยความเชี่ยวชาญ เป็นการพิจารณาให้น้ำหนักความสำคัญ แก่หลักฐานที่มีอยู่ เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่สอดคล้องกับหลักฐานที่ปรากฏ โดยผู้เชี่ยวชาญรายบุคคล หรือ กลุ่มบุคคลที่มีทักษะ หรือ ได้รับการฝึกอบรม หรือมีประสบการณ์เฉพาะทาง ซึ่งเกี่ยวข้องกับ สิ่งที่จะประเมิน ผู้เชี่ยวชาญจึงเป็นผู้ที่มีเครื่องมือทางความคิด (mental tools) ที่จำเป็นต่อ การประเมิน ได้แก่ ความรู้ในการเลือกหลักฐานที่จะนำมาใช้ในการหาคำถามการประเมิน ความสามารถในการให้น้ำหนักความสำคัญ กับความถูกต้องตรงประเด็นของหลักฐานต่างๆ และความสามารถในการตีความความสำคัญของข้อเท็จจริง (facts) หรือ ข้อสันนิษฐาน (assertions) ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งความสามารถในการคิดค้นมุมมองจากมวลข้อมูลสารสนเทศที่ อาจจะมีข้อจำกัดหรือความขัดแย้งในตนเอง (self-conflicted) รวมอยู่ด้วย การดำเนินการ ประเมินและตัดสินโดยผู้เชี่ยวชาญ มีรายละเอียด ดังนี้

คู่มือ

รูปแบบการนิเทศการศึกษា

ที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาระดับ

24

เอกสารเสริมความรู้ กิจกรรมที่ 4

- 4 -

3.1 การกำหนดคำถามให้ผู้เชี่ยวชาญ (posing questions to the experts) ขั้นตอนแรกของการพัฒนากระบวนการประเมินและตัดสินใจโดยผู้เชี่ยวชาญคือ การกำหนดวัตถุประสงค์และผลิตภัณฑ์ที่พึงประสงค์ (desired products) การตัดสินใจสามารถพิจารณาได้จากหลักฐานต่างๆ ซึ่งการตัดสินใจบางประเด็นต้องอาศัยข้อเท็จจริง ในขณะที่บางประเด็นต้องอาศัยคุณค่า (values) ดังนั้นคำถามในการประเมินจึงมีบทบาทสำคัญต่อการตัดสินใจของผู้เชี่ยวชาญ นอกจากนี้ยังจำเป็น ต้องพัฒนาข้อความที่แสดงให้เห็นประเด็นการประเมินต่อผู้เชี่ยวชาญที่เรียกว่า การกำหนดกรอบ ประเด็นโดยการนำเสนอที่ไม่มีอคติ ที่มีความเป็นอิสระจากความคิดความเชื่อที่มีอยู่เดิม การเมือง และการอภิปรายถึงผลที่ตามมาที่อาจมีผลต่อการประเมินและตัดสินใจ การกำหนดกรอบประเด็น อาจให้ภูมิหลัง และอาจมีเงื่อนไขต่างๆ ที่รวมอยู่ด้วย กรอบประเด็นที่กำหนดในรูปแบบข้อความ ที่จะเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญควรได้รับการตรวจสอบ โดยแนวทางที่ดีที่สุดคือ การตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญที่ไม่ได้มีส่วนร่วมในกระบวนการกำหนดกรอบประเด็น

3.2 การคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญ (selecting the experts) การระบุผู้เชี่ยวชาญจำเป็นต้องกำหนดเกณฑ์ความเชี่ยวชาญที่สามารถวัดได้ โดยทั่วไปผู้เชี่ยวชาญคือ ผู้ที่มีหรือถูกกล่าวถึงว่ามีความรู้เกี่ยวกับข้อมูล รูปแบบ หลักเกณฑ์ที่คัดเลือกในสาขาวิชาเฉพาะ ซึ่งพิจารณาได้จากตัวบ่งชี้ความรู้ ได้แก่ งานวิจัยที่มีการตีพิมพ์หรือได้รับทุนสนับสนุน การอ้างอิงผลงาน ปริญญา รางวัล ตำแหน่ง การแนะนำหรือได้รับการเสนอชื่อจากบุคคลที่น่าเชื่อถือ การเป็นคณะกรรมการต่างๆ เป็นต้น นอกจากนี้แล้ว ผู้เชี่ยวชาญยังต้องมีคุณสมบัติเพิ่มเติมบางประการ เช่น ผู้เชี่ยวชาญจะต้องไม่มีความลำเอียงต่อสิ่งจูงใจ (motivational biases) ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ การเมือง หรือ ผลประโยชน์อื่นใดที่มีต่อการตัดสินใจ อาจใช้ผู้เชี่ยวชาญภายใน หรือผู้เชี่ยวชาญภายนอกทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ ลักษณะของความลำเอียงต่อสิ่งจูงใจ ผู้เชี่ยวชาญต้องมีความเข้าใจต่อกระบวนการดำเนินงาน โครงการ นอกจากนี้ผู้เชี่ยวชาญควรเต็มใจที่จะเข้าร่วมประเมินและตัดสินใจและควรต้องรับผิดชอบ ต่อผลการตัดสินใจนั้นด้วย

คู่มือ

รูปแบบการนิเทศการศึกษา
ที่สนับสนุนการประกันคุณภาพการศึกษาระดับสูง

25

เอกสารเสริมความรู้ กิจกรรมที่ 4

- 5 -

3.3 คุณภาพของการประเมินและตัดสิน (the quality of judgements) เนื่องจากการตัดสิน มีความเป็นอัตนัย เป็นเรื่องส่วนบุคคล และแตกต่างกันระหว่างบุคคลและช่วงเวลา การตัดสินที่ถือว่าถูกต้องจึงต้องอาศัยข้อมูลหลักฐานที่เชื่อถือได้ โดยการประเมินและตัดสินอาจเลือกใช้ เทคนิคการตรวจสอบข้อมูลสามเส้า (data triangulation) สำหรับตรวจสอบความน่าเชื่อถือของ ข้อมูลโดยการพิสูจน์ว่าข้อมูลหลักฐานที่ได้มานั้นถูกต้องหรือไม่ โดยตรวจสอบแหล่งที่มา 3 แหล่ง ได้แก่ เวลา สถานที่ และบุคคล

3.3.1 การตรวจสอบแหล่งเวลา หมายถึง การตรวจสอบว่า ข้อมูลหลักฐานอยู่ในช่วงเวลาต่างกัน หรือเหมือนกัน ถ้าเหมือนกันควรตรวจสอบในช่วงเวลาที่ต่างกันด้วย

3.3.2 การตรวจสอบสถานที่ หมายถึง การตรวจสอบข้อมูลหลักฐานอยู่ในสถานที่เดียวกันหรือไม่ หากมาจากสถานที่เดียวกันมีผลออกมาเหมือนกัน ผู้วิจัยควรตรวจสอบใน แหล่งสถานที่ที่แตกต่างกัน

3.3.3 การตรวจสอบบุคคล หมายถึง ถ้าบุคคลผู้ให้ข้อมูลเปลี่ยนไป ข้อมูลจะเหมือนเดิมหรือไม่

การตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีรวบรวมข้อมูล (methodological triangulation) คือการเก็บรวบรวมข้อมูลหลักฐานโดยวิธีการต่างกันเพื่อรวบรวมข้อมูลเรื่องเดียวกัน โดยอาจใช้การ สังเกตควบคู่กับการซักถาม หรือศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมจากแหล่งเอกสาร หรือทำการซักถามผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

เอกสารเสริมความรู้ กิจกรรมที่ 4

- 6 -

3.4 การรวมผลการประเมินและตัดสินโดยอาศัยความเชี่ยวชาญ (combining expert judgements) การประเมินและตัดสินโดยผู้เชี่ยวชาญอาจพบว่า ผลการประเมินและตัดสินแตกต่างกัน ซึ่งจำเป็นต้องมีการรวมผลการประเมินและตัดสินที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญ ผู้ร่วม เพื่อสรุปผลการประเมิน วิธีการที่ใช้รวมผลการประเมินและตัดสิน (aggregation methods) มี 2 ประเภท คือ วิธีการทางด้านคณิตศาสตร์ (mathematical approaches) และวิธีการทางด้านพฤติกรรม (behavioral approaches) โดยวิธีการทางคณิตศาสตร์จะใช้กฎหรือสูตรในการคำนวณเพื่อหาอันดับตามวิธีการทางด้านพฤติกรรม เกี่ยวข้องกับการเจรจาต่อรองเพื่อให้ได้ตัวแทนหรืออันดับจากกลุ่มโดยใช้เทคนิค ผู้ร่วม เช่น เทคนิคเคลฟาย เทคนิคกลุ่มสมมติ (nominal group technique) หรือใช้การเจรจาต่อรองโดยผู้อำนวยความสะดวก (facilitator) พูดคุยอภิปรายกับผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้น ผู้อำนวยความสะดวกมีหน้าที่ดึงข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ และตีความเพื่อให้ได้อันดับตามหลักฐาน ผู้ร่วม ที่แสดงถึงปัญหารวมของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

3.5 ข้อควรพิจารณาในการวางแผนการประเมินและตัดสินโดยอาศัยความเชี่ยวชาญ (expert judgement designs) การวางแผนการประเมินและตัดสินโดยอาศัยความเชี่ยวชาญ นอกจากจะต้องพิจารณาเกี่ยวกับการระบุประเด็นการประเมินและการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญยังมีข้อควรพิจารณาที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

3.5.1 การมีปฏิสัมพันธ์และการแลกเปลี่ยนข้อมูลสารสนเทศระหว่างผู้เชี่ยวชาญ

3.5.2 ประเภทและปริมาณของข้อมูลสารสนเทศเบื้องต้นที่จัดเตรียมให้แก่ผู้เชี่ยวชาญ

3.5.3 เวลาและทรัพยากรที่จะจัดสรรไว้เพื่อเตรียมความพร้อมในการประเมิน

3.5.4 ส่วนที่เป็นการประเมินและตัดสิน

3.5.5 การฝึกอบรมให้ความรู้แก่ผู้ทำหน้าที่ประเมินและตัดสิน

เอกสารเสริมความรู้ กิจกรรมที่ 4

- 7 -

4. การประเมินบนพื้นฐานของหลักฐาน (evidence-based assessment)

การประเมินบนพื้นฐานของหลักฐาน (evidence-based assessment) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูล สังเคราะห์และตีความข้อมูลจากหลักฐานที่มีความน่าเชื่อถือ ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการตัดสินใจ ผู้ประเมินจึงต้องสืบค้น วิเคราะห์ และนำข้อมูลหลักฐานที่มีความชัดเจน มีเหตุ มีผลไปใช้ประกอบการพิจารณา และตัดสินใจอย่างรอบคอบ หลักฐานเชิงประจักษ์ คือ ข้อมูล ความรู้ ข้อเท็จจริง แนวทางปฏิบัติที่ได้รับการยอมรับ ที่สังเกตหรือพิสูจน์หรือยืนยันได้ หรือมีผลงานวิจัยที่มีการประเมินค่าด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ความรู้ที่ผ่านการทดลองใช้ หรือที่พิสูจน์ทางปฏิบัติแล้ว สมมติฐานทางทฤษฎีที่ได้รับการพิสูจน์ยืนยันว่าเป็นความจริง โดยมีข้อมูลหรือหลักฐานประกอบการยืนยัน เพื่อนำมาช่วยในการตัดสินใจในการปฏิบัติงาน โดยคำนึงถึงประสิทธิภาพ ผลประสิทธิผล และเป็นที่พึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้อง

หลักฐานเชิงประจักษ์ อาจได้มาด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ การตรวจสอบเอกสารหลักฐาน หรือใช้หลายวิธีประกอบกัน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความถูกต้องมากที่สุด ในลักษณะของการตรวจสอบสามเส้า (triangulation) โดยใช้แหล่งข้อมูลต่างกัน ช่วงเวลาในการเก็บข้อมูล หรือวิธีการเก็บข้อมูลต่างกัน ดังนั้นผู้ประเมินจึงต้องมีทักษะในการจำแนก รวบรวม และนำหลักฐานมาใช้ได้อย่างเหมาะสม ตามจุดมุ่งหมายการประเมิน ผู้ประเมินอาจใช้ข้อความต่อไปนี้ประกอบการพิจารณาตัดสินใจเลือกหลักฐาน

1. ข้อมูล หรือหลักฐานที่จะใช้คืออะไร จะใช้ประกอบการประเมินได้อย่างไร
2. หลักฐานมีความถูกต้องน่าเชื่อถือหรือไม่ เกือบใด
3. เหตุผลแนวคิดเบื้องหลังในการเลือกหลักฐานนั้นๆ คืออะไร

คู่มือ

รูปแบบการนิเทศการศึกษา

ที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู

28

เอกสารเสริมความรู้ กิจกรรมที่ 4

- 8 -

ความน่าเชื่อถือของหลักฐาน สามารถแบ่งได้หลายระดับ ดังนี้

1. ความน่าเชื่อถือน้อย เช่น ข้อมูลจากการบอกเล่า หรือประสบการณ์ส่วนตัว หรือ ข้อคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ อย่างใดก็ตาม ข้อมูลเหล่านี้อาจจะเป็นประโยชน์สำหรับการศึกษาคือไป
2. ความน่าเชื่อถือปานกลาง เช่น ผลการวิจัยที่ทำเฉพาะกลุ่ม ไม่มีตัวเทียบ (case study) การศึกษาแบบนี้อาจเกิดอคติได้ง่าย
3. ความน่าเชื่อถือสูง คือข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิจัยที่มีการสุ่มตัวอย่าง ควบคุมตัวแปร การศึกษาแบบนี้จะไม่ลำเอียงเจาะจง และจะมีการเปรียบเทียบค่อนข้างดีกว่าแบบที่ 2

ขั้นตอนการประเมินบนพื้นฐานของหลักฐาน

1. ระบุประเด็นการประเมิน เช่น ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ระบบการวัดและประเมินผล การนำผลการประเมิน ไปใช้
2. กำหนดหลักฐานที่ใช้ในการประเมินที่เป็นไปได้ทั้งหมด
3. ตรวจสอบความถูกต้อง ความน่าเชื่อถือของหลักฐาน
4. คัดเลือกหลักฐานที่ดีที่สุด เพื่อประกอบการพิจารณาตัดสิน
5. พิจารณาตัดสินคุณค่าโดยเชื่อมโยงหลักฐานกับประเด็นการประเมิน

กิจกรรมที่ 5

การจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง(Self Assessment Report : SAR)
ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจ ในการรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา ที่สะท้อนสภาพปัญหา ความต้องการจำเป็นในการพัฒนา คุณภาพผู้เรียน กระบวนการบริหาร และการจัดการ และกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

แนวคิด

การรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา เป็นการจัดทำเอกสารที่สะท้อนผลการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน และผลสำเร็จของการบริหารจัดการของสถานศึกษา ที่เกิดจากการประเมิน การรายงานผลการประเมิน ประกอบด้วย วิธีการดำเนินการ ผลการดำเนินงาน จุดเด่นและจุดที่ควรพัฒนา ที่เกิดจากการประเมินตนเอง เพื่อใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษา ในการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง และการเขียนรายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา เป็นกระบวนการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ และฝึกทักษะของผู้ประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

กิจกรรม

ศึกษาเอกสารเสริมความรู้ แล้วลงมือวิเคราะห์สะท้อนผล วิธีการดำเนินการพัฒนา ผลการดำเนินการพัฒนา จุดเด่นและจุดที่ควรพัฒนาของทั้ง 3 มาตรฐาน และโดยภาพรวมของสถานศึกษา แล้วจึงทดลองเขียนรายงานผลการประเมินตนเอง (Self Assessment Report : SAR) ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

คู่มือ
รูปแบบการนิเทศการศึกษา
ที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษองครู

30

เอกสารเสริมความรู้ กิจกรรมที่ 5

-1-

การจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง (Self Assessment Report : SAR)

ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

การประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ยึดหลักการ แนวทาง
ดำเนินงานที่เป็นไปตามกฎกระทรวง ซึ่งกำหนดบทบาทหน้าที่ให้บุคลากรที่เกี่ยวข้อง
ในสถานศึกษา ได้ดำเนินการประเมินคุณภาพ และการพัฒนาคุณภาพ ที่ยึด
มาตรฐานและประเด็นการพัฒนา ของแต่ละมาตรฐานเป็นสาระสำคัญ กรอบมโน
ทัศน์เกี่ยวข้องของแต่ละมาตรฐาน เมื่อเขียนรายงานการประเมิน จึงต้องแสดงถึง
ร่องรอยหลักฐานที่ชัดเจน ประกอบด้วย วิธีดำเนินการพัฒนา ผลการดำเนินงาน
จุดเด่น และจุดที่ควรพัฒนา ซึ่งมีรายละเอียดตามตาราง

คู่มือ

รูปแบบการนิเทศการศึกษา

ที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู

31

เอกสารเสริมความรู้ กิจกรรมที่ 5

มาตรฐานที่ 1 คุณภาพผู้เรียน

วิธีดำเนินการพัฒนา

หลักการ/แนวคิด :

แสดงถึงวิธีการ ขั้นตอน เทคนิคหรือกลยุทธ์ที่เป็นกระบวนการพัฒนาผู้เรียนที่มีผลการเรียนรู้ ที่เป็นคุณภาพของผู้เรียน ทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ ประกอบด้วยความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร การคิดคำนวณ การคิดประเภทต่างๆ การสร้างนวัตกรรม การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตร การมีความรู้ ทักษะพื้นฐานและเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ และด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ที่เป็นค่านิยมที่ดีงามที่สถานศึกษากำหนด ความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย การยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย รวมทั้งสุขภาพทางร่างกายและจิตสังคม

ผลการดำเนินงาน

หลักการ/แนวคิด :

แสดงถึงผลที่เกิดขึ้นจากกระบวนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนทั้งในด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ และด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยมีการเปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นกับค่าเป้าหมาย ที่กำหนดไว้ในแต่ละประเด็นการพิจารณากับเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

จุดเด่น

หลักการ/แนวคิด :

แสดงถึงผลสำเร็จของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนทั้งในด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการและด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์

จุดที่ควรพัฒนา

หลักการ/แนวคิด :

แสดงถึงประเด็นหรือข้อที่เป็นปัญหาที่จะต้องได้รับการดำเนินการแก้ไขปรับปรุง และพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ทั้งในด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการและด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้ดีขึ้น

เอกสารเสริมความรู้ กิจกรรมที่ 5

มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ

วิธีดำเนินการพัฒนา

หลักการ/แนวคิด :

แสดงถึงวิธีการ ขั้นตอน เทคนิคหรือกลยุทธ์ที่เป็นการจัดระบบบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษา มีการกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจอย่างชัดเจน สามารถดำเนินงานพัฒนาวิชาการ ที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้านตามหลักสูตรสถานศึกษาในทุกกลุ่มเป้าหมาย จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ดำเนินการพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ และจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการเรียนรู้ รวมทั้ง จัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้

ผลการดำเนินงาน

หลักการ/แนวคิด :

แสดงถึงผลที่เกิดขึ้นจากการจัดระบบบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษา ที่ครอบคลุมเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจที่สถานศึกษากำหนด และภาระงานของผู้บริหารสถานศึกษา โดยมีการเปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นกับค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแต่ละภาระงาน

จุดเด่น

หลักการ/แนวคิด :

แสดงถึงผลสำเร็จของการจัดระบบบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษา การบริหารและการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ครอบคลุมเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจที่สถานศึกษากำหนด และภาระงานของผู้บริหารสถานศึกษา

จุดที่ควรพัฒนา

หลักการ/แนวคิด :

แสดงถึงประเด็นหรือการ จัดระบบบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษาที่เป็นปัญหา ที่จะต้องได้รับการเร่งดำเนินการแก้ไข ปรับปรุงและพัฒนาการจัดการระบบบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษา

เอกสารเสริมความรู้ กิจกรรมที่ 5

มาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

วิธีดำเนินการพัฒนา

หลักการ/แนวคิด :

แสดงถึงวิธีการ กระบวนการจัดการเรียนการสอนตามมาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตรสถานศึกษา สร้างโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง มีการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก สร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดี ครูรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล ดำเนินการตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และนำมาพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และนำผลที่ได้มาให้อีกข้อมูลป้อนกลับ เพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้

ผลการดำเนินงาน

หลักการ/แนวคิด :

แสดงถึงผลที่เกิดขึ้นจากกระบวนการจัดการเรียนการสอนตามมาตรฐานและตัวชี้วัด ของหลักสูตรสถานศึกษา ที่สร้างโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วม ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง มีการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก สร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดี ครูรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล ดำเนินการตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และนำมาพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และนำผลที่ได้มาให้อีกข้อมูลป้อนกลับเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการ เรียนรู้ โดยมีการเปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นกับค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแต่ละภาระงานของครู

จุดเด่น

หลักการ/แนวคิด :

แสดงถึงผลสำเร็จของกระบวนการจัดการเรียนการสอน ตามมาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตรสถานศึกษาที่สร้างโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วม ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง มีการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก สร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดี ครูรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล ดำเนินการตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และนำมาพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และนำผลที่ได้มาให้อีกข้อมูลป้อนกลับเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้

จุดที่ควรพัฒนา

หลักการ/แนวคิด :

แสดงถึงประเด็นหรือข้อที่เป็นปัญหาของกระบวนการจัดการเรียนการสอนตามมาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตรสถานศึกษา ที่จะต้องได้รับการเร่งดำเนินการแก้ไขปรับปรุง เพื่อพัฒนาคุณภาพครูและผู้เรียนให้ดีขึ้น

กิจกรรมที่ 6

กรอบแนวทางการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสี่

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจ ในแนวทางการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสี่ และสามารถเตรียมนำเสนอข้อมูลที่เหมาะสม ชัดเจน และเชื่อถือได้เพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสี่

แนวคิด

1. ใช้กลไกการประเมินคุณภาพ ภายนอก เพื่อกระตุ้นและจูงใจให้เกิดการยกระดับคุณภาพ การศึกษา ที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นและยุทธศาสตร์ของประเทศ
2. เน้นการประเมินเพื่อรับรองคุณภาพของระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมให้สถานศึกษาและต้นสังกัด รับผิดชอบในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาชาติ ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และมีความพร้อมในการแข่งขันในระดับสากล
3. ให้ความสำคัญกับการประเมิน ที่มุ่งสู่การพัฒนาแบบยั่งยืน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมี สมรรถนะที่จำเป็นสำหรับดำเนินชีวิตในอนาคต และสถานศึกษามีขีดสมรรถนะสูง สามารถพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่องในอนาคต
4. เปิดโอกาสให้สถานศึกษา สร้างความโดดเด่นเฉพาะทาง หรือ เป็นต้นแบบในการพัฒนา ในระดับภูมิภาค ระดับชาติ และระดับนานาชาติ

กิจกรรม

ศึกษาเอกสารเสริมความรู้ แล้วทดลองเตรียมจัดทำข้อมูลตามประเด็นการพิจารณา ให้ครบถ้วน ถูกต้อง และมีความน่าเชื่อถือ

เอกสารเสริมความรู้ กิจกรรมที่ 6

-1-

กรอบแนวทางการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสี่

หลักการและแนวคิดสำคัญ

มีหลักการสำคัญ 2 ประการ คือ

- 1) การประเมินคุณภาพภายนอกต้องมีความเชื่อมโยงกับระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัด ที่จะต้องรับผิดชอบให้บรรลุถึงเป้าหมายในการจัดการศึกษาและร่วมรับผิดชอบต่อการจัดการ การศึกษาที่เกิดขึ้น (Accountability)
- 2) การประเมินคุณภาพภายนอกต้องมีความท้าทายและช่วยส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาและยกระดับ คุณภาพของสถานศึกษาสู่สากล ให้เป็นไปตามนโยบายปฏิรูปการศึกษาระดับประเทศบรรลุเป้าหมายทั้งในระดับชาติ และระดับนานาชาติ (Empowerment)

จากหลักการสำคัญในการพัฒนามาตรฐานและเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอก จึงนำมาสู่แนวคิดสำคัญ 4 ประการ คือ

1. ใช้กลไกการประเมินคุณภาพภายนอก เพื่อกระตุ้นและจูงใจให้เกิดการพัฒนาและยกระดับคุณภาพ การศึกษา ที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็น และยุทธศาสตร์ของประเทศ
2. เน้นการประเมินเพื่ออันอันคุณภาพ ของระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมให้ สถานศึกษา และหน่วยงานต้นสังกัด รับผิดชอบในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตาม มาตรฐานการศึกษาชาติ ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และมีความพร้อมในการแข่งขันในระดับ สากล
3. ให้ความสำคัญกับการประเมินที่มุ่งสู่การพัฒนาแบบยั่งยืน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสมรรถนะที่จำเป็น สำหรับการดำเนินชีวิตในอนาคต และสถานศึกษามีขีดสมรรถนะสูง สามารถพัฒนาตนเองได้อย่าง ต่อเนื่องใน อนาคต
4. เปิดโอกาสให้สถานศึกษาสร้างความโดดเด่นเฉพาะทาง หรือเป็นต้นแบบ ในการพัฒนาในระดับ ภูมิภาค ระดับชาติและระดับนานาชาติ

คู่มือ

รูปแบบการนิเทศการศึกษา

ที่สนับสนุนสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู

36

เอกสารเสริมความรู้ กิจกรรมที่ 6

-2-

กรอบแนวทางการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสี่

การประเมินคุณภาพภายนอก มี 2 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 การประเมินคุณภาพมาตรฐานขั้นพื้นฐาน เป็นการประเมินตามพันธกิจและบริบทของสถานศึกษา โดยเชื่อมโยงกับการประกันคุณภาพภายใน และประเด็นที่ได้รับแจ้งจากหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่**ผู้ประเมิน**

ส่วนที่ 2 การประเมินความโดดเด่นเฉพาะทาง เป็นแนวทางการประเมินคุณภาพภายนอกที่ส่งเสริมความเป็นเลิศของสถานศึกษา โดยสถานศึกษาสามารถเลือกความโดดเด่นเฉพาะทางได้ตามศักยภาพและความสนใจ

เอกสารเสริมความรู้ กิจกรรมที่ 6

-3-

กรอบแนวทางการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสี่

การพิจารณาผลการดำเนินงาน ตามระบบการประกันคุณภาพภายในที่สถานศึกษากำหนด และได้รับความเห็นชอบจากหน่วยงานต้นสังกัด สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา แผนการศึกษาแห่งชาติและนโยบายหรือจุดเน้นของหน่วยงานต้นสังกัด ที่สะท้อนคุณภาพของการบริหารจัดการ เป็นการตรวจสอบเชิงยืนยันผลการดำเนินงานของสถานศึกษา โดยมีหัวใจของการพิจารณาการดำเนินงานของสถานศึกษา 3 ด้าน ดังนี้

1) คุณภาพของผู้เรียน 2) กระบวนการบริหารและการจัดการ 3) กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ทั้งนี้ หากสถานศึกษา กำหนดมาตรฐานด้านอื่นนอกเหนือจากนี้ ผู้ประเมินภายนอกสามารถปรับแนวทางการพิจารณา และเกณฑ์การประเมินให้สอดคล้องกับมาตรฐานดังกล่าวได้

การตัดสินระดับคุณภาพของการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสี่ (พ.ศ. 2559-2563) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีระดับคุณภาพ 5 ระดับ ในแต่ละระดับคุณภาพ เป็นการตัดสินเชิงคุณภาพที่สะท้อนผลการดำเนินงาน ที่เกิดขึ้นจริง ดังนี้

ระดับ ดีเยี่ยม หมายถึง สถานศึกษาดำเนินการตามเกณฑ์ครบถ้วนสมบูรณ์ เหมาะสม เป็นไปได้ กระบวนการและผลการประเมินคุณภาพ มีความเชื่อถือได้ ส่งผลต่อการยกระดับคุณภาพผู้เรียน และมีพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง เป็นที่พึงพอใจของทุกฝ่าย และมีนวัตกรรมหรือแบบอย่างที่ดี

ระดับ ดีมาก หมายถึง สถานศึกษาดำเนินการตามเกณฑ์ครบถ้วนสมบูรณ์เหมาะสม เป็นไปได้ กระบวนการ และผลการประเมินคุณภาพมีความเชื่อถือได้ส่งผลต่อการยกระดับคุณภาพผู้เรียน และมีพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง

คู่มือ

รูปแบบการนิเทศการศึกษา

ที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู

38

เอกสารเสริมความรู้ กิจกรรมที่ 6

-4-

กรอบแนวทางการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสี่

แนวทางการพิจารณาและการตัดสินระดับคุณภาพ

สมศ. ได้กำหนดแนวทางการพิจารณาการตัดสินระดับคุณภาพ โดยมีตัวอย่างการพิจารณา 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านคุณภาพของผู้เรียน

แนวทางการพิจารณา : ที่พิจารณาจากคุณภาพของผู้เรียน ในประเด็นดังต่อไปนี้

1.1 ความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ ที่พิจารณาจากการกำหนดเป้าหมาย/เกณฑ์ในการพัฒนา ผู้เรียนที่ สอดคล้องกับบริบทและสภาพจริงของผู้เรียน

1.2 ความเชื่อถือได้ ที่พิจารณาจากระบบการและผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน กับผลการ ตรวจสอบจากสภาพจริงหรือหลักฐานเชิงประจักษ์ โดยใช้ข้อมูลหลายแหล่ง ในเชิงตรวจสอบ อันอื่น แล้วพิจารณา ความสอดคล้องของผลการตัดสิน ว่าสอดคล้องกันมากน้อยเพียงใด อัน สะท้อนความเชื่อถือได้ของผลการประเมิน (ทั้งนี้กำหนดเงื่อนไขว่า ถ้าระดับคุณภาพผลการ ประเมินแตกต่างกันไม่เกิน ๓ ระดับ ถือว่าสอดคล้อง)

1.3 ประสิทธิผล ที่พิจารณาจากผลการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนด้านต่าง ๆ ตามเกณฑ์ของแต่ละ ระดับชั้น และบริบทของสถานศึกษา โดยผู้เรียนมีพัฒนาการดีขึ้น เมื่อเทียบระหว่างปี การศึกษา หรือสามารถรักษาระดับคุณภาพที่สูงอยู่แล้ว ให้อยู่ในระดับใกล้เคียงกับปีก่อน หรือ สามารถลดสัดส่วนผู้เรียนที่มีพัฒนาการช้า หรือ ผู้เรียนกลุ่มพิเศษ รวมถึงการมีนวัตกรรม/เป็น แบบอย่างที่ดีโดยพิจารณาจากแนวคิด วิธีการหรือกิจกรรมที่ สร้างสรรค์ใหม่ๆ สามารถนำมาใช้ เพื่อปรับปรุง เปลี่ยนแปลงในการแก้ไขปัญหา หรือพัฒนาตนเองให้มีสมรรถนะสูงขึ้น เป็น แบบอย่างที่ดีแก่ผู้อื่นได้

คู่มือ

รูปแบบการนิเทศการศึกษานานาชาติ

ที่สนับสนุนการยกระดับคุณภาพการศึกษาขององค์กร

39

เอกสารเสริมความรู้ กิจกรรมที่ 6

-5-

กรอบแนวทางการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสี่

เกณฑ์การประเมินด้านคุณภาพของผู้เรียน

เกณฑ์การประเมิน	ระดับคุณภาพ
สถานศึกษาดำเนินงานตามมาตรฐานด้านคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม เป็นไปได้ กระบวนการและผลการประเมินคุณภาพมีความเชื่อถือได้ เป็นไปตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด ครบถ้วน ผู้เรียนมีพัฒนาการดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง เป็นที่พึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย และมีนวัตกรรมหรือเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับสถานศึกษาอื่นได้	ดีเยี่ยม
สถานศึกษาดำเนินงานตามมาตรฐานด้านคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม เป็นไปได้ กระบวนการและผลการประเมินคุณภาพมีความเชื่อถือได้ เป็นไปตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด ครบถ้วน ผู้เรียนมีพัฒนาการดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง	ดีมาก
สถานศึกษาดำเนินงานตามมาตรฐานด้านคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม เป็นไปได้ กระบวนการและผลการประเมินคุณภาพมีความเชื่อถือได้ เป็นไปตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด ครบถ้วน	ดี
สถานศึกษาดำเนินงานตามมาตรฐานด้านคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม เป็นไปได้ กระบวนการและผลการประเมินคุณภาพมีความเชื่อถือได้ ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด แต่ไม่ครบถ้วนใน บางประเด็น	พอใช้
สถานศึกษาไม่สามารถดำเนินงานตามมาตรฐานด้านคุณภาพของผู้เรียนได้ตามเกณฑ์เป็นส่วนใหญ่	ปรับปรุง

คู่มือ

รูปแบบการนิเทศการศึกษา

ที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู

40

เอกสารเสริมความรู้ กิจกรรมที่ 6

-6-

กรอบแนวทางการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสี

2. ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ

แนวทางการพิจารณา : พิจารณาจากคุณภาพของกระบวนการบริหารจัดการที่ส่งผลต่อการยกระดับคุณภาพของผู้เรียนในประเด็นดังต่อไปนี้

2.1 ความเป็นระบบ พิจารณาจากกระบวนการดำเนินงานของสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ และมีความต่อเนื่องยั่งยืน โดยการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย มีการกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานที่ชัดเจน การกำกับ ติดตาม ตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขอย่างต่อเนื่อง

2.2 ความเชื่อถือได้ พิจารณาจากกระบวนการและผลการประเมินที่สถานศึกษาประเมินตนเอง กับผล การตรวจสอบจากสภาพจริง หรือหลักฐานเชิงประจักษ์โดยใช้ข้อมูลหลายแหล่งในเชิง ตรวจสอบยืนยัน แล้ว พิจารณาความสอดคล้องของผลการตัดสิน ว่าสอดคล้องกันมากน้อยเพียงใด อันสะท้อนความเชื่อถือได้ของผลการประเมิน (ทั้งนี้ผู้ประเมินต้องเข้าใจว่าถ้าระดับคุณภาพผลการประเมิน แตกต่างกันไม่เกิน 1 ระดับ ถือว่าสอดคล้อง)

2.3 ประสิทธิภาพ พิจารณาจากผลของการบริหารและการจัดการสถานศึกษาที่ครอบคลุมใน ด้านการเป็นผู้นำ การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ข้อมูลสารสนเทศ หลักฐานสถานศึกษา ระบบการแนะแนว ฯลฯ ตามเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ที่สถานศึกษากำหนด รวมถึงความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้เรียน ครู คณะกรรมการ สถานศึกษา และผู้เกี่ยวข้อง รวมถึงการมีนวัตกรรม/เป็นแบบอย่างที่ดี โดยพิจารณาจากแนวคิด วิธีการ หรือ กิจกรรมที่สร้างสรรค์ใหม่ๆ สามารถนำมาใช้ เพื่อปรับปรุง เปลี่ยนแปลงในการแก้ไขปัญหา หรือพัฒนาด้านบริหารจัดการ ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูง กว่าเดิม เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้อื่นได้

คู่มือ

รูปแบบการนิเทศการศึกษา

ที่เสริมสร้างสมรรถนะตามการประกันคุณภาพการศึกษาของครู

41

เอกสารเสริมความรู้ กิจกรรมที่ 6

-7-

กรอบแนวทางการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสี่

เกณฑ์การประเมินด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ

เกณฑ์การประเมิน	ระดับคุณภาพ
สถานศึกษาดำเนินงานตามมาตรฐานด้านกระบวนการบริหารและการจัดการที่เป็นระบบ ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด กระบวนการและผลการประเมินคุณภาพมีความเชื่อถือได้ กระบวนการบริหารจัดการมีพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง เป็นที่พึงพอใจของทุกฝ่าย มีนวัตกรรมหรือ แบบอย่างที่ดีให้กับสถานศึกษาอื่นได้และส่งต่อการยกระดับคุณภาพผู้เรียน	ดีเยี่ยม
สถานศึกษาดำเนินงานตามมาตรฐานด้านกระบวนการบริหารและการจัดการที่เป็นระบบ ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด กระบวนการและผลการประเมินคุณภาพมีความเชื่อถือได้ กระบวนการบริหารจัดการมีพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง และส่งผลการยกระดับคุณภาพผู้เรียน	ดีมาก
สถานศึกษาดำเนินงานตามมาตรฐานด้านกระบวนการบริหารและการจัดการที่เป็นระบบ ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด กระบวนการและผลการประเมินคุณภาพมีความเชื่อถือได้ ส่งผลการยกระดับคุณภาพผู้เรียน	ดี
สถานศึกษาดำเนินงานตามมาตรฐานด้านกระบวนการบริหารและการจัดการที่เป็นระบบ ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด กระบวนการและผลการประเมินคุณภาพมีความเชื่อถือได้ แต่ ไม่ครบถ้วนในบางประเด็น	พอใช้
สถานศึกษาไม่สามารถดำเนินงานตามมาตรฐานด้านกระบวนการบริหารและการจัดการได้ ตามเกณฑ์เป็นส่วนใหญ่	ปรับปรุง

คู่มือ

รูปแบบการนิเทศการศึกษา

ที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู

42

เอกสารเสริมความรู้ กิจกรรมที่ 6

-8-

3. ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

แนวทางการพิจารณา : พิจารณาจากคุณภาพของกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อการยกระดับคุณภาพของผู้เรียน ในประเด็นดังต่อไปนี้

3.1 ความเป็นระบบ พิจารณาจากกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ จัดการเรียนรู้และจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่น และชุมชน ตามความสนใจของผู้เรียน โดยผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดเนื้อหาสาระและกิจกรรมเสริมหลักสูตร สร้างโอกาสการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ระหว่างผู้เรียนอย่างสร้างสรรค์ บริหารจัดการชั้นเรียน จัดบรรยากาศการเรียนรู้ในชั้นเรียน ก้าวหน้า วิธีการ และออกแบบเครื่องมือในการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ มีการนำผลการประเมินไปใช้ในการให้ข้อมูลย้อนกลับ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำผลไปใช้ในการพัฒนาตนเอง รวมทั้งครูมีการพัฒนาตนเอง และพัฒนาวิชาชีพครูอย่าง ต่อเนื่อง

3.2 ความเชื่อถือได้ พิจารณาจากกระบวนการและผลของการประเมินผลจัดการเรียน การสอนของครู กับผลการตรวจสอบจากสภาพจริง หรือหลักฐานเชิงประจักษ์โดยใช้ข้อมูลหลายแหล่ง ในเชิงตรวจสอบยืนยัน แล้วพิจารณาความสอดคล้องของผลการตัดสิน ว่าสอดคล้องกันมากน้อยเพียงใด อันสะท้อนความเชื่อถือได้ของผลการ ประเมิน (ทั้งนี้กำหนดเงื่อนไขว่า ถ้าระดับคุณภาพผลการ ประเมินแตกต่างกันไม่เกิน 1 ระดับ ถือว่าสอดคล้อง)

3.3 ประสิทธิภาพ พิจารณาจากผลการปฏิบัติงานของครูที่ครอบคลุมในด้านการจัดการเรียน การสอน การบริหารจัดการชั้นเรียน การพัฒนางาน และการพัฒนาวิชาชีพตามเป้าหมาย หรือ วัตถุประสงค์ที่สถานศึกษากำหนด รวมถึงการมีนวัตกรรม/เป็นแบบอย่างที่ดีโดยพิจารณาจากแนวคิด วิธีการ หรือกิจกรรมที่สร้างสรรค์ใหม่ๆ สามารถนำมาใช้เพื่อปรับปรุง เปลี่ยนแปลงในการแก้ไข ปัญหา หรือพัฒนาด้านการจัดการเรียนการสอน ให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงกว่าเดิม เป็น แบบอย่างที่ดีแก่ผู้อื่นได้

คู่มือ

รูปแบบการนิเทศการศึกษา

ที่เตรียมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาระดับ

43

เอกสารเสริมความรู้ กิจกรรมที่ 6

-9-

กรอบแนวทางการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสี่

เกณฑ์การประเมินด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

เกณฑ์การประเมิน	ระดับคุณภาพ
สถานศึกษาดำเนินงานตามมาตรฐานด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เป็นระบบ ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด กระบวนการและผลการประเมินคุณภาพมีความเชื่อถือได้ กระบวนการจัดการเรียนการสอนมีพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง เป็นที่พึงพอใจของทุกฝ่าย มีนวัตกรรมหรือแบบอย่างที่ดีให้กับสถานศึกษาอื่นได้และส่งผลต่อการยกระดับคุณภาพผู้เรียน	ดีเยี่ยม
สถานศึกษาดำเนินงานตามมาตรฐานด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เป็นระบบ ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดกระบวนการและผลการประเมินคุณภาพมีความเชื่อถือได้ กระบวนการเรียนการสอนมีพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง และส่งผลต่อการยกระดับคุณภาพผู้เรียน	ดีมาก
สถานศึกษาดำเนินงานตามมาตรฐานด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เป็นระบบ ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด กระบวนการและผลการประเมินคุณภาพมีความเชื่อถือได้ ส่งผลต่อการยกระดับคุณภาพผู้เรียน	ดี
สถานศึกษาดำเนินงานตามมาตรฐานด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เป็นระบบ ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด กระบวนการและผลการประเมินคุณภาพมีความเชื่อถือได้ แต่ไม่ครบถ้วนในบางประเด็น	พอใช้
สถานศึกษาไม่สามารถดำเนินงานตามมาตรฐานด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนได้ ตามเกณฑ์เป็นส่วนใหญ่	ปรับปรุง

คู่มือ

รูปแบบการนิเทศการศึกษา

ที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู

44

เอกสารเสริมความรู้ กิจกรรมที่ 6

-10-

กรอบแนวทางการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสี่

ส่วนที่ 2 การประเมินความโดดเด่นเฉพาะทาง ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การประเมินความโดดเด่นเฉพาะทาง เป็นทางเลือกให้สถานศึกษาได้แสดงผลการดำเนินงาน ที่มีความโดดเด่นในด้านต่าง ๆ เป็นการส่งเสริมสถานศึกษาให้เป็นต้นแบบในการพัฒนาในด้านต่าง ๆ และเร่งรัดคุณภาพสถานศึกษาสู่การเป็นสถานศึกษาที่สมรรถนะสูง หรือสำหรับการแข่งขันระดับสากลในอนาคต โดยสถานศึกษาเป็นผู้แจ้งความจำนงค์ ในการประเมินมาตรฐานความโดดเด่นเฉพาะทางด้านใดด้านหนึ่ง หรือหลายด้าน ซึ่งผ่านความเห็นชอบจากหน่วยงานต้นสังกัด ทั้งนี้สถานศึกษาจะขอรับการประเมินหรือไม่รับการประเมินก็ได้

มีคุณภาพที่สถานศึกษาสามารถขอรับการประเมินความโดดเด่นเฉพาะทาง มีดังนี้

1. ความสามารถด้านวิชาการควบคู่คุณธรรม การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการให้ดีขึ้น มีพัฒนาการ ของคุณภาพผู้เรียนใน 3 ปี เช่น โรงเรียนวิทยาศาสตร์/เทคโนโลยี ควบคู่ไปกับการพัฒนาคุณลักษณะที่สำคัญ ๆ คือ ความซื่อสัตย์ ความมีวินัย ค่านิยมอยู่อย่างพอเพียง รับผิดชอบ มีจิตสาธารณะ หรืออื่น ๆ
2. ความสามารถในการใช้ภาษา และการสื่อสาร การพัฒนาการรองคุณภาพผู้เรียน เช่น ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน เป็นต้น
3. ความสามารถเฉพาะทางที่สำคัญ ผลงานนักเรียนด้านนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ ทักษะวิชาชีพ (การเกษตร การเป็นผู้ประกอบการ) ด้านกีฬา ดนตรี ศิลปะ ทักษะด้านการพัฒนาสื่อเทคโนโลยีหรืออื่น ๆ เช่น การเป็นผู้นำ สมรรถนะการดำเนินชีวิต (Literacy/Living/ Life/ Career Skills) เป็นต้น

คู่มือ

รูปแบบการนิเทศการศึกษา

ที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู

45

เอกสารเสริมความรู้ กิจกรรมที่ 6

-11-

กรอบแนวทางการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสี่

4. การบริหารจัดการศึกษา คุณภาพการจัดการศึกษาสำหรับเล็กที่มีความต้องการพิเศษ (Special needs/ Gifted/ Vulnerable) การมีนวัตกรรมการเรียนรู้ที่โดดเด่น การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมของชุมชนที่โดดเด่น การได้รับการรับรองคุณภาพการจัดการศึกษา ในระดับนานาชาติ/นานาชาติ เป็นต้น

5. อื่น ๆ ตามที่สถานศึกษาประกาศเป็นเอกลักษณ์หรือการเอกลักษณ์อื่น ๆ ที่สถานศึกษากำหนด ที่มีการวางแผนและดำเนินการพัฒนาอย่างเป็นระบบ จนประสบความสำเร็จในระดับภูมิภาค ระดับชาติ หรือนานาชาติ

แนวทางการพิจารณาการประเมินความโดดเด่นเฉพาะทาง มีดังนี้

การตัดสินระดับคุณภาพของการประเมินความโดดเด่นเฉพาะทาง ที่พิจารณาจากการบรรลุผลสัมฤทธิ์ที่ ต้องการ (Achievement) โดยที่พิจารณาจากสัดส่วนร้อยละ เมื่อเทียบกับผู้เรียนทั้งหมดของปริมาณผลงานที่เป็นที่ยอมรับในวงวิชาการระดับภูมิภาค/ระดับชาติ/นานาชาติอย่างต่อเนื่อง มีระดับคุณภาพ ๓ ระดับ ดังนี้

เกณฑ์การประเมิน	ระดับคุณภาพ
สถานศึกษาสามารถดำเนินงานให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ที่ต้องการและเป็นต้นแบบ มีความโดดเด่น ได้รับ การยอมรับระดับนานาชาติ	C3
สถานศึกษาสามารถดำเนินงานให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ที่ต้องการและเป็นต้นแบบ มีความโดดเด่น ได้รับ การยอมรับระดับชาติ	C2
สถานศึกษาสามารถดำเนินงานให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ที่ต้องการและเป็นต้นแบบหรือมีความโดดเด่น ระดับท้องถิ่น/ภูมิภาค	C1

คู่มือ

รูปแบบการนิเทศการศึกษា

ที่เตรียมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษารองครู

46

แบบบันทึกการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะ
ด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู

ผู้รับการนิเทศ

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....

สถานที่นิเทศ

เรื่องที่นิเทศ

วัตถุประสงค์ของการนิเทศ

ผลการนิเทศ

1. ข้อเสนอแนะ สะท้อนคิด และแลกเปลี่ยนเรียนรู้

2. การสังเกตพฤติกรรมและคุณลักษณะของผู้รับการนิเทศ

3. จุดเด่นที่ค้นพบ

4. แบบประเมินสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู

คำชี้แจง

แบบประเมินสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู แบ่งเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 แบบทดสอบสมรรถนะด้านความรู้ ความเข้าใจ

ตอนที่ 2 แบบประเมินสมรรถนะด้านทักษะ

ตอนที่ 3 แบบประเมินสมรรถนะด้านเจตคติ

ตอนที่ 1 แบบทดสอบสมรรถนะด้านความรู้ ความเข้าใจ

1. แบบทดสอบฉบับนี้เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 25 ข้อ 50 คะแนน

2. ให้เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียวแล้วทำเครื่องหมาย X ลงในกระดาษคำตอบ

1. ข้อใดไม่ใช่ความหมายของ “การประกันคุณภาพการศึกษา”

ก. การประเมินผลการศึกษา
ข. การรายงานการศึกษา
ค. การติดตามการศึกษา
ง. การตรวจสอบการศึกษา

2. ข้อใดไม่ถูกต้อง

ก. ให้การประกันคุณภาพเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอน
ข. การประกันคุณภาพเป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกคน
ค. การประกันคุณภาพต้องเกิดจากความร่วมมือของบุคลากรทุกฝ่าย
ง. ผลการพัฒนาของแต่ละคนคือผลรวมของการพัฒนาทั้งสถานศึกษา

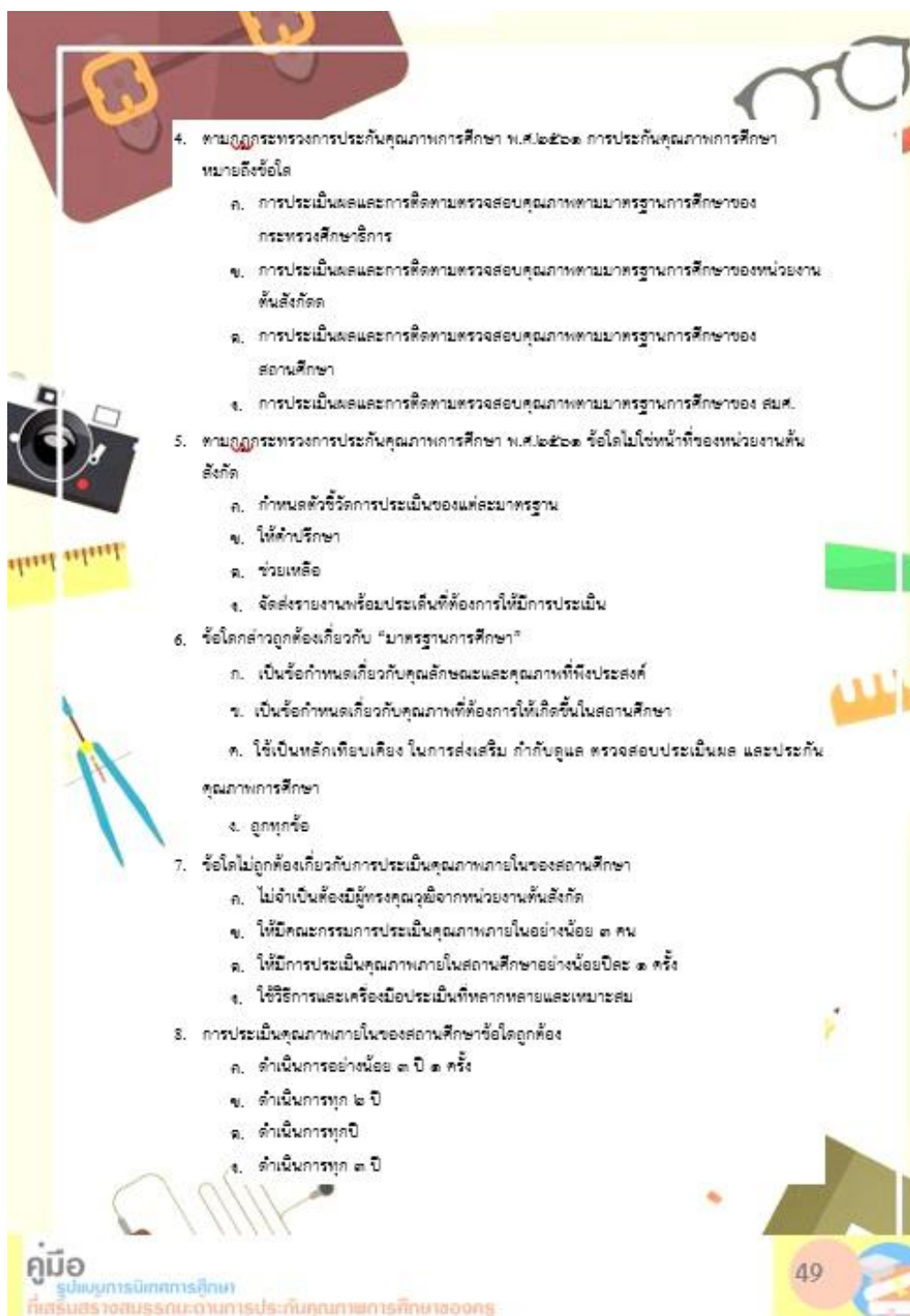
3. เหตุผลในข้อใดที่ทำให้เกิดการประกาศใช้กฎกระทรวงว่าด้วยการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 มากที่สุด

ก. ความไม่ทันสมัย
ข. ความสอดคล้อง
ค. ความสืบสาน
ง. ความจำเป็น

คู่มือ
รูปแบบการนิเทศการศึกษา
ที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู

48

4. ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.๒๕๖๑ การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึงข้อใด

- การประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ
- การประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัด
- การประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
- การประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของ สมศ.

5. ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.๒๕๖๑ ข้อใดไม่ใช่หน้าที่ของหน่วยงานต้นสังกัด

- กำหนดตัวชี้วัดการประเมินของแต่ละมาตรฐาน
- ให้คำปรึกษา
- ช่วยเหลือ
- จัดส่งรายงานประเมินที่ส่งต่อการให้มีการประเมิน

6. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับ “มาตรฐานการศึกษา”

- เป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะและคุณภาพที่พึงประสงค์
- เป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณภาพที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา
- ใช้เป็นหลักเทียบเคียง ในการส่งเสริม กำกับดูแล ตรวจสอบประเมินผล และประกันคุณภาพการศึกษา

7. ข้อใดไม่ถูกต้องเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

- ไม่จำเป็นต้องมีผู้ทรงคุณวุฒิจากหน่วยงานต้นสังกัด
- ให้มีคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายในอย่างน้อย ๓ คน
- ให้มีการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง
- ใช้วิธีการและเครื่องมือประเมินที่หลากหลายและเหมาะสม

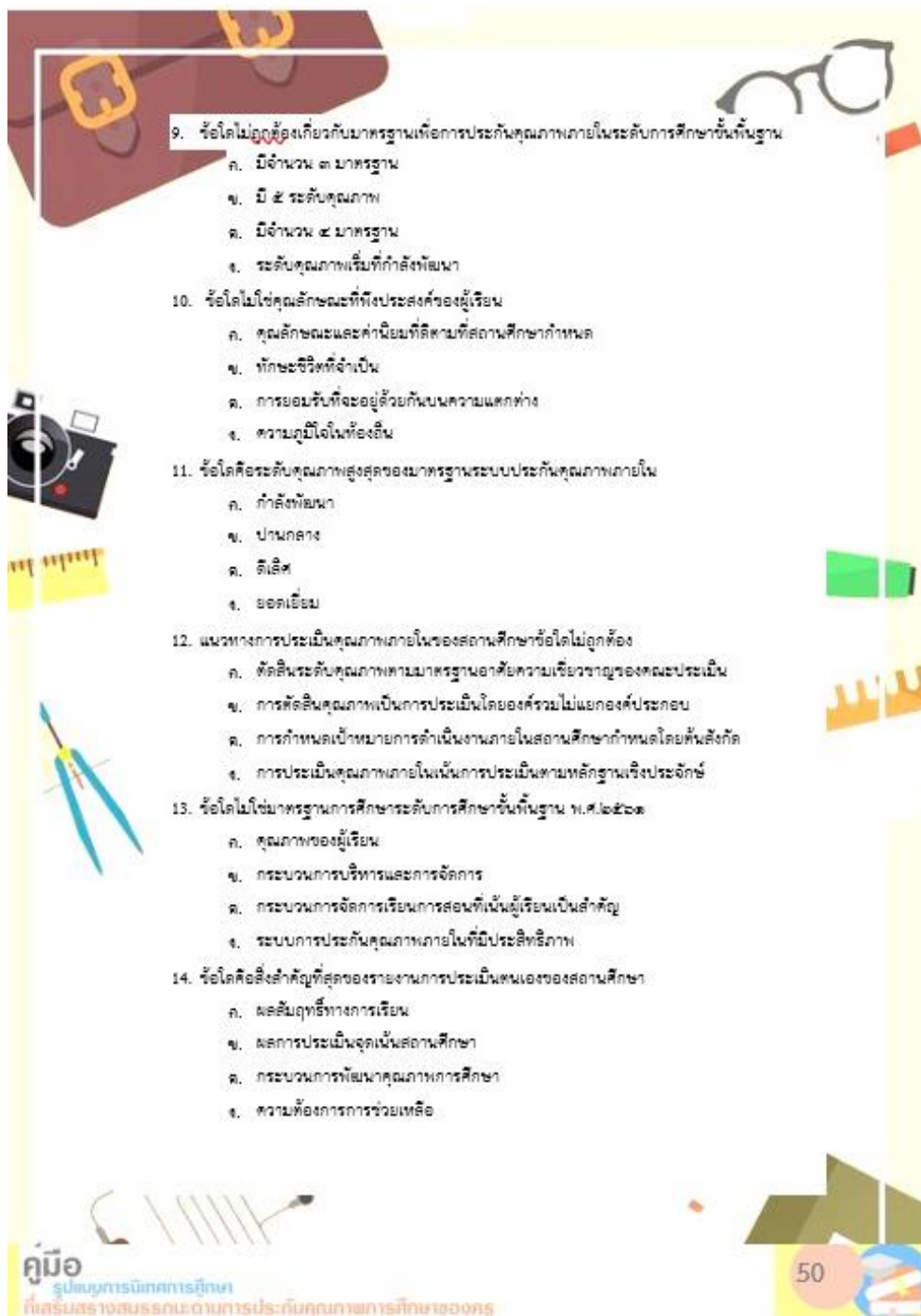
8. การประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาข้อใดถูกต้อง

- ดำเนินการอย่างน้อย ๓ ปี ๑ ครั้ง
- ดำเนินการทุก ๒ ปี
- ดำเนินการทุกปี
- ดำเนินการทุก ๓ ปี

คู่มือ
รูปแบบการนิเทศการศึกษาระดับ
ที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู

49

9. ข้อใดไม่ถูกต้องเกี่ยวกับมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

- มีจำนวน ๓ มาตรฐาน
- มี ๕ ระดับคุณภาพ
- มีจำนวน ๕ มาตรฐาน
- ระดับคุณภาพเริ่มที่ค่าสี่พัฒนา

10. ข้อใดไม่ใช่คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

- คุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด
- ทักษะชีวิตที่ดีจำเป็น
- การยอมรับที่จะอยู่ด้วยกันบนความแตกต่าง
- ความภูมิใจในท้องถิ่น

11. ข้อใดคือระดับคุณภาพสูงสุดของมาตรฐานระบบประกันคุณภาพภายใน

- กำลังพัฒนา
- ปานกลาง
- ดีเลิศ
- ยอดเยี่ยม

12. แนวทางการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาข้อใดไม่ถูกต้อง

- ตัดสินระดับคุณภาพตามมาตรฐานอาศัยความเชี่ยวชาญของคณะประเมิน
- การตัดสินคุณภาพเป็นการประเมินโดยองค์รวมไม่แยกองค์ประกอบ
- การกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานภายในสถานศึกษากำหนดโดยต้นสังกัด
- การประเมินคุณภาพภายในเน้นการประเมินตามหลักฐานเชิงประจักษ์

13. ข้อใดไม่ใช่มาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.๒๕๖๑

- คุณภาพของผู้เรียน
- กระบวนการบริหารและการจัดการ
- กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- ระบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพ

14. ข้อใดคือสิ่งสำคัญที่สุดของรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา

- ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- ผลการประเมินจุดเน้นสถานศึกษา
- กระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- ความต้องการการช่วยเหลือ

คู่มือ
รูปแบบการนิเทศการศึกษา
ที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู

50

15. ข้อใดส่วนสำคัญที่สุดของรายงานการประเมินตนเอง

- ข้อมูลพื้นฐาน
- ผลการประเมินตนเอง
- ผลการพัฒนา
- กระบวนการพัฒนาคุณภาพ

16. ข้อใดมีคุณค่ามากที่สุดที่สถานศึกษาได้รับจากการประเมินภายใน

- ผลการประเมิน
- เทคนิคการประเมิน
- แนวทางการพัฒนาสถานศึกษาที่เป็นรูปธรรม
- ข้อคิดในการจัดทำแผนพัฒนา

17. ข้อใดไม่ใช่ขั้นตอนการจัดทำรายงานประเมินตนเองของสถานศึกษา

- วางแผนการจัดทำรายงาน
- รวบรวมข้อมูลสารสนเทศ
- รายงานและเปิดเผยต่อผู้เกี่ยวข้อง
- เขียนรายงานการประเมินตนเอง

18. ข้อใดไม่ใช่ระดับคุณภาพของระบบประกันคุณภาพภายใน

- ดีเยี่ยม
- กำลังพัฒนา
- ปานกลาง
- ดีเลิศ

19. ข้อใดคือการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาโดยเน้นการประเมินตามหลักฐานเชิงประจักษ์

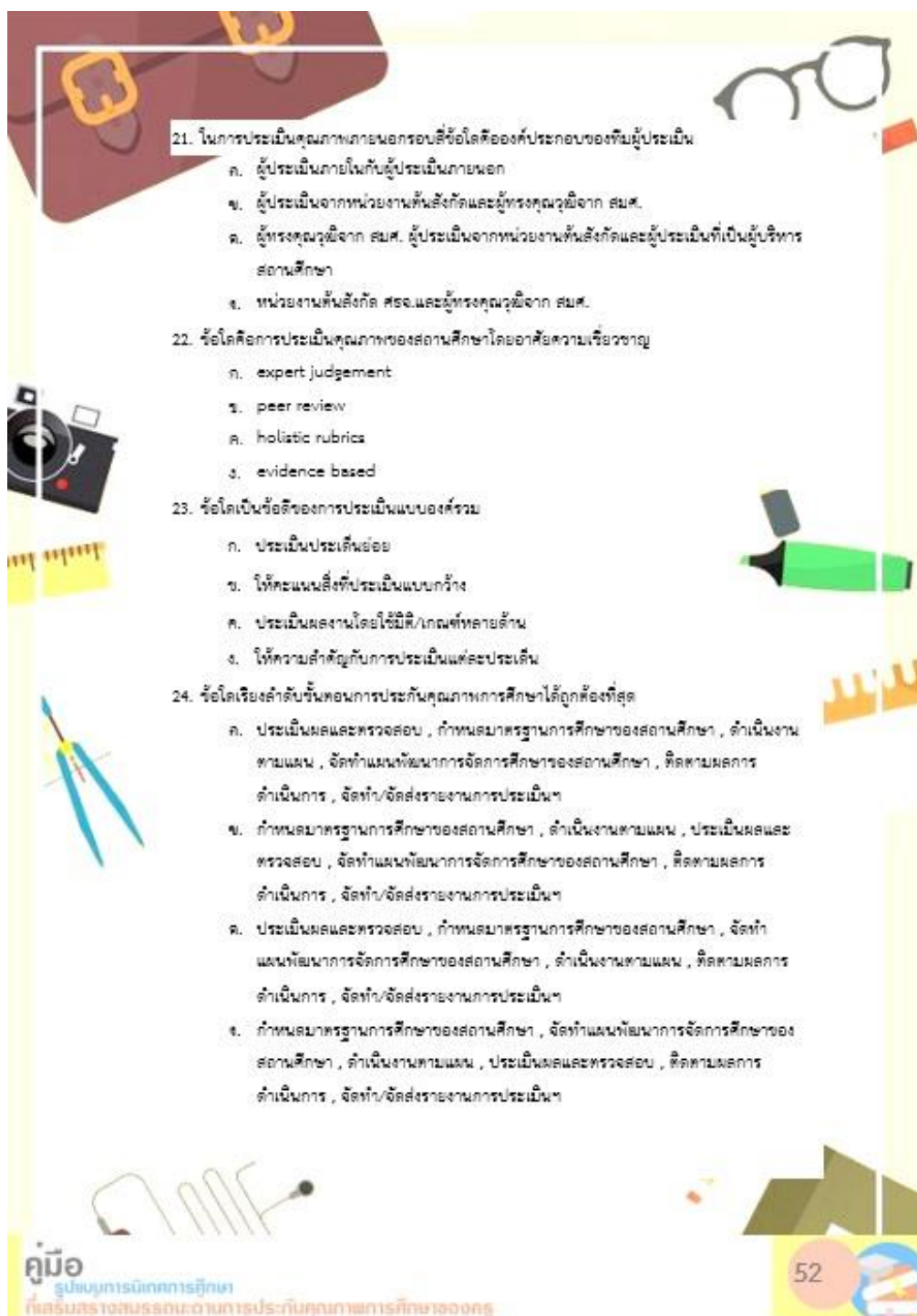
- expert judgment
- evidence based
- peer review
- holistic rubrics

20. ข้อใดไม่ใช่แนวปฏิบัติในการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

- การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
- จัดทำแผนพัฒนาและดำเนินการตามแผน
- รายงานผลการประเมินตนเอง
- ประเมินผล ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาทุก ๒ ปี

คู่มือ
รูปแบบการนิเทศการศึกษา
ที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู

51

21. ในการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสี่ข้อใดคือองค์ประกอบของทีมผู้ประเมิน

- ผู้ประเมินภายในกับผู้ประเมินภายนอก
- ผู้ประเมินจากหน่วยงานต้นสังกัดและผู้ทรงคุณวุฒิจาก สมศ.
- ผู้ทรงคุณวุฒิจาก สมศ. ผู้ประเมินจากหน่วยงานต้นสังกัดและผู้ประเมินที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษา
- หน่วยงานต้นสังกัด สอจ.และผู้ทรงคุณวุฒิจาก สมศ.

22. ข้อใดคือการประเมินคุณภาพของสถานศึกษาโดยอาศัยความเชี่ยวชาญ

- expert judgement
- peer review
- holistic rubrics
- evidence based

23. ข้อใดเป็นข้อดีของการประเมินแบบองค์รวม

- ประเมินประเด็นย่อย
- ให้คะแนนสิ่งที่ประเมินแบบกว้าง
- ประเมินผลงานโดยใช้มิติ/เกณฑ์หลายด้าน
- ให้ความสำคัญกับการประเมินแต่ละประเด็น

24. ข้อใดเรียงลำดับขั้นตอนการประกันคุณภาพการศึกษาได้ถูกต้องที่สุด

- ประเมินผลและตรวจสอบ , กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา , ดำเนินงานตามแผน , จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา , ติดตามผลการดำเนินการ , จัดทำ/จัดส่งรายงานการประเมินฯ
- กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา , ดำเนินงานตามแผน , ประเมินผลและตรวจสอบ , จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา , ติดตามผลการดำเนินการ , จัดทำ/จัดส่งรายงานการประเมินฯ
- ประเมินผลและตรวจสอบ , กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา , จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา , ดำเนินงานตามแผน , ติดตามผลการดำเนินการ , จัดทำ/จัดส่งรายงานการประเมินฯ
- กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา , จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา , ดำเนินงานตามแผน , ประเมินผลและตรวจสอบ , ติดตามผลการดำเนินการ , จัดทำ/จัดส่งรายงานการประเมินฯ

คู่มือ
รูปแบบการนิเทศการศึกษาศรี
ที่สนับสนุนการประกันคุณภาพการศึกษาขององค์กร

52

25. ทำไมสถานศึกษาต้องมีการดำเนินงาน “การประกันคุณภาพภายนอก”

- ใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริมและกำกับดูแล การตรวจสอบ การประเมินผลและ การประกันคุณภาพทางการศึกษา
- เพื่อเป็นการประกัน คุณภาพและให้มีการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
- เพื่อส่งเสริมและกำกับดูแล การตรวจสอบ การประเมินผล และการประกันคุณภาพทางการศึกษา ของสถานศึกษา
- เพื่อเป็นการรับรองคุณภาพและให้มีการพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

เฉลย

ข้อ1. ข	ข้อ2. ก	ข้อ3. ข	ข้อ4. ค	ข้อ5. ก
ข้อ6. ง	ข้อ7. ก	ข้อ8. ค	ข้อ9. ค	ข้อ10. ข
ข้อ11. ง	ข้อ12. ค	ข้อ13. ง	ข้อ14. ค	ข้อ15. ง
ข้อ16. ค	ข้อ17. ก	ข้อ18. ก	ข้อ19. ข	ข้อ20. ง
ข้อ21. ค	ข้อ22. ก	ข้อ23. ค	ข้อ24. ง	ข้อ25. ข

คู่มือ
รูปแบบการนิเทศการศึกษา
ที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู

53

ตอนที่ 2 แบบประเมินสมรรถนะด้านทักษะ

เครื่องมือนี้ใช้สำหรับประเมินสมรรถนะครูด้านทักษะ ในการประกันคุณภาพการศึกษา โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับทักษะในด้านการประกันคุณภาพการศึกษารองท่าน ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนน โดยมีความหมาย ดังนี้

- 5 หมายถึง มีความสามารถและทักษะในการดำเนินกิจกรรมนั้นในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความสามารถและทักษะในการดำเนินกิจกรรมนั้นในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีความสามารถและทักษะในการดำเนินกิจกรรมนั้นในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความสามารถและทักษะในการดำเนินกิจกรรมนั้นในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีความสามารถและทักษะในการดำเนินกิจกรรมนั้นในระดับน้อยที่สุด

ที่	กิจกรรม	ความสามารถและทักษะในการดำเนินกิจกรรม				
		5	4	3	2	1
1.	นโยบายการบริหารจัดการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษา					
2.	ปฏิบัติตามกฎกระทรวง การประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561					
3.	การวิเคราะห์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน					
4.	การกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษา					
5.	การกำหนดค่าเป้าหมายของสถานศึกษา					
6.	การดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา					
7.	การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา					
8.	การนำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาสู่การปฏิบัติ					
9.	การดำเนินการตามแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา					

ที่	กิจกรรม	ความสามารถและทักษะ ในการดำเนินกิจกรรม				
		5	4	3	2	1
10.	การกำหนดความต้องการในการพัฒนา					
11.	การกำหนดระดับคุณภาพของสถานศึกษาตามรูปแบบ การประเมินแนวใหม่					
12.	การประเมินผล และตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ภายในสถานศึกษา					
13.	วิเคราะห์โครงการ กิจกรรม ในการประเมินคุณภาพ ภายในที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของ สถานศึกษา					
14.	การจัดทำรายงานการประเมินตนเอง (Self- Assessment Report : SAR) ตามรูปแบบการประเมิน แนวใหม่					
15.	การนำผลการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา					
16.	ออกแบบระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน สถานศึกษา					
17.	การเชื่อมโยงระหว่างการประกันคุณภาพภายในและ การประกันคุณภาพภายนอก					
18.	การวิเคราะห์กรอบแนวทางการประเมินคุณภาพ ภายนอกรอบสี่					
19.	การนำเสนอข้อมูลในการรับการประเมินคุณภาพ ภายนอกรอบสี่					
20.	การพิจารณาสถานศึกษา สรรหาเอกสาร ร่องรอยเพื่อ ขอรับการประเมินความโดดเด่นของสถานศึกษา					

ตอนที่ 3 แบบประเมินสมรรถนะด้านเจตคติ

เครื่องมือนี้ใช้ประเมินสมรรถนะครูด้านเจตคติ ในการประกันคุณภาพการศึกษา โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่าน ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนน โดยมีความหมาย ดังนี้

5 หมายถึง มีเจตคติที่ดีต่อการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีเจตคติที่ดีต่อการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับมาก

3 หมายถึง มีเจตคติที่ดีต่อการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีเจตคติที่ดีต่อการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับน้อย

1 หมายถึง มีเจตคติที่ดีต่อการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับน้อยที่สุด

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
1.	การเห็นความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา					
2.	ความตระหนักในบทบาทหน้าที่ต่อการประกันคุณภาพการศึกษา					
3.	การมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา					
4.	ความตระหนักในการพัฒนาตนเองเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน					
5.	ความตระหนักในการพัฒนาตนเองเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายนอก					
6.	การมีส่วนร่วมในด้านการวางแผนการปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา					
7.	การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา					
8.	การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นโอกาสในการพัฒนาตนเอง					
9.	การประกันคุณภาพการศึกษาทำให้เกิดการเรียนรู้หลากหลายรูปแบบ					
10.	การส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษามีความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นเรื่องที่สำคัญ					

คู่มือ

รูปแบบการนิเทศการศึกษา

ที่ส่งเสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู

56

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
11.	การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาส่งผลให้สถานศึกษามีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง					
12.	การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาส่งผลให้บุคลากรในสถานศึกษามีความกระตือรือร้นในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน					
13.	ร่วมรับผิดชอบ ช่วยเหลือ สนับสนุนในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างเต็มที่					
14.	มีความมุ่งมั่น พยายามทำสิ่งกาย ก่อสร้างใจเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา					
15.	พร้อมที่จะนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาตนเองและสถานศึกษา					

คู่มือ
รูปแบบการนิเทศการศึกษา
ที่ส่งเสริมโรงเรียนระดับด้านการประกันคุณภาพการศึกษาขององค์กร

57

ภาควิชา วิศวกรรมเครื่องกลที่ใช้ในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ
ปริญญานิพนธ์ เรื่องการพัฒนารูปแบบการนิเทศการศึกษา
ที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู

การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นการดำเนินการวิจัยระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบของสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู เพื่อตอบคำถามการวิจัย และความมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้

คำถามการวิจัย : ข้อ 1 องค์ประกอบของสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู มีอะไรบ้าง

ความมุ่งหมายของการวิจัย : ข้อ 1 เพื่อศึกษาองค์ประกอบของสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู

ข้อคำถาม

1. การประกันคุณภาพการศึกษาส่งผลต่อการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษาของครูอย่างไร
2. สมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู ตามแนวคิดของท่าน ควรมีองค์ประกอบอะไรบ้าง
3. องค์ประกอบของสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู ตามที่ผู้วิจัยได้ศึกษาและรวบรวม อันประกอบด้วย ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านทักษะ และด้านเจตคติ นั้น ท่านเห็นด้วยหรือมีความเห็นแตกต่างอย่างไร โปรดอธิบายเพิ่มเติมโดยละเอียด
  - 3.1 ด้านความรู้ ความเข้าใจ
  - 3.2 ด้านทักษะ
  - 3.3 ด้านเจตคติ
  - 3.4 อื่น ๆ
4. ท่านมีแนวคิดอย่างไรในการพัฒนาสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู
5. ผู้ที่มีบทบาทในการเสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ควรมีแนวทางในการดำเนินการอย่างไร
6. แนวทางการสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืน

ผู้สัมภาษณ์ นางสาวพิมพ์สุดา เขี่ยมสกุล
 นิสิตดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

แบบประเมินรูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะ

ด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู

คำชี้แจง จากรูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู ขอให้ท่านพิจารณาว่ามีความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความถูกต้องมากน้อยเพียงใด

มีความเป็นประโยชน์/ ความเป็นไปได้/ ความเหมาะสม/ ความถูกต้องมากที่สุด ให้ตอบ 5

มีความเป็นประโยชน์/ ความเป็นไปได้/ ความเหมาะสม/ ความถูกต้องมาก ให้ตอบ 4

มีความเป็นประโยชน์/ ความเป็นไปได้/ ความเหมาะสม/ ความถูกต้องปานกลาง ให้ตอบ 3

มีความเป็นประโยชน์/ ความเป็นไปได้/ ความเหมาะสม/ ความถูกต้องน้อย ให้ตอบ 2

มีความเป็นประโยชน์/ ความเป็นไปได้/ ความเหมาะสม/ ความถูกต้องน้อยที่สุด ให้ตอบ 1

รูปแบบการนิเทศการศึกษา ที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของ ครู	ระดับการประเมิน				
	5	4	3	2	1
ด้านความเป็นประโยชน์					
1. รูปแบบที่สร้างขึ้นช่วยเสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู					
2. รูปแบบที่สร้างขึ้นมีประโยชน์ต่อศึกษานิเทศก์ในการนิเทศครูด้านการประกันคุณภาพการศึกษา					
3. ช่วยให้ครูได้รับการพัฒนาในด้านความรู้ ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา					
4. ช่วยให้ครูได้รับการพัฒนาในด้านทักษะในการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา					
5. ช่วยให้ครูมีความมั่นใจและมีเจตคติที่ดีต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา					
ด้านความเป็นไปได้					
6. รูปแบบที่สร้างขึ้นสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติจริงได้					
7. รูปแบบที่สร้างขึ้นมีความสอดคล้องกับความต้องการในการเสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู					

รูปแบบการนิเทศการศึกษา ที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของ ครู	ระดับการประเมิน				
	5	4	3	2	1
8. รูปแบบที่สร้างขึ้นสามารถเสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครูได้					
ด้านความเหมาะสม					
9. โครงสร้างของรูปแบบ ซึ่งประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของรูปแบบ หลักการของรูปแบบ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบ ลักษณะสำคัญ และกระบวนการของรูปแบบ กิจกรรมและเนื้อหาในการนิเทศตามรูปแบบ และเครื่องมือประกอบการใช้รูปแบบมีความเหมาะสม					
10. ขั้นตอนการดำเนินงานตามรูปแบบมีความเหมาะสม					
11. กิจกรรมที่ใช้ในแบบมีความเหมาะสม					
12. เนื้อหาที่ใช้ในกิจกรรมตามแบบมีความเหมาะสม					
13. ระยะเวลาในการดำเนินการตามแบบมีความเหมาะสม					
ด้านความถูกต้อง					
14. คู่มือการใช้แบบมีความครอบคลุม ถูกต้องและชัดเจน					
15. เนื้อหาที่ใช้ในกิจกรรมมีความถูกต้อง					
16. มีขั้นตอนการดำเนินงานของแบบชัดเจน					
17. เครื่องมือที่ใช้ในแบบมีความครอบคลุมและชัดเจน					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

เพื่อให้รูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ท่านมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมหรือควรปรับปรุงในประเด็นใดบ้าง

แบบประเมินสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู

คำชี้แจง

แบบประเมินสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู แบ่งเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 แบบทดสอบสมรรถนะด้านความรู้ ความเข้าใจ

ตอนที่ 2 แบบประเมินสมรรถนะด้านทักษะ

ตอนที่ 3 แบบประเมินสมรรถนะด้านเจตคติ

ตอนที่ 1 แบบทดสอบสมรรถนะด้านความรู้ ความเข้าใจ

1. แบบทดสอบฉบับนี้เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 25 ข้อ 50 คะแนน
2. ให้เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียวแล้วทำเครื่องหมาย × ลงในกระดาษคำตอบ

1. ข้อใดไม่ใช่ความหมายของ “การประกันคุณภาพการศึกษา”

- ก. การประเมินผลการศึกษา
- ข. การรายงานการศึกษา
- ค. การติดตามการศึกษา
- ง. การตรวจสอบการศึกษา

2. ข้อใดไม่ถูกต้อง

- ก. ให้การประกันคุณภาพเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอน
- ข. การประกันคุณภาพเป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกคน
- ค. การประกันคุณภาพต้องเกิดจากความร่วมมือของบุคลากรทุกฝ่าย
- ง. ผลการพัฒนาของแต่ละคนคือผลรวมของการพัฒนาทั้งสถานศึกษา

3. เหตุผลในข้อใดที่ทำให้เกิดการประกาศใช้กฎกระทรวงว่าด้วยการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.

2561 มากที่สุด

- ก. ความไม่ทันสมัย
- ข. ความสอดคล้อง
- ค. ความสับสน
- ง. ความซ้ำซ้อน

4. ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.๒๕๖๑ การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึงข้อใด
  - ก. การประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ
  - ข. การประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัด
  - ค. การประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
  - ง. การประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสมศ.
5. ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.๒๕๖๑ ข้อใดไม่ใช่หน้าที่ของหน่วยงานต้นสังกัด
  - ก. กำหนดตัวชี้วัดการประเมินของแต่ละมาตรฐาน
  - ข. ให้คำปรึกษา
  - ค. ช่วยเหลือ
  - ง. จัดส่งรายงานพร้อมประเด็นที่ต้องการให้มีการประเมิน
6. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับ “มาตรฐานการศึกษา”
  - ก. เป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะและคุณภาพที่พึงประสงค์
  - ข. เป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณภาพที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา
  - ค. ใช้เป็นหลักเทียบเคียง ในการส่งเสริม กำกับดูแล ตรวจสอบประเมินผล และประกันคุณภาพการศึกษา
  - ง. ถูกทุกข้อ
7. ข้อใดไม่ถูกต้องเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา
  - ก. ไม่จำเป็นต้องมีผู้ทรงคุณวุฒิจากหน่วยงานต้นสังกัด
  - ข. ให้มีคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายในอย่างน้อย ๓ คน
  - ค. ให้มีการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง
  - ง. ใช้วิธีการและเครื่องมือประเมินที่หลากหลายและเหมาะสม
8. การประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาข้อใดถูกต้อง
  - ก. ดำเนินการอย่างน้อย ๓ ปี ๑ ครั้ง
  - ข. ดำเนินการทุก ๒ ปี
  - ค. ดำเนินการทุกปี
  - ง. ดำเนินการทุก ๓ ปี

9. ข้อใดไม่ถูกต้องเกี่ยวกับมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
  - ก. มีจำนวน ๓ มาตรฐาน
  - ข. มี ๕ ระดับคุณภาพ
  - ค. มีจำนวน ๔ มาตรฐาน
  - ง. ระดับคุณภาพเริ่มที่กำลังพัฒนา
10. ข้อใดไม่ใช่คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน
  - ก. คุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด
  - ข. ทักษะชีวิตที่จำเป็น
  - ค. การยอมรับที่จะอยู่ด้วยกันบนความแตกต่าง
  - ง. ความภูมิใจในท้องถิ่น
11. ข้อใดคือระดับคุณภาพสูงสุดของมาตรฐานระบบประกันคุณภาพภายใน
  - ก. กำลังพัฒนา
  - ข. ปานกลาง
  - ค. ดีเลิศ
  - ง. ยอดเยี่ยม
12. แนวทางการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาข้อใดไม่ถูกต้อง
  - ก. ตัดสินระดับคุณภาพตามมาตรฐานอาศัยความเชี่ยวชาญของคณะประเมิน
  - ข. การตัดสินคุณภาพเป็นการประเมินโดยองค์รวมไม่แยกองค์ประกอบ
  - ค. การกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานภายในสถานศึกษากำหนดโดยต้นสังกัด
  - ง. การประเมินคุณภาพภายในเน้นการประเมินตามหลักฐานเชิงประจักษ์
13. ข้อใดไม่ใช่มาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.๒๕๖๑
  - ก. คุณภาพของผู้เรียน
  - ข. กระบวนการบริหารและการจัดการ
  - ค. กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
  - ง. ระบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพ
14. ข้อใดคือสิ่งสำคัญที่สุดของรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา
  - ก. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
  - ข. ผลการประเมินจุดเน้นสถานศึกษา
  - ค. กระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
  - ง. ความต้องการการช่วยเหลือ

15. ข้อใดส่วนสำคัญที่สุดของรายงานการประเมินตนเอง
  - ก. ข้อมูลพื้นฐาน
  - ข. ผลการประเมินตนเอง
  - ค. ผลการพัฒนา
  - ง. กระบวนการพัฒนาคุณภาพ
16. ข้อใดมีคุณค่ามากที่สุดที่สถานศึกษาได้รับจากการประเมินภายใน
  - ก. ผลการประเมิน
  - ข. เทคนิคการประเมิน
  - ค. แนวทางการพัฒนาสถานศึกษาที่เป็นรูปธรรม
  - ง. ข้อคิดในการจัดทำแผนพัฒนา
17. ข้อใดไม่ใช่ขั้นตอนการจัดทำรายงานประเมินตนเองของสถานศึกษา
  - ก. วางแผนการจัดทำรายงาน
  - ข. รวบรวมข้อมูลสารสนเทศ
  - ค. รายงานและเปิดเผยต่อผู้เกี่ยวข้อง
  - ง. เขียนรายงานการประเมินตนเอง
18. ข้อใดไม่ใช่ระดับคุณภาพของระบบประกันคุณภาพภายใน
  - ก. ดีเยี่ยม
  - ข. กำลังพัฒนา
  - ค. ปานกลาง
  - ง. ดีเลิศ
19. ข้อใดคือการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาโดยเน้นการประเมินตามหลักฐานเชิงประจักษ์
  - ก. expert judgment
  - ข. evidence based
  - ค. peer review
  - ง. holistic rubrics
20. ข้อใดไม่ใช่แนวปฏิบัติการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา
  - ก. การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
  - ข. จัดทำแผนพัฒนาและดำเนินการตามแผน
  - ค. รายงานผลการประเมินตนเอง
  - ง. ประเมินผล ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาทุก ๒ ปี

21. ในการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสี่ข้อใดคือองค์ประกอบของทีมผู้ประเมิน
- ผู้ประเมินภายในกับผู้ประเมินภายนอก
  - ผู้ประเมินจากหน่วยงานต้นสังกัดและผู้ทรงคุณวุฒิจาก สมศ.
  - ผู้ทรงคุณวุฒิจาก สมศ. ผู้ประเมินจากหน่วยงานต้นสังกัดและผู้ประเมินที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษา
  - หน่วยงานต้นสังกัด ศรช.และผู้ทรงคุณวุฒิจาก สมศ.
22. ข้อใดคือการประเมินคุณภาพของสถานศึกษาโดยอาศัยความเชี่ยวชาญ
- expert judgement
  - peer review
  - holistic rubrics
  - evidence based
23. ข้อใดเป็นข้อดีของการประเมินแบบองค์รวม
- ประเมินประเด็นย่อย
  - ให้คะแนนสิ่งที่ประเมินแบบกว้าง
  - ประเมินผลงานโดยใช้มิติ/เกณฑ์หลายด้าน
  - ให้ความสำคัญกับการประเมินแต่ละประเด็น
24. ข้อใดเรียงลำดับขั้นตอนการประกันคุณภาพการศึกษาได้ถูกต้องที่สุด
- ประเมินผลและตรวจสอบ , กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา , ดำเนินงานตามแผน , จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา , ติดตามผลการดำเนินการ , จัดทำ/จัดส่งรายงานการประเมินฯ
  - กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา , ดำเนินงานตามแผน , ประเมินผลและตรวจสอบ , จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา , ติดตามผลการดำเนินการ , จัดทำ/จัดส่งรายงานการประเมินฯ
  - ประเมินผลและตรวจสอบ , กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา , จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา , ดำเนินงานตามแผน , ติดตามผลการดำเนินการ , จัดทำ/จัดส่งรายงานการประเมินฯ
  - กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา , จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา , ดำเนินงานตามแผน , ประเมินผลและตรวจสอบ , ติดตามผลการดำเนินการ , จัดทำ/จัดส่งรายงานการประเมินฯ

25. ทำไมสถานศึกษาต้องมีการดำเนินงาน “การประกันคุณภาพภายนอก”
- ก. ใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริมและกำกับดูแล การตรวจสอบ การประเมินผลและ การประกันคุณภาพทางการศึกษา
  - ข. เพื่อเป็นการประกัน คุณภาพและให้มีการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
  - ค. เพื่อส่งเสริมและกำกับดูแล การตรวจสอบ การประเมินผล และการประกันคุณภาพทางการศึกษา ของสถานศึกษา
  - ง. เพื่อเป็นการรับรองคุณภาพและให้มีการพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

เฉลย

ข้อ 1 ข ข้อ 2 ก ข้อ 3 ข ข้อ 4 ค ข้อ 5 ก
 ข้อ 6 ง ข้อ 7 ก ข้อ 8 ค ข้อ 9 ค ข้อ 10 ข
 ข้อ 11 ง ข้อ 12 ค ข้อ 13 ง ข้อ 14 ค ข้อ 15 ง
 ข้อ 16 ค ข้อ 17 ก ข้อ 18 ก ข้อ 19 ข ข้อ 20 ง
 ข้อ 21 ค ข้อ 22 ก ข้อ 23 ค ข้อ 24 ง ข้อ 25 ข

ตอนที่ 2 แบบประเมินสมรรถนะด้านทักษะ

เครื่องมือนี้ใช้สำหรับประเมินสมรรถนะครูด้านทักษะ ในการประกันคุณภาพการศึกษา โปรดทำ
เครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับทักษะในด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของท่าน ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนน
โดยมีความหมาย ดังนี้

5 หมายถึง มีความสามารถและทักษะในการดำเนินงานนั้นในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีความสามารถและทักษะในการดำเนินงานนั้นในระดับมาก

3 หมายถึง มีความสามารถและทักษะในการดำเนินงานนั้นในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีความสามารถและทักษะในการดำเนินงานนั้นในระดับน้อย

1 หมายถึง มีความสามารถและทักษะในการดำเนินงานนั้นในระดับน้อยที่สุด

ที่	กิจกรรม	ความสามารถและทักษะ ในการดำเนินกิจกรรม				
		5	4	3	2	1
การดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพการศึกษา						
1	นโยบายการปฏิรูปการศึกษาและการประกัน คุณภาพการศึกษา					
2	ปฏิบัติตามกฎกระทรวง การประกันคุณภาพ การศึกษา พ.ศ. 2561					
3	การวิเคราะห์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน					
4	การกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษา					
5	การกำหนดค่าเป้าหมายของสถานศึกษา					
การวิเคราะห์แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา						
6	การดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา					
7	การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของ สถานศึกษา					
8	การนำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาสู่การปฏิบัติ					
9	การดำเนินการตามแผนพัฒนาการศึกษาของ สถานศึกษา					
10	การกำหนดความต้องการในการพัฒนา					
11	การกำหนดระดับคุณภาพของสถานศึกษาตาม รูปแบบการประเมินแนวใหม่					
12	การประเมินผล และตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ภายในสถานศึกษา					

ที่	กิจกรรม	ความสามารถและทักษะ ในการดำเนินกิจกรรม				
		5	4	3	2	1
การพัฒนาการจัดทำรายงานการประเมินตนเอง						
13	วิเคราะห์โครงการ กิจกรรม ในการประเมินคุณภาพภายในที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา					
14	การจัดทำรายงานการประเมินตนเอง (Self Assessment Report : SAR) ตามรูปแบบการประเมินแนวใหม่					
15	การนำผลการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา					
16	ออกแบบระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา					
การประเมินคุณภาพภายนอก						
17	การเชื่อมโยงระหว่างการประกันคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอก					
18	การวิเคราะห์กรอบแนวทางการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสี่					
19	การนำเสนอข้อมูลในการเข้ารับการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสี่					
20	การพิจารณาสถานศึกษา สรรหาเอกสาร ร่องรอยเพื่อขอเข้ารับการประเมินความโดดเด่นของสถานศึกษา					

ตอนที่ 3 แบบประเมินสมรรถนะด้านเจตคติ

เครื่องมือนี้ใช้ประเมินสมรรถนะครูด้านเจตคติ ในการประกันคุณภาพการศึกษา โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่าน ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนน โดยมีความหมาย ดังนี้

- 5 หมายถึง มีเจตคติที่ดีต่อการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีเจตคติที่ดีต่อการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีเจตคติที่ดีต่อการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีเจตคติที่ดีต่อการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีเจตคติที่ดีต่อการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับน้อยที่สุด

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ความตระหนักถึงความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา						
1	การเห็นความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา					
2	ความตระหนักในบทบาทหน้าที่ต่อการประกันคุณภาพการศึกษา					
3	ความตระหนักในการพัฒนาตนเองเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน					
4	ความตระหนักในการพัฒนาตนเองเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายนอก					
การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน						
5	การมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา					
6	การมีส่วนร่วมในด้านการวางแผนการปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา					
7	การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา					
8	การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นโอกาสในการพัฒนางานของตนเอง					

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
การสนับสนุนในการดำเนินงาน						
9	การประกันคุณภาพการศึกษาทำให้เกิดการเรียนรู้หลากหลายรูปแบบ					
10	การส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษามีความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นเรื่องที่สำคัญ					
11	การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาส่งผลให้สถานศึกษามีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง					
12	การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาส่งผลให้บุคลากรในสถานศึกษามีความกระตือรือร้นในการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน					
13	ร่วมรับผิดชอบ ช่วยเหลือ สนับสนุนในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างเต็มที่					
14	มีความมุ่งมั่น ทุ่มเทกำลังกาย กำลังใจเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา					
15	พร้อมที่จะนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาตนเองและสถานศึกษา					

แบบสอบถามความพึงพอใจของครูต่อรูปแบบการนิเทศการศึกษา
ที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามความพึงพอใจนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความพึงพอใจของครูที่ต่อรูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษา
2. แบบสอบถามมี 2 ตอน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน

ตอนที่ 2 การประเมินความพึงพอใจของครูที่ต่อรูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้าง
สมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน

1. เพศ ( ) หญิง ( ) ชาย
2. อายุ ( ) ระหว่าง 50-60 ปี ( ) ระหว่าง 40-49 ปี ( ) ระหว่าง 30-39 ปี ( ) น้อยกว่า 30 ปี
3. ตำแหน่ง
( ) ผู้อำนวยการโรงเรียน ( ) รองผู้อำนวยการโรงเรียน
( ) ครู คศ. 4 วิทยฐานะเชี่ยวชาญ ( ) ครู คศ. 3 วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ
( ) ครู คศ. 2 วิทยฐานะชำนาญการ ( ) ครู คศ. 1
( ) ครูผู้ช่วย
4. วุฒิการศึกษาสูงสุด
( )ปริญญาตรี ( )ปริญญาโท
( )ปริญญาเอก ( ) อื่นๆ (โปรดระบุ).....
5. ประสบการณ์การทำงาน ( ) 1-5 ปี ( ) 6-10 ปี ( ) 11-15 ปี ( ) 16-20 ปี ( ) 20 ปีขึ้นไป
6. ประสบการณ์ในการทำงานประกันคุณภาพการศึกษา
( ) 1-5 ปี ( ) 6-10 ปี ( ) 11-15 ปี ( ) 16-20 ปี ( ) 20 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 การประเมินความพึงพอใจของครูที่ต่อรูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับความรู้สึกที่เป็นจริงของท่าน ที่มีต่อรูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษา โดยกำหนดความหมายของตัวเลขในแต่ละระดับ ดังนี้

5 หมายถึง ท่านมีความรู้สึกชอบและมีความพึงพอใจต่อรูปแบบฯ ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง ท่านมีความรู้สึกชอบและมีความพึงพอใจต่อรูปแบบฯ ในระดับมาก

3 หมายถึง ท่านมีความรู้สึกชอบและมีความพึงพอใจต่อรูปแบบฯ ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง ท่านมีความรู้สึกชอบและมีความพึงพอใจต่อรูปแบบฯ ในระดับน้อย

1 หมายถึง ท่านมีความรู้สึกชอบและมีความพึงพอใจต่อรูปแบบฯ ในระดับน้อยที่สุด

ที่	รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
ความเหมาะสม						
1.	ความเหมาะสมของรูปแบบ ขั้นตอน และกระบวนการ					
2.	ความเหมาะสมของเนื้อหา กับระยะเวลาการจัดกิจกรรม					
3.	เนื้อหาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของรูปแบบ					
4.	ความทันสมัยของเนื้อหาและกิจกรรม					
5.	ระยะเวลาของรูปแบบมีความเหมาะสม					
การนำไปใช้ประโยชน์						
6.	มีความเป็นระบบ ชัดเจน เข้าใจง่าย					
7.	มีความยืดหยุ่นตามบริบทของสถานศึกษา					
8.	การมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และแสดงความคิดเห็น					
9.	มีส่วนร่วมและมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างทั่วถึง					
10.	ความรู้ ความเข้าใจในการประกันคุณภาพการศึกษา หลังการใช้รูปแบบฯ					
11.	สามารถนำกิจกรรมไปปรับใช้ในการปฏิบัติจริงได้					
12.	ความมั่นใจในการนำความรู้ ทักษะ ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินงาน					
13.	ความมั่นใจในการเผยแพร่/ถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับให้แก่บุคคลอื่นได้					

ที่	รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
บรรยากาศในระหว่างการใช้รูปแบบ						
14.	มีบรรยากาศแบบกัลยาณมิตร					
15.	บรรยากาศและความน่าสนใจในการจัดกิจกรรม					

ภาคผนวก จ หนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ

ที่ อว 8718/2025

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

18 พฤศจิกายน 2562

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ศึกษาธิการจังหวัดแม่ฮ่องสอน

เนื่องด้วย นางสาวพิมพ์สุดา เอี่ยมสกุล นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาวิทยาการทางการศึกษา และการจัดการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบ การนิเทศที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และอาจารย์ ดร.วิลาวัลย์ คำนสิริสุข อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ นางนพเก้า ที่รัก ศึกษาานิเทศก์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจ 1) แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง 2) แบบวัดสมรรถนะ และ 3) แบบวัดความพึงพอใจ ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อ ประสานงานเบื้องต้นกับบุคลากรของท่านแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวพิมพ์สุดา เอี่ยมสกุล และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพงศ์ วัฒนานนท์สกุล)
รองคณบดีฝ่ายบริหารและวางแผน รักษาการแทน
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 095 685 8459

ที่ อว 8718/2025

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

18 พฤศจิกายน 2562

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34

เนื่องด้วย นางสาวพิมพ์สุดา เอี่ยมสกุล นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาวิทยาการทางการศึกษา และการจัดการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาแบบ การนิเทศที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และอาจารย์ ดร.วิลาวัลย์ ด่านสิริสุข อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ นางเกษราภรณ์ สิงคมณี ศึกษาานิเทศก์ และนายวรเศรษฐ์ อมรนนท์พัฒน์ ศึกษาานิเทศก์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจ 1) แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง 2) แบบวัดสมรรถนะ และ 3) แบบวัดความพึงพอใจ ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับบุคลากรของท่านแล้ว และจะประสานงาน ในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวพิมพ์สุดา เอี่ยมสกุล และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพงศ์ วัฒนานนท์สกุล)

รองคณบดีฝ่ายบริหารและวางแผน รักษาการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 095 685 8459

ที่ อว 8718/2025

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

18 พฤศจิกายน 2562

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2

เนื่องด้วย นางสาวพิมพ์สุดา เอี่ยมสกุล นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาวิทยาการทางการศึกษา และการจัดการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบ การนิเทศที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และอาจารย์ ดร.วิลาวัลย์ ด้านสิริสุข อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ นางสาวปริญญ อุบลมณี ศึกษานิเทศก์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจ 1) แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง 2) แบบวัดสมรรถนะ และ 3) แบบวัดความพึงพอใจ ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อ ประสานงานเบื้องต้นกับบุคลากรของท่านแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวพิมพ์สุดา เอี่ยมสกุล และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพงศ์ วัฒนานนท์สกุล)

รองคณบดีฝ่ายบริหารและวางแผน รักษาการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 095 685 8459

ที่ อว 8718/2025

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

18 พฤศจิกายน 2562

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านไร่วิทยา

เนื่องด้วย นางสาวพิมพ์สุดา เอี่ยมสกุล นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาวิทยาการทางการศึกษา และการจัดการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาแบบ การนิเทศที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และอาจารย์ ดร.วิลาวัลย์ ด่านสิริสุข อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ นางสาวแสงมณี ชื้อสัดย์ ครูชำนาญการพิเศษ เป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบ 1) แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง 2) แบบวัดสมรรถนะ และ 3) แบบวัดความพึงพอใจ ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อ ประสานงานเบื้องต้นกับบุคลากรของท่านแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวพิมพ์สุดา เอี่ยมสกุล และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพงศ์ วัฒนานนท์สกุล)

รองคณบดีฝ่ายบริหารและวางแผน รักษาการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 095 685 8459

ที่ อว 8718/2022

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

16 พฤศจิกายน 2562

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่สัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2

เนื่องด้วย นางสาวพิมพ์สุดา เอี่ยมสกุล นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาวิทยาการทางการศึกษา และการจัดการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาแบบ การนิเทศที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และอาจารย์ ดร.วิลาวัลย์ ด่านสิริสุข อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

ในการนี้ นิสิตขออนุญาตเผยแพร่เก็บข้อมูล โดยใช้ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi structured interview) ถึงองค์ประกอบของสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู กับ ศึกษาพิเศษ (นายติเรก ศรีมาลี) เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย และขอใช้สถานที่ห้องประชุมของหน่วยงาน ระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2562 ถึงเดือนธันวาคม 2562 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขออนุญาต และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพงศ์ วัฒนานนท์สกุล)

รองคณบดีฝ่ายบริหารและวางแผน รักษาการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 095 685 8459

ที่ อว 8718/2021

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

18 พฤศจิกายน 2562

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่สัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1

เนื่องด้วย นางสาวพิมพ์สุดา เอี่ยมสกุล นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาวิทยาการทางการศึกษา และการจัดการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาแบบ การนิเทศที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และอาจารย์ ดร.วิลาวัลย์ ด่านสิริสุข อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

ในการนี้ นิสิตขออนุญาตเผยแพร่ข้อมูล โดยใช้ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi structured interview) ถึงองค์ประกอบของสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู กับ ศึกษาพิเศษ (นายณัฐสิทธิ์ ธงยี่สิบสอง) เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย และขอใช้สถานที่ห้องประชุมล้านเงิน ระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2562 ถึงเดือนธันวาคม 2562 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียด ดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขออนุญาต และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพงศ์ วัฒนานนท์สกุล)

รองคณบดีฝ่ายบริหารและวางแผน รักษาการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 095 685 8459

ที่ อว 8718/2020

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

18 พฤศจิกายน 2562

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่สัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34

เนื่องด้วย นางสาวพิมพ์สุดา เอี่ยมสกุล นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาวิทยาการทางการศึกษา และการจัดการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาแบบ การนิเทศที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และอาจารย์ ดร.วิลาวัลย์ ด่านสิริสุข อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

ในการนี้ นิสิตขออนุญาตเผยแพร่เก็บข้อมูล โดยใช้ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi structured interview) ถึงองค์ประกอบของสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู กับ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ (ดร.ณัฐกุล รุณผาบ) ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ (ดร.เสน่ห์ กรแก้ว) และศึกษานิเทศก์ (นางศิริกร ปวงคำคงและนางธัญสุดา อุดมศิริทรัพย์) เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย และขอใช้สถานที่ ห้องประชุม ชั้น 4 ของหน่วยงาน ระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2562 ถึงเดือนธันวาคม 2562 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็น ผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขออนุญาตเผยแพร่ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพงศ์ วัฒนานนท์สกุล)

รองคณบดีฝ่ายบริหารและวางแผน รักษาการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 095 685 8459

ที่ อว 8718/2023

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

18 พฤศจิกายน 2562

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนกาวิละวิทยาลัย

เนื่องด้วย นางสาวพิมพ์สุดา เอี่ยมสกุล นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาวิทยาการทางการศึกษา และการจัดการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาแบบ การนิเทศที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และอาจารย์ ดร.วิลาวัลย์ ด่านสิริสุข อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi structured interview) ถึงองค์ประกอบของสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู กับ ผู้อำนวยการ เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย และขอใช้สถานที่ห้องประชุมโรงเรียน ระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2562 ถึงเดือนธันวาคม 2562 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพงศ์ วัฒนานนท์สกุล)

รองคณบดีฝ่ายบริหารและวางแผน รักษาการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 095 685 8459

ที่ อว 8718/2023

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

18 พฤศจิกายน 2562

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนแม่สะเรียง “บริพัตรศึกษา”

เนื่องด้วย นางสาวพิมพ์สุดา เอี่ยมสกุล นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาวิทยาการทางการศึกษา และการจัดการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบ การนิเทศที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และอาจารย์ ดร.วิลาวัลย์ คำนสิริสุข อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi structured interview) ถึงองค์ประกอบของสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู กับ ผู้อำนวยการ เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย และขอใช้สถานที่ห้องประชุมโรงเรียน ระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2562 ถึงเดือนธันวาคม 2562 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพงศ์ วัฒนานนท์สกุล)

รองคณบดีฝ่ายบริหารและวางแผน รักษาการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 095 685 8459

ที่ อว 8718/๕๔1

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๔ มีนาคม 2563

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

เนื่องด้วย นางสาวพิมพ์สุตา เอี่ยมสกุล นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาวิทยาการทางการศึกษา และการจัดการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบ การนิเทศที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา และอาจารย์ ดร.วิลาวัลย์ ด่านสิริสุข อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์ ดร.รักษ์ วรณวนารักษ์ และอาจารย์ ดร.รามลักษณ์ อนุสุริยา เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจ 1) รูปแบบ และ 2) แบบบันทึกการนิเทศ ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงาน เบื้องต้นกับบุคลากรของท่านแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตเผยแพร่บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวพิมพ์สุตา เอี่ยมสกุล และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 063 930 6676

ที่ อว 8718/ ๒๕๖1

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๑ มีนาคม 2563

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34

เนื่องด้วย นางสาวพิมพ์สุดา เอี่ยมสกุล นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาวิทยาการทางการศึกษา และการจัดการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบ การนิเทศที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา และอาจารย์ ดร.วิลาวัลย์ ต่านศิริสุข อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ นายเจ็ดพันธ์ จันทรเพ็ญ รองผู้อำนวยการ และนางธัญสุดา อุดมศิลป์ ศึกษานิเทศก์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจ 1) รูปแบบ และ 2) แบบบันทึกการนิเทศ ทั้งนี้ นิสิต ได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับบุคลากรของท่านแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวพิมพ์สุดา เอี่ยมสกุล และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 063 930 6676

ที่ อว 8718/๒๕๖1

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๑ มีนาคม 2563

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ศึกษาธิการจังหวัดแม่ฮ่องสอน

เนื่องด้วย นางสาวพิมพ์สุดา เอี่ยมสกุล นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาวิทยาการทางการศึกษา และการจัดการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบ การนิเทศที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา และอาจารย์ ดร.วิลาวัลย์ ด่านสิริสุข อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ นายไพศาล ที่รัก ศึกษาพิเศษ และนายสมคิด ศรีธรรม ศึกษาพิเศษ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจ 1) รูปแบบ และ 2) แบบบันทึกการนิเทศ ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงาน เบื้องต้นกับบุคลากรของท่านแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวพิมพ์สุดา เอี่ยมสกุล และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 063 930 6676

ที่ อว 8718/๒๕๖1

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๑ มีนาคม 2563

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนแม่ลาน้อยดรุณสิกข์

เนื่องด้วย นางสาวพิมพ์สุดา เอี่ยมสกุล นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาวิทยาการทางการศึกษา และการจัดการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบ การนิเทศที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา และอาจารย์ ดร.วิลาวัลย์ ตำนสิริสุข อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ นายเรืองยศ ปันศิริ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจ 1) รูปแบบ และ 2) แบบบันทึกการนิเทศ ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับบุคลากรของท่านแล้ว และจะประสานงาน ในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวพิมพ์สุดา เอี่ยมสกุล และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 063 930 6676

ที่ อว 8718/๒๕1

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๑ มีนาคม 2563

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 1

เนื่องด้วย นางสาวพิมพ์สุดา เอี่ยมสกุล นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาวิทยาการทางการศึกษา และการจัดการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบ การนิเทศที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา และอาจารย์ ดร.วิลาวัลย์ ด้านสิริสุข อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ นางชิดชนก ชูเจริญกาญจน์ ศึกษานิเทศก์ เป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบ 1) รูปแบบ และ 2) แบบบันทึกการนิเทศ ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับบุคลากรของท่านแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวพิมพ์สุดา เอี่ยมสกุล และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 063 930 6676

ที่ อว 8718/๒๕1

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๑ มีนาคม 2563

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการสถาบันภาษาจีน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน

เนื่องด้วย นางสาวพิมพ์สุดา เอี่ยมสกุล นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาวิทยาการทางการศึกษา และการจัดการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบ การนิเทศที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา และอาจารย์ ดร.วิลาวัลย์ ตำนสิริสุข อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ดร.ตฤณ ก้านดอกไม้ ศึกษานิเทศก์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ 1) รูปแบบ และ 2) แบบบันทึกการนิเทศ ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับบุคลากรของท่านแล้ว และ จะประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวพิมพ์สุดา เอี่ยมสกุล และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 063 930 6676

ที่ อว 8718/ ๕๔๕

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๑ มีนาคม 2563

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนแม่สะเรียง “บริพัตรศึกษา”

เนื่องด้วย นางสาวพิมพ์สุดา เอี่ยมสกุล นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาวิทยาการทางการศึกษา และการจัดการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนา รูปแบบการนิเทศที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา และอาจารย์ ดร.วิลาวัลย์ ด้านสิริสุข อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้ 1) กิจกรรมรูปแบบการนิเทศที่เสริมสร้าง สมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู 2) แบบบันทึกการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะ ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา 3) แบบวัดสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู และ 4) แบบวัดความพึงพอใจของครูต่อรูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพ การศึกษา กับข้าราชการครูโรงเรียนแม่สะเรียง “บริพัตรศึกษา” จำนวน 81 คน เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย และขอใช้สถานที่ห้องประชุมโรงเรียนแม่สะเรียง “บริพัตรศึกษา” ระหว่างเดือนมีนาคม 2563 ถึงเดือน เมษายน 2563 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 063 930 667

ภาคผนวก จ ภาพกิจกรรม

บรรยากาศการจัดกิจกรรมด้วยรูปแบบการนิเทศ
ที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู

บรรยากาศการจัดกิจกรรมด้วยรูปแบบการนิเทศ
ที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู

ภาคผนวก ข ใบรับรองจริยธรรมในมนุษย์

MF-04-version-2.0

วันที่ 18 ต.ค. 61

**หนังสือยืนยันการยกเว้นการรับรอง
คณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ**

(เอกสารนี้เพื่อแสดงว่าคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ ได้พิจารณาโครงการวิจัยนี้)

ชื่อโครงการวิจัย : การพัฒนารูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู
ชื่อหัวหน้าโครงการวิจัย : นางสาวพิมพ์สุดา เอี่ยมสกุล
หน่วยงานต้นสังกัด : คณะศึกษาศาสตร์
รหัสโครงการวิจัย : SWUEC-G-148/2562X

โครงการวิจัยนี้เป็นโครงการวิจัยที่เข้าข่ายยกเว้น (Research with Exemption from SWUEC)

วันที่ยื่น : 15 สิงหาคม 2562

ยืนยันโดย : คณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ดำเนินการรับรองโครงการวิจัยตามแนวทางหลักจริยธรรมการวิจัยในคนที่เป็นสากล ได้แก่ Declaration of Helsinki, the Belmont Report, CIOMS Guidelines และ the International Conference on Harmonization in Good Clinical Practice (ICH-GCP)

ออกให้ ณ วันที่ 2 กันยายน 2562

ลงชื่อ.....
(นายปิยชาติ บุญเพ็ญ)
กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการจริยธรรม
สำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์

ลงชื่อ.....
(แพทย์หญิงสุรีพร ภัทรสุวรรณ)
ประธานคณะกรรมการจริยธรรม
สำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์

หมายเลขรับรอง : SWUEC/X/G-148/2562

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	พิมพ์สุดา เอี่ยมสกุล
วัน เดือน ปี เกิด	8 กรกฎาคม 2520
สถานที่เกิด	เชียงใหม่
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2538 มัธยมศึกษาปีที่ 6 จาก โรงเรียนแม่สะเรียง "ปริพัตรศึกษา" พ.ศ. 2542 ครุศาสตรบัณฑิต สาขาการประถมศึกษา จาก สถาบันราชภัฏเชียงใหม่ พ.ศ. 2548 ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการสอนภาษาไทย จาก มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พ.ศ. 2563 ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้ แขนงวิชาการศึกษาเพื่อการพัฒนา จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ที่อยู่ปัจจุบัน	189/115 ซอยยลบลูเลอวาร์ด หมู่ที่ 5 ตำบลสุเทพ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ 50200